

מבית עלוני השבת



שמיני	ער"ש	מו"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	6:21	7:34	7:52	8:14
בני ברק	6:36	7:36	7:49	8:11
חיפה	6:27	7:36	7:51	8:13
אשדוד	6:36	7:36	7:50	8:12
בית שמש	6:20	7:35	7:51	8:13
קרית גת	6:38	7:36	7:51	8:13

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג



דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי חסד ואמת

זמני כניסת ויציאת השבת
לשב"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	6:21	7:34	8:14	תל אביב	6:36	7:36	8:11
אשדוד	6:36	7:36	8:12	אנטוורפן	6:52	8:02	8:24
מנשסטרא	6:23	7:34	7:53	וינה	6:05	7:09	7:34
מונטריאול	6:03	7:05	7:32	טורונטו	6:25	7:25	7:54
לייקוואד	6:03	7:00	7:31	בלטימור	6:12	7:09	7:41
לוס אנג'לס	5:56	6:50	7:25	סאן פאולו	5:51	6:42	7:20

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

שמיני-פרה	הנין	החמה	סו"ש	סו"א	הצות	מנחה	מנחה	פלג	שקיעת
ירושלים	6:26:32	9:35	10:38	12:43:41	1:16	4:25	5:43	7:01:21	
תל אביב	6:32:31	9:39	10:41	12:45:30	1:17	4:24	5:42	6:58:59	
חיפה	6:31:20	9:38	10:40	12:44:37	1:17	4:23	5:41	6:58:26	
אנטוורפן	6:23:21	9:35	10:39	12:46:52	1:20	4:32	5:52	7:11:27	
לונדון	5:41:17	8:53	9:57	12:05:07	12:38	3:50	5:10	6:30:00	
מנשסטרא	5:48:10	9:01	10:05	12:13:37	12:47	4:00	5:20	6:40:12	
וינה	5:37:56	8:48	9:52	11:59:15	12:32	3:43	5:02	6:21:29	
ציריך	6:09:39	9:20	10:23	12:30:26	1:03	4:14	5:33	6:52:08	
מונטריאול	5:38:47	8:48	9:52	11:58:46	12:31	3:42	5:01	6:19:36	
טורונטו	6:03:07	8:29	9:47	12:22:00	12:54	4:04	5:23	6:41:41	
ניו יארק	5:43:19	8:52	9:55	12:00:34	12:33	3:42	5:00	6:18:32	
לייקוואד	5:44:26	8:53	9:55	12:01:22	12:34	3:42	5:01	6:19:00	
בלטימור	5:54:26	9:02	10:05	12:10:58	12:43	3:52	5:10	6:28:10	
שיקאגו	5:37:04	8:46	9:49	11:55:00	12:27	3:37	4:55	6:13:40	
לוס אנג'לס	5:43:13	8:50	9:52	11:57:27	12:29	3:37	4:55	6:12:14	
סאן פאולו	6:13:55	9:12	10:11	12:11:00	12:41	3:40	4:54	6:07:44	
מלבורן	7:31:34	10:28	11:26	1:24:48	1:55	4:51	6:04	7:17:25	

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי	דף היומי	משנה יומית	הלכה יומית	עמוד יומי	רמב"ם
ז'	כג אדר ב'	קכג	כד	ב-ג,ה-א	תפח-ט,ג-ב	חלק ג' עט:	בכורות ב'
א'	כד אדר ב'	קכד	כה	ג-ב,ג	תפט,ג-ה	חלק ג' פ.	בכורות ג'
ב'	כה אדר ב'	קכה	כו	ד-ה	תפט,ו-ח	חלק ג' פ:	בכורות ד'
ג'	כו אדר ב'	קכו	כז	ו-ז	תפט-צ,ט-א	חלק ג' פא.	בכורות ה'
ד'	כז אדר ב'	קכז	כח	ז-ח,א	תצ,ב-ד	חלק ג' פא:	בכורות ו'
ה'	כח אדר ב'	קכח	כט	ז-ב,ג	תצ,ה-ז	חלק ג' פב.	בכורות ז'
ו'	כט אדר ב'	קכט	ל	ה-ד,ה	תצ,א-ח,א	חלק ג' פב:	בכורות ח'

לוח ימי הזכרון של יהודים שלא הניחו זש"ק

ימי זכרון

כ"ג אדר	ר' אלי' שלו ב"ר משה
כ"ג אדר	מרת טוביא ב"ר משה יוסף קרייזמן
כ"ד אדר	ר' משה ב"ר בנציון
כ"ד אדר	ר' משה ב"ר מתתיהו מוקוביץ
כ"ה אדר	מרת אסתר ב"ר יושע בצלאל
כ"ו אדר	הב' יחיאל מיכל ב"ר חיים שמואל שימל
כ"ו אדר ב'	ר' יצחק ב"ר יהודה לייבוש הורוביץ
כ"ו אדר ב'	מרת חיה ב"ר ברוך מוזס
כ"ז אדר	ר' אברהם צבי ב"ר שמואל מנחם מגדל וורמן
כ"ז אדר	מרת מנ' בת סלומון
כ"ח אדר	ר' יצחק ברוך ב"ר משה קרוניק
כ"ח אדר	ר' צבי ב"ר שמשון
כ"ח אדר	מרת גרטיה בת שמחה
כ"ח אדר	הב' זאב חיים שלמה ב"ר משה אפרים סאקס
כ"ח אדר	החתן שמעון יצחק ב"ר דוד דוב אייזנבך
כ"ח אדר ב'	הב' פערל ב"ר שאול אשכנזי
כ"ט אדר ב'	ר' אברהם ב"ר חיים אלתר פרץ שאולזון
כ"ט אדר ב'	מרת חנה מרסל ב"ר אליהו

הודעה משמחת

גבאי בתי מדרשים ישיבות וכוללים, יכולים לקבל במייל את נכ הגלויות של חסד ואמת לשנת תשע"ט!

במייל: shtfila@gmail.com

תורמים למען חסד של אמת וזוכים ליטועות!

אברכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה
למסירת שמות לתפילה חייגו: **0722-81-85-82**

לעדכון שמות, ולתרומות: 0722-81-85-82 או באמצעות אתר "שומע תפילה" www.tfilot.org | לקבלת העלון בדוא"ל: shtfila@gmail.com

הַשְּׁלֵמָה הַסְּדָרָה הַמְּבֻקָּשֶׁת בְּכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! הַמִּשְׁתַּת כְּרָכִי "שִׁבְתַּי טִישׁ" בַּהֲנִיּוֹת הַסְּפָרִים

פרשת שמיני-פרה, כ"ג באדר"ב תשע"ט

שבת מברכים חודש ניסן. מולדו: ליל' 1 שעה 1 עם 25 דק', 17 חלקים. ראש חודש בשבת קודש פרשת תזריע-החודש.

גיליון מס' 343

שנה 6

שִׁבְתַּי טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פְּנִינִים

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי (ט, א) - בַּמִּסְכַּת מִגְלָה מוֹבָא, שֶׁבְּאֹתוֹ הַיּוֹם שָׁל הַקָּמַת הַמִּשְׁכָּן הִיְתָה שְׁמֵהָ לַפְּנֵי הַקֶּבֶ"ה בַּיּוֹם שֶׁנִּבְרָאוּ בוֹ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְרָמַז לָזוֹ, כִּי תַבַּת שְׁמִינֵי בְּגִימְטְרִיָּה שְׁמֵהָ לֵה.

קִדְרִילָה עֵגֶל בְּרִבְקָה לְחַטָּאת (ט, ב) - מִפְּרֵשׁ רַש"י: "לְהוֹדִיעַ שֶׁמִּכְפָּר לוֹ הַקֶּבֶ"ה עַל יְדֵי עֵגֶל זֶה עַל מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל שֶׁעָשָׂה". וְרָמַז לָכֵן, שֶׁתַּבַּת עֵגֶל יוֹצֵא זֶכֶר-זָכָר בְּחֻלּוֹפֵי אוֹתוֹת אֲתָב"ש, רָמַז לוֹ מִשָּׁה לְאַהֲרֹן שֶׁזָּכָר מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל וְיִחְכְּרֵה עַל יְדֵי הַקֶּרֶבֶת הַזֶּהָ.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן קִרְב אֶל-הַמִּזְבֵּחַ (ט, ז) - מִפְּרֵשׁ רַש"י: "שֶׁהִיָּה אַהֲרֹן בּוֹשׁ וַיֵּרָא לְגִשְׁתּוֹ, אָמַר לוֹ מִשָּׁה לָמָּה אַתָּה בּוֹשׁ? לָכֵן נִבְחַרְתָּ". וְרָמַז לָכֵן, כִּי הַתַּבּוֹת "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן קִרְב אֶל-הַמִּזְבֵּחַ" בְּגִימְטְרִיָּה שֶׁהַתַּבִּישׁ אַהֲרֹן.

וַיּוֹ שֶׁכָּר אֶל-תִּשְׁתֵּי (ט, ט) - בַּסְּפָרִים מוֹבָא מִכָּאן רָמַז שֶׁאֲסוּר לְשַׁכּוֹר לְהִתְפַּלֵּל, וְרֹאשֵׁי הַתַּבּוֹת שֶׁל וַיּוֹ שֶׁכָּר אֶל-תִּשְׁתֵּי הֵן: וְאִם שִׁתָּה כְּדֵי רִבִיעֵית, אֲסוּר לְהִתְפַּלֵּל, תַּפְלַת שְׁכּוֹר תוֹעֵבָה. וְעוֹד רָמַז יֵשׁ בַּתַּבַּת אֶל רֹאשֵׁי תַבּוֹת לְנַחֵם אֲבֵלִים, כְּדַבְּרֵי הַדַּעַת זְקֵנִים, שֶׁהַזְּהִירָם מִשָּׁה שֶׁלֹּא יִהְיוּ כְּשֹׂאֵר אֲבֵלִים שְׁנוֹתֵינִים לָהֶם וַיּוֹ, כַּמּוֹבָא בְּעֵרֻבֵין שֶׁלֹּא נִבְרָא וַיּוֹ אֶלָּא לְנַחֵם אֲבֵלִים.

וְלִהְבִּדִיל בֵּין הַקֶּדֶשׁ וּבֵין הַחֵל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר (י, א) - בַּסְּפָרִים מְצָאוּ כָּאן רָמַז שֶׁצָּרִיךְ לְהִבְדִּיל עַל הַיּוֹן בְּמוֹצָאֵי שִׁבְתַּי בֵּין הַשְּׁבֵת שֶׁהִיא קֶדֶשׁ לְבֵין יְמֵי הַחֵל, וְרָמַז לָכֵן שֶׁהַתַּבּוֹת לְהִבְדִּיל בֵּין הַקֶּדֶשׁ וּבֵין הַחֵל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר בְּגִימְטְרִיָּה בְּהִבְדִּילָה בְּמוֹצָאֵי הַשְּׁבֵת עַל הַיּוֹן.

מִדּוּעַ לֹא אֲכַלְתֶּם אֶת-חַטָּאת בַּמִּקּוֹם הַקֶּדֶשׁ (י, ז) - רֹאשֵׁי תַבּוֹת מִלֵּא אֲהַבָה, שֶׁגַם כַּאֲשֶׁר הוֹכִיחַ אוֹתָם מִשָּׁה, הִיָּה מִלֵּא אֲהַבָה אֲלֵיהֶם, אוֹלָם הוֹכִיחָם עַל אֲשֶׁר לֹא מִלְּאוּ אֶת דְּבַר ה', וְאֲפֹשֶׁר גַּם לְקַרְא מִלֵּא - אִלֵּם, כְּדַבְּרֵי רַש"י שֶׁנִּשְׁתַּבַּחַה מִמִּשָּׁה הַהִלְכָה וְנִעֲשֵׂה כְּאִלֵּם.

(מגדנות)

סְפוּרִים בְּפָרָשָׁה

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְכֹהֲנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל (ט, א) בִּי"ז בְּאֵיזֶר תַּקְנִיג, הַסְּתַלְק רַבִּי יְחִזְקֵאל לְנֵדָא בַּעַל הַ"נוֹדָע בִּיהוּדָה" לְבֵית עוֹלָמוֹ, וּבְנֵו בְּכוֹרוֹ רַבִּי יַעֲקֹב סַפֵּר, כִּי טַרְם מוֹתוֹ הִבִּיעַ אֲבִיו אֶת רְצוֹנוֹ שֶׁיִּמְנוּ אֶת הַבֵּן הַשְּׁנַי רַבִּי שְׁמוּאֵל עַל מְקוֹמוֹ בְּרַבְנוּת הָעִיר פְּרָג. הָיוּ כַּמָּה מִרְבְּנֵי הָעִיר וּפְרָנְסִיָּה שֶׁהִתְנַגְדוּ לָכֵן, וְהִטִּילוּ סַפֵּק בְּאִמּוֹנוֹת הַדְּבָרִים. הַשִּׁיב לָהֶם רַבִּי יַעֲקֹב: "אֲמַרוּ בְּמִדְרַשׁ עַל הַפְּסוּק "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְכֹהֲנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל", שֶׁמִּשָּׁה קָרָא גַם לְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּדִי שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ שֶׁמִּעֲצָמוֹ נַעֲשֶׂה אַהֲרֹן לְכַהֵן גָּדוֹל. וְנִשְׁאַלְתָּ הַשְּׁאֵלָה, אִם יֵשׁ חֶשֶׁד שֶׁמֵּא מִנֵּה אַהֲרֹן אֶת עֲצָמוֹ לְכַהֵן גָּדוֹל, הִרִי יֵשׁ לָהֶם גַּם לְחֶשֶׁד בְּמִשָּׁה שֶׁמֵּא שֶׁאֲמַר בְּשֵׁם הַקֶּבֶ"ה אֵינֶם אֵלָּא דְבָרִים שְׁבֻדָּה מְלֻבָּא? אֵלָּא מִכָּאן רֵאִיָּה, שֶׁלֹּא חֶשֶׁדוֹ בְּמִשָּׁה עֲצָמוֹ, שֶׁכֵּן אִלּוּ רָצָה לְשַׁקֵּר הִיָּה מְמַנֵּה אֶת עֲצָמוֹ לְכַהֵן גָּדוֹל וְלֹא אֶת אַחִיו". סִיֵּם רַבִּי יַעֲקֹב וְאָמַר: "הוּא הַדִּין בְּעֵינֵינוּ, אִלּוּ לֹא כֵּךְ הָיוּ הַדְּבָרִים שֶׁכֵּךְ שֶׁמַּעֲתִי מִפִּי אֲבָא, הִיְתִי מְסַפֵּר זֹאת עַל עֲצָמֵי שֶׁאֲמַר לִי לְפָנָי מוֹתוֹ שֶׁרְצוֹנוֹ הָיָה שֶׁאֵי אֲמַלֵּא אֶת מְקוֹמוֹ". סוֹף דְּבַר הָיָה, שֶׁרַבִּי שְׁמוּאֵל מִלֵּא אֶת מְקוֹם אֲבִיו כְּרַבֵּ"ד, כִּי גְדוּלֵי הָעִיר הִסְכִּימוּ בֵּינֵיהֶם שֶׁלֹּא לְהַכְתִּיר אֶף אֶחָד בְּתֵאָר אֲב"ד פְּרָג.

וַתַּצֵּא אֵשׁ מִלְּפָנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לְפָנֵי ה' (י, ב)

רַבִּי דוֹד מְזַבְלוֹטוֹב, חֲתָנוֹ שֶׁל רַבִּי מִשָּׁה לִיב מְסוֹב, נָפַל פַּעַם לְמִשְׁכַּב וְהוֹרְפָאִים אֲמָרוּ נוֹאֵשׁ לְחַיּוֹ. אֲשֶׁתוֹ הִרְבְּנִית פְּסִיחַ לָאָה, שֶׁהִזְתָּה צְדָקָנִית וְאִשְׁתׁ חַיִל, עֲמָדָה בַּתְּפִלָּה בְּמִשְׁדֵּי יָמִים שְׁלָמִים וְקָרְעָה שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם לְרַפּוּאָת בְּעַלְהָ. תַּפְלוּתִיָּה עָשׂוּ רִשָּׁם וּבְדָרְךָ גַם הִתְרַפָּא הִרְבִּי וְקָם מִחֻלּוֹ. לְאַחַר שֶׁהִבְרִיא אָמַר הִרְבִּי: "עַכְשָׁו הַתַּבְּהִירוֹ לִי דְבָרֵי הַמִּדְרָשׁ עַל נְדָב וְאִבִּיהוּא שֶׁאֲחַת הַסַּבּוֹת לְמוֹתָם הִיְתָה בְּגִלְל שֶׁלֹּא נִשְׂאוּ נָשִׁים. וְתַמִּיד הִיָּה לִי הַדְּבַר תְּמוּנָה, וְכִי בְּשִׁבּוֹל שֶׁלֹּא נִשְׂאוּ נָשִׁים הָיוּ חֲזִיבִים מִיְתָה? אֵלָּא שֶׁאִלּוּ זָכוּ לְשֵׂאת נָשִׁים, הָיוּ נִשְׁוֹתֵיהֶם מִתְּפַלְלוֹת בְּעֵדֶם וְזָכוּת הַתַּפְּלָה הִיְתָה מְגַנָּה עֲלֵיהֶם שֶׁלֹּא יָמוּתוּ, כִּשֶׁם שֶׁזִּוְגִיתִי הִרְבְּנִית הַתַּפְּלָה בְּעַדִּי וְהַצִּילָה אוֹתִי מִרְדַּת שַׁחַת, וְעַכְשָׁו שֶׁלֹּא נִשְׂאוּ נָשִׁים מִתּוֹ בְּהַעֲדֵר תַּפְּלָתִי".

לְהִבְדִּיל... וּבֵין הַחֵיָה הַנְּאֻכָּלָת וּבֵין הַחֵיָה אֲשֶׁר לֹא תֹאכַל (יא, מז)

בְּבֵיתוֹ שֶׁל הַ"חֹדוּשֵׁי הַרִי"מ" מְגוּר, הַתְּעוֹרְרָה פַּעַם שֶׁאֵלָה עַל אֶחָד הָעוֹפּוֹת. הַלְכָה הַמִּשְׁרָתָה לְשֵׁאל אֶת פִּי הַדִּין בְּשׁוֹנָה, וְהוּא הִתִּיר אֶת הָעוֹף לְאֹכִילָה. הִרְבְּנִית לֹא הִיְתָה אִזּוֹ בְּפִיָּת, וְהַמִּשְׁרָתָה שֶׁהַחֵלָה זֶה מְקוּרָב לְשֵׁרֵת בְּקֶדֶשׁ, לֹא יָדְעָה אֶת מְנַהֲגוֹ שֶׁל הַרְבִּי שֶׁלֹּא לְאֹכַל שׁוֹם דְּבַר שֶׁהִיְתָה בוֹ שֵׁאלָה, הֵגַם שֶׁנִּפְסַק לְהִתֵּר. כְּשֶׁהִבִּיא הַמִּשְׁמֵשׁ אֶת הַקַּעֲרָה, הִבִּיט הַרְבִּי בְּבִשְׂרׁוֹ וּמִיד צִוָּה לְהִסִּיר אֶת הַקַּעֲרָה מֵעַל שֶׁלְחָנוֹ וְלֹא רָצָה לְטַעַם מֵאוֹמָה. הַתַּפְּלָא הַמִּשְׁמֵשׁ וְהִלְךְ לְבָרֵךְ אֶת הָעֵנָן, וְכַשֶּׁנּוֹדַע עַל הַשְּׁאֵלָה שֶׁנִּפְלָה בְּעוֹף הַתְּעוֹרֵר רַעַשׁ בֵּין הַחִסִּידִים עַל הַרְגִּשְׁתּוֹ הַנִּפְלָאָה שֶׁל הַרְבִּי, אֵךְ הוּא אָמַר לָהֶם: "אֵינִי זֶה עֵנָן שֶׁשִּׁיָּד רַק לְרַבִּי, וְכָל אֶחָד יָכוֹל לְהִגִּיעַ לָכֵן שֶׁלְבוֹ יֹאמַר לוֹ אֵיזָה מֵאֲכָל בְּשֵׁר בְּדָקְדוּק וְאֵיזָה לֹא. וְדָבַר זֶה מְרָמַז בַּפְּסוּק "וּבֵין הַחֵיָה הַנְּאֻכָּלָת - דְּבַר הַנִּתֵּן לְהֹאכַל וְהָאֵדָם חֵשׁ בְּכַשְׂרוֹתוֹ, וּבֵין הַחֵיָה אֲשֶׁר לֹא תֹאכַל - דְּבַר שֶׁלֹּא נִתֵּן לְהֹאכַל".

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי'

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 6.21 צאת השבת 7.34 רבנו תם 8.14

לִקְבַּל הַגִּילְיוֹן וְהַנְּחֻמוֹת
05706777@gmail.com :7' א"ח

הַגִּילְיוֹן מוֹדַפֵּס בְּאֵלֶּפֶי עוֹתִיקִים לִזְכוּת הַרְבִּים בְּנִדְבַת יִדִידֵינוּ הַיְקָרִים הַי"ו
לַע"נ גַּמְיָלָה בַּת יוֹכָבֵד, אִלְהִיָּה בֵן חֲנִינָה וְשִׁמְעוֹן בֵּן גַּמְיָלָה ע"ה - לְמִשְׁפַּחַת אוֹחִיוֹן. וְלַע"נ רַבִּי שְׁמַעוֹן זַנְטִי בֵן מִסְעוּדָה ע"ה
וְלַע"נ מִרְתָּה רַחֵל בַּת אַנְיָה ע"ה לְמִשְׁפַּחַת גַּטוֹ, וְלַע"נ סַמִּי בֵן שְׁלֹמֹה ז"ל לְמִשְׁפַּחַת אַבְרָהָם.
וְלַרְפוּאָת: הַחֹדֶר גְּבִירָאֵל זַנְטִי בֵּן חֲנִינָה שִׁיחִי, חוֹקִיָּה בֵּן כַּפִּי שִׁיחִי וְאוּרָה בַּת בְּמוֹנֵי יִפֵּה לְמִשְׁפַּחַת מִגֵּן תַּחִי' - בַּת-שַׁחִי

היה היה

ובין החיה הנאכלת

רבות נכתבו בספרים הקדמונים על פח הראיה של הצדיקים, שזוכים לראיה זכה ובהירה וצופים בדברים הסמויים מן העין. באשר בית המקדש עמד על תלו, היו הפהנים יכולים להבחין בכל בהמה אם פשרה היא או חלילה טרפה, ורבו בחיי כתב שהיו להם סמנים שונים בדוקין שבעיני הפהמה, לדעת את פשרותה. גם רבנו יהודה הקסיד כתב, שהענה הוא סמן טהרה וקשוצה האדם לדעת אם הפהמה טהורה, יעביר ידו על גבה ואם מנמיכה את עצמה סמן שטהורה היא, וסמן לךבר "זכחי אלקים רוח נשברה, לבינשבר ונדכה אלקים לא תבזה".

כשהיה רבי מאיר מפרמישילן ילד בן עשר שנים, למד אצל הקסיד רבי דב בפודהניץ. מדי יום חמישי, בו היה מתקנס השוק בעיר, היה הילד לקבץ נדבות בין הסוחרים היהודים שבשוק ולחלקן לעניים לצרכי השבת.

יום חמישי אחד, הגיע הילד לקבץ אחד בשם שמעון, ובקש ממנו שיתן לו מטבע לצדקה בדרכו. רוחו של הקצב היתה טובה עליו, וכשראה את הילד הפקח ועדין הנפש, אמר לו: "שמע נא מאירל, מוכן אני להכפיל את תרומתי הקבועה ולתת לך שני מטבעות תחת האחד, בתנאי שתביט בשור הזה אותו אני מבקש לקנות, ותאמר לי אם ימצא פשר בשחיטתו או טרפה והפסד ירד לטמיון". הביט בו הילד ואמר: "מוכן אני לבדק לך את הדבר, בתנאי שתשלם לי פי עשרה מתרומתך הקבועה".

תחלה, נבהל הקצב לשמע הסכום הגבוה, ולבסוף הסכים והעניק לילד את הסכום שדרש. לא אחר מאירל לקים את הבטחתו, הביט עמקות בשור שלפניו ואמר: "אל תרכש שור זה, שכן טרפה הוא ועתיד אתה להפסיד את כל כספך". שמע הקצב לדבריו והצביע על שור אחר: "ומה עם שור זה? אף הילד הממלח לא ותר, אם תשלם לי שוב עשרה מטבעות, אספר לך על טיבו של שור זה". גם הפעם הסכים הקצב, ולאחר שהילד הפלאי הביט בשור הנוסף, חנה את ידעו ואמר בפסקנות: "שור זה פשר בתכלית הכשרות והוא חלק ללא שום סרכה". הקצב לא ידע אם עליו לקבל את דברי הילד שהיה ידוע כקדוש מרחם אמו, או שמא מהתל הוא בו, ולכן החליט לבדק את הדבר. הוא רכש את השור השני ועקב אחרי קצב אחר שרכש את השור הראשון, ודברי הילד פן היה. הראשון נמצא טרפה והשני היה חלק ללא שום פקפוק.

עדין לא היה הדבר ודאי בעיניו של הקצב, ולכן המתין ליום חמישי שלאחריו. רק הופיע הילד מאירל בשוק, ושמעון הקצב אץ לקבל את פניו ואמר: "מאירל, אתן לך פי עשרים מנדבתי הקבועה, בתנאי שתבדק את כל השוורים העומדים כאן בשוק למכירה, ותאמר לי מי מהם פשר ומי מהם טרפה". הביט בו הילד בעיניו הפקחיות ואמר: "אל תנסה להוליכני שולל. עומד אני על דברי שאמרתיו בשבוע שעבר, ודורש אני עשרה מטבעות על כל שור שתרכש שאבדק". הסכים הקצב לדבריו של הילד, שלם לו במיטב כספו בעד כל השוורים שבשוק, ומאירל התהלך עם הקצב כשהוא מצביע על השוורים ואומר: "זה פשר וזה טרפה", והקצב רכש פמובן רק את השוורים הכשרים ובולם יצאו חלקים ללא סרכה.

היו שני הצדדים שמחים. שמעון הקצב רכש שוורים לרב ובולם יצאו פשרים בתכלית הכשרות, ומאירל שמח כי יש בידו סכום הגון לחלק לעניים ואינו צריך לכתת את רגליו בקבוצ נדבות ולהתבטל על ידי פך מתורתו. הדבר נמשך חדשים מספר, ובתוצאה מךך התעשר שמעון הקצב עשר גדול. לעמתו, הלכו הקצבים האחרים שבעיר והתדלדלו, כי בהמותיהם נטרפו בזו אחר זו, בעוד בהמותיו של שמעון פלן נמצאו פשרות לכתחלה ללא פקפוק, באפן בלתי מובן. החליטו הקצבים ביניהם, כי פנראה משחד שמעון את השוחט והוא מכשיר לו את כל בהמותיו, אולם השוחט מכה בתקף וטען: "הרי נמצאים גם אתם בבית המטבחים וראים בעיניכם שכל בהמותיו של שמעון פשרות בלי שום ספק, וכנראה שמזלו הטוב מצליח בעדו".

שמעו הקצבים את דברי השוחט ולא היה בפייהם מענה, כי ראו באמת שאין בהמותיו של שמעון שום סרכה, והחלו לעקב אחר צעדיו. עד מהרה גלו, כי מדי יום חמישי מתלווה שמעון אל הילד הפקח מאירל, והלה מצביע לו על שוורים שונים בשוק ואותם רוכש שמעון מיד. ארבו הקצבים לילד, ובאין רואים אמרו לו: "מאירל, התפלל גם אתה עלינו פשם שאתה מתפלל על שמעון הקצב". חיד הילד ואמר: "איני מתפלל על שמעון, אלא מראה אני לו מי הן הבהמות הכשרות ומי הטרפות, והוא משלם לי כסף לצרכי צדקה". שמחו הקצבים שגלו את סוד הצלחתו של שמעון הקצב, ושלמו גם הם למאירל כפי שדרש וגם הם החלו לראות הצלחה גדולה בעסקיהם. לא ארכו הימים, והדבר נודע למלמדו של הילד, ר' דב. חרה לו הדבר מאד והוא גער בילד וצוהו במפגיע להפסיק להשתמש בכח הראיה הרוחני שזכה לו מן השמים, וכשפסר זאת המלמד לאביו של הילד, רבי אהרן לייב מפרמישילן, אמר לו הצדיק: "טוב עשית שגערת בבני, שכן אסור לנער לספר 'סודות מן החר"ר"...

מאורות

הפאור רבי **רפאל שפירא מוולוז'ין** זצ"ל ליום ההולאה, כ"ג באדר"ב תרפ"א

ראש ישיבת וולוז'ין ומגדולי גאונים דורו. נולד באדר תקצ"ז לרבי אריה לייב שפירא מקובנה, שהיה מגדולי תלמידי רבי חיים מוולוז'ין. בהיותו בן ט"ו, נשא את בת הנצי"ב מוולוז'ין והתמנה לשמש פראש וישיבת וולוז'ין לצד חזתנו. בשנת תרמ"א ותר על משרתו לטובת חתנו רבי חיים מברסק, אותו העריץ מאד עד שאמר פעם לחזתנו הנצי"ב "אני זכיתי לךבר שאתה לא זכית, שכן חתני יודע ללמד יותר טוב מהתנכם", ועבר לשמש ברבנות אדני ובפודק, ובשנת תרנ"ט חזר לישיבת וולוז'ין עם פתיחתה המחודשת. במלחמת העולם הראשונה עבר למינסק, ושם נפטר בשנת תרפ"א. שיטתו בלמוד היה יחודית, וכללה שלוב של חריפות ועמקות לצד בקיאות מקיפה. חדושי השתמרו בספר "תורת רפאל" על הש"ס ושלחן ערוך. ממצאיו יצאה משפחה מפורת, ובהם גאונים וראשי ישיבות רבים עד דורנו. אנו פעם בא אליו אדם אחד לבקש ממנו סמיכה לרבנות, וכשראה שהוא שותף בעמידה בלי נימוס ודרך ארץ, לא רצה להסמיכו. מלבד גאונותו, היה מפרסם גם בצדקותו ותמימותו, וכל ימיו יושב ועסק בתורה ואשתו הרבנית נשאה בעל הבית. בחתנתו של אחד מילדיו, באו אליו זמן קצר לפני החפה והודיעו לי שהגיעה העת ללכת אל בית המשתה. סגר את הבקרא שלפניו, בה הגה כל העת כהלך צמא למים, וכשלבש את בגדי השבת שלו, הסתבכה ידו מעט. נאנח ואמר: "אוי, כמה גדול הוא צער גדול בנים..."

יוסיף דעת

מדרש פליאה: "למה נקרא שמו חזיר? מפני שעתידי הקב"ה להחזירו לישראל." היפה תואר" כותב שמאמר זה לא מצוי לא בש"ס בבלי וירושלמי ולא במדרשים, ואחד האחרונים חזרו על דרך ההלצה והביאו כמדרש, וכן כתב ב"סדר הדורות", וגם מוהר"ש יפה כתב שמדרש זה לא היה ולא נברא. ה"פרי מגדים" כתב שמטיב זה החליפו את כינויו לדבר אחר כדי להוציא מלבם של המון כאילו עתיד לחזור לישראל. אולם הדברים מוזכרים אצל רבנו בחיי, ריטב"א, ריקאנטי, הרמ"ע מפאנו, אור יקרות, ילקוט ראובני, אור החיים, היעב"ץ ועוד, והוסיפו גם שכל הבהמות הטמאות תותרנה לאכילה, ומקורו הקדום מפורש במדרש הגדול על יקרא? על הנמיה הרי זאת התורה לא תהא מוחלפת, תירצו האוה"ה, החת"ס והבן איש חי, שלעתיד לבוא ישנתה בעני של החזיר ועלה גרה. הריטב"א ורבנו בחיי ביארו בדרך רמו, שהכוונה למלות אדם משמולה במדרש לחזיר ולעתיד לבוא תטיע בבניית בית המקדש השלישי ותיכנע תחת יד ישראל. הרב"ז מברא שלעתיד לבוא יאכלו ישראל משמנים כאילו הותר להם חזיר, ועל דרך הסוד שיש בשמים שר ושמו חזירא"ל שמקטרג על ישראל ועתיד הקב"ה להפכו לסגור. בהגדת הגר"א מובא שהכוונה ליצר הרע שיתבטל, ויש תירוצים נוספים. אחרים תמחו, שאם עתיד להיות כשר הרי דינו הוא כדבר שיש לו מתירין ואפילו באפן לא בטיל. יש שכתבו שמקור המאמר מהמדרש בויקרא רבה: "ולמה נקרא שמו חזיר? שמחורת עטרה לבעליה; דכתיב ועלו משמיעים בה ציון לשופט את הר עשו", ואחד המעתיקים החליף את המלה "לעטרה" עם "להתיר", אחרים הביאו ראייה מהמגדא בכבורות "אח חזיר שכרוך אחר רחל פטורה מן הכבורה ואסור באכילה, עד שיבוא ויורה צדק לכם". במדרש מובא למה נקרא חזיר? מפני שכשרוצה להביט לצדדים או מאחוריו אינו יכול להחזיר, אלא רק את צווארו כי הוא קצר, ולכן צריך לחזר את כל גופו.

ובין החיה אשר לא תאכל

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש

ויקרב אהרן אליהם - רמזו לדבריהם ז"ל שאמרו שאילו לכוונתה, חוטא מה ענינו? אמרה: הנפש החוטאת היא תמות, ולצד רחמי ה' אמר יביא קרבן, שעקר מעשה הקרבן הוא מחשבת המקריב, כי הוא החיב בכל המעשה אשר יעשה בקרבן שהוא לזבח ולהקריב על האשים, והיתה לו מחשבה זו לכפרה, והוא אמרו ויקרב אהרן אליהם, פרוש הוא עצמו הכין לשום אדם נפשו, וקרב למזבח, פרוש לזבחה לאשים, ועשה השחיטה במקומו לעגל לצד רחמי ה' שנתרצה להביא חליפתו:

וראיתי לתת לב בענין, לפי מה שקדם לנו כי נפש ה' להעמיד העולם ובראיו במשפט, וכל האומר הקב"ה ותרן ויתרו בני מעיו, אם פן אם הנפש החוטאת משפטה היא תמות כמאמר הנביא, אך יביא קרבן ויפטר? ונראה כי טעם נכון יש בדבר על פי המשפט, כי כשהאדם חוטא אין בחינתו בחינת אדם, על דרך אומרים ז"ל אין אדם עובר עברה אלא אם פן נכנסה בו רוח שטות ונעשה בהמה, וכיום שחזר בתשובה ורוח היא באנוש ועלה ממדרגת בהמה למדרגת אדם, האם ראוי הוא להמית אדם זה תחת בהמה, לזה יביא דגמת החוטא שהוא בהמה וישתתף עמה בצער החושב כי ראוי הוא לעשות בו משפט זה, וכפי זה חלק רוח המקריב הוא מציל את האדם מהערה זו, והוא מה שאמר הכתוב אדם ובהמה תושע ה', כי חלק הבהמה שבאדם בהצטרפותו עם האדם שהיא בחינת ההשפלה נושע בו, פרוש לצדו כדי שלא יענש והוא אינו ראוי לענש, ובה אפלו בדיו הקרבת הקרבן בעד החטא הוא על קו המשפט, כאמרו משפטם תהום רבה אדם ובהמה תושע ה':

ראש חדש סיון תקצ"ו היה ליום חג בעיר לומז'ה, שפן זכו בו בני העיר לכבודו של גאון ישראל רבי עקיבא איגור. כל בני העיר יצאו לקבל את פניו ולזכות לחזות בהדר גאונו ולהתברך מפיו. דירת האכסניה שלו המתה אדם, בהם תלמידי חכמים שבאו להשתעשע עם האורח הגדול בשעשועי תורה, פרנסים שבאו לקבל עצה ותושיה מפיו ודברו בדבר איש האלקים, ופשטי עם שבאו לחזות בזיו פניו ההדורים ולהתאבק בעפר רגליו. בין הבאים היתה גם עטיל הגבאית, אחת מנשות החיל של העיר, שבקשה להתברך מפי הגאון. תשעה בניו לא לעטיל, בלם ברוכי כשרון שעושים חיל בלמודם, חוץ מן אחד שבקר הגיע לגיל חמש עשרה ועדיו קשה לו הלמוד כבדול. אולם מעשה תענוגים הוא, בעוד שקולט הוא על נקלה את כל החכמות שהם פרקחות וטבחיות לתורה, בגון חשבון, פתיחה וקורות הקמים, מתקשה הוא מאד בלמוד התורה, ונכר שמחצה שמימית עומדת לו לנער לרועץ.

הקשיב רבי עקיבא לדבריה של עטיל, ולאחר שסימה אמר לה: "בספרי הפוסקים בגון בדברי הש"ד ועוד מובא, שיש לזהר ולהשמר ממאכלות אסורות. ואפלו את התינוקות יש לשמר מאכילתה שלא בדת, כי הדבר יגרום לו להוליד בו טבע מגנה והמאכל מטמטם את מוחו מלקלט דברי תורה". בדברים אלו כתב גם ה"אור החיים" הקדוש, ש"לפעמים יתהפך האדם וישתנה משוב לרע בטבעו ומזוג לא ידע מאיזה סבה, שלפעמים יאכל אדם מאכל שיש בו חלק מהלמי הרע ותטהו מטוב לרע ותגבר בו בחינת הרע. מעתה השומר עצמו ממאכלות הרעות יתגבר החפץ בו בדברים הנוגעים לנפשו, והוא אמרו לעשות רצונך אלכך חפצתי, וזה היה לי עלי ידי ותורתך בתוך מעי".

התמלאה עטיל פליאה עצומה, כיצד יתכן שבנה נכשל באכילת דבר אסור בילדותו, והרי מקפידים הם בביתם על קלה כבחמורה! אולם רבי עקיבא עמד על דעתו ששבה זו מונעת מהבן להבין את דברי התורה. "ומה יהיה בעתידו של בני? שאלה עטיל בקול רועד, ורבי עקיבא השיב והתנבא: "הוא ילמד ויעמל בתורה מתוך הדחק". חזרה האם לביתה ויחד עם בעלה ר' הירש ליב שהיה ממורי ההוראה בעיר, החלו להתחקות ולנסות למצא היכן אכל הבן מאכל מפקפק, שבעטיו מתקשה הוא ללמוד תורה, אך העלו חרס בידם. בקשו ההורים מהבן לפשפש בעברו ולבסוף נזכר הבן, שלפני שנים מספר עבר יחד עם חברו ליד מלון יהודי בעיר, בו נערכה אז התנהגות פלשה, והם הזמנו פנימה להשתתף בשמחה, ולפניהם הגשו קערות מרק עם בשר עוף. "התעלומה מתחילה אפוא להפתר", אמר ר' הירש ליב, אולם יחד עם זאת הביע את תמיהתו: "הרי בעל המלון מר פאיש פשו וישר דרך, ובה גם שוחט העיר שבנדאי אצלו נשחטו העופות לחתנה, וכי אפשר שאכלו שם טרפות?! מהר ר' הירש ליב אל בעל המלון ולאחר חפוש מדקדק התברר, כי באתו יום נערכו אצלו נשואיו השניים של אדם בשם יקותיאל אלפרט, יהודי פשוט שעסק בתקון פרסות סוסים, והבשר בפעדה נשחט כרגיל על ידי השוחט הקבוע שבג'עיר.

לא עברה שעה ארבה, ור' הירש ליב כבר ישב מול השוחט דמתא ובקש ממנו להזכר בעופות ששחט עשר שנים קדם לכן, לחתנה שנערכה בבית המלון שבג'עיר. בטוח היה ר' הירש ליב שהשוחט לא יזכר מאומה, שכן שוחט ותיק הוא וכמעט אין לה יום שלא מתקיימת בו חתנה בעיר גדולה כלומז'ה, אלא שלפליאתו הגדולה רק שמע השוחט את זכר החתנה, ובהלה גדולה ארזה אותו עד שפניו הלבנים והוא חשב להתעלף. הוא החל לנגח ולהתספר ונכר היה על פניו רב צער על השגגה שציצאה מתחת ידיו באותו יום. תחלה, סבור היה ר' הירש ליב שהשוחט נכשל אז בשחיסו, אלא שהשוחט מהר להסביר לו שהשחיטה היתה כשרה בתכלית, ונסה להתחמק מלדבר בענין. הסביר לו ר' הירש ליב את כאבו הגדול על גנו שלא מצליח בלמודיו וספר לו על עצמו של רבי עקיבא איגור, והשוחט נעתר לספר: "לאחר שיקותיאל אלפרט גרש את אשתו הראשונה, יצא לעז על הגט בו נכתב שם האשה רחל למרות שנקראה בפי כל ראשיא, וגדולי הרבנים פסלוהו. אני לא ידעתי מכה, שכן לא הייתי שוחט לחתנתו השניה בניגוד לדעתם של גדולי הדור, אלא שזמן מה לאחר החתנה פגשתי את אחד מיידי מתלמידי של רבי שניאור זלמן מליאדי בעל התניא, והוא נזף בי על מעשי, שהרי בעל התניא היה מראשי פוסקי הגט. הדבר צער אותי מאד, אך לא היה בידי לעשות מאומה ושני השחרו מעניניות לכפר על עוונתי דאז". ואמנם, פסקו של בעל התניא נדפס בשנת"ת של סמן ל"ט, ושם גזר על השוחטים "שלא ישחטו על החתנה חס ושלוש שום בהמה ועוף, ואם יעברו תהא שחיטתן נבלה". התרגשו ר' הירש ליב והשוחט לראות כמה גדול כוחו של בעל התניא שאסרו גרם לטמטום הלב אצל הנער, ונבואתו של רבי עקיבא איגור שראה כל זאת בעיניו הצפיות.

גם חלקה השני של נבואת רבי עקיבא איגור התקיים. עם גלוי הסבה למניעת הנער לעסק בתורה, שלחזהו הוריו לירושלים ובה עסק בתורה מתוך הדחק. סופו שנפתח לבו בתורה ונעשה לתלמיד חכם מפלג, וביתו שבירושלים היה בית בניו לתלפיות בזרע ברוך ה'.

דברי הימים

חודש ניסן הוא החודש הראשון לחודשי השנה וראש לכל החודשים. הרמב"ן מפרש, שטעם הדבר הוא לזכור את נס יציאת מצרים, ולכן אין שמות לחודשים בתורה אלא רק לפי מספרם, כדי לזכור בכל מניין את החודש הראשון שאז יצאו ממצרים. חודש ניסן מכונה בתורה חודש האביב על שם התבואה המתבכרת בו, והשם ניסן כמו כל החודשים הם שמות פרסיים-כשדיים שהעלו עולי בבל עמם. פולמוס גדול יש בין הפוסקים, אם מותר להשתמש בתאריך לועזי לפי מניין הנוכריים, שכן נצטוונו בתורה למנות לפי החודש הראשון שהוא חודש ניסן, ולא ינאר שהוא החודש הראשון למנינם, ובפרט שמות החודשים הם שמות פסלים ואילילים. הגם שגם שמות החודשים שהעלו עולי בבל, מקורם משמות של אילילים, כמו תמוז שמוזכר ביחזקאל כשם עבודה זרה בפסוק: "והנה ישם הגזנים ישובות מבכות את-התמוז". כך גם שמות ימי השבוע באנגלית הם שמות של אילילים וכוכבים ידועים, ובשפות האחרות הם מספרים שמתייחסים לספירת ימי השבוע מיום ראשון ולא משבת, כאמונת הגויים. בעל שו"ת יפה ללב" כתב, שאסור לתתם על מכתב בתאריך של נוכריים ויש בזה איסור של "ובחוקותיהם לא תלכו", כנאמר בפסיקתא על הפסוק "ובגויים לא יתחשב" שאין ישראל מחשבתם של גויים. המהר"ם שיק כתב שהוא איסור דאורייתא שנאמר "ושם אלקים אחרים לא תזכיר", וציווה לשנות תאריך של מצבה שנכתב על ידי המניין הלוועזי, אולם פוסקים אחרים מתיירס את השימוש בתאריך הלוועזי. יש המעדיפים שימוש בשמות החודשים מאשר במספרים הנוגדים את דברי התורה על החודש הראשון, ויש הטוענים להיפך, שכן לחודשים יש כאמור משמעות פסולה.

מטעים

קח לך עגל בן בקר לחטאת (כ. טו)

קח לך בטעים תלישא גדולה, לרמז שתלש מאהרו עון העגל, ותבת לחטאת בטעים תביר שנשבר כח הקטרוג על מעשה העגל. (מראה יעקב)

וישא אהרן את ידיו (כ. טז)

מפרש רש"י שברכס ברבת כהנים, ורמז לך שתבת אהרן בדרגא, לרמז שהכהנים עומדים על דרגא היא הדוכן, וכך נהגו גם בבית המקדש.

ויקריבו לפני ה' אש זרה (כ. טז)

ויקריבו באזלא גרש, רמז יש כאן למוצא בספרים הקדושים שבני אהרן רצו לקרב את קוץ הגאלה, ולכן הקטירו קטרת, אולם מפני שדחקו את הקוץ נדחה זמן הגאלה, ולכן מטעים באזלא גרש, שהלך הקוץ והתגרש מאתנו בגלות. (תורת אל"ף)

הולך על-גחון וכל הולך על-ארבע (כ. טז)

מפרש רש"י: זה הנחש. רמז לדבריו בפעם המקרא שהם קדמא ואזלא מנה רביעי, לרמז על הנחש שבתחלה היה הולך על ארבע רגלים, והיה מקדים והולך לפני כל החיות שהיה ערום מכלם, ולבסוף הניח את רגליו והולך על גחון. (קריאת ארבע)

להבדיל בין הטמא ובין הטהר (כ. טז)

תבת להבדיל בקוץ גדול, כי צריך דעת של גדול בתורה להבדיל בין הטמא לטהור. (ביא יעקב)

מדגש

על הפסוק "כל הולך על-גחון" מפרש רש"י: "שהולך שח ונופל על מעיו". מספרים שפעם שאלו את הגר"א מוילנא, מדוע המתין רש"י ולא פרש כך את "הגוף" שבבראשית? ומדוע הקדיף לומר מעים כתיבגום "על מעוהו" ולא השתמש בתבת בטן בלשון הקדש? והשיב, שרש"י התחיל את פרושו באות א' אמר רבי יצחק' (אין זה אבי רש"י ומקורו מהמדוש), ומסכם את פרושו באות ת' 'וישר בקוץ ששברת', ומכיון שא"ו דגחון אמצע התורה פרש 'מעיו', כדי שתצאנה האותיות 'אמ'ת', כי התורה כלה תורת אמת, וכן נאמר "ראש דברך אמת". ותמוה לי על כך, שהרי אין הוא"ו של גחון אמצע התורה, אלא אמצע האותיות המשונות שבתורה, ועוד שבכתבי יד ישנים ובדפוסים הראשונים, מסתיים בטוב פרוש רש"י גוא"ו, בתבות: "וישר בקוץ ששברת, אשרי תלמיד שרבו מודה לו".

ממלכה

לא יצלה אהר, שנסה לשלח ידו במסחר ונכשל, החליט להפך למלמד תינוקות. נסע לעיר אחת שם לא הבידוהו והתמנה ללמד את בנו של ראש הקהל. הדבר היה בפרשת שמיני, וכשהגיע המלמד לשמות העופות הטהורים, שאל תלמיד: "רבי, מהו שכלך?" הביט המלמד בפרש"י שפרש: "זה השולח דגים", וקרא ברב ידענות: "זה השולח דגים" והסביר: "השכלך הוא דג שוטח". תמה תלמיד: "כיצד נכנס הדג בין העופות?" רזו עליו רבו ואמר: "וכי על שוטח אתה מקשה קשיות!! כשעמד האב על 'הקמתו' של המלמד, שלחו ואמר: 'וכי שוטח נעשה מלמד!'"

בעירה סמוכה לבריסק, נפלה פעם מחלקת בדבר שוחט הקהלה. אחרים החלו לרנן אחריו שאינו בקי בהלכה בדניי הראה, ובאו לרבי חיים מבריסק בבקשה שיפסל את השוחט מעבודתו. החל רבי חיים לברוק את הדבר ונקה עדות מאחרים. כי השוחט בקי בעניני שחיטה ובדיקה פתח וכיון, ואילו שמרנגים אחריו רוצים רק לעורר מדנים ולהציג מחלקת בקהלה. קבל רבי חיים את דברי האחרונים ולא רצה לאסור את שחיטת השוחט. באו המרנגים וטענו בעלבון: "מדוע קבל הרב רק את דברי הצד השני ולא קבל את עדותנו?" השיב להם רבי חיים: "דעו לכם, כי בדיקת הראה אינה אלא מדברי סופרים, ואילו מחלקת בלם יודעים ומודים שאסורה היא מן התורה, והרי הפתוח אומר 'לא יאיתענה על-דבר, ולכן לא הכנסתי את עצמי למחלקת והותרתי את השוחט על פניו בחזקת פשוט'."

גם בעיר גרדיטשוב, פרצה פעם מחלקת גדולה על עסקי השחיטה. היה שם בעיר שוחט בשם ר' אברהם, שהחזק לשוחט מנהק ובודק ממוחה, וידיו יד אמן בנטילת סרבות. החלו האנשים לרנן אחריו שנוהג הוא קלות ראש במלאכתו ומכשיל את הרבים באכילת טרפות. התעוררה מהומה בעיר, הללו עומדים לימין השוחט ואחרים בנגדו, הללו אוסרים והללו מתירים, והעיר פלה כפוקקה. החליטו פרוני העיר לזמן לפנייהם את הגאון הנודע רבי שלמה קלוגר, שיבדק את הענין מקרוב ויפסק את דינו. נענה רבי שלמה להמנה, אך תנאי אחד התנה עמו ולא יעבר, "לא אשיב את השוחט ואת פסק ההלכה בענין השוחט, עד שאחזר לביתי שבברוד". עקב רבי שלמה אחר שחיטתו של ר' אברהם, עמד על גביו בשעת שחיטה ובדיקה וכבר היה מוכן לחזור לביתו, אלא שעקב ערעור שהתעורר ברשויות על תעודת מסעו, נאלץ רבי שלמה להתעכב בגרדיטשוב בשלשה שבועות. בינתיים נסו בני העיר להוציא מפיו של הרב את גמר דינו של השוחט, אולם רבי שלמה עמד על דעתו ופיו היה נעול על מסגרו, עד שלא הצליחו להציל ממנו אפילו מלה אחת בגדון. פעם, הסב עמו ראש הקהל בגרדיטשוב, רבי ישראל הלפרין, שהיה נגיד ובעל נכסים רבים, ואגב שיחה אמר: "רבנו, בלם מפירים אותי כאדם שומר סוד, וכל ענין נסתר שמגלים לי שומר אני אותו בשבוע חותמות. נגלה לי רבנו את גמר דינו של השוחט, ואני אגזר את פי ולא אגלה מאומה". הנה רבי שלמה קלוגר ואמר: "מדה נאה יש לך, שלא לגלות דבר שאין לספרו. אעשה אפוא גם אני כמותך, ולא אגלה סודות כמוסים..."

זמן אחד, הגיע לרבי איזיל חריף ובקש לשאל בעצתו. "שוחט הייתי כל ימי" פתח הזקן ואמר, "אולם עתה הגעתי לגיל הזקנה וידי רועדות. חושש אני שפא פוסל אני את השחיטה ומבקש אני להסתלק ממנה ולעסוק במלאכה אחרת". הסכים עמו רבי איזיל אך שאלו: "באיזו מלאכה ברצונך לעסוק?" השיב הזקן: "מה יכול אדם זקן כמוני לעשות? אהפך אפוא למלמד תינוקות". נזף בו הרב: "כיצד מלאכה לך להפך למלמד תינוקות? אם שוחט אתה בקמה ניהא, שהרי שחיטתך ספק פהלכה ספק אינה פהלכה, אולם התלמידים שהיו מסורים בידך, שחיטתך בהם תהא שחיטה גמורה פהלכתה..."

באו פעם פרוני קהלה אחת אל רבי ישראל מסלנט, והתלוננו על שוחט הקהלה שאין הוא מקמה במלאכת השחיטה. שאלם רבי ישראל: "מהי הנהגתו של השוחט בעניני שמים? הודו הפרנסים: 'ורא שמים מרבים הוא ותלמיד חכם מפלג, אלא שאין הוא מקמה בסנין השחיטה'. הרגיעם רבי ישראל ואמר: 'הנהג דעתכם. שכן נוח לו לשוחט שהיה בו צ"ט חלקים משל ישראל כשר וחלק אחד משל שוחט, משהיה בו צ"ט חלקים משל שוחט וחלק אחד משל ישראל כשר...'"



נהגו בקהלות ישראל מקדמת דנא, שהשוחט דמתא היה מדקדק ביותר במצות הכנסת אורחים וביתו היה פתוח לרוחה לכל עובר ושב. פעם באו וספרו לרבי ישראל מרז'ין, על שוחט אחד מחסידיו שדר בעירה אחת ועינו צרה באורחים. רבים מתדפקים על דלתו, אולם הלה מונע מהם להכנס לביתו מרב קמצנותו ואטם את אזניו משמע נאקת נבאים ובלים. כששמע זאת רבי ישראל, צוה להעביר את השוחט מתפקידו ואסר לאכל את שחיטתו. כשנודעו הדברים לשוחט, מהר להתניב אצל הרבי ושאל בתרעמת: "מדוע צוה הרבי לפטרני מתפקידי? וכי רק אני מצוה על מצות הכנסת אורחים יותר מכל יהודי עירתי?" השיב לו רבי ישראל: "חז"ל אמרו שמי שנוכל במזל מאדים, יהיה טבח או מוהל. מפני ששרש טבעו מטבע במדת האכזריות, ועליו להכניע את מדתו לעבודת ה' ומצותיו, ולכן נהגו השוחטים להכניס אורחים לבתיהם, כדי להרגיל את עצמם לרחמנות ולא לשחט באכזריות. אולם שוחט שאינו מכניס אורחים, הריהו בגדר רוצח שלא לשם מצוה ואסור לאכל משחיטתו, וזה מרמז בפסוק: 'וימאן אדם נתן את ישראל עבר בגבול', שמי שנוכל במזל מאדים ולא נותן לישראל להתארח בגבולו, אזי ייט ישראל מעליו, אזי ישראל (בשמו של הרבי) נוטה ממונו והוא מצוה לסלקו משירתו..."

"וזה לכם הטמא בשרץ השרץ עליהארץ", בני אדם זהירים במאכלם ואינם נזהרים מ'לאכל' בני אדם ולצערם. וזה שאמר דוד "ואנכי תולעת ולא איש", דמו בנפשכם שאיני אלא תולעת ולא איש... (קול אומר קרא)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

שמיני תשע"ט

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

צייתה למה שלחשו לה - ויצא ממנה שבתאי אוצר פירי, שהיה רשע, הרי רואים אנו כי הילד הושפע ממעשה אמו עוד לפני שנולד.

שאל הרב דנציג את הגר"א אם יש מקור לדבר זה בתנ"ך, והשיב לו הגר"א כי בגמרא שם (פג, א) איתא מקור לזה בספר תהלים (נח, ד) "זורו רשעים מרחם", ולדעתו, הוסיף הגר"א חסר שם בגמרא המילה "וגומר" כי הכוונה שם גם לפסוקים שבאו אחרי הפסוק הזה, שם כתוב "אשר לא ישמע לקול מלחשים..."

ואולם, סיים הגר"א את דבריו, דבר זה נמצא גם בתורה בפרשת שמיני (ויקרא יא, מ) "להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל" שכן מילת "חיה" פירושה גם "יולדת", (ראה שמות א, יט) להורות כי אם באים להבדיל בין הטמא ובין הטהור צריכים לדעת כי זה תלוי הרבה באמותיהם בין ה'חיה' (היולדת) הנאכלת (שאכלה ביוכ"פ) ובין ה'חיה' אשר לא תאכל..."

(ספר הגר"א)

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אלהים: דברו אל בני ישראל לאמר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ (יא, א-ב)

יש להבין מהו הכפילות של "לאמור אליהם". ואפשר לבאר על פי מאמר חז"ל הידוע "רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להן תורה ומצוות וכו'" וכפי פירוש רש"י ששקצים ורמשים בין כה וכה מאוסים אצל בני האדם ועשה מהם הקב"ה איסור תורה בכדי שיקבל עליהם שכר.

והמשמעות העמוקה יותר בעניין זה הוא, על פי משל לאדם שהגישו לפניו כוס מים ובא חבירו וירק פנימה ולא רצה יותר לשתות מהם כיוון שחבירו ירק בפנים, לאחמ"כ בא הנחש והטיל בה ארס, והנה אם נשאל את פיו מדוע אינך שותה מהמים הרי לא יענה שהסיבה היא מחמת הרוק שחבירו ירק פנימה אלא יענה שהרי יש בה ארס, על אף שגם קודם לכן לא רצה לשתות מחמת הרוק הרי סיבה זו אינה נחשבת כלל מחמת הסיבה היותר חזקה מפני הארס. ופשוט. כמו כן בציווי הזה של התורה אומרת התורה שבני ישראל צריכים להיות בדרגה כזאת שהמאכלות האסורות אמנם מאוסות עליהם אבל ציווי ה' הוא כל כך חזק שהסיבה של המאוסות לא נחשבת כלל לעומתה כמו במשל הנ"ל שהסיבה העיקרית היא הארס ולא הרוק.

וזה מה שאמרו חז"ל "אל יאמר אדם אי אפשרי באכילת חזיר, אלא אפשרי ואפשרי אבל הקב"ה ציווה שלא לאכלם. לכן מדגישה התורה כאן "לאמור אליהם" שיאמרו לבני ישראל שכל הפרשה הבאה היא "וידבר ה'" מחמת ציווי הבורא. (טעם הצבי עפ"י שפת אמת)

כל הולך על גחון (יא, מב)

כתב רש"י: זה נחש, ולשון גחון שהולך ושח על מעיו. דברי רש"י צריכים ביאור שהרי אונקלוס תרגם גחון - מעוה, והיה לו לרש"י לומר 'כתרגומו', או לפרש בלשון הקודש - 'כריסו' כמו שמצינו במשנה 'הכרס הפנימי שניקבה' ועוד.

פירש מרן המהר"ם שיק זיע"א שרש"י חפץ היה לחזק המסורה שלנו שו' דגחון הוא אמצע התורה, ורצה שגם בספרו רש"י על התורה יהיה כאן אות מ' שהוא אמצע התורה. שהמתבונן יראה שרש"י טרח ודקדק להתחיל את התורה עם אות א' "אמר רבי יצחק לא היה וכו'" ולסיים עם אות ת' "וישר כחך ששיברת" ובאמצע התורה - כאן בפרשתנו רצה שיהיה אות מ' "מעיו" יחד הם אותיות א'מ'ת'.

(תורה שלמה).

ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו: (ט, ח)

ברש"י בפסוק הקודם כתב: קרב אל המזבח - שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת:

בגמ' סוטה (ה, א) איתא שתלמיד חכם צריך שיהיה בו גאווה שמיני שבשמינית, והכוונה על פסוק זה שהוא שמיני בפרשת שמיני ובו מצינו שניגש אהרן אל העבודה בבושה ובשברון לב על העגל. והלך רק מפני שנבחר לזה וזה הכוונה אצל תלמיד חכם שידע שהכל מתנת שמים בבחינת "לכך נבחרת" שהוא ציווי משמים.

(טעם הצבי בשם קונטרס דברי חנוך, מובא באוצרותיהם של צדיקים)

וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם (ט, כד)

תרגם אונקלוס: וירונו - 'ושבחו'. י"ל כי אהרן שימש כל היום ולא אתי שכניה עד שנכנסו הוא עם מרע"ה להתפלל על זה, אך זה הי' לכבודו של אהרן כמשחז"ל שמאל הקטן גזר תעניתא ופ"א אתי מיטרא מיד בצפרא ושוב פ"א לא אתי מיטרא עד אחר התענית ואמר שניהם אינם שבח לציבור אלא היכי דמי שבחא דציבורא אמר משיב הרוח ונשב זיקא מוריד הגשם ואתא מיטרא [תענית כ"ה ע"ב], והי' להראות שבחו של אהרן דלא שרתה שכניה עד שיצא ואמר יה"ר שתשרה שכניה במעשי ידיכם ועפ"י דבורו וירא כבוד ה' אל כל ישראל, ואז וירא כל העם' האי 'וירא' רוצה לומר התבוננו כל העם והבינו שזהו כבודו של אהרן וירונו ושבחו שזהו שבח של ציבור ושל אהרן שליח הציבור.

(חתם סופר)

וישמע משה וייטב בעיניו (י, כ)

ע"פ מ"ש רמב"ן דכל דברי אהרן הן היום הקריבו לא הי' אלא פלפול ומו"מ של הלכה שהרי מפני הטומאה נשרף וע"ש ברמב"ן וידוע שפלפול התורה משה מסרה לישראל ע"ד טוב עין הוא יבורך כמבואר במס' נדרים [ל"ח.], ע"כ וישמע משה הפלפול הזה ויטב בעיניו דייקא כי מטובת עינו של משה בא לו הפלפול הזה.

(חתם סופר)

להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל (יא, מז)

פעם אחת יצא הרב רבי אברהם דנציג (בעל חיי אדם וחכמת אדם), מחותנו של הגר"א. למערב אירופה לרגל מסחרו. כשחזר, נכנס תיכף לבית מדרשו של הגר"א כדי לקבל ממנו ברכת שלום, כדרכו של הגר"א שלא להבטל מלימודו נכנס עם רבי אברהם בשיחה חטופה, ושאל אותו: האם שמע איזה דבר חכמה במערב אירופה? השיב לו הרב דנציג, כי בהיותו במערב אירופה שמע כי כמה מחכמי אומות העולם נתווכחו ביניהם מאיזה זמן יש להתחיל בחינוכו של הילד. נחלקו הדעות ביניהם. אחד מהם אמר כי כשנמלאו לילד שלש שנים צריכים כבר להתחיל ולעסוק בחינוכו, והשני אמר כי החינוך ראוי לו שיתחיל במלאת לילד חמש שנים, ובא השלישי ואמר כי לדעתו צריכים להתחיל לחנך את הילד עשרים שנה קודם שנולד, כלומר: צריכים בראשונה לחנך את ההורים כי הם במעשיהם משפיעים על הילד לטובה או לרעה,

שמע הגר"א ואמר לו: כבר עמדו חכמינו על זה בש"ס (יומא פב ב) וסיפרו לנו על שתי נשים מעוברות שאחז אותן בולמוס ביום הכיפורים, לחשו להן באזניהן כי היום, יום הכיפורים הוא. אחת שמעה לקול הלחש ולא אכלה - וזכתה ויצאה ממנו רבי יוחנן. ואולם השניה לא

אסביר לך, סימני כשרות הכתובים בתורה הם – "מפריס פרסה ומעלה גרה" – אלו הם שני הסימנים של בהמה טהורה, כמפורש בתורה, וכפי שכל ילד יהודי בן ארבע יודע.

עתה, אשאל אותך, פרופסור, מה תהי' ההלכה אם יש לבהמה רק סימן אחד? מפריס פרסה או מעלה גרה?"

"חצי כשר חצי טרף" השיב.

"מה אתה שח? אין חצי חצי, או כשר או טרף"

"טוב, טרף". אמר. "אתה צודק" הסכמתי "בהמה עם סימן אחד היא טמאה לאכילה!"

"עכשיו תשמע היטב, משה רבנו כתב בתורה כי קיימים ארבע חיות: גמל, שפן, ארנבת, חזיר, שיש להם רק סימן אחד, וארבעתם בלבד. רק אלו. כל שאר החיות או שיש להם שני סימנים, או שאין להם כלל. תגיד לי, משה רבינו למד אצלך זאולוגיה? היה לו תואר פרופסור לחיות? לא.

אולי משה רבנו יצא לצייד והכיר ביערות את החיות. לא. הוא גם לא עבד מימיו בגן החיות, הוא גדל בבית המלכות במצרים, לא בג'ונגל באפריקה. וא"כ מהיכן ידע שאין אחרים כיוצא בהם? ומי כמוך ידוע כפרופסור לחיות שממתן תורה עד היום ארבעת אלפי שנה, כאשר חקרו כבר כמעט את כל כדור הארץ, ועדיין לא נמצאה בכל הג'ונגלים בעולם חיה חמישית שיש לה רק סימן אחד... מניין כל זאת למשה רבנו?

המשכתי לנגן באוזניו את לשון הגמרא: אי, "תנא דבי רבי ישמעאל" אומרת הגמרא בחולין (דף ס') "וכי משה רבינו קניגי היה או בליסטרי היה? מכאן תשובה לאומר אין תורה מן השמים!" האם משה היה "קניגי" (עובד בגן החיות)? "וכי משה בליסטרי" (ציד חיות)? מאיפה ידע את זה? אלא לומר לך שתורה מן השמים, כך אורמת הגמרא. כלומר, ה' שברא וידע מה שברא, הוא אמר לו את הדברים והוא העבירם לנו.

כשסיימתי לדרוש באוזניו, הבחנתי כי כמה מיושבי המטוס מלפניי ומאחוריי, התאספו סביב, הפסיקו לאכול והתקבצו, והנה כבר חלפו חמשה רגעים... התנצלתי על האיחור בדקה.

הבטתי עליו, הוא היה חיוור כמו סיד.

"רבי, שכנעת אותי" אמר והוסיף "אגמור לאכול, ואחזור בתשובה".

"תלך. אתה אבוד" הפטרתי.

הוא משוכנע כבר, הוא יודע, אבל "קודם אגמור לאכול". באמצע האוכל אינו יכול, מסכן... נורא ואיום, הוא משוכנע אבל רוצה לסיים את האוכל. הנה, כך נראה האדם.

אי, אי, ר' שלום שבדרון אמר פעם: "אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל קווצותי רסיסי לילה" הקב"ה דופק על פתחנו מעורר אותנו לתשובה – הוא דופק! הוא דופק – קול דודי דופק! ומה אני אומר להקב"ה? (המשך הפסוקים) "פשטתי את כותנתי איככה אלבשנה רחצתי את רגלי איככה אטנפם" עשיתי אמבטיה לבשתי פיז'מה קשה לי להתעורר – היום אי אפשר – מחר אני אחזור בתשובה (כשאסיים את המנה שהגישו לי במטוס) משבוע הבא אקבע עתים לתורה, ממחר אשתפר בתיקון מידותי, וכך עוברים כל החיים:

מחר, מחר, מחר. "פשטתי את כותנתי איככה אלבשנה רחצתי את רגלי איככה אטנפם" אוי וי, חולפים להם החיים כחלום יעוף של התקווה של "מחר". ואיך בני ישמעאל אומרים בערבית: "בוקרא מישימיש".

מה מחר? עכשיו! אין מחר!.

לפעמים כאשר מתעוררים לאחר דפיקות רבות, זה כבר מאוחר מאד. אי, אי, כי מגיע יום קשה ונורא שעליו נאמר: "ודודי חמק עבר" – אין, הדוד נעלם. אתמול באתי וישנת, ועתה מאוחר! "ביקשתיהו ולא מצאתיהו קראתי ולא ענני". אה, והגעגועים מתחילים אז נשאר לאדם רק הגעגועים: "השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני".

רבותי בר מינן, לפני כמה זמן היו טילים, טילים! שכחתם, אה? נראה על הפנים שלכם שזה התרחש לפני מאה שנה... לפני כמה חודשים סך הכל – עם המסיכות. היה אז "קול דודי דופק" צביטה בלב אוי, אוי, השיבנו אליך ונשובה" ביקשנו. נו, ועתה כמעט שכחנו – אה "דודי

בחז"ל איתא כמה טעמים: שלא נשאו נשים, שנכנסו שתויי יין, או שהורו הלכה בפני רבן.

"ל דאין אדם מרגיש איך להתנהג בדרך ארץ עד שיהי' לו בנים ומרגיש מה שהוא נגד כבודו בהתנהגות בניו ותלמידיו עמו ועל ידי שהוא מקפיד מבין עי"ז מה שהוא צריך לנהוג כבוד בהוריו ומוריו ולהזהר במה שהוא נגד כבודם, אבל אלו עדיין בנים לא הי' להם ולא הבינו והשכילו עוד האיך לנהוג כבוד ברבם ובאביהם ובפרט במורא שמים לכן הקלו והורו הלכה בפני רבן ולא נהגו כבוד שמים ונכנסו דרך קלות למקדש שתויי יין: (תורת משה)

את הגמל כי מעלה גרה הוא. (יא, ד) הול"ל כי פרסה איננו מפריס שזה עיקר טעם אל הטומאה וכן בשפן וארנבת קשה זה, ובחזיר אמר כי מפריס פרסה הוא ה"ל כי אינו מעלה גרה, ולמה התחיל בכולם בסימן טהרה שלהם.

וביאר ענין זה שסימן טהרה שבכולם מוסיף טומאה על טומאתן כדרך שאמרו בעשו (בר"ר סה א) שנמשל לחזיר שפושט את טלפיו להראות כאילו כשר ותוכו מלא תוך ומרמה וזה מורה על כל מי שאין תוכו כברו כמדת הצבועים המראים את עצמם כשרים והמה בלי ספק גרועים מן הרשע הגמור שתוכו וברו שוין לרעה, כמו שפירש"י על פסוק ולא יכלו דברו לשלום (בראשית לו ד) וע"כ הפרסת פרסה בחזיר הוא סימן טומאה לפי שבפרסה זו הוא יכול להטעות הבריות ולהראות כאילו הוא כשר וכן בהפך זה בגמל ושפן וארנבת.

ואע"פ שכל מדות אלו אינן שייכין בבהמות מ"מ הם מולידים תכונה רעה זו בגוף האוכלם כי כל אוכלם יאשמו (ע"פ ירמיה ב ג) להיות מן תורת הצבועים המראים את עצמם כשרים כמו עשו וחביריו:

(כלי יקר)

מאוצרות המגידים

"אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפריס טמא הוא לכם ואת השפן כי מעלה גרה וגו' ואת הארנבת כי מעלת גרה הוא" - רבי שבתי יודלביץ

אספר לכם סיפור קטן. ישב על ידי באווירון – זואולוג. אתם יודעים מה זה זואולוג? פרופסור לחיות, גן חיות. פרופסור יהודי מליונר, היודע ומבין בעניני רוב החיות שעל כדור הארץ.

במהלך הדרך הארוכה שישבתי לידו, הוא הספיק לספר לי על כל שאיפות חייו, ועל תפקידו כיום באוניברסיטה – בה הוא מעמיד תלמידים בזואולוגיה, "כבר זכיתי להעמיד שלושה תלמידים – פרופסורים גדולים". בקיצור, הוא שוחח עמי בידידות, כחבר וותיק. היה מאד מעניין.

באמצע הדרך הגישו במטוס אוכל לא כשר. ויפתח ד' את פי האתון...

אמרתי לו בכאב: "איך אתה לועס כזה אוכל? וכי אינך יהודי!?"

הוא התרגז קצת שאני מפריע לו לאכול: "שמע נא, מה שמשה רבינו אמר, לא מחייב אותי כי הוא הרי נפטר לפני ארבעת אלפים שנה".

"רשע", אמרתי לו, "הקב"ה אמר זאת, והקב"ה חי וקיים".

"רבי, אל תתרגז" ביקש "אם תוכיח שהקב"ה אמר איזה בשר מותר לאכילה ואיזה לא, אם תוכיח לי אני מסכים לדעתך ושב בתשובה".

"טוב, אבל תזכור את דברך – שאם אוכיח לך, אתה עוזב את האוכל".

"שמע נא, רבי, חבל לך על הזמן והמאמץ, כי לפני כמה שני התווכחתי עם רב אחד במשך ארבע שעות, והוא לא נצח אותי".

"אני, לא צריך ארבע שעות. די לי בארבע רגעים, לא ארבע שעות. תוך ארבע דקות, כביכול תשכב על הארץ ותודה שהצדק איתי".

הוא הסתכל עלי, פתח את העיניים כמו עגל. – "אה, ארבעה רגעים?".

"כן, לא צריך יותר".

"איך?"

"המתן בסבלנות ואני אראה לך".

פרופסור, אתה יודע מה הן סימני כשרות של בהמה?"

"מה!?"

חמק עבר נפשי יצאה בדברו ביקשתיהו ולא מצאתיהו קראתי ולא ענני"
ועתה, הקב"ה רוצה לפחות את התשוקה שלנו: "אם תמצאו את דודי
מה תגידו לו שחולת אהבה אני" – אני חולה באהבת ד'.

אשריכם, אשריכם ב"ה שזכיתם לילול זה להתאסף ביחד. כולנו נאמר
להקב"ה: אנו מתגעגעים אליך – רבונו של עולם! לפקוח עינינו. לראות
את האמת, את אור אלקים ולחפוף בקרבתו ובקיום מצותיו בדקדוק.
הגעגועים שלנו יעלו לכסא הכבוד ביום קדוש זה בזכות ה"אור החיים"
הקדוש (שבית הכנסת נקרא על שמו) ונזכה לגאולה שלימה במהרה
בימינו, אמן!

הושיט את הפנכה לשר החקלאות: "בכבוד" –

נרתע השר: "לא, איני יכול.. אדם הגון אני, אבל, יודעים אתם, כשהייתי
צעיר, משובת נעורים... חוששני, שמא לא יצמח העץ, לא יועיל
הלחש"...

"לא נורא", הרגיעו הגנב, "כולנו בני אנוש. בכבוד", הושיט לשר האוצר:
"יתכבד כבודו" –

חורו פני שר האוצר. פזל לעבר הכליף, ואמר: "לא, לא אוכל, חוששני,
הלא תבינו, הן שר האוצר אני, כספים כה רבים עוברים דרכי, שמא,
בטעות, שגיאות מי יבין"...

"אני מבין, ודאי", אמר הגנב, ופנה לכליף כשהוא משתחוה עמוקות:
"אדוני ומלכי, בכבוד" –

נשא הכליף ידו: "לא... זכורני כשהייתי ילד, לא הרשוני לקבל דבר מה,
ולקחתי בלי רשות. מי יודע, אולי זה ימנע מהלחש לפעול"...

כרע הגנב האומלל על ברכיו, וקרא: "אתם השליטים והשרים פוחדים
שידיכם אינן נקיות. מעולם לא חסר לכם מזון, אתם טובעים בעושר,
ושלחתם יד. ואותי שחטאתי כדי להביא טרף לביתי, להשביע רעבון
בני, אותי דנתם למוות!?"

(והגדת)



שיהיה ברנו כתוכנו!

הגאון בעל "בית הלוי" זצ"ל תמה: הרי הכתוב קובע, ש"כמים הפנים
לפנים כן לב האדם לאדם" (משלי כז, יט). וביאורו, כשם שהמים
משקפים את בבואת המתבונן בהם, כך חש האדם כלפי חברו כפי
שחברו חש כלפיו –

וידוע הסיפור: הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל לחם בעוז בחילונים
שבקשו להרחיב ולחזק אחיזתם בארץ הקודש בכלל ובעיר הקודש
בפרט. פעם פרצה לביתו קבוצת בריונים חילונים, שבקשו לרצחו נפש
[כפי שאכן רצחו את נציגו הר' יעקב ישראל די האן ז"ל]. קידם פניהם
בשלוה והסביר להם עקרי שיטתו, ויצאו מביתו בלא לפגוע בו לרעה.

הנוכחים לא יכלו להירגע. איך נהפך לבם כרגע, איך החזירו אקדחיהם
השלופים לנדנם!

אמר להם: אספר לכם, ותבינו. שמעתי מרבי נחום משאדיק זצ"ל
שכאשר התמנה בעירו רב חדש בקש להכיר את בני הקהילה. שאל את
הגבאי: "מיהו זה שיושב לידי ב'מזרח'?"

ענהו: "הוא?! הוא ה'מוסר', המשלין של הקהילה. הכל רועדים מפניו
ופוחדים ממנו פחד מוות. רבים אבדו בגינו את חרותם ואת רכושם!
בחוצפתו דרש שיושיבוהו ב'מזרח', ויעלוהו לתורה ל'שישי'!"

שמע הרב, חקר ודרש, ואמת את השמועה. הורה: "בשבת הקרובה אל
תעלוהו לתורה!"

בהגיע הקורא בתורה ל'שישי' קם המלשין כהרגלו, והנה קראו לאדם
אחר לעלות.

תמה: "מה זה, זו העליה שלי!"

"העליה שלך?! ענהו הרב, "מה לך ולתורה הקדושה. פה משוקץ,
שמלשין על אחיו, מה לו ולברכות התורה?! צא, טמא! אל תבוא לבית
הכנסת!"

עמד המום, פניו אדמו וחורו, ואז קרא: "חכו חכו, עוד אלמדכם לקח",
ויצא בחרי אף.

(להגיד)



"מום שבך אל תאמר לחברך"

"ואת החזיר, כי מפריס פרסה הוא ושסע פרסה והוא גרה לא יגר,
טמא הוא לכם" (ויקרא יא, ז). ואמרו במדרש (ויקרא רבה יג, ה) ה
שמלכות אדום נמשלה לחזיר, שנאמר: "יכרסמנה [לכנסת ישראל,
חלילה] חזיר מיער" (תהלים פ, ד). ולמה נמשלה לחזיר, לומר, לך, מה
חזיר בשעה שהוא רובץ מוציא טלפיו ואומר: ראו שאני טהור, כך
מלכות אדום מתגאה וחומסת וגזלת, ונראית כאלו שופטת צדק.
מעשה בשופט נכרי שהיה הורג הגנבים והמנאפים והמכשפים. גחן
ואמר לתלין: שלשתם עשיתי בלילה אחד!

וכך כתב רש"י (מהמדרש, בראשית רבה סה, א) על הפסוק: "ויהי עשו
בן ארבעים שנה ויקח אשה, את יהודית בת בארי ואת בשמת"
(בראשית כו, לד), עשו היה נמשל לחזיר, שנאמר: "יכרסמנה חזיר
מיער". החזיר הזה כשהוא שוכב פושט טלפיו, לומר ראו שאני טהור,
כך אלו גוזלים וחומסים ומראים עצמם כשרים. כל ארבעים שנה היה
עשו צד נשים מתחת יד בעליהן ומענה אותן. כשהיה בן ארבעים אמר:
"אבא בן ארבעים שנה נשא אשה (בראשית כה, כ), אף אני כן!"
וזה מזכיר לי ספור ששמעתי מתלמיד בישיבתנו. בגדדי היה, ושמעו
מסבו.

בבגדד נתפס גנב. הובא לפני השופט, שגזר דינו למוות. גזר הדין הובא
לפני הכליף, שאישרו. הוציאוהו אל הגרדום, והודיעוהו שיש לו רשות
לבקש בקשה אחרונה.

אמר: "רצוני שיביאוני בפני הכליף, רוצה אני לומר לו דבר מה".

אמרו: "אם רצונך להתחנן על נפשך, אין סיכוי, לא יחזור בו מן
האישור".

אמר: "אף על פי כן".

הודיעו לכליף, שהסכים לראותו.

התיצב הגנב, וקד קידה. אמר: "אדוני השליט ירום הודו, דין צדק דנני.
חטאתי עויתי ופשעתי, ותהא מיתתי כפרה על כל עוונותי –

אבל העוון החמור ביותר שלי אינו ידוע לרבים, ובאתי להתוודות עליו
ולתקנו!"

הסתקן הכליף: "ומה הוא?"

אמר: "סוד עובר במשפחתנו מדור לדור, סוד המסוגל להעשיר את
אוצר המדינה ולהשביע רעבון כל תושביה. עוול היה זה, להצניע הסוד
ולהעלימו מהשלטונות!"

רכן הכליף: "ומה הוא הסוד?"

אמר: "יודע אני לחש, שאם לוחשים אותו בעת הטמנת גרעין באדמה,
בתוך שעה קלה נובט העץ, וכעבור יום מניב פרות! עתה, עם מותי, ירד
הסוד אלי קבר. החלטתי שפשע הוא, להעלימו. הריני למסרו להוד
מעלתו, וכשאדע שהסוד בידיים טובות, אמות בשמחה!"

נרעש הכליף: "אדרבה, הבה נשמע!"

העיף הגנב מבט ימינה ושמאלה, ואמר: "יותר מדי אזנים כרויות כאן.
לא אגלה את הסוד אלא בפני שלושה. הוד רוממות הכליף, שר האוצר
ושר החקלאות".

"ניחא", אמר הכליף, והורה להביאם.

הגיעו, והגנב אמר: "כעת צריך אני פנכה מלאה עפר, ספל מים, וכמה
גרעיני פרות".

הייתי יוצא בבגדים נקיים. אבל עשו, בשעה שהיה משמש את אביו לא היה משמשו [בבגדים מלוכלכים, ואף לא שמשו בבגדים נקיים], אלא בבגדי מלכות. אמר: אין כבודו של אבא להיות משמשו אלא בבגדי מלכות!"

זהו?!

וכי משום כך, בגלל פרט זה, כדאי שיחשוב עצמו פחות כל כך, ירוד כל כך, מפסגתו של עשו?! ילבש גם הוא בגדי מלכות, וישתחוה לו! והתשובה, שאם כן יעשה יהיה זה חיקוי, מעשה חיצוני גרידא. תהיה זו "פשיטת טלפים" ובכך יהיה חלילה לעשו!

מוטב – בכל דבר שאינו שייך להלכה הפסוקה – שיהיה תוכו כבדו, כמדתו של התלמיד חכם (יומא עב ע"ב)! ועוד בענין זה –

שנינו (חולין קה ע"א): אמר מר עוקבא, אני לענין זה כחומץ בן יין לעומת אבי. שאילו אבא, כשאכל בשר כעת לא אכל גבינה עד למחר בשעה זו. ואילו אני איני ממתין אלא מארוחה לארוחה. וזה המקור להמתנת שש שעות, כשיעור הזמן מארוחה לארוחה.

ויש להבין: הלא לדברי הכל נהג אביו בחומרה יתרה. וכי מי שאינו נוהג בחומרות יתירות כבר חומץ הוא, מקולקל ודחוי?! ואם אכן כן, ינהג גם הוא כך. וכי כה להוט הוא אחר גבינה?

אלא מאי, משל לענין שהיה מחזר על הפתחים. רבים היו העניים, והפרוטות שקבצו הספיקו בדוחק ללחם. והעני דנן, ברוך השם, חי בהרוחה יחסית. גם לחם, וגם חמאה ללפת את הפת. רחוק היה מעושר, אבל אין על מה להתלונן. אפילו חסך מעט, לעת חולי שלא יבא.

יום אחד גילה לאשתו סוד הצלחתו: בסך הכל, אין אפשרות לפקוד כל הבתים. חבריו עוברים דירה דירה. נוקשים, מבקשים, מקבלים. פרוטה פה, פרוטה שם. והוא משאיר להם את בתי העניים, אינו פוקד אלא את בתי האמידים והעשירים!

איך תדע מי אמיד ומי עשיר, תמזהה.

הסביר: סימן מובהק לי, לעניים, מזוזה מפח חלוד, כיסוי בפרוטה. לאמידים, מנחושת קלל. שם נותנים חצי דינר. אבל כשהמזוזה מכסף טהור, בית עשירים הוא. שם מעניקים אף דינר שלם!

שמעה, והפנימה. למחרת היום יצא לסיבובו והיא רוקנה את קופת החסכון. הלכה אל הצורף והזמינה בתי מזוזה מכסף מגולף לכל חדרי הבית. עתה יפקוד העושר את מעונו ויהיו מן הנותנים ולא מן המקבלים!

בא הקבצן לביתו, הושיט ידו למזוזה לנשקה ונותרה מושטת באויר: נרתיק מזוזה כה נאה, רק אצל גביר העיר! "מהיכן זה", שאל את אשתו.

ענתה: "אתה אמרת, סגולה לעשירות!"

איי, איזו הבנה! הנרתיק הוא הוכחה לעשירות, לא סיבתה!

כשאדם עשיר ביתו מרווח, רהיטיו מהודרים, מאכלו מגוון, בגדיו נאים, כיסיו מלאים. וגם, גם נרתיק המזוזה מכסף טהור.

להמתין יממה שלמה בין בשר לחלב הידור הוא. כנרתיק מזוזה מזהב טהור. אבל מצביע הוא על עשירות בכל, על הון רב של תורה ומצוות ומעשים טובים בשיא השלמות וההידור. ומר עוקבא ראה עצמו כה רחוק משלמות זו, כחומץ בן יין. מה תאמר, שיהדר רק באותה הרחקה, ימתין יממה בין בשר לחלב. זאת, לא יעשה.

ומדוע, משום שכאשר הדירה היא דירת עניים, הרהיטים דלים והבגדים מהוהים, המאכלים דחוקים והכיסים ריקים, הרי הנרתיק המהודר יהיה כנום זהב באפו של אותו יצור... ו"חזיר", זה עשו!

(הגדת)



לקח בת היענה - הורים, בניכם אינם מחוסנים דיים!

התורה, לשון הוראה היא (זוהר ח"ג נג, ב). אין לך שאלה שאין תשובתה בתורה, והסיפור הבא יוכיח.

חרדו כולם. אמרו לרב שסיכן נפשו, הלה עלול לרצחו נפש. הרגיעם הרב, והחיים שבו למסלולם.

כעבור זמן הוזמן הרב לסנדקאות באחד מכפרי הסביבה. נסע עם שנים מתלמידיו. לפתע הבחינו במלשין הרוכב על סוסו לקראתם. הודיעו לרב בחרדה, והרב נשאר שוה נפש.

המלשין הבחין בהם, והדהיר את סוסו לקראתם. הורה הרב לעגלון שיעצור את העגלה. המתין למלשין. הלה הגיע וירד מסוסו, ניגש אל הרב ובקש סליחתו על התפרצותו כלפיו, עלה על סוסו והתרחק מהמקום.

התלמידים היו המומים, והרב הסביר: "כשראיתיו, ידעתי שמסוגל הוא להרגני. חשבת, מה עושים, איך אנצל. ואז נזכרתי באמרתו של שלמה המלך: "כמים פנים לפנים כן לב האדם לאדם" כשם שאני מתיחס לזולת, מתיחס גם הוא אלי. מיד התחלתי להפך בזכותו של אותו אדם. מי יודע איזה חנוך קבל, מי יודע כמה פגעו בו בעבר ואיך עוררו שנאתו ומשטמתו. כמה גדולה הרחמנות על נשמתו האומללה וחייו הריקנים והמעוותים! ובה בעת, עלו גם בלבו הרהורים מקבילים: הרי הרב קיים חובתו, פעל לשם שמים, גונן על בני הקהילה. ונתרכך לבו, ובקש מחילה!"

כך, סיים רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, נהגתי גם אני. הם באו גדושי משטמה, עם רצח בעיניים. ואני התבוננתי בהם ברחמים רבים. נשמות יהודיות אומללות, טועות ותועות, מלובות אש זרה ומוסתות לשנוא ולניכור, כה גדולה הרחמנות. ואז, "כמים הפנים לפנים", נהפך גם לבם – לא להסכים עמי, כשם שאני איני מסכים אתם – אבל שנאתם שככה ומשטמתם כבתה...

והוסיף, שאין לך רעיון בספר משלי, שאין לו מקור בתורה (תענית ט ע"א). כשראה יעקב את עשו הבא להרגו בראש ארבע מאות איש, השתחוה ארצה שבע פעמים, לכוף עצמו ורגשותיו, "עד גשתו עד אחיו" (בראשית לג, ג), עד שעורר בנפשו את רגש האחוה, ובכך פעל ש"וירץ עשו לקראתו יחבקהו". הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב, אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה נושקו בכל לבו" (רש"י).

ואם כך, שאל ה"בית הלוי" מבריסק, איך זה שהגוי שונא את היהודי הרבה יותר ממה שהיהודי שונא את הגוי?!

איזו שאלה חזקה!

והתשובה, חזקה עוד יותר –

בלב כל יהודי, שוכן גם חלק גויי [וכמו שאמר (ברכות יז ע"א): גלוי וידע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב, שאין אנו עושים רצונך, שאור שבעיסה, יצר הרע שבלבנו המחמיצו (רש"י), ושעבוד מלכות, היינו השפעת האומות וחלחול תרבותם], ומוכן שבחלק זה איננו שונאים את הגויים, להפך. אבל בגויים אין אף 'פינטעלע איד', אף נקודה של יהודי, גם לא שמץ ממנו. לכן שונאים הם אותנו בכל לבם!

וכשיודעים זאת, עולה השוועה: "הצילני מיד אחי מיד עשו" (בראשית לב, יב), ופרשו בספרים הקדושים ("דגל מחנה אפרים", "קדושת לוי", ועוד), שבקש הצלה ממהשוה של "עשו" שדבק בו חלילה, כי אז תנתן לעשו שליטה עלי!

ומה היא קליפת עשו העלולה לדבוק בנו –

שנפשוט טלפינו לומר טהורים אנו, בעוד הטומאה בחובנו!

שנתחזה לצדיקים יותר מכפי שאנו באמת!

זהו ששינו (בראשית רבה סה, טז), "אמר רבן שמעון בן גמליאל, כל ימי הייתי משמש את אבא" – היש לנו מושג מה כלול במשפט זה! איזה כבוד אב, איזו מסירות. בתלמוד הירושלמי (ריש פאה) מוגדרת מצות כבוד אב ואם: "החמורה שבמצוות". על רבי טרפון שכה הצטיין בה, אמרו חכמים שעדיין לא הגיע לחצי קיומה. ורבן שמעון בן גמליאל מעיד על עצמו שכל ימיו קיימה!

ועם זאת –

"ולא שמשתי אותו אחד ממאה" – אף לא אחוז אחד – "שמש עשו את אביו!"

במה פחת רבן שמעון בן גמליאל, מה החסיר? מאומה, זולת פרט אחד: "אני, בשעה שהייתי משמש את אבא", מבשל וצולה ואופה ומכין ומגיש, "הייתי משמשו בבגדים מלוכלכים, ובשעה שהייתי יוצא לדרך

זו דיה לבנה... ולמה נקרא שמה חסידה שעושה חסידות עם חברותיה במזונות (רש"י)

מדוע למרות התכונה החיובית של החסידה והיותה מתחסדת עם חברותיה ומתחלקת עמן במזונותיה, אסרה התורה לאכול אותה? ה"חידושי הרי"ם" מתרץ, שהחסידה גומלת חסד רק עם חברותיה, ומזניחה את כל השאר, ולכן נחשבת לעוף שאינו טהור.

מענין לדעת, כי גם העכברים התברכו בתכונה זו, ואף הם נוהגים לקרוא לחבריהם בשעה שהם אוכלים את מזונותיהם, אולם למרות זאת במקרה שלהם חז"ל לא התייחסו לתכונה זו באופן חיובי, ולא זו בלבד, אלא שהעכברים נחשבים לרשעים, כפי שאומרת הגמרא (בבא מציעא מ ע"א): "וכי מה אכפת להן לעכברים", ובתוספות שם: "וטעמיהו דרבנן מפורש בירושלמי הני עכברי רשיעי נינהו".

קושיה זו מתורצת בפי העולם, האומר כי ההבדל בין החסידה לעכבר נעוץ בכך שהחסידה מחלקת לחברותיה מהאוכל שלה, ואילו העכברים מחלקים לחבריהם מאוכל השייך לאחרים...

לא פעם נוהגים אנשים בנדבנות יתרה, ומתירים לאחרים להשתמש בכספים צבור או ברכוש השייך לזולתם ללא קבלת רשות – אולם "נדבנות" זו מחזיקה מעמד רק עד שהדברים נוגעים לרכוש הפרטי, או אז היא נעלמת ומתנדפת לחללו של עולם, ושוב לא ניתן להכיר בהם את היותם נדבנים כה מופלגים...

אצל גדולי ישראל אנו מוצאים את ההפך המוחלט – בכל הנוגע לרכוש הזולת ולכספי צבור הם נזהרו בתכלית הזהירות, אולם משל עצמם היו נותנים ונותנים, מבלי לערוך חשבונות של זמן ושל ממון, כשהם אינם חסים על כבודם ועל כוחותיהם, ואינם נמנעים מלעשות זאת אפילו לאנשים אשר נמצאים מן העבר השני של המתנס.

בספר "האיש על החומה" מספר הרב יהושע לייב שינקר, נכדו של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, סיפור מופלא אודות סבו, כפי שהעיד באזניו בנו של אחד מיקירי ירושלים ומחשובי תלמידי החכמים שבה, אשר למגינת הלב נטש את דרך אבותיו והצטרף לחוגי הציונות.

הדבר היה בשנת תרפ"ב – סיפר לו האיש – באותן שנים התנהל מאבק חריף בין הקנאים מחוגי אגודת ישראל, שבראשם עמד רבי יוסף חיים, ובין ההסתדרות הציונית. והנה, חלה אחד מראשי ההסתדרות העובדים, אשר היה ידוע בשנאתו הגדולה לדת, במחלה קשה ואנושה.

במשך ארבעה שבועות אושפז בבית חולים אנגלי של המסיון, אולם המחלה הלכה והחמירה, עד כי הרופאים נואשו מחייו. בני משפחתו המודאגים פנו אלי, בהיותי אחד מן המקורבים אליו, והתיעצו אם ניתן לעשות עוד משהו כדי להציל אותו ממות, ואני, אשר הכרתי את ד"ר ולך ואת רופאי בית החולים "שערי צדק", וידעתי כי הם נמנים על טובי הרופאים, והמלצתי להם להעבירו לשם.

אולם הענין לא היה כה פשוט. שתי עובדות עלולות היו להביא לסרובו של ד"ר ולך לקבלו לבית החולים: האחת, עצם זהותו והיותו מפורסם כאחד המתנגדים הגדולים ביותר של היהדות החרדית, והשנייה, העובדה שהוא מגיע מבית החולים של המסיון.

בני המשפחה היו מודעים לכך, אולם לא נותרה להם כל בררה אחרת. ומאחר והיו לי אי אלו מהלכים בחוגים החרדיים בזכות אבי, התבקשתי לבצע את ההעברה הזו.

שני סבלים גברתיים העבירו את החולה על גבי אלונקה לשערי צדק. כאשר הגיעו לפרוודור בית החולים, יצא אליהם ד"ר ולך, וערך בדיקה ראשונית, ומצא כי המצב חמור ביותר. הוא שאל כמה פרטים אודות הרקע הרפואי, וכאשר שמע שהוא הגיע מבית החולים המסיוני, הסמיקו פניו מכעס, והוא פנה וחזר לחדרו, מותיר אחריו את בני המשפחה המבולבלים ואת החולה האנוש.

רק אחד מסוגל לשנות את דעתו של ד"ר ולך – לחשתי לבני המשפחה – רבי יוסף חיים זוננפלד, ומאחר ואבי היה אחד ממקורביו, נטלתי על צוארי את השליחות אליו, ובינתיים הורדה האלונקה עם החולה שעליה אל מאחורי בנין בין החולים, תחת אחד הברושים.

מיהרתי לביתו של רבי יוסף חיים בבתי מחסה – ממשיך המספר – תוך כדי הליכה החל לרדת עלי גשם שוטף שהרטיב אותי מכף רגל ועד ראש. טוב ורועד נכנסתי לביתו של רבי יוסף חיים, ועל אף שידעתי כי

המצב הכלכלי בפולין בין שתי מלחמות העולם היה כבי רע. משפחות הגיעו עד פת לחם. אני זוכר, סבלו חרפת רעב. צריך לדעת היהדות על המצב כיום.

כשה"חפץ חיים" זצ"ל ביקר בלודז', עיר התעשייה הנודעת, עלו לאכסנייתו אב ובנו. הבן, בחור בר מצוה, לא בא – כמו היום – לקבל ברכה להצלחה בתורה. הוא בא לקבל היתר לעזוב את בית המדרש. שה"חפץ חיים" ירשה לו להפסיק ללמוד, לא פחות!

בחור טוב, ירא שמים, מצליח בלימודו, ירבו כמותו בישראל. לב זהב לו. ולב הזהב מתפלץ כשהוא רואה את אביו עובד מבוקר עד ערב ומשתכר אל צרור נקוב, ואין הקומץ משביע, ואין לחם לאכול ואין בגד ללבוש. איך יכול הוא לעמוד מגד, לשקוע בלימוד, ולעמוד על דם הוריו, אחיו ואחיותיו, להתעלם ממצוקתם! רוצה הוא לצאת לשוק, למצוא עבודה, איזו שתהיה, ולסייע בפרנסת הבית!

נו?! מי אינו מניח לו?!

אביו מתנגד: בשום פנים ואופן! מקומו של בחור, בבית המדרש! "איש שדה" יוצא עשו, ו"יושב אוהלים" יוצא יעקב אבינו. השוק משחית, שפתו ירודה, היותו גשמית, מכבה כל זיק של קדושה ומחדיר טומאה! והבן אינו מסכים. אבא, דוקא משום שאתה סבור כך וחדור להט רב כל כך, מוכן אני לצאת לשוק החיים. כי רואה אני שאתה ירא ושלם, ולא הושפעת. זיק הקדושה שלך לא כבה, והטומאה לא חלחה. אחזיק גם אני מעמד.

שמעו שצדיק בא לעיר, רבנו ה"חפץ חיים", והחליטו לעלות לאכסנייתו, להגיש לפניו תעצומותיהם.

כמה התרגש לשמוע!

לשמוע את הבחור, שכואב הוא כאבו של המחסור בבית ורוצה לעזור לאביו ולסייע בפרנסה. "נושא בעול עם חברו", מארבעים ושמונה קניני התורה!

וכמה התרגש לשמוע את האב מוותר על העזרה, ומודיע שהמשפחה מוכנה לסבול מחסור, ובלבד שהבחור ישאר באהלי תורה!

וגדול היה כוחו של ה"חפץ חיים" זצ"ל להסתכל על כל דבר בעיניים של תורה, ולמצוא לכל שאלה פתרון בתורה.

אמר לבחור: שמע נא, התורה אסרה לנו את העופות הטמאים. את הנשר ואת הפרס ואת העזניה, ואת העורב ואת בת היענה. למה לא נאמר: את היענה, מדוע נאסרה רק הבת? התשובה ידועה: היען אוכל אבנים וזכוכיות (שבת קכח ע"א), קיבתו כברזל ובשרו כסוליה, לא ניתן לאכילה ואין צורך לאסרו. אבל אפרוחו, בשרו עדין רך, ואותו אסרה התורה באכילה. כך מפרשים רבותינו (בעלי התוספות וחזקוני ועוד, ויקרא יא, טז).

והנה מצינו שירמיהו הנביא קונן, איך היתה "בת עמי לאכזר, כיענים במדבר" (איכה ד, ג). ויש להבין, במה מתבטאת אכזריות היען לאפרוחיו? והענין, שהאפרוחים באים ומבקשים מזון, והאם נותנת להם מעדן – בעיניה, אין טעים ממנו, שבר זכוכית מחודד ומשונו. ואינה מבינה שעבורה זה אכן מעדן, משום שהוושט שלה כצינור ברזל וקיבתה כדד נחושת, והזכוכית נגרסת בה עד דק. אבל אפרוחה עדין ורך, והזכוכית נקובת את הוושט ותחורר את הקבה, והאפרוח יתיסר ימות בעיניו קשים ומרים. ונמצאת אשמה בהריגת אפרוחה!

מבין אתה, בני, סיים ה"חפץ חיים", אביך מבוגר ומחושל, מחוסן נגד אוירת השוק ומתמודד בהצלחה מול השפעתו. אבל אתה עודך צעיר ורך, אינך יכול להשוות עצמך אליו ולמדוד עצמך לנגדו. עליך להמשיך לשהות באהלי תורה ובקרב בני התורה!

והדברים אמורים להורים, שאומדים עצמם שיכולים לשהות במקום פלוני או לצפות במופע פלוני ולא יושפעו לרעה, וה' יודע האמת. אולי מלאכים הם. אולי יכולים הם לטייל במקום פלוני ולבלות במקומות בילוי ומחוסנים הם דיים, יגרסו זכוכיות כאוות נפשם. אם מעדן הם עבורם, יבוסם להם. אך מה רוצים הם מילדיהם, איך מהמרים הם על זוך נשמותיהם, איך הם לוקחים אותם עמם?!

(והגדת)



ואת אלה תשקצו מן העוף... ואת החסידה (יא, יג-ט)

יש בלבו עלי, משום שאף אני נמנית עם החוגים הללו, ונטשתי את דרך אבותי, לא ניכר היה מאומה מכל זה בקבלת הפנים החמה שערך לי.

"שלום וברכה. זוהי הפעם הראשונה שאני שומע על הפדרציה הזו... תרשה לי לשאול כמה יהודים יש אצלכם?"

"שלושה".

המזכיר כחכח בגרונו במבוכה, ולבסוף אמר: "ממ... ואתה רוצה שאשלח רב עבור שלשה יהודים?"

"לא, לא", הבהיר אדון וולף, "השלושה הם אני, אשתי ובתי היחידה... אנחנו פשוט עומדים לעזוב פה, ורציתי לודא שיהיה רב במקומי..."

"יש אצלכם בשר כשר?"

"לא". "יש בית כנסת?". "לא". "אלו-שהם שרותי דת?". "גם לא".

"סלח לי, מר וולף, על השאלה, אולם האם יש אצלכם איזשהו יהודי בפדרציה של דרום מזרח טקסס?"

"כנראה שיש הרבה".

"כלומר?"

"בשיר השירים (א, ו) כתוב: 'אל תראוני שאני שחרחרת, ששזפתני השמש', כאן בטקסס יש שמש חזקה... כולם שזופים מאד וכולם – יהודים כגויים – נראים אותו דבר... אפשר להפקיר אותם ככה?"

"טוב", נכנע המזכיר, "אחפש מועמד מתאים".

בדיוק באותם רגעים נכנס למשרד רב צעיר לימים, שלא מכבר סיים את למודי הרבנות שלו. שמו היה מיכאל הלר.

"לא תאמין, מיכאל, כך המזכיר, 'מצאתי לך משרה! מה דעתך להיות ראש הפדרציה היהודית של יהודי דרום מזרח טקסס?"

ר' מיכאל חפש אחר המילים המתאימות, ומשמצא אותן לבסוף, החל לשפוף אותם כמו גרגרי חול יבש מכוס הפוכה: "אני מתנצל, אבל אינני יודע לנאום כל כך טוב, וחוף מזה עוד לא עשיתי אף פעם הלויית..."

"זה בסדר, זה בסדר", מרגיע המזכיר, "נראה לי שלא תצטרך לערוך שם הלויית בכלל... אל דאגה... סע לשם, אתה עומד להיות מלך בגדוד.. גם הרב וגם הקהל... הכל תהיה שם!"

נסע ר' מיכאל לדרום מזרח טקסס, פגש שם בטקסס רב רושם את ראש הפדרציה הפורש, והכריז על יום הכתרתו לנשיא הפדרציה היהודית שם.

לא ידע איך יפגוש יהודי כאן, החליט לבדוק בספר טלפונים שם יהודי ולהתקשר.

עד מהרה מצא את השם הראשון. בלי להסס הוא חייג את מספר הטלפון שנרשם שם.

"שלום, אני הרב החדש, ר' מיכאל הלר".

"סליחה", קטע אותו קול מחוספס מעט, "אתה חושב שאני יהודי? הו, לא, אני הכומר המקומי..."

היו עוד כמה שיחות טלפון מבלבלות דומות, עד שר' מיכאל החליט לשנות כיוון ולערוך מסיבה של חומוס ופלאפל, בהנחה שרק יהודים יגיעו לטעום מאכלים כאלו.

הוא תלה מודעה חגיגית על המסיבה המתוכננת בלוח המודעות של האוניברסיטה, הזמין כדורי פלאפל מניו יורק, קבל אותם קפואים לגמרי בטעם קפוא, ניסה לערוך אותם בצורה חגיגית, והתאכזב לראות שאפילו הזבובים ויתרו על התענוג המפוקפק, ולא הגיעו לבקר באזור המטבח...

הוא כמעט חזר הביתה, כשלפתע נכנס מישוה... היה זה בחור מגודל למראה, רעמת תלתלים, מכנסיים קרועים.

ר' מיכאל עטה את הטוב שבחיוכיו: "שלום, מה שלומך?"

"אני עובד כאן במסעדה מקסיקנית", אמר הבחור בלי שמץ של מבוכה, "הבוס שלי שלח אותי לגנוב, אה... כלומר לטעום קצת מהאוכל שלכם".

"איך קוראים לך?"

"ברני".

"נעים מאד, אני הרב מיכאל הלר. אני רוצה לדבר אתך, נפגש, נלמד קצת, אתה יודע, עוד מעט תשעת הימים, רוצה שאסביר לך מה זה?"

קיוויתי לקבל ממנו מכתב המלצה לד"ר ולך, אבל להפתעתי, מיד כששמע את כל הפרטים, קיפל את קצה דף הגמרא שהיתה פתוחה לפניו, סגר את הגמרא, קם ממקומו והתעטף במעיל הפרוה שלו. נדהמתי. האם הוא באמת יוצא לשם כך מן הבית?!

נעמדתי בחלל הדלת, ונסיתי להפעיל את כל כח השכנוע שלי כדי למנוע את הליכתו, בפרט לא בגשם כה שוטף.

"באתי רק לשם מכתב", נסיתי להסביר, אך רבי יוסף חיים הישיש נותר בשלו. הוא הזדקף מלוא קומתו ואמר לי: "כשמדובר בהצלת נפשות, אין די במכתב... עלי ללכת לשם בעצמי... לא אזוז משם עד שאראה את החולה מוכנס לבית החולים וזוכה לטיפול מקצועי".

ואכן, תוך כדי כך הוא התחמק החוצה. רצתי אחריו, וכמעט שלא הצלחתי להדביק את קצב פסיעותיו של הרב, על שבעים וחמש שנותיו...

בדיוק אז התגבר הגשם. "אולי נמתין תחת קורת גג כלשהי עד שהמים יפוגו מעט?", נסיתי להציע. הרב אפילו לא ענה, הוא רק זרז את פסיעותיו ומלמל: "פיקוח נפש! כשהולכים להציל יהודי נבהלים מטיפות גשם?"

כשהגעתי לשער יפו, הצלחתי לשכור כרכרה שתוביל אותנו לעבר בית החולים. כשהגענו לחצר בית החולים מיהר רבי יוסף חיים לרדת מן הכרכרה. אני מהרתי לסלק לעגלון את המגיע לו ולרוץ אחריו.

מצאתי אותו כבר בחדרו הפרטי של ד"ר ולך, וספקתי לשמוע אותו אומר בתקיפות: "מאימתי נעשה הדוקטור פוסק בהלכות פקוח נפש? אני מבקש לקבל את החולה מיד לבית החולים, ואחר כך נתווכח..."

כשראה אותי אמר: "היכן החולה? נא להביאו מיד! כל רגע יקר!"

ושבועיים מאוחר יותר, ארע הבלתי יאמן, החולה עזב את בית החולים כשהוא בריא לחלוטין...

בידעי את היחסים המתוחים שבין רבי יוסף חיים ואותו מנהיג, נמנעתי מלספר לו את אשר קרה, אולם שנה לאחר מכן לא הצלחתי יותר להתאפק.

הדבר היה בשעת טקס הנחת אבן הפינה לישוב חדש בגליל. אותו מנהיג נשא במהלך הארוע את הנאום המרכזי, ובמהלך הדברים קרא בפתוס: "נבנה את הארץ בדרכנו ובכחנו! אבנה את ארצנו תוך מלחמת חרמה ביד השחורה של הרב זוננפלד ופמליתו!"

ברגע זה קפא בי דמי. צעקתי ספונטנית לעבר הנאום: "שתוק! דרך ארץ בפני הגאון הישיש שאתה חב לו את חייך!". לשמע קריאת בנינים מוזרה כזו מידי קרוב, הוכה הנאום בתדהמה. הוא הפסיק את נאומו, והפנה כלפי מבט תוהה, ובקש הסברים.

לא הססתי. עליתי על הבמה וספרתי לו ולשאר המשתתפים איך היד השחורה של רבי חיים נחלצה להציל ממוות את מי שהכריז כנגדו, וכנגד כל היהדות החרדית, מלחמה של ממש...

(ומתוק האור)



אוכל כשר החזיר יהודי לדת אבותיו

אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השרוף ולא תטמאו... ונטמתם בם (יא, מג)

אכילת שקצים ורמשים מטמטמת את לבו של האדם ומרחיקה אותו מכל קשר ושייכות לקדושה, כפי שאומרת הגמרא (יומא לט ע"א): "תנא דבי רבי ישמעאל עבירה מטמטמת לבו של אדם שנאמר: 'ולא תטמאו בהם ונטמתם בם', אל תקרי ונטמתם אלא ונטמטם".

לעומת זאת, הקפדה על כשרות האכילה זורעת בלב האדם זרעי טהרה, ויש בכוחה לקרב אותו לאביו שבשמים.

עד מה רב כוחה של אכילה כשרה, נוכל ללמוד מן הסיפור שלפנינו המובא בספר "ועמך כולם" של הסופר הדגול רבי חנוך טלר:

בבית מדרש לרבנים בניו יורק התקבלה שיחת חוץ. המזכיר, שענה לשיחה, מצא את עצמו מאזין למשפט הבא:

"יש לי רעיון" אמר היהודי שהתגלה כבעל המסעדה, "בוא אלי הביתה, נאכל משהו ואסביר לך את הכל"...

וברני, אכן, בא ואכל, והזמן שוב לשבת, ובא ואכל, ואחר כך לעוד שבת, וגם אליה הוא בא, וטעם עוד פעם מן הטעם הרוחני.

אט, אט הוא פשט צורה ולבש צורה, וכעבור שלוש שנים כתב לרבאי הלך מכתב.

"שלום רבאי, הבטחתי לך שכשאתדר בחוף המערבי אכתוב לך מכתב. ובכן, לקח לי קצת זמן, אבל בסוף הסתדרתי... היום אני יהודי שומר מצוות, ברוך ה', קובע עתים לתורה, יש לי אשה ושני ילדים מתוקים, ואני מודה לך מאד על שעזרת לי להסתדר בחיים! שלך, בנימין פלדמן (ברני)"...

(ומתוק האור)



ויהי ביום השמיני

ביום הגדול והנשגב ביותר, מתחילת הבריאה, שחז"ל במסכת מגילה (י, ב) - *מיום שברא הקב"ה שמים וארץ, לא היתה שמחה לפני הקב"ה, כיום חנוכה המשכן.*

נאמר כאן ויהי ביום השמיני... ונאמר שם ויהי ערב ויהי יום אחד

אומרים חז"ל - מיום בריאת העולם לא היתה שמחה להקב"ה, כמו היום הזה. זה היום הכי משמח שהיה לפני הקב"ה.

שימו לב לדגש - לא כתוב מיום שברא הקב"ה את העולם, בשבת קודש, אלא מיום שברא הקב"ה שמים וארץ, שנאמר ויהי ערב ויהי בקר יום אחד.

ל - ויהי ביום השמיני יש הקבלה ל - ויהי ערב ויהי בקר יום אחד ואנחנו רוצים להבין מהי ההקבלה בין שתיים.

לפני שנכנס לענין, ביום הזה, שהוא היום הגדול ביותר בשנה, ביום שבו נחנך המשכן, לא היתה שמחה להקב"ה, כיום הזה.

ביום הזה מעניש הקב"ה את נדב ואביהוא, למה? בהקריבם אש זרה.

(י, א-ג) ויתנו בהן אש ושימו עליה קטרת ויקרבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם: ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה': ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן

אלה הפסוקים שמופיעים בפרשה. כל אחד שואל את עצמו שאלה - אין יום אחר? למה דוקא ביום הזה? היום הכי שמח בעם ישראל, היום שהתבשר עם ישראל על כפרת העגל, רואים בחוש שהקב"ה מוחל לעם ישראל.

אומרים חז"ל (שבת פ"ז, ב) - ראשון למעשה בראשית ראשון לנשיאים ראשון לכהונה ראשון לעבודה ראשון לירידת האש ראשון לאכילת קדשים ראשון לשכון שכינה ראשון לברך את ישראל ראשון לאיסור הבמות ראשון לחדשים.

אותו יום נטל עשר עטרות, היום הכי גדול לפני הקב"ה. אין לך יום אחר? אין לך יום אחר לתת מכה לישראל בפטירתם של נדב ואביהוא?

צריך לדעת, אלו לא שתי אנשים פשוטים. נדב ואביהוא, אלו שתי היורשים של משה ואהרן.

כשמשה ואהרן היו אמורים להסתלק מן העולם, מי שהיה עתיד לרשת אותם, היו נדב ואביהוא.

הזוהר הקדוש, פרשת אחרי מות, אומר, שכל מי שמוריד דמעות ביום הכיפורים, על שתי בניו של אהרן, מובטח לו שלא ימותו בניו בחייו. הבטחה של הזוהר הקדוש.

אנחנו באים ביום כיפור בוכים - ריבוננו של עולם, אם הם היו חיים, אנחנו היינו נראים אחרת, אם היירידה של עם ישראל לא היתה בצורה כזאת, של מה? ירידה שמורידה אותנו, ממשה ואהרן, למטה, עד יהושע בן-נון, היתה לנו הפסקה של נדב ואביהוא, אנחנו היינו נראים אחרת. כל כך הרה דורות מנדב ואביהוא, אנחנו היינו נראים אחרת. מעין הקבלה שיש לנו, לפטירת תלמידי רבי עקיבא.

מה אנחנו מתאבלים היום? חסרים אנשים שמתו?

"אני לא אוהב את המוזיקה הזאת", ברני היה אדיש למדי, לבסוף הוסיף במידה מסוימת של טקט: "אתה יודע מה, אולי נדבר, נראה...". הוא טעם קצת, אמר שלום והלך.

רק אז קלט ר' מיכאל הלך, שהוא לא השאיר שום שם, מספר טלפון או כתובת, מלבד את זו של המסעדה שלו...

אבל לא אדם כמותו יסכים להרים ידיים. הוא איתר את המספר וחייג לשם.

"הלו, ברני, אתה זוכר אותי?"

"הו, כן. עד עכשו כואבת לי הבטן מהפלאפל שלך..."

"אז מה אתה אומר? רוצה להפגש? לשבת קצת?"

"כן, לא... לא... לא... האמת היא שגמרתי את בית הספר כשהייתי בכתה ז'... קשה לי קצת ללמוד".

"אז רק נדבר".

לזה הוא הסכים.

עד למועד הפגישה ישב לו ר' מיכאל ותכנן את השיחה. הוא ניסה לשער מה עתיד לומר לו ברני, ומה יענה על כל שאלה, אבל המציאות עלתה על כל דמיון...

ברני הגיע מתנשם ומתנשף.

"תראה רבאי, אין לי מדי הרבה זמן, כי מחר אני טס ללוס אנג'לס... כן.. כל מה שעבדתי כאן היה משום שלא היה לי מספיק כסף לגמור את הטיול שלי.. כעת אספתי מספיק, ומחר אני טס..."

הפעם התקשה ר' מיכאל להסתיר את אכזבתו.

ברני כבר עמד בדלת, כשפתאום אמר, אולי כדי לרצות אותו: "אתה יודע מה, רבאי? תאמר לי משהו אחד ואעשה אותו בשבילך..."

ר' מיכאל הרבה מעט... מה כדאי לבקש? ולבסוף אמר: "אתה טס מחר, נכון? תזמין לך ארוחה אחת כשרה למטוס".

"בסדר", הרכין ברני את תלתליו, "בשבילך אני מבטיח".

"וכשאתה מגיע ללוס אנג'לס", קרא ר' מיכאל מאחורי כתפיו אל תרמיל הגיינס המהווה שהלך והתרחק, "תשלח מכתב קטן, ותודיע לי שהסתדרת, אוקי?"

וברני הנהן בראשו.

למחרת הגיע ברני למטוס, הוא היה נראה בדיוק כמו כל שאר הנוסעים, ובהגיע שעת הארוחה לא העלתה הדילת על קצה דעתה שהוא זה שהזמין את האוכל הכשר, ונתנה אותו לאדם אחר, בעל זקן, ולברני הגישה מנה רגילה.

"הי שליחה רגע", כך ברני, "הזמנתי 'כושר פוד'..."

"אני אבדוק", היא אומרת, וחוזרת כעבור דקות ספורות, "אני מצטערת... קרתה תקלה ונתנו את המנה למישהו אחר... אולי תרצה אוכל רגיל?"

ברני הרגיש את בטנו מתהפכת... הוא רצה לומר כן, אבל ההבטחה לרב היתה חזקה ממנו... מילה זו מילה, החליט לבסוף, ואמר בקול: "לא אני לא רוצה..."

כשנחת המטוס בלוס אנג'לס היה ברני מורעב לגמרי, אבל כמו להכעיס, כל המסעדות שם היו טרפה. הוא, אמנם, הבטיח לשמור כשרות רק בטיסה, אבל מראהו הדואג של ר' מיכאל נותר חקוק בזכרונו...

יש גם מסעדות כשרות בלוס אנג'לס, אמר לעצמו בעודו מעלעל בספר הטלפונים ומחפש לעצמו כתובת.

הוא הגיע במהירות, אבל התאכזב - הדלת היתה סגורה.

"למה?", לא מעט תסכול היה בשאלה הזו, "תשעת הימים" נכתב שם, וברני התקשה להבין את הקשר... למה זה קשור לאוכל?!

הוא עמד שם, כאילו נטע אותו מישהו מתחת לשלט, וחש שאינו יכול יותר.

לפתע נגש אליו יהודי: אפשר לעזור? מה אתה מחפש?

שטף שלם יצא מפיו של ברני, והוא מצא את עצמו מספר לזר את הכל...

בא המלך ואומר לרופא – מה עשית לנו? רופא מספר 1, פעולה ראשונה ולא עשית כלום, איזה מן רופא אתה! אמר הרופא למלך – צר לי על פטירת השר האהוב שלך, אבל למעשה אני שמח. צר לי על הפטירה, אבל אני שמח שזה קרה מול כולם עכשיו, למה? פשוט מאוד ראיתי את כותרות העיתונים היום בבוקר – 'הרופא ששום מחלה לא יכולה עליו, מגיע!' אם כולם יחשבו כך, יזניחו כולם את הבריאות, כל היום יוכלו סטייקים, צ'יפסים, כל בוקר עוגה עם קצפת, איך אני יוכל לרפאות כאלה דברים? אם אתם תהיו מלאים בכולסטרול, אני יוכל לעזור לכם! אני יכל לעזור אם האנשים בריאים, וקצת הם חולים, אז אני יכל לרפא אותם, אבל אם אנשים מזניחים את גופם, אני יכל לרפא אותם!?

כותרת ראשית – 'הרופא ששום חולי לא יכל עליו' – אז מה הבינו התושבים? חבר'ה תעשו חיים, תשתו כל היום וויסקי, תאכלו מה שאתם רוצים, לא צריך לשמור יותר על הבריאות, יש לנו רופא שפותר את כל המחלות!!!

כולם יהיו מפלצות כאן, איך אני יוכל לעזור להם? עכשיו כשראו שהשר מת, אני יוצא בהודעה לכל תושבי העיר, ואומר – רבותי, אתם ראיתם את השר הזה, השר הזה לא עשה פעילות גופנית, לא הזיע אף פעם, כל היום ישב במשרד, הביאו לו בבוקר קרמשיט בצהרים צ'יפס וסטייק, בערב נתנו לו מלוואח, תראו איך הוא היה.

אני יכל לרפאות אם אנשים משתפים פעולה, אבל אם אף אחד לא משתף פעולה, איך אני יכל לרפאות?

אם ככה, אומר המגיד מדובנה – עשיית משכן, יכל להביא זלזול בחטא, למה?

כי כל בן אדם שלא בא לכפרה החטא שלו, אז הוא בלחץ, הוא אומר – מי יודע איזה עונש יעניש אותי הקב"ה!?

אבל עכשיו, שאפשר להביא קרבנות למשכן, אם אפשר להביא קרבנות למשכן, אז אין בעיה בעברות – עשית עבירה, הבאת קרבן, התכפרת!

אמר הקב"ה ביום הזה, שאני מתחיל לחנוך את המשכן, שאפשר להביא בו קרבנות, אני אראה להם, שעם ישראל, הגדולים שבהם, אני בא איתם בדיון. אם אני אכניס את הגדולים שבהם, לבוא בדיון, יהיה גילו, אבל יהיה ברעדה.

אמנם תהיה שמחה על עשיית המשכן, אבל יראו שהקב"ה לא מוותר, אז ייכנס מורא ופחד, וזה נקדש בכבודי. אלו הדברים שכותב המגיד מדובנה.

(ברוך שאמר)

בדרך הדרוש

והנה מנה"מ שהי' אז בלא הכנה והיכי רמיזא י"ל דאחז"ל [פסחים קי"ז]. לדוד מזמור שרתה שכינה לי עשר אעשרנו לך. פירוש שיעקב נדר ליתן מעשר ואח"כ אמר שירה משא"כ מזמור לדוד והכוונה מבניו. והנה ליעקב היה ד' בכורים שנפטרו ממעשר כשהי' צריך הכנה הי' מזמור ומנגן וכנגן המנגן שרתה עליו שכינה משא"כ כשלא הי' צריך הכנה שרתה שכינה ואח"כ מזמור, וא"כ ה"נ הא כתי' וירא כל העם ואח"כ ויראו ש"מ שלא הי' צריכי' הכנה כלל,

וא"ש דהמדרש רוצה להביא ראיה שהי' זה לעונש למשה ושלא תאמר הלא כבר זכה לגדולה מזה בהר סיני ע"כ מייית מהך קרא ש"מ שהי' בלא הכנה כלל והוא יותר ממה שזכה בהר סיני וק"ל [תקנ"ד - ג"ח]: והנה המפרשים הקשו אם כן כיון דלא נמנו הבכורים אם כן קשה לא לימני נמי לבכור של קהת דהיינו עמרם אלא יצהר חברון ועוזיאל וחוזר חלילה ונמצא הגורל שייך על קרח לפי החשבון, ומתרצים כי לא נמנו הבכורים דוקא קודם החטא שהיה העבודה בבכורים אבל לאחר החטא נמנו הבכורים גם כן.

והשתא אתי שפיר דכך אמר לו לכך נבחרת שאלולי לא חטאת לא היו נמנים הבכורים ומגיע הכהונה לקרח ולא לך אבל השתא אתה נבחרת:

(התם סופר)

(התם סופר)

(התם סופר)

(התם סופר)

(התם סופר)

אנחנו מתאבלים על עצמנו. אם 24 אלף תלמידי ר' עקיבא היו חיים, אנחנו היינו נראים לגמרי אחרת. אנחנו היום, כ"כ הרבה שנים מפטירת תלמידי ר' עקיבא, אנחנו היינו נראים אחרת. על זה אנחנו מתאבלים. זה פטירתם של נדב ואביהוא.

הקב"ה רצה דוקא ביום הזה, הוא אמר למשה רבינו ונקדש בכבדי, אל תקרי בכבדי אלא במכובדי.

אמר לו הקב"ה – תדע לך, ביום חנוכת המשכן, אני אתן לעם ישראל עונש, מה זה עונש? תהיה מידת הדין מתוחה.

אמר משה לאהרון – אני הייתי בטוח או אני או אתה. עכשיו אני רואה שלקחו אותם, הם גדולים ממני וממך!

רבותי, אין כאן תשובה, למה דוקא ביום חנוכת המשכן, ונקדש בכבדי, אל תקרי בכבדי אלא במכובדי, אין כאן תשובה, למה בית המקדש צריך לחנוך דוקא בפטירתם של אחד מגדולי ישראל, או משה ואהרון, או נדב ואביהוא, על מה ולמה?

התשובה לכך, אומר המגיד מדובנה, ואחרי זה ננסה ללכת קצת יותר לעומק.

אומר המגיד מדובנה – משל למה הדבר דומה?

משל למלך שהיתה לו ממלכה, הוא בנה עיר, שכל העיר שלו היתה בנויה על איכות הסביבה, מי שיגור שם, לא יהיו לו דאגות, מעין קטריה של מטה. אבל הוא אומר, חייבים שהאנשים שם יהיו בריאים, אם הם לא בריאים אז מה זה שוה?

אמר המלך אני מביא את הרופא מספר אחד בעולם, שכולם משבחים אותו, כל מחלה שבאה אליו, הוא מוציא אותה.

הרופא הזה עובד בארה"ב, מקבל \$100,000 לחודש. אמר לו המלך, אם אתה בא אצלי תקבל פי שניים, אתה רק תשגיח שכל מי שגר כאן בעיר, כולם עשירי עולם, כולם יגורו פה, יהיו בריאים.

כמובן הרופא הסכים לתנאים. באותו יום שהגיע, עשו לו קבלת פנים עם במה, קבלו אותו בכבוד גדול.

המלך עולה לנאום – רבותי הגיע גדול המומחים ברפואה, לא היתה מחלה שלא מצא לה מרפא, וב"ה אנחנו שמחים לקדם את פניו, ותדעו לכם, בני הממלכה, שכל בעיה הכי קטנה, יש לכם רופא בחינם אין כסף, כחלק מהשירות שהממלכה נותנת לתושביה.

בעוד המלך מדבר, פתאום אחד השרים החשובים בממלכה התחיל לצעוק- יש לי כאבים בחזה!!!

נופל מהכיסא לרצפה, הרופא מתחיל לעשות לו הנשמות, עיסוי בחזה, אחרי כמה דקות ז"ל.

שוכב על הרצפה, פגר מת, מכסים אותו.

אוי לה לאותה בושה, אוי לה לאותה כלימה, בקבלת פנים של הרופא, אחד השרים החשובים מת.

וירא כל העם ויראו על פניהם: (ט, כד)

ברבה פי' זו ר' תנחום בשם ר' יודן תני כל ז' ימי מלוואים הי' משה משמש בכה"ג ולא שרתה שכינה על ידיו הה"ד וירא כל העם וירונו ע"ש וצ"ע מאי מיייתי ראי' לזה מקרא מלא הוא כי היום הי' נראה אליכם, גם מהאי קרא דמיייתי אין ראי' אלא מרישא דקרא ותצא אש מלפני הי' ותאכל וגו',

וי"ל בשים לב דאמר התם שזה היה עונש על שסרב בשליחות ואמר שלח נא ביד תשלח מאי מדה כנגד מדה הוא זה. גם צריך להבין הלא משה זכה להשרות שכינה על ישראל בשעת מ"ת יותר מאשר זכו במשכן ע"י אהרון, וי"ל התם זכו ע"י הכנה שהכינו עצמם לכך ג' ימים אל תגשו אל אשה והכא הי' בלא הכנה כלל והא"ש דהוי מדה במדה דאי' במדרש שלח נא ביד תשלח ביד אהרון שרגיל כבר מאז להיות נביא שלוח לכן נענש שע"י זכו להשראת שכינה בלי הכנה והרגל כלל,

קרב אל המזבח (ט, ז)

ברש"י על הפסוק קרב אל המזבח שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש הלא לכך נבחרת. יש לפרש על פי מה דאיתא במדרש מפני

אינזער שייך בלעטל



מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "בת עין"
ע"ש הרה"ק מאוריטש זי"ע ♦ פעה"ק צפת ת"ו

פֿרשט שמיני - פֿרה • תשע"ט ♦ גליון 301

אינטרעסאנט

עופות טהורים

בפרשתינו נמנו 20 עופות טמאים האסורים באכילה, בגמרא (חולין סג, א) לומדים שיש עוד 4 עופות האסורים שהם יחד 24. פרט לאלו שנמנו, שאר כל העופות הם טהורים וכשרים לאכילה.

סימני טהרה

בתורה לא נכתבו סימני טהרה רק בבהמות ודגים, אבל לא בעופות. אבל חז"ל (שם סא, א) מסרו לנו ארבעה סימני טהרה הנמצאים בעופות: (1) שיש לו אצבע יתירה¹. (2) שיש לו זפק². (3) קורקבנו³ נקלף. (4) אינו דורס ואוכל⁴.

האריז"ל (לקוטי תורה פרשת ראה) נתן בהם סימן בפסוק "כל צפור טהרה תאכלו", האותיות השניות של: אצבע יתירה, זפק, דורס, קרקבנו נקלף, הם צפור.

הלכה למעשה

עוף שיש לו מסורת באותו מקום שאוכלים אותו, אין צריך לבדוק אחר סימנים.

אם אין לו מסורת: אם הוא דורס ואוכל בודאי הוא מן העופות הטמאים. אם בדקוהו ויודעים שאינו דורס ואוכל, יש אומרים שמותר לאכלו אם יש לו שאר שלשת סימני הטהרה - כן מביא המחבר בשולחן ערוך (יורה דעה סי' פב ס"ב).

אבל הרמ"א פוסק שאין סומכים על שום בדיקה ואין אוכלים שום עוף אלא במסורת.

1 יש דעות בראשונים מה זה 'אצבע יתירה': 1. שיש אצבע הפונה לאחור ואינו בסדר האצבעות (רש"י). 2. שהאצבע האמצעית ארוכה מחברותיה (הרא"ה). 3. הזפק היא כעין שק קטן בסוף הושט שמתקבץ שם האוכל ומתרכך (וזה נמצא בעופות הטהורים הניזונים מזרעוני דגן שהם קשים, ולא בעופות הטורפים הניזונים מבשר). 4. ה'קורקבן' הוא אבר העיכול של העופות (כמו קיבה בבהמה) ועליו יש עור דק כמין קליפה. 5. מה נקרא 'דורס' יש בזה כמה דעות: 1. שמחזיק ברגלו את מה שהוא אוכל ומרים אותו אל פיו (רש"י). 2. שאוכל בשר מן החי ואינו ממתין שימות (ר"ת). 3. שנועץ צפרניו בטרפו כדי להמיתו (רמב"ן).

והתחזקתם

חצפה עוברת גבולות

איך הייתם מגיבים להתנהגות כזאת. בא אחד ומסית ומדיח את חברו לעשות עול, ומפיתהו בחלקלקות לשונו פפה טוב יהיה אם יעשה כרצונו, ואחר כך אותו מחץ עצמו משתמש בזה ככלי נגד המוסר.

אלו היינו עומדים מן הצד, היינו חורקים שנים מצעם, ואך מכים אותו מכות נמרצות ונאמנות פגיע לו על החצפה הזאת. הצרה היא שאנחנו לא עומדים מן הצד, אלא נמצאים בתוך התמונה, ואיננו שמים לב לזה.

במה דברים אמורים? הלא כך דרכו של אותו רשע מרשע הנודע אשר מתגבר עלינו בכל יום ויום ומבקש להמית אותנו, ולצערנו לכעמים אנו נכשלים ומתפתים לו. אכל הוא אינו מסתפק בזאת, אלא אחר כך פאשר נבוא לעשות איזה מעשה טוב, מיד הוא יפקוד אותנו בלבוש של צדקנות, ויתחיל לעורר אותנו על חשבון הנפש, לאמר: אחרי אשר עשית פמה וכמה עברות אתה רוצה להתפלל??? כך אתה בא ללמד את התורה הקדושה???

נו! וכי יש חצפה גדולה כזאת!! אך צריכים לומר לו: לא די לו שקלקלת אותנו בעברות, עכשו גם את המצוות אתה רוצה להרס!!

עלינו לדעת שכאשר עומדים לקיים איזה מצוה אין זה הזמן לחשב על העברות שעשינו - "אין מעבירין על המצוות", בשעה זו צריכים לחשב שהקב"ה אוהב כל יהודי באשר הוא, וממתין ומצפה לתפלתו ומצוותיו ולקיים את המצוה בהתלהבות ושמחה.

וכמו שנאמר: וירד מעשות החטאת כפי שמבאר ה'תפארת שלמה' - כשאתה בא לעסק במעשה טוב, אל תתפתה לטענותיו המזיפות של היצר, עכשו תרד מהחטאות שעשית ותתעסק רק בטוב.

קוֹרֵץ אֶת שְׂאֵרָךְ

זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' תַּעֲשׂוּ וַיֵּרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד ה'. אֵת הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' תַּעֲשׂוּ כִּי כֹךְ צִוָּה ה', אִף שֶׁעַדִּיין אֵין לךְ הַשְׂגָה, וַיֵּרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד ה' - שֶׁעַל יְדֵי הָעֲשִׂיָה הַהַשְׂגָה תְּבוֹא מִמִּילָא. (מבשר צדק)



קָרַב אֶל הַמִּזְבֵּחַ. בַּרְשׁ"י: 'לִפִּי שֶׁהִיא יֵרָא וּבּוֹשׁ לַגִּשְׁתִּי אָמַר מֹשֶׁה לָכֵן נִבְחַרְתִּי. פִּירוּשׁ בַּגְּלָל שֶׁיֵּשׁ לָךְ מִדַּת הַבּוֹשֶׁת לָכֵן נִבְחַרְתִּי. (לקוטי תורה להאריז"ל)



וַיִּקְרַב אֶת קֶרְבֶּן הָעֵם... וַיַּחֲטִיאוּהוּ פְּרָאשׁוֹן. אַהֲרֹן הִכְהֵן חִיטָא וְטָהַר אוֹתָם פְּרָאשׁוֹן כְּמוֹ שֶׁהָיוּ לִפְנֵי הַחֲטָא, שֶׁלֹּא נִשְׂאָר בֵּהֶם רוּשָׁם כֻּלָּל. (אמרי יוסף)



אֲשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֶתְּם. הַמְצוּוֹת צָרִיךְ לִקְיִים רַק מִפְּנֵי שֶׁכֹּךְ צִוָּה ה' אִפִּילוֹ שֶׁאֵינוֹ מִבִּינֵי וּמִרְגִישׁ טַעֲמוֹ, וְלָכֵן נִעֲנָשׁוּ נֹדֵב וְאִבִּיהוּא אִף שֶׁעָשׂוּ עֲבוּדָה חֲשׁוּבָה, אֲבָל הִיא חֲסֵר הַצִּוּוִּי - אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֶתְּם. (חידושי הרי"ם)



וְאֵת שְׂעִיר הַחֲטָאֹת דָּרַשׁ דָּרַשׁ מֹשֶׁה וְהֵנָּה שְׂרָף. שְׂעִיר מִרְמָז עַל הַקְּלִיפּוֹת, עַל יְדֵי דָרַשׁ דָּרַשׁ - שְׂדוּרְשִׁים וּמִקְשִׁים וּמִתְרַצִּים בְּתוֹרָה, וְהֵנָּה שְׂרָף - נִשְׂרָפִים וּמִתְבַּטְּלִים כֻּל הַקְּלִיפּוֹת. (דגל מחנה אפרים)



אֵת הַגָּמֵל כִּי מַעֲלָה גָּרָה הוּא... טָמֵא הוּא לָכֶם. דּוֹקָא מִשׁוּם שֶׁיֵּשׁ לוֹ סִימָן אֶחָד שֶׁל טָהֳרָה טָמֵא הוּא, כִּי הַצְּבוּעִים גְּרוּעִים מִכּוֹלָם. (כלי יקר)

אֶ טִיפַע נְעִידָאֵנִי

אל יתפתה ליצרו המסיתו לומר שאין תשובתו מועלת

זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' תַּעֲשׂוּ וַיֵּרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד ה'. כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ 'אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה רַבְּנֵינוּ, אוֹתוֹ יֵצֵר הָרַע הָעֲבִירוֹ מִלְּבַבְכֶם. וְאִפְשָׁר לְבָאֵר עַל פִּי מַה שְׂמִפְרָשִׁים אֵת הַפְּסוּק "שָׂמַח בַּחֲוֹרֹתָיָהּ וְהִלֵּךְ בְּדַרְכֵי לִבָּהּ וַיִּטִּיבֶךָ לִבָּהּ בִּימֵי בַחֲוֹרֹתָיָהּ וְהִלֵּךְ בְּדַרְכֵי לִבָּהּ וַיִּבְמָרְאֵי עֵינָיָהּ, וְדַע כִּי עַל כָּל אֵלֶּה יִבְיָאֵךְ הָאֱלֹקִים בְּמִשְׁפָּט", שֶׁסּוּף הַפְּסוּק סוֹתֵר אֵת רֵאשִׁיתוֹ, בְּתַחֲלָה אָמַר "שָׂמַח בַּחֲוֹר" וְגו', וּבְסוּף הוּא אָמַר שֶׁהוּא עֵתִיד לִתֵּן דִּין וְחֲשׁוֹבֹן עַל זֶה. אֲלֵא כֵּךְ דָּרְכּוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע אַחֲרַי שֶׁהִסִּית אֵת הָאָדָם לְעַבְרָה, מְסִיתוֹ עוֹד כִּי אֵין תְּשׁוּבָה מוֹעִיל בְּלוּם, וּבְתַחֲלָה אָמַר לוֹ "שָׂמַח

בַּחֲוֹר בִּילְדוּתֵיךָ" וְכוּ, וְאַחֲרַי כֵּךְ אָמַר "וְדַע כִּי עַל כָּל אֵלֶּה" וְכוּ. וְהֵנָּה רַשׁ"י כָּתַב לְקַמֵּן שְׂבִשְׂרָאוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִרְדֶּה אִשׁ מִן הַשָּׁמַיִם נִתִּירָאוֹ שְׂמָא לֹא נִתְּכַפֵּר לָהֶם חֲטָא הָעֵגֶל, לָכֵן אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה 'אוֹתוֹ יֵצֵר הָרַע' שְׂמִסִּית אֶתְכֶם כִּי הִתְּשׁוּבָה שְׁלָכֶם אֵינָה מִתְּקַבֵּלַת 'הָעֲבִירוֹ מִלְּבַבְכֶם', אֲלֵא "וַיֵּרָא אֲלֵיכֶם כְּבוֹד ה'", שֶׁזֶהוּ כְּבוֹדוֹ שֶׁהוּא מוֹחֵל וְסוֹלָח.

(כתב סופר להרה"ק רבי שמואל בנימין סופר מפרעשבורג)

פְּנִינֵי בַּת עֵינָן

טְהַרְתְּ הַחֲזִיר לְעֵתִיד רְמָז שִׁיְהִיָּה פִּי וְלִבּוֹ שׁוֹיִם

וְאֵת הַחֲזִיר וְגו' וְהוּא גָּרָה לֹא יָגַר. ה'אֹר הַחֲזִיִּים הַקְּדוּשׁ בָּאֵר אֵת תְּכַת "וְהוּא" שֶׁזֶה לְשׁוֹן תְּנָאֵי, כְּלוּמַר כָּל זְמַן שֶׁ"גָּרָה לֹא יָגַר" הַחֲזִיר אָסוּר, אֲבָל לְעֵתִיד הוּא יַעֲלֶה גָּרָה וַיִּחְזֹר לְהִיּוֹת מְתָר. וְכֵן מוּבָא מִחֲזוֹ"ל שֶׁלְמָה נִקְרָא שְׁמוֹ חֲזִיר, שֶׁעֵתִיד לְחֹזֵר לְהִיּוֹת מְתָר. וַיֵּשׁ לְבָאֵר אֵת הָעֵנָן בְּדַרְךְ עֲבוּדָה, שֶׁהַחֲזִיר יֵשׁ לוֹ סִימָן כְּשֵׁרוֹת רַק כְּלָפֵי חוּץ - שֶׁהוּא מְפָרִיס פְּרָסָה, אֲבָל הַסִּימָן הַפְּנִימִי שֶׁל מַעֲלָה גָּרָה אֵין לוֹ, וְכֵן הוּא דָרְךְ הַחֲזִיר שֶׁכְּשֶׁהוּא שׁוֹכֵב הוּא פּוֹשֵׁט אֵת טְלָפּוֹ לְהִרְאוֹת כְּלָפֵי חוּץ כִּי טָהוֹר הוּא, אִף סִימָן הַטְּמָאָה טְמוּן בְּתוֹכוֹ. וְזֶה רְמָז עַל אֲנָשִׁים שֶׁכְּלָפֵי חוּץ מְרָאִים עֲצָמָם אֶל אַחֲרֵים כְּאֵלוֹ הֵם אוֹהֲבִים אוֹתָם, אֲבָל בְּלִבָּם פְּנִימָה הֵם מְלֵאִים שְׂנְאָה, וְדָבָר זֶה מְעַכֵּב אֵת הַגְּאוּלָּה. אֲבָל כְּאֲשֶׁר יִתְנַהֲגוּ בְּמִדַּת הָאֱמֶת, שֶׁהַפְּנִימִיּוֹת תִּחְזֹר לְהִיּוֹת כְּמוֹ הַחֲצִיזוּנִיּוֹת וַיִּסְרוּ אֵת הַשְּׂנְאָה מִלְּבָבָם, אֵז בְּנִדְאֵי תִהְיֶה הַגְּאוּלָּה, בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוֹ אָמֵן.

אֶ שִׁינֵי נוֹאֲרָט

וַיֹּאמֶר אֶל אַהֲרֹן קַח לָךְ עֵגֶל בֶּן בָּקָר וְגו'. תִּיבַת 'לָךְ' אֵינוֹ מְדוּקָדָק דְּשַׁפְתִּי יֵתֵר הוּא. וְהַנְרָאָה לִי בּוּזָה, דֶּהֱנָה יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל מַה שֶׁפִּירַשׁ רַשׁ"י דַּעֲגַל זֶה בֹּא לְכַפֵּר עַל הָעֵגֶל שֶׁעָשָׂה אַהֲרֹן, וּלְכַאֲוֵרָה אֲדַרְבָּא, כִּיּוֹן שֶׁאַהֲרֹן עָשָׂה אֵת הָעֵגֶל אִיךְ הוּא יִכּוֹל לְהַקְרִיבוֹ וּלְכַפֵּר עַל זֶה הָרִי אֵין קְטִיגוֹר נַעֲשָׂה סְנִיגוֹר. וַיֵּשׁ לִיִּשְׁב דֶּהֱנָה בְּאֵמֶת לֹא הִיא לְאַהֲרֹן חֵלֶק כֻּלָּל בַּחֲטָא הָעֵגֶל, דְּכֹל כּוֹוֵנְתוֹ הִיא רַק לְמַנּוּע אוֹתָם מִחֲטוּא, אֲבָל חִלּוּל הַשֵּׁם הִיא בּוּזָה

מַעֲשֵׂה ה' לְעַרְבָּאן אֲנִי מְלִיצוֹת

הרבי ר' זושא מאניפאלי זצוק"ל הלך פעם בדרך והגיע לפרשת דרכים ולא ידע לאיזה דרך לפנות, הביט כה וכה ובאותו דרך שראה את שם הוי"ה מאיר, ידע כי זה הדרך אשר עליו לילך. ביאר בזה הרה"ק רבי משה מקאזניץ את הפסוק: **זֶה הַדְבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' תַּעֲשׂוּ** כיצד ידעו מה הוא הדבר אשר צוה ה' לעשות, על ידי **וַיֵּרָא אֵלֵיכֶם כְּבוֹד ה'** שרואים את השם הקדוש מאיר לנגד עיניהם.



שני חסידים שרבו בפטר הלכו לחפש רבי אחר, והגיעו לעיר פראמישלאן. בהיותם שם בשבת סדרו להם מקום להתארח, והנה האחד הגיע אל בעל הבית אשר בעצמו היה אוכל טוב, אבל לא חתך מן החלה עבור האורח, והאורח התבייש לחתך לעצמו. השני הגיע אל בעל הבית אשר חתך פרוסות בריווח, אבל הוא עצמו אכל מעט, והאורח התבייש לאכול כפי צרכו כשראה שבעל הבית אינו אוכל. בגמר הסעודה הלכו שניהם עם בעלי הבית שלהם לעריכת שולחנו של הרבי ר' מאיר'ל, כאשר נכנסו אמר הרבי ר' מאיר'ל כך: בתורה נכתבו שני סימני טהרה, האחד: **מִפְּרִי פְּרֻסָּה**, והשני **מֵעֵלֶה גֵרָה**. שמגיע אורח צריך לעשות שניהם גם לפרוס הרבה פרוסות מהלחם, וגם להעלות גרה – לאכול הרבה שלא יתבייש האורח, אבל אלו שיש להם רק סימן אחד טמאים הם. כשסיים רבי מאיר'ל את דבריו, לקח שתי חתיכות חלה גדולות, ושני מנות מכובדות של דגים ונתן לשני האורחים באמרו: הלא רעבים אתם, איכלו לשובע. כשראו את רוח קדשו הגלויה ואת דאגתו הכנה לצרכם, החליטו כי זה הוא הרבי שלהם.



בעיר קעמפנא בחרו הקהל בחזן אחד שהיה קל דעת, והאב"ד הגה"ק רבי יוסף שמואל לנדא הרעיש כנגדו ונעשה מחלוקת גדולה בעיר, פנה הרב אל הגה"ק רבי יוסף מפוזנא (חתן הנודע ביהודה) ושלח לו מכתב בזה הלשון: שמעון זה (כך היה שמו של אותו חזן), דורש כל אתין שבתורה **אֶת הַחֲזִיר** את השקץ ואת הנבילה [בלשון מליצה 'עס' – אכילה, כלומר שאוכל דברים אלון], כיון שהגיע לאת ה' אלקיך תירא, פירש. אך רבי יוסף שלח לאמר לו: **מוטב להעמיד צלם בהיכל מלהחזיק במחלוקת.**

מפני מראית העין בפני ההמון שהם לא הבינו את כוונת אהרן, שהם היו סבורים שגם הוא כמותם יש לו חלק בו, ועל זה היה צריך תיקון. ואם כן בעצם הדבר שאהרן בעצמו הקריב את העגל לחטאת הוברר הדבר כי לא היה לו חלק בחטא, ובזה מתוקן שפיר החילול השם, דאם לא כן לא היה יכול להקריב, ולא היה ראוי להיות נצטווה שקרבנו הראשון יהיה עגל כי אין קטיגור נעשה סניגור. וזה דיוק הכתוב "קח לך", שהתיקון והכפרה על ידי עגל זה הוא דוקא לך, שבזה יראו כולם שאין כאן משום אין קטיגור, וממילא יתוקן החילול השם. (וזה מדוייק גם בלשון רש"י: 'להודיע שכיפר הקב"ה על מעשה העגל', 'מעשה' דייקא).

(ישמח משה להגה"ק רבי משה מאוהעל)

וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ. כתוב במדרש הטעם שמתו בני אהרן על שהיו חסרים המעיל. וקשה, הלא כהני הדיוט היו ואינם צריכים מעיל. אלא יש לומר הביאור, דהנה במעיל כתיב "ונשמע קולו בבואו אל הקודש לפני ה' ובצאתו ולא ימות", דהכהן גדול כשהוא נכנס לעבודה הוא יכול להגיע לדבקות כה גדולה בהשי"ת, עד שמרוב דביקות תפרד נשמתו מגופו וימות, על כן עשו את פעמוני המעיל, שקולם יבלבלוהו מעט מדבקותו, ועל ידי זה "לא ימות" מחמת דביקות. אבל נדב ואביהוא שלא היה להם המעיל, הגיעו לדביקות כה גדולה עד שפרחה נשמתם. (הגה"ק מהר"א רבי אהרן מבעלזא)

וַיֵּדֶם אֶהָרֵן. במדרש, מה היה לו לומר, "וביום השמיני ימול בשר ערלתו". והוא תמוה. ונראה כי הנה חטא נדב ואביהוא היה שלקחו מן האש שעל המזבח באמרם שאף שאש יורד מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט, ובאמת היה "אש זרה אשר לא צוה ה'". אך הנה אנו רואים שצוה הקב"ה על המילה שיַעֲשֶׂה בידי אדם, ולא ברא את האדם מהול, אם כן משמע שהקב"ה כן חפץ במעשה ידי אדם. ולפי זה יובן המדרש מה היה לו לומר "וביום השמיני ימול בשר ערלתו", דטענה חזקה היתה לו, שהרי במצות מילה אנו רואים שהקב"ה כן חפץ במעשה בני אדם, ואילו כאן כשהם הבינו שיש להוסיף אש מן ההדיוט – מתו, וזה החידוש של "וידום אהרן".

(אמרי אברהם להג"ר אברהם אנגלארד אב"ד דאברא)

ישלח דברו וירפא

כְּשִׁמְעַתְּ הַסּוּלְטָאן עַל גְּדֹל פְּלֹאוֹתָיו שֶׁל בַּעַל הַחַרְדִּים, יָדַע כִּי אִישׁ אֱלֹקִים קָדוֹשׁ לְפָנָיו, וּפְנֵה אֵלָיו בְּבִקְשָׁה עַל אוֹדוֹת בְּתוֹ הַשׁוֹכְבֹת עַל עֶרֶשׂ דָּוִד, וְהַרְוֹפָאִים כְּבָר לְאַחַר יְאוּשׁ. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר אֲשֶׁתִּדַּל לַעֲשׂוֹת הַכֹּל כְּדִי לְרַפְּאוֹתָהּ אִךְ יֵשׁ לִי דָבָר בְּקִשָּׁה מִלְּפָנֶי אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ. אָמַר לוֹ הַסּוּלְטָאן, אֶעֱשֶׂה כָּל מַה שֶׁתְּבַקֵּשׁ מִמֶּנִּי אִךְ רֵאשִׁית כָּל אֲנִי רוֹצֵה שֶׁתְּבִיא מְזוֹר לְמַחֲלַת בְּתִי.

צִוָּה רַבִּי אֶלְעָזָר לְכָל הַנוֹכְחִים לְצִאת וּלְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו אֲדוֹן הָעוֹלָם לְרַפּוּאֵת בֵּת הַסּוּלְטָאן, וְהוּא עָשָׂה לָהּ אֵיזָה רְפוּאָה וּמִיד נִכְרַח הַשְּׁנוּי עַל פְּנִיָּהּ, וּפְנִתָה אֶל הַנוֹכְחִים לְבַקֵּשׁ דָּבָר מֵהַ לְטַעַם.

כָּל אוֹתוֹ יוֹם נִשְׁאַר שֵׁם רַבִּי אֶלְעָזָר, עַד שֶׁרָאוּ אוֹתָהּ קָמָה מִמַּטָּתָהּ וְהוֹלְכַת עַל רַגְלֶיהָ. הַרְוֹפָאִים שֶׁהָיוּ שָׁם עָמְדוּ נִדְהָמִים, כִּי מַעוֹלָם לֹא רָאוּ כְּזֹאת כְּמַעַט תַּחֲתֵת הַמַּתִּים מִמֶּשׁ, וְנִתְקַדַּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם עַל יְדוֹ וְהוֹדוּ כָּלָם לְאַלְקֵי יִשְׂרָאֵל.

ונהפך הוא

עֲכָשׁוּ אֲשִׁמַע אֶת בְּקִשְׁתְּךָ - אָמַר הַסּוּלְטָאן לְרַבִּי אֶלְעָזָר. סֵפֶר רַבְּנוֹ עַל הַשֵּׁר הַצּוֹרֵר שֶׁהוּא שׁוֹנֵא יִשְׂרָאֵל וְרָשָׁע מְרָשָׁע, אֲשֶׁר תָּמִיד מִשְׁבִּיעַ אוֹתָם בְּמַרְוֹרוֹת, אִךְ הַגְּזֵרָה שֶׁגָּזַר עֲכָשׁוּ קִשָּׁה מִנְשׂוּאָה, שֶׁדָּרַשׁ מֵהֶם סְכוּם גְּדוֹל מְאֹד שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֵין בְּאִפְשָׁרוֹת הַיְּהוּדִים לְשַׁלֵּם, וְכֵן יֵהִי עֲלֶיהָ בְּיָדוֹ לְהַרוֹג בָּהֶם וּלְגַרְשָׁם כָּלִיל מִצְּפַת. וּבְשִׁלְיחוֹת קֵהַל הַיְּהוּדִים בְּאֵתִי הִנֵּה לְחַלוֹת פְּנֵי אֲדוֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ, לְרַחֵם עָלֵינוּ וּלְהַעֲבִיר מֵאֵתְנוּ אֶת רַע הַגְּזֵרָה.

עֲנָה הַסּוּלְטָאן: אֵין לָךְ מַה לְדַאֵג, אֶת שֵׁר

הָעִיר אַעֲבִיר מִמִּשְׁרָתוֹ וְאוֹתָךְ אֲמַנֶּה

תַּחֲתָיו. אָמַר לוֹ רַבְּנוֹ: אֵינְנִי יְכוֹל

לְקַחַת מִשְׁרָה זֹאת עַל שְׁכָמִי, אִךְ

זֹאת אֲבַקֵּשׁ שִׁיתֵן אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ

צוֹ שֶׁפֶל מִי שִׁיתְמַנֶּה לְשֵׁר יֵהִי

כְּפּוֹף תַּחֲתָי, וְלֹא יוּכַל לַעֲשׂוֹת

שׁוּם דָּבָר בְּלִי יְדִיעָתִי. הַשִּׁיב

לוֹ הַסּוּלְטָאן: כְּרִצּוֹנָךְ אֶעֱשֶׂה.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: הִנֵּה אֲנִי יוֹצֵא עֲכָשׁוּ לְצַפַּת, וְאֲנִכִּי אֲגִיעַ לְשֵׁם עוֹד טָרַם יִגִּיעַ הַדָּאָר, עַל פֶּן אֲנִי רוֹצֵה לְקַבֵּל בְּיָדִי כְּתָב מֵאֵת הַסּוּלְטָאן, וְנַחֲתוּם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ כִּי גִזְרַת הַשֵּׁר בְּטִלָּה וּמְבַטְלָת, וּבְקִרְוֹב יִתְמַנֶּה שֵׁר אַחַר תַּחֲתָיו, וְעַד אִזּוֹ אֵין לוֹ רְשׁוּת לְהָרִים אֶת יְדוֹ וְאֶת רַגְלוֹ בְּלִתֵּי רְשׁוּת מִמוֹסֵר כְּתָב זֶה.

כְּתָב וְחַתֵּם לוֹ הַסּוּלְטָאן כְּרִצּוֹנוֹ, וְגַם הֶעֱנִיק לוֹ מַתְּנוֹת לְרַב וַיִּשְׁלַחְהוּ בְּכַבּוֹד גְּדוֹל.

יָצָא רַבִּי אֶלְעָזָר אֶל הַנֶּמֶל, כְּשֶׁעָלָה עַל הַסְּפִינָה כְּתָב שׁוֹב שֵׁם שֶׁל קְפִיצַת הַדֶּרֶךְ, כִּי הָרִי יֵהוּדֵי צַפַּת יוֹשְׁבִים בְּצַעַר וּדְאָגָה, וְרוֹצֵה לְמַהֵר לְבִשְׂרָם טוֹב.

תוֹךְ שְׁעוֹת סְפוּרוֹת הָיָה רַבְּנוֹ בְּצַפַּת, וְהָעִיר צַפַּת צָהֲלָה וְשִׁמְחָה לְמִשְׁמַע הַבְּשׂוּרָה הַטּוֹבָה.

כְּשֶׁרָאוּ פְּרָנְסֵי הַקְּהָל אֶת הַכְּתָב שֶׁבְּיָדוֹ, דְּבָרוּ בִּינֵיהֶם כִּי יִמְתִּינוּ עַד הַזְּמַן הַמֵּיָד לְהַבִּיא הַכֶּסֶף לְשֵׁר, וְאִזּוֹ יֵאמְרוּ לוֹ כִּי הַכֶּסֶף נִמְצָא אֲצֵל הַשֶּׁמֶשׁ.

הִגִּיעַ הַיּוֹם, וְהַשֵּׁר שָׁלַח אֶת מִשְׁרָתָיו אֶל הַיְּהוּדִים לְגַבּוֹת מֵהֶם אֶת הַכֶּסֶף, עֲנּוּ לוֹ רֵאשִׁי הַקְּהָל וְאָמְרוּ כִּי יֵלֶךְ אֶל הַשֶּׁמֶשׁ שֵׁם יִגְבֶּה אֶת הַכֶּסֶף. כְּשֶׁשָּׁמַע אֶת הַדְּבָרִים קִצַּף הַשֵּׁר וְנִתְמַלֵּא חֲמָה, כִּי הָרִי יָדַע שֶׁאֵין בְּיָד הַקְּהָלָה לְשַׁלֵּם אֶת הַסְּכּוּם הַמְּגֻבָּל, וְהֵם רַק רוֹצִים לְשׁוּם אוֹתוֹ לְלַעַג וּלְקַלְס. חֲמַת רְצִיחָה בַּעֲרָה בוֹ וּבַעֲצָמוֹ קָם וַיִּצָּא אֶל הַשֶּׁמֶשׁ, בְּכוֹנָה לַעֲשׂוֹת בוֹ שְׁפָטִים.

כְּרוּחַ סַעֲרָה הַתְּפָרֵץ לְבֵית הַשֶּׁמֶשׁ וְצַעַק: הֵיכָן הַכֶּסֶף שֶׁנִּתְּנוּ לָךְ רֵאשִׁי הַקְּהָלָה? אִךְ רַבְּנוֹ לֹא נִרְעַשׁ וְלֹא נִפְחַד, וְעָשָׂה עֲצָמוֹ כְּמַחְפֵּשׁ אָנָּה וְאָנָּה, הַשֵּׁר כְּבָר הִתְחִיל לְחַשֵּׁב שְׂמָא בְּאֵמַת סְכוּם הַכֶּסֶף בְּיָדוֹ, אוֹ אִזּוֹ אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: הִנֵּה מִצְּאֵתִי! וְהוֹצִיא אֶת כְּתָב הַמֶּלֶךְ וְהִרְאָה לוֹ.

לְקַח הַשֵּׁר אֶת הַמַּכְתָּב וּמִיד

הִכִּיר אֶת כְּתָב הַסּוּלְטָאן, וּכְשֶׁקָּרָא

אֶת תְּכֵנוֹ הַחֲוִיר פָּסִיד וְהִבִּין כִּי

כָּלְתָה אֵלָיו הָרָעָה מֵאֵת הַמֶּלֶךְ,

וַיִּפֹּל לְפָנָיו רַגְלֵי הַשֶּׁמֶשׁ

לְהִתְחַנֵּן עַל נַפְשׁוֹ. אִךְ רַבְּנוֹ

אָמַר לוֹ: הִרְבֵּה רְשָׁעוֹת עָשִׂיתָ

וְזֶה מֵגִיעַ לָךְ בְּצַדֵּק וּבִישָׁר.

וְלִיהוּדֵי צַפַּת הִיָּתָה אוֹרָה

וְשִׁמְחָה וְשִׁשׂוֹן וַיִּקַּר, כֵּן תִּהְיֶה

לָנוּ.



ליקוטים נפלאים פרשת שמיני

האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה, אשר מלא כל הארץ כבודו, עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר: 'אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה', מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד ה' יתברך ובושתו ממנו תמיד.

ובזה מפרש רבינו הקדוש את הפסוק 'שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני כל אמוט' שעל ידי שיעריך ויחשוב האדם תמיד לנגד עיניו, שהוא נמצא לפני ה', לא ימוט מדרך התורה שנקראת 'מין' וכמו שנאמר 'מימינו אש דת למו'.

ובדרך זה מתפרשים הפסוקים כאן, שכשראה משה רבנו שבני ישראל השיגו מדרגה זאת של 'שויתי', וכמו שנאמר 'ויעמדו לפני ה'', אמר להם משה 'זה הדבר אשר ציוה ה' תעשו' שתמשיכו להיות תמיד, בהנהגה הזאת של 'שויתי', ושתהיו תמיד חושבים בדעתכם כי אתם עומדים לפני ה', ואז יתקיים בכם 'וירא אליכם כבוד ה'.

"קרב אל המזבח" (ט, ז)

שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת (רש"י)

תכלית קבלת התורה היה כדי להשריש בבני ישראל את מדת הבושה, ככתוב: "למען תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו" ואמרו חז"ל זו הבושה, וכן אמרו שמי שאין לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו בהר סיני, וזהו שאמר משה לאהרן: למה את בוש בבושה שלך? הרי לכך נבחרת, נבחרת כדי שתהיה לך מידת הבושה. (שפת אמת)

"קרב אל המזבח" (ט, ז)

ברש"י הק' שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש הרי לכך נבחרת, נראה הכוונה במילים אלו אמר משה לאהרן הרי באמת אני הייתי צריך להיות הכהן גדול אלא שהייתי בוש ולכן אמרתי לה' שלח נא ביד תשלח ולכן קיבלתי אז את ענשי שאתה נהיית כהן גדול ואם גם אתה מתבייש ואינך רוצה לשמש בכהונה גדולה או אז יצטרכו למנות אדם אחר. (מגלה עמוקות)

"קרב אל המזבח" (ט, ז)

וברש"י לפי שהיה אהרן בוש וכו' כתב הנועם אלימלך הבושה סימן טוב לאדם שהוא ביישן וכל המתבייש לא במהרה הוא חוטא ואהרן היה מתבייש מאוד מגודל הכנעה שהיה בו שכן דרך הצדיק שתמיד בעיניו חטאים על כל נדנוד עבירה ומשפיל עצמו תמיד ובפני רבים מוכיח את עצמו ועי"ז מכניס הרהורי תשובה בשומעים באמרום אם בארזים נפלה שלהבת מה יעשו אזובי הקיר והם חוזרים בתשובה שלימה, וזהו מה שאמר לו משה למה אתה בוש הרי לכך נבחרת כי ע"י שאתה בוש אתה מחזיר את האחרים בתשובה וכך ראוי לצדיק

"ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל" (ט, א)

לכאורה קשה, שהרי כל מקום שנאמר 'ויהי זה לשון צער, ואיזה צער יש כאן, הרי מדובר על זמן הקמת המשכן, ואמרו חכמינו שהיה ביום הזה שמחה לפני הקב"ה כיום בריאת שמים וארץ? ומבאר רבינו האור החיים הקדוש, שהפסוק התכוון לצערו של משה רבינו, שראה ביום הזה את גדלותו של אהרן, ואת גדולתו ממשכה ביד בניו, נצטער משה רבנו שהוא לא זכה לזה, שהרי משה רבנו היה אמור להיות הכהן הגדול, ורק בגלל שהפציר בו ה', שילך בשליחות לפרעה, ומשה רבינו סירב, והרי אין מסרבין לגדול, לכן נענש ונלקחה ממנו הכהונה ועברה לאהרן אחיו.

"ולזקני ישראל" (ט, א)

"שלא יאמרו מאליו נכנס" (רש"י).

ללמדנו, שאפילו אדם גדול ונערץ כאהרן הכהן שנאמר עליו (מלאכי ב, ז): "שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא", אינו רשאי לעלות ולשבת על כס ולהתחיל בכהונתו בלי לקבל קודם לכן את הסכמתם ואת ברכתם של זקני הדור.

"קחו שעיר עיזים לחטאת ועגל לעולה" (ט, ג)

הקריבו שעיר עיזים כדי לכפר על מכירת יוסף. (תורת כהנים) ולכאורה, מדוע לא עיכב עוון מכירת יוסף עד הנה לא ליציאת מצרים ולא לקריעת ים סוף.

אלא שהיה להם לישראל פתחון פה לתרץ את מעשה מכירת יוסף, משום שיוסף לא היה לו להביא דיבתם רעה אל יעקב אביהם אלא להוכיחם בעצמו, לפיכך כל אותן שנים לא היה להם חטא מכירת יוסף לעיכוב ולמכשול בדרכם, אולם עתה, משהרגו את חור בגלל שהוכיחם, שוב לא עמדה להם התואנה הזאת שהרי הם הוכיחו במעשם כי אינם מקבלים תוכחה, ואדרבה, עתה נתעורר עליהם הקטרוג של מכירת יוסף ועיכב בעדם, ועל כן הוצרכו להביא שעיר עיזים לחטאת לכפר על חטא מכירת יוסף. (משך חכמה)

"ויקרבו על העדה ויעמדו לפני ה' ויאמר משה

זה הדבר אשר צווה ה' תעשו" (ט, ו)

רבינו האור החיים הקדוש, מביא את דבריו המפורסמים של הרמב"ם בספרו מורה נבוכים, וזה לשונו: 'שויתי ה' לנגדי תמיד' הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלוקים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כישיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדבורו במושב המלך. כל שכן כשישים

לע"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת שמיני

"וידם אהרן" (י, ג)

מדוע לא נאמר וישתוק אהרן, למה הקפידה התורה לומר בלשון דממה דוקא - "וידם אהרן"?
פירש הגאון מאוסטרובצה זצ"ל: ארבע דרגות ישנן בבריאה: מדבר, חי, צומח, ודומם. המדבר, אם פוגעים בו, מטבעו הוא משיב פגיעה בחזרה, בדרך כלל באמצעות הדבור, ויש להזהר ממנו. החי, אם פוגעים בו, לדבר אמנם הוא אינו יודע, אך הוא עלול לתקוף את הפוגע בו, או לחלופין לברוח מפני הפגיעה. הצומח אינו יכול לדבר וגם לא לברוח, אולם הפגיעה נכרת עליו. אם כורתים את האילן, הרי שהחליף צורה וכולם רואים עליו שנפגע. רק הדומם, מה שיעשו עמו - לא יראו עליו שום שינוי. זהו "וידם אהרן" - לא הרגישו עליו מאומה!
זו דרגה גבוהה ביותר, לקבל את הדין בשמחה, להאמין עד הסוף שמה שהקב"ה עושה הוא לטובה, ולברך על הרעה כשם שמברכים על הטובה. (ומתוק האור)

"וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'" (י, ו)

מדוע כתב בלשון עתיד 'יבכו', ולא בלשון עבר או הווה?
בפשטות יש לומר שכך הוא הדרך כשנסתלק צדיק רח"ל ככל שהזמן עובר מרגישים בחסרונו הגדול, אבל יש לומר עוד שהרי מעשה זה היה בר"ח ניסן וידוע שכל החודש אסור בהספד ובתענית וא"כ רק אחר ר"ח אייר יוכלו לבכות אחריהם ולכן אמר יבכו בלשון עתיד. (פני מנחם)

"מכל שרץ המים ומכל נפש החיה אשר במים שקץ הם לכם ושקץ יהיו לכם מבשרם לא תאכלו ואת נבלתם תשקצו" (יא, יא)

אמרו חכמינו, שהצדיקים, אין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה על ידם, כי גנאי הוא לצדיק שאוכל דבר אסור, ואפילו בשוגג, כי זה נכנס לתוך גוף האדם, ונעשה מטומטם ומתועב במאכלות אסורות. וזוהי מבאר רבינו האור החיים הקדוש את כפל הלשון 'שקץ הם לכם, ושקץ יהיו לכם' שאפילו שאתם לא מתכוונים לאכול דבר אסור, אף על פי כן, אם אכלתם, זה משפיע לשקץ את הנפש.

ועוד מפרש רבינו הקדוש, שעל ידי שאין אדם נשמר על מאכלו, סופו שבשרו נאכל לתולעים, וזהו 'שקץ הם לכם ושקץ יהיו לכם' שבזה אתם גורמים שגופכם ייפך אחר מותכם לשקץ ותולעים.

"והתקדשתם והייתם קדושים" (יא, מד)

אמר הבית אברהם, שכמו שהשיכור שותה כוס אחת ולא מרגיש כלום, ושותה עוד כוס ועוד כוס עד שנהיה 'אויס מענטש', נהיה שיכור. כך גם והתקדשתם, תהיה בקדושה ועוד קדושה, ועוד עבודה - עד שתהיה קדוש. (באר הפרשה)

להתנהג בעבודתו, וזהו ויקרב אל המזבח שתמיד חשב אהרן שהוא צריך למזבח.

"ויברכם וירד מעשת החטאת" (ט, כב)

לאחר שנשא אהרן הכהן את ידיו וברך את העם, וכאשר העם נתברך בכל טוב - "וירד מעשת החטאת" - פסק העם מלחטוא, כי רק הצרה והמצוקה הן המעבירות יהודים על דעת קונם וגורמת את חטאיהם (אהבת ישראל מוויז'ניץ)

"וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם" (ט, כב)

ויש לומר על פי מה שפירש ה"כתב סופר" זצ"ל על הפסוק "כבד את ד' מהונך" ודרשו חז"ל אל תיקרי מהונך אלא מגרונו, ומפרש שאם מכבד את ד' מהונך כשיש לו הון רב, שחי ברחבות, אז אין לזה חשיבות אלא מגרונו = כשגורע מגרונו וממאכלו אפילו שגם לו יש בצמצום ונותן לצדקה, לזה יש חשיבות יותר גדולה. ובוזה נראה לפרש הפסוק "וישא אהרן את ידו ויברכם", ידו חסר כתיב שאף כשהיה חסר והיה חי בצמצום גם היה מברך לעם זהו חשיבות גדולה. (על ישראל שלום)

"ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם" (ט, כד)

בשם האלשיך כתבו לבאר את הכתוב בפרשתנו כי מתחילה כשעדיין לא ירדה האש מן השמים והיה נראה לישראל שמעשייהם הרעים גורמים שלא ישכין הקב"ה שכינתו ביניהם, עדיין לא נפלו על פניהם באותה שעה, כי זהירות יתירה יש לנקוט בזמן כזה שלא ליפול בעצבות. ורק אחרי ש'ותצא אש מלפני ה'... וירא כל העם' - שראו עין בעין שהשכין הקב"ה שכינתו בקרבם והוריד להם אש מן השמים, אז נפלו על פניהם בגודל בושח על עצם הדבר שנתעורר ספק בלבותם אולי השי"ת לא ישכון ביניהם, כי היו צריכים להתחזק באמונה ובטחון שבודאי לא יעזבם'. (דברי שמואל)

"וידם אהרן" (י, ג)

כתב ה"חתם סופר" בספרו "תורת משה" לבאר את ענין השתיקה של אהרן, וזאת על פי מה שכתב הרמב"ן, שהיה אהרן בוכה מקודם ועכשיו "וידם". בכיו של אהרן - אומר ה"חתם סופר" - לא נבע ח"ו מטענה כלשהי על דין שמים אלא היה על עוונותיו שגרמו את מיתת בניו. וכשאמר לו משה: "הוא אשר דבר ה' בקרובי אקדש", כלומר שהבית צריך להתקדש על ידי מיתת צדיקים - הפסיק אהרן לבכות, מפני שאמר לו משה: "אם אתה תבכה ותראה שהם מתו בגלל עוונותיך, יוצא שהבית עדין לא התקדש, ועל כן יצטרך הבית להתקדש או בי או בך". לכן מיד "וידם אהרן". (ומתוק האור)

סיפורים נפלאים פרשת שמיני

הבא יבוא אל העיר בכבוד ראוי. בהגיע הזמן המיועד התקבצו מכל ערי הסביבה - נשיאים ורוזנים וכל תושביהם כדי לקבל את פני המלך המהולל. לבסוף שמעו דהרות של סוסים והרופא הגיע אל העיר בשיירה של מרכבות וכרכרות לשמחתם הרבה של כל התושבים. "האם יש מישהו שאינו חש בטוב מבין הקהל?" שאל השר. "ראשי כבד עלי במקצת" - אמר אחד הנוכחים. "הגישו אותו לרופא!" ציווה השר. הרופא ביקש כי איש זה יבוא לביתו למען יוכל להשיג עליו כיאות ובמסירות הראויה. "כמה בר מזל הוא זה עלה בידו להיות ראשון על כן בוודאי הרופא ישתדל מאוד ברפואתו עד שלא יהיה אדם בריא כמוותו הארץ..." אמרו התושבים זה לזה. לאחר שלשה ימים ששהה האיש בבית הרופא, מת האיש... בעיר קמה מהומה גדולה, כולם בזו לו ויבאש ריחו של רופא בעיני כל בני העיר. זימן השר את הרופא אליו ושאל: "אני לא מבין מה אירע? מדוע איש זה שבק חיים, והרי לא היה כל כך חולה?! ואם באמת הוא היה חולה מדוע לא הצלחת לרפאו?" ענה הרופא: "תראה, הוא לא היה חולה אנוש אלא אני גרמתי לו כך, לתועלת בני העיר. כשהגעתי ראיתי את ההתרגשות הרבה לקראתי והבנתי שכל התושבים בטוחים כי מעתה הם מחוסנים בפני כל מחלה, ובשל כך יפריזו לעצמם בשתיית יין ואכילת בשר, יביאו עצמם לסכנת חיים, ונמצא כי אני ממיית יותר מאשר מחייה. לכן כאשר ראו בני העיר כי יש גם כאלו שמתים תחת ידי ימשיכו להיזהר בבריאותם כבראשונה. כן הוא גם הנמשל: לאחר שנבנה בית המקדש ראה הקב"ה כי מן הראוי להכין לעם ישראל גם "רופא" הלא הוא המשכן שירפא את כולם מכל חטאיהם. כאשר ראו בני ישראל חשבו בליבם שכעת יוכלו הם לחטוא ללא בעיה. סיבב הקב"ה לנדב ואביהוא שביום חינוך המקדש נפגעו שנכנסו שתווי יין ומיד הבינו שניתן גם למות במשכן, ועל זה אמר הכתוב: "בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד".

"בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד" (י, ג)

בתקופת השואה הגיעו רבים לידי ייאוש ומחשבות לא טובות ורוחם נפלה בקרבם אך הרבי מקומרנא הי"ד נכדו של הינוקא מסטולין זי"ע עודד את הרוחות הנשברות והשתדל להמתיק את המרירות שבלבם ואמר שאחר שריפת נדב ואביהוא בר"ח ניסן אמר משה לאהרן הקב"ה דיבר אלי לאמר 'בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד' כי העם התפלאו מדוע קרה לאהרן הצדיק עונש כזה ששני בניו נשרפו אמר הקב"ה 'בקרובי אלה הקרובים אלי ויודעים סוד שריפת בני אהרן 'אקדש' יתקדש שמי על ידיהם' ועל פני כל העם' דהיינו אצל פשוטי העם שאינם יכולים להשיג את דרכי ה' העמוקים 'אכבד' יהיה כבד מהם הדבר להבין למה יצא הקצף דווקא על אהרן, וביקש באמרו זאת מהשומעים

נהיה נא אנחנו מהקרובים אל ה' ואל נקשה קושיות עליו ובזה יתקדש שמו בעולם.
(אמרי קודש)

"וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם" (ט, כב)
מה שהיה הרה"ק ר' שלמה מסאסוב זצוק"ל דרכו בקודש להניח ידו על החולה בעת שהתפלל עבורו, וכן ראיתי איזה פעמים שהעביר ידו על האבר שכאב לחולה עד שהעמיד ידו על מקום הכאב בדקדוק, ושאל לחולה כאן כואב לך.

פעם אחת שמעתי ששאל לחולה איזה יד כואב לך, כי היה נכתב בפתקא רק לרפואה שלימה על ידו, וטעה החולה ואמר יד ימיני. הניח הרה"ק ידו על יד ימינו ואמר לו אינו אמת איני רואה שום כאב, ואמר החולה טעיתי מחמת שנבהלתי כי באמת יד שמאל כואב לי, והניח ידו על שמאלו ואמר אמת כאן כואב לך, וכמה פעמים היה זה הכאב מתחת ידו למקום אחר והרגיש הרה"ק והניח ידו למקום שהכאב מכוון.

נראה לי הטעם לפי שרוב חלאים הם מן כוחות רעים דסטרא אחרא ונשמת הרשעים תדבק באדם ומזיקו, על כן כשהצדיק מצרף עמו ונותן ידו עליו במחשבות קדושות בתפילה משרה קדושה עליו, נכנע כח הרע מלפניו ונעקר, או זו מתחת ידו למקום אחר. וזה יש לרמז בפסוק 'וישא אהרן' הוא הצדיק, 'את ידו אל העם ויברכם'.
(זכרון אלעזר עמוד ד')

"ותצא אש" (י, ב)

בביהמ"ד של הרה"ק הישפת אמת זי"ע אירעה שריפה, ושלה הרה"ק לברר ממה אירעה השריפה, והייתה התשובה שסגרי שהושלכה על הארץ גרמה כל זאת. נענה הרבי ואמר אם סגריה אחת קטנה גרמה להיזק כל כך גדול, מידה טובה מרובה כמה תועיל קבלה אחת קטנה...

"ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו לפני ה' ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דיבר ה' לאמר בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד" (י, ב-ג)

המגיד מדובנא הביא משל מאלף להסבר העניין: שר אחד רצה לבנות עיר שתתייחד ביופי ותועלת לכל העולם. הוא תכנן ובנה את העיר על ידי טובי האדריכלים והקבלנים וקבע בה חנויות וגשרים, בריכות ואגמים ונטע בעיר גינות ועצים כדי שלא יחסר ליושבי העיר מאומה מכל הנאות העולם. לאחר שסיים - פנה השר ליועצו ושאל: "האם חסר בעיר דבר מה שלא עשינו?" "בוודאי" - השיב היועץ החכם "העיר מושלמת אבל חסר בה רופא". שמח השר ואמר: אין ספק! אסור לדור בעיר ללא רופא.

חיפש השר את הרופא הטוב ביותר והבטיח כי שכרו ישולם ביד רחבה מקופת השר. לבסוף נמצא רופא בעל שם שידע לרפא כל חולי וכל מזווה וסוכם כי חודש

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת שמיני

"בקרובי אקדש" (י, ג)

מעשה באברך שעמד להדפיס מחדש ספר על סדר קדשים מאחד מגדולי הדורות הקודמים. שאל הלה את הגר"י קנייבסקי הסטייפלער זצ"ל האם יוכל להשמיט מהספר תשובות המחבר שהודפסו בשעתו בסוף הספר, משום שאינם מענייני קדשים. השיב לו הסטייפלער: "יש להיזהר מקפידה של המחבר בעולם העליון", והוסיף: "בישיבה אחת למדו שני בחורים בעלי כשרון ובעלי גאווה. פעם העיזו פניהם ודיברו קשות נגד פירוש המהרש"א, וסופם היה שאחד מהם התדרדר ויצא לתרבות רעה, והשני השתגע רח"ל. (תולדות יעקב)

רפואי נחשב בעולם, המתמחה במיוחד בטיפול במקרים כאלו, ואחד מטובי המנתחים הצליח לאחר ניתוח מסובך להוציא את התולעת בשלב מוקדם וחיי האשה ניצלו.

לאחר הניתוח קורא הרופא לבני הזוג לחדרו, ושואל אותם: "האם שמעתם על העם היהודי?" בני הזוג מנידים בראשם לאישור, והבעל מציין כלאחר יד: "אנחנו נמנים על העם היהודי, בוודאי ששמענו".

הרופא מסיר את משקפי הקריאה ומביט בהם בתימהון: "לא יכול להיות שאתם יהודים". הבעל והאשה מושכים בכתפיהם, הם אמנם לא שומרים על התורה, אבל הם יהודים. זו עובדה. והרופא מסביר להם: "המחלה שהייתה לגברת נגרמת רק כתוצאה מאכילת חזיר, יהודים לא אוכלים חזיר..."

בני הזוג השפילו מבט והודו בחצי-פה: "אנו אכן אוכלים... המאורע הזה זעזע אותם, והם החליטו לשנות את אורח חייהם. ואט אט החלו לשמור תורה ומצוות.

"וידבר ה' אל אהרן לאמר יין ושכר אל תשת"

(י, ח-ט)

מסופר על הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זיע"א, שפעם שלח עם שליח אל אחד מחסידיו שאהב את הטיפה המרה, וביקשו לבוא אליו.

מיהר החסיד להגיע אל הרבי כולו ציפיה ודריכות, אמר לו הרבי שעליו להפסיק לשתות יין.

התפלא החסיד ואמר: מדוע לא מסר זאת הרבי על ידי השליח? ענהו הרבי אפילו אצל אהרן הכהן כשהיה צריך לצוותו לא לשתות יין ושכר, דיבר עמו הקב"ה בעצמו ולא על ידי משה רבנו, כמו שכתוב "וידבר ה' אל אהרן לאמר וגו'".

"וישמע משה וייטב בעיניו" (י, כ)

פעם הסב הרה"ק רבי נתן דוד משידלובצא זיע"א על שולחן רבו הרה"ק ה"דברי חיים" מצאנז זיע"א, וה"דברי חיים" כיבדו לומר תורה. היסס רבי נתן דוד ולבסוף אמר: מה פירוש הכתוב "וישמע משה וייטב בעיניו", נראה לענ"ד שהפירוש הוא כך, בדרך כלל היה משה רבינו אומר תורה ואהרן שומע. הפעם כשאהרן אמר תורה "וידבר אהרן אל משה" וגו' "וישמע משה וייטב בעיניו" כי נוכח לדעת שיותר טוב לשמוע תורה מאשר לומר. כך יצא רבי נתן דוד משידלובצא גם ידי חובת אמירה וגם ידי חובת שתיקה.

"ואת החזיר... טמא הוא לכם" (יא, ז)

סיפור שסיפר הרב משה ויא שליט"א, שעוסק רבות בבירור וחקר כשרות המאכלים משרצים ותולעים, ונבין כמה חסד עשה איתנו הקב"ה לא רק מבחינה רוחנית, אלא גם מבחינה בריאותית, בכך שאסר עלינו לאכול בהמות וחיות מסוימים ותולעים.

לאחר הרצאה שמסר הרב ויא במקום נידח בגלובוס, על חומר איסור מאכלים לא כשרים, ניגש אליו אדם שומר תורה ומצוות וביקש לספר לו סיפור: במוחה של רעייתו נתגלתה מחלה חמורה, בה תולעת שגדלה במח האדם, ניזונה ממוחו, וכמובן שכשהמוח מצטמק האדם מפסיק לתפקד עד שהוא גווע ומת.

בני הזוג ניגשו למרכז

"ואת החסידה" (יא, יט)

"ולמה נקרא שמה חסידה? שעושה חסידות עם חברותיה במזונות" (רש"י)

אם כן הלא דין הוא שהחסידה תהא עוף טהור, שהרי לפי הרמב"ן כל טומאתם של העופות היא משום אכזריותם היתרה? אמר החידושי הר"ם ז"ל: "מאחר שהיא עושה חסידות רק עם חברותיה, ואילו מי שאינה נמנית על חברותיה אין היא מסיעת לה במזונות, לפיכך הריהי באמת טמאה..." בענייני מזונות אין להפלות בין חבר לזר. "אין בודקין למזונות".

הרה"ק רבי יששכר דב מבעלז זצ"ל סיפר לקהל חסידיו עד היכן צריכה להיות הדאגה וההתמסרות לזולת - מעשה ברופא שלמד שנים את מקצוע הרפואה ועשה חיל בלימודיו, ולאחר שסיים את שנות לימודיו היה צריך לקבל תעודת הסמכה מאת רופא גדול ומפורסם, שאל הרופא הבוחן, מה היא התרופה לאדם שנפצע וקולח דמו? השיב הנבחן לוקחים תרופה פלוגית והיא עוצרת את הדם. שאלו הבוחן וכשארין תרופה זו בנמצא מה יש לעשות? השיב הנבחן אפשר לקחת תרופה אלמונית והיא תעצור את הדם. שאלו שוב הבוחן ובאם גם תרופה זו אינה בנמצא? השיב הנבחן אזי לוקחים חתיכת בד מבגד ושורפים אותה ומניחים את האפר על הפצע וכך נעצר הדם. שוב שאלו הבוחן ובאם אין גם חתיכת בד בנמצא מה לעשות? נשאר הנבחן ללא תשובה ומענה. פסל הרופא את הנבחן ולא נתן לו את התעודה המיוחלת.

הנבחן לא ידע מה לעשות מרוב צער, היתכן שעם כל מה שלמד שנים והתמחה במקצוע הרפואה הכל ירד לטמיון בגלל שלא ידע להשיב על מקרה כזה?

אכן השיב לו הרופא הבוחן, בשעה שבד ובגד אין לשרוף בכדי לעצור את הדם, אז החובה היא עליך לקרוע בד מבגדיך אתה ולחסום את קילוח הדם, אינך ראוי לשמש בתפקיד רופא אם אין מצב החולי נוגע ללבך עד כדי שתקרע בד מבגדיך, כך צריכה להיות ההרגשה כלפי

הזולת.

גליון 353
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א



תורה למשפחה קליטון על ואישור לשרית צבי

סיפורי חז"ל

חשיבות ביקור חולים

בשכנותו של רבי ייסא התגורר איש עני ומסכן, גלמוד היה העני ללא אישה וללא בנים. לימים נחלש וחלה ולא היה מסוגל עוד לעבוד, לא עברו ימים רבים ובביתו לא נמצא לא אוכל וגם לא כסף לתרופות להן נזקק, ביישן היה האיש והתבייש לבקש נדבה ואפילו לספר למישהו על מצבו לא היה מסוגל. אנשי העיר לא שמו לב אליו, איש לא שאל ממה מתפרנס גלמוד והז' סבל העני מחרפת רעב ושתק, מיום ליום הלך מצבו והדרדר עד שלא היה מסוגל אפילו לקום ממיטתו, וגם לקרוא לעזרה הוא כבר לא יכל. באותה שעה ישב רבי ייסא בביתו ולמד תורה כדרכו כל הימים, אך מוטרד היה בלימודו מדוע לא ראיתי את השכן שהוא היום בבית הכנסת, הרי זה ימים רבים שהוא נראה כה עצוב וחיוור גם רזה מאוד, אולי אין לו מה לאכול, אמנם מעולם לא ביקש שום דבר ולא התאונן, אולי חולה הוא? קם רבי ייסא מתלמודו הלך לביתו של העני והקיש בדלת, כשאיש לא ענה פתח ונכנס לחדר, וראה והנה העני לבד בבית, שוכב על מיטתו כמעט ללא הכרה, רבי ייסא היה חכם גדול וגם ידע היה לו בחכמת הרפואה, רץ לביתו והביא תרופות וגם טפטף טיפות של מיץ פירות לפיו של החולה כדי לחזקו מעט וייטב לו, אחרי שהתאושש קצת הודה החולה לרבי ייסא ואמר כמעט לא הייתי עוד בחיים, ורק בזכותך החזיר הקב"ה את נשמתו לגופי. הודיע רבי ייסא לכל השכנים על מצבו של העני החולה, ומאותו יום והלאה השגיחו עליו ודאגו לטפל בו ולהבריאו ולתת לו פרנסה בכבוד.

(על פי ספר הזוהר הקדוש)

פרשת השבוע

ובעד העם". ובאמרו כל זאת זלגו עיניו דמעות וכל הקהל נשבר לבו כחרס.

יידום אהרן (י' - ג')

מסופר: פעם אחת בא הרב החסיד ר' ליפמאן מראדומסק חתנו של הרה"ק רבי שלמה בעל "תפארת שלמה" מראדומסק זיע"א (יומא דהילולא כ"ז אדר) לבית הרה"ק רבי מנחם מענדל מקוצק זיע"א. שאל אותו הרבי מקוצק אם יודע הוא איזה דברי תורה מחמיו זצ"ל? והשיב שהוא יודע. דרש הרבי מקוצק שיאמר לפניו איזה דבר. אמר לו אותו חסיד: חותני הצדיק אמר, באהרן כתוב "יידום אהרן" וזוהי מדרגה גדולה, אבל דוד המלך עליו השלום הרחיק לכת למדרגה גבוהה עוד יותר, והוא אמר "למען יזמך כבוד ולא ידום" שבעת צרה עוד היה מנגן ומזמר. כששמע הרבי מקוצק דבר זה, הפליג אותו מאד ואמר כי היטיב אשר דיבר.

קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם (ט' - ז')

מסופר: פעם כשנכנס הרה"ק ה"אהבת ישראל" מויזניץ זיע"א לעריכת שולחנו הקדוש, הביט סביבו, נאנח ואמר, לכאורה האיך אפשר לגשת לנהל שלחן, הלא חז"ל אמרו (מנחות צ"ז) כי שלחנו של אדם מכפר, וכן גם כתוב (שמות כ"ט ל"ג) "ואכלו אותם אשר כופר בהם" כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים (פסחים נ"ט). אם כן טרם יגש יהודי אל השלחן שהוא בבחינת מזבח, צריך לפשפש במעשיו ולתקן חטאיו, כלומר לחזור בתשובה, כמו שהצטרפו לשוב בתשובה לפני הקרבת קרבן שהיו מתוודים עליו, על אחת כמה וכמה כשנגשים לנהל שלחן לצבור, כלומר לכפר על כל העדה, וזה מרומז בפסוק "קרב אל המזבח" אשר הוא שלחנו של אדם, "ועשה" לשון תיקון דהיינו תשובה, "את חטאתך" לחזור בתשובה על החטאים, "ואת עולתך, כדי שיהיה להם תקון ועליה, ואז "וכפר בעדך

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 7:34 ת"א: 7:36 ר"ת: 8:11

פרשת שמיני - פרה

זמני כניסת שבת
ירושלים: 6:21 ת"א: 6:36

העיר, את נכבדי הקהל ואפילו סתם יהודים פשוטים, זעקות שוד ושבר נשמעו מכל עבר, אין בית שאין בו צער.

קרבו ימי המשפט, ידעו יהודי העיירה שעתידים העצורים לסבול עינויים ומכאובים. ואם לא די בכך, המוני גויים עלולים לפרוץ אל העיירה ולכלות את זעמם בכל דבר הנקרה בדרכם. בעל המפעל שהיה איש אמיד, הצליח תמורת סכום כסף הגון שנתן כדמי ערבות, להשתחרר מהמעצר עד תחילת המשפט. ברגע שיצא מכותלי בית הסוהר, הודרו ושם את פניו אל הבעל שם טוב הקדוש השוכן במעוזו. נכנס היהודי אל הצדיק ומעיניו המיוסרות פרצו נחלי דמעות, כה רב היה יגונו שלא הצליח להוציא הגה מפיו. הצדיק מביט בו במבט חודר. מחייך חיוך קורן תוך שהוא מוציא את המקטרת מבין שפתיו, נוטף עליו רוח של שמחה ומברכו במלים קצרות, שמע נא, הרי אתה אינך חס וחלילה מקטני אמונה, סע לביתך לשלום והיה בטוח באבינו שבשמים, הקדוש ברוך הוא יהיה בעורך יברכך ה'.

שב היהודי לביתו חדור בביטחון גמור ובאמונת צדיקים, ואף הצליח לעורר שמחה בליבותיהם של בני ביתו ובלב אנשי העיירה הדאוגים וחרדים. החלו הכול מתכוננים להקביל את פני החג, אופים מצות, אוספים מעות חיטין לעניים ואף מעמידים יין לקיים מצות ארבע כוסות. אולם כאשר קרב מועד המשפט, החלה אשתו של בעל המפעל להציק לו, עד מתי נשב כך בחיבוק ידיים, למי נמתין עוד? הלא בעוד שבוע בלבד יום הדין, קום ועשה מעשה כלשהו. חזר היהודי שוב לחצרו של הבעל שם טוב והפציר בצדיק, רחם נא עליי הענק לי עצה ותושייה. הרהר הצדיק רגעים מספר ואמר, סע מיד לעיר קייב, שם במורד ההר ישנו איזור הקרוי 'פודול', והוא מיושב בהמוני אדם, בשיפולי הפרבר לא הרחק מהנהר הגדול דנייפר, שוכן שוק הומה אדם ורחב ידיים, מימין השוק לאורך פודול תמצא שורות של עניים ואביונים, עיוורים ומקופחי חיים רובצים על צרורותיהם, וכלי נגינה שונים מנגנים ומבקשים נדבה. בין אלה תעבור בעיון רב תציץ בפני הקבצנים, עד שתמצא את שאתה מבקש, סע לשלום ויברכך ה'.

התחזק היהודי בביטחונו ובאמונתו בה' ובנפלאותיו, התמלא ליבו שמחה גדולה, קם וישב בעגלת החורף שלו ונסע לכרך קייב העיר הגדולה. בהגיעו לקייב, ניגש היישר לפודול העומד בתחתית ההר, בנקל הצליח למצוא את טורי הקבצנים, הוא עבר בין השורות ולפתע נתקל ב'ונקה' שרוע על הקרקע, רגליו מקופלות תחת גופו הצנום, על פניו סימני חבטות שקיבל מאמו החורגת, ועל ברכיו הבנדורה, כלי נגינה נפוץ בקרב הערלים שבאותו אזור.

עלילת הדם שבוטלה ע"י הבעש"ט הקדוש זיע"א

סמוך למעוזו מקום משכנו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, שכנה עיירה קטנה, רוב תושביה יהודים פשוטים וכשרים, התפרנסו מעבודתם בבית חרושת לסבון שהיה ממוקם בשיפוליה, בעל בית החרושת היה יהודי אמיד, בעל צדקה מופלג בתורה וירא שמים. הוא העסיק במפעל הגדול שברשותו אך ורק יהודים, מלבד משרת גוי אחד נער ושמו "ונקה". ונקה היה נער עלוב יתום וממורמר, שהתגורר בכפר הסמוך. הוא היה עושה את כל המלאכות הגסות בבית החרושת, מפרק וטוען חבילות של עצים, נושא משאות כבדים, שואב את המים ומנקה את הרצפות. במשך ימות השבוע היה לן ונקה במקום העבודה, ורק בערב שבת כאשר המפעל הגדול חדל מעבודתו, היה שב לביתו שבכפר. ונקה לא אהב את בית אביו, בפרט מאז שאביו נשא אישה בשנית. אימו החורגת מרשעת הייתה, מקללת אותו ומכה בו ללא רחם. היה ונקה מתענה תחת ידי המרשעת ומצטער כל הימים על מר גורלו.

יום אחד בעת ששהה בבית אביו החליט ונקה כי טוב מותו מחייו, מואס הוא בחייו האומללים. אומר ועושה, כשחזר לעבודתו במפעל, נכנס אל בית החרושת בשעה מוקדמת ובדק שעדיין אין איש במקום, ניגש לדוד הענק רחב השוליים, בו מתבשל הסבון, עלה בשלבי הסולם הניצב בצד, אחז בחבל המשתלשל מן התקרה, ליפפו סביב צווארו הרך וכך שם קץ לחייו. ראשון נכנס אל בית החרושת הפנקסן מחשב החשבונות, בראותו את ונקה ללא רוח חיים, נבהל מאד. החלו המחשבות מתרוצצות במוחו מה יעשה, הלא ימי הפסח ממשמשים ובאים, מה יאמרו כעת הגויים, כעת יש להם עילה מצוינת לעלילת דם. מותו של הנער הגוי עלול להוביל לפרעות ופורענויות חס וחלילה. הרהר בדבר והחליט לעשות מעשה בטרם יבואו עובדי המפעל. הוריד את התלוי והטילו לתוך הדוד הרוחת, בתוך הדוד נטחנים ומתבשלים גרעיני הסבון. ונקה איננו לא נותר ממנו כל זכר. שמר הפנקסן את דבר מותו של הגוי בסוד ולא סיפר על כך לאיש. עברו שבועיים, ונקה אינו שב למלאכתו, אך גם אינו מצוי בביתו. להיכן נעלם? ברחובות כפר מגוריו כבר החלו מתהלכות שמועות, יש המעידים כי ראו את ונקה חוזר מבית אביו בכפר אל בית החרושת, ומאז לא ראוהו עוד. מטבע הדברים החלו הגויים מרנגים, חג הפסח של היהודים בפתח, מצוה יש להם ליהודים להשתמש בדמו של נער נוצרי לאפיית מצותיהם, מסכן ונקה, היהודים רצחוהו כדי להשתמש בדמו. עלילת דם, החלו המאסרים ועימם גם עינויים קשים, רבים מעובדי המפעל נתפסו ונכלאו והשקט הופר. בעיירה הקטנה השלטונות עצרו את בעל המפעל, את רב העיירה, את השוחטים, את טובי

משל ונמשל

לא לנו ה' לא לנו

שאל המגיד מדובנא זיע"א מהו כפל הלשון: לא לנו ה' לא לנו? והשיב כדרכו במשל מעשה בעני שבתו הגיעה לפרקה, באו שדכנים לדבר בה נכבדות, שאלו לסכום הנדוניה – ולרש אין כל, הלך ושח את צרתו באוני אחיו העשיר, נענה האח ואמר: הסר דאגה מלבך, מוכן אני להעניק עשרת אלפים והובים כנדוניה לבתך". שמח האב ובישר על כך לשדכנים, באו והציעו חתן הגון וכן טובים, התקשר ביניהם הצדדים למזל טוב, ואבי הכלה פנה אל האח העשיר שקיים את הבטחתו והעניק את הנדוניה המובטחת. הודה העני לאחיו במילים נרגשות, נטל את הסכום ושב לביתו, מכסף זה ערך את מסיבת התנאים, קנה מתנות לחתן ותפר בגדי כבוד לכלה, לאמה ולאחיותיה, שילם מעט חובות מעיקם, תיקן רהיטים שבורים, בקיצור, הכסף נמס כגליד כפור בורחת החמה. מועד החתונה קרב, ומהנדוניה לא נותר זכר. קם העני והחליט לפנות שנית אל אחיו העשיר ולבקשו שיכפול את מתנתו, בדרך פגש בו חבר, שמע לאן פניו מועדות ויעץ לו: "שמע לי, טוב על עקבותיך ושוב לביתך, אם תפנה עתה לאחיק, יגער בך ויכעס עליך ולא יתן לך מאומה, שהרי נטלת את הכסף שהקציב לנדוניית בתך והוצאת לצרכיך". ספק העני את כפיו וקרא: ומה אעשה, אפוא, מאין יבוא עזרי? אמר לו החבר: אין לפניך אלא עצה אחת, קח את החתן ועלה עמו אל אחיק, ספר לו מה אירע ואמור לו: עתה, לא בעבורי אני שואל את הכסף, ואף לא לידי תתנו, כאשר נתת אותה לידי – הוצאתי לצרכי, אבל עתה תן נא לחתן עצמו, שהנדוניה מובטחת לו, בקשה כזאת – יש לה סיכויים להיענות.

הנמשל: זוהי ממש שאלתנו ובקשתנו מבוראינו: רבוננו של עולם, טוב ומטיב אתה וגומלך עמנו חסדים טובים, אבל אני, בענייני, ניצלנו את כל החסדים לרווחתנו, להחיות את נפשנו ברעב ולקיים עצמנו בגלות הקשה, עתה עומדים אנו בבושת פנים ומבקשים: "לא לנו, ה'", לא בעבורנו אנו שואלים את "הנדוניה לחתונה" – את הגאולה, וגם "לא לנו", לא לידנו תתנה, "כי אם לשמך תן כבוד", הישר לשמך הגדול, "לצרכי הנשואין.

נוף בו בעל המפעל: "ונקה ונקה" לאן נעלמת? פוחו, למה גרמת צער כה רב? הבה וניסע תיכף בחזרה הביתה. נמאסו עליי חיי השיב ונקה, החלטתי לברוח מידי המרשעת בגלל הגידופים ההצקות והמכות תיפח רוחה של החורגת. נסעו יחדיו היהודי והערל בעגלה, ובדרך סיפר לו היהודי אודות הסערה שחולל הוא בעיירה כולה, הוא הודיעו על המשפט, ועל עדותו שתציל את כל היהודים המצויים בתפיסה בבית המעצר.

בינתיים הגיע מועד המשפט, המוני גויים התכנסו באולם בית המשפט לראות כיצד חורצים את דינם של היהודים, בראשם עומדים מנהיגיהם, פרחי כמורה צמאי דם. קריאות מוות ליהודים נשמעו מכל עבר, לפתע חשכו עיניהם, ונקה ניגש אל דוכן העדים חי וקיים. ראוהו השופטים עומד חי, שמעו כיצד מעיד הוא על עלילת השקר שרקמו מנהיגי הנוצרים נגד יהודים חפים מפשע, והכריזו מיד בפסק הדין, זכאים. נכלמו המסיתים והמעלילים התביישו, הכמרים נאלמו דום. כל מאות הערלים שהשתוקקו בכל מאודם לראות דם יהודי נשפך, לשדוד ולהרוג. לא היה גבול לבושתם של התובעים.

בצאתם מבית המשפט החלו להטיח ב'ונקה' את כעסם, אי פוחו שכמותך, אתה האשם בכל הדבר, ברחת מבית אביך ובעטייך האשמנו את היהודים על לא עוול בכפיהם. נבל בן סורר ומורה מקולל, ולא הסתפקו בצעקות ובקללות בלבד, אלא החלו אף להכות את ונקה הצנום, לחבוט בו ולפצוע אותו. היה מי שהפילו לארץ, אחר תפסו בגרונו, שלישי חבט בו מכות קשות, עד שלבסוף נפח המסכן את נשמתו ומת. אט אט חזרה העיירה לשגרה, בחלוף מספר שבועות הסיפור כולו כבר נשכח מליבותיהם של העובדים.

ואולם, מנהל הפנקסים, זה שהשליך את ונקה אל הדוד הרוחת, לא מצא מנוח להרגיע את נפשו, הלא הוא בעצמו קרע את החבל מ'ונקה' המת וזרקו אל הסבון הרוחת. הוא בעיניו ראהו ללא רוח חיים, כיצד קם המת לתחייה. לא נח ולא נרגע, עד שחקר היטב את בעל המפעל וגילה, כי הבעל שם טוב הקדוש סייע בדבר. עתה הבין היטב את גודל הנס.

צ"ן אדם לחברו

ככל אשר היוצא מפיו יעשה פעם נכח הגה"ק רבי יהושע לייב דיסקין זיע"א בהספד שנערך במלאות שבעה לאחד מתלמידיו. אמרו כנהוג תפילת "מלא רחמים" ובתום ההספד התפור הקהל. לאחר מכן הזמין הרב את שמש בית הכנסת, נתן לו מטבע לעילוי נשמת המנוח והדגיש: עבור כל הקהל שנכח בעת תפילת א-ל מלא רחמים וטעמו ונימוקו היה, כי החון הרי אמר בעבור שכל הקהל נודרים צדקה לעילוי נשמתו, על כן ראה חובה לעצמו להבטיח שלא יכשל הציבור בהתחייבות זו.

כוס תה ליהודי

מסופר: במוצ"ש אחד נכנס הרה"ק בעל "תפארת שלמה" מראדומסק זיע"א (יומא דהילולא כ"ט אדר) לבית המדרש וקרא: "יהודים רחמו עלי, אולי רוצה מישוהו כוס תה?" וסיפר, כעת העלו נשמה לעולם האמת ולא מצאו בו כלום, כ"א שפעם אחת כיבד מישוהו בכוס תה. והוסיף יודע אני שעוד לא עשיתי כלום בעולם הזה, אם כן אולי רוצה מישוהו כוס תה ויהיה זה לי לטובה שם.

והייתם נקיים מה' ומישראל מסופר על אשה עשירה ממדינת הונגריה שהיתה חשוכת בנים, באה האשה אל רב העיר ובידה סכום של ארבע מאות זהובים, וביקשה לשלוח אותם כדורון לאחד הצדיקים שיתפלל עבורה שתיפקד בורע של קיימא. הציע הרב לשלוח את הכסף

להגה"ק רבי יוסף חיים זונענפעלד זיע"א רבה של ירושלים עיה"ק ת"ו. מסרה האשה את הכסף והרב שלח את הסכום לרבי יוסף חיים, כעבור כמה שבועות בא בעל האשה אל הרב בתרעומת, על שהסכים לקבל סכום גדול מאשתו בלא ידיעתו, הרב הצטדק שחשב שהאשה עשתה זאת מידיעתו, אולם העשיר תבע שהרב ידרוש שיוחזר הכסף מירושלים. לרב לא היה נעים לעשות כן, לכן הציע לבעל שהוא ישלם את כל הסכום מכיסו הפרטי בתשלומים. עוד הם מדברים ומסכמים את הענין, נכנס הדוור לבית הרב והביא לו מכתב באחריות שהגיע מירושלים, העיף הרב מבט לכתובת השולח ומה נדהם לקרוא הרב יוסף חיים זונענפעלד מירושלים, פתח את המכתב ומצא את הסכום בסך ארבע מאות זהובים ששלח לר' יוסף חיים זונענפעלד. הבעל התרגש וביקש לשמוע מה כותב רבה של ירושלים, נענה הרב והקריא לפניו את המכתב: "קיבלתי את מכתבו בצירוף הכסף, אולם מכיון שמע"כ כותב שאשה מסרה לו זאת, חוששני אולי עשתה זאת מבלי רשות בעלה, (מסכת בבא קמא קי"ט) לכן הנני משיב לו חזרה את הכסף, ואבקשו למסור כל הסך תיכף ומיד לאשה, אולם כמובן לא מיעטתי בשביל כך למלא את בקשתה בדבר התפילות, ויהי רצון שיתקבלו התפילות ויזכו לישועה בקרוב." עיני הרב והבעל זלגו דמעות מרוב התרגשות, ומיד שלח חזרה את הכסף לרבה של ירושלים.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ג אדר הרה"ק רבי חיים חייקא מאמדור ב"ר שמואל (תלמיד המגיד - תקמ"ז) הרה"ק רבי יצחק מאיר ב"ר ישראל מגור (חידושי הרי"ם - תרכ"ו) הרה"ק רבי יצחק יעקב מביאלא ב"ר נתן דוב (דברי בינה - תרס"ו)

יום ראשון כ"ד אדר

הרה"ק רבי יצחק ב"ר חנוך העניך מאלעסק (תרס"ד)

יום שני כ"ה אדר

הרה"ק רבי אברהם גרשון מקיטוב ב"ר אפרים (גיטו של הבעש"ט הק' (תקכ"ה)

יום שלישי כ"ו אדר

הרה"ק רבי אליעזר ליפא מחאמעלניק ב"ר אלימלך מליוענסק (תק"ע) הרה"ק רבי אהרן ב"ר שמשון (ד"ר גארדאן תלמיד המגיד - תק"ע) הרה"ק רבי איתמר הכהן מדזיקוב (תלמיד הרה"ק רבי ארון לייב מפרעמישלאן)

יום רביעי כ"ז אדר

הרה"ק רבי ישעי' שור אב"ד יאס ב"ר משה (כליל תפארת - תרל"ט) הגה"ק רבי יוסף שאול נאטאנזאהן ב"ר אריה לייבוש (שואל ומשיב - תרל"ה)

יום שישי כ"ט אדר

הרה"ק רבי שלמה הכהן מראדומסק ב"ר דוב צבי (תפארת שלמה - תרכ"ו) הרה"ק רבי יואל בער מראצפערט ב"ר יעקב שלמה (תש"ן)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבניטבין שליט"א מ"ס "גם אני אודך" רפרום יוסף חיים על המעשים.

(מים אחרונים כ"ב)

א) מובא בילקוט ראובני (פרשת ויקרא) דאיוב לא נטל כראוי למים אחרונים, ולכן באו עליו יסורים רח"ל, ומוזה ילמד האדם שלא להתרשל במים אחרונים, ולעשותו כתיקונו, כדי שלא ימצא הסטרא אחרא מקום לקטרג עליו. (כף החיים להגר"ח פלאגי, סימן כ"ה אות ד')
ב) מי שאוכל על שלחן רבו, ולא נשאר לו מים אחרונים, ימתין מלברך עם הציבור [אע"ג דברוב עם המברכין הדרת מלך], עד שישגי מים לרחוץ ידיו, ויברך ברכת המזון. (שו"ת שבט הקהתי ח"ג סימן פ"א)
ג) אם אין לו מים למים אחרונים, יכול ליטול ידיו במים האחרונים שנטל חברו. (שם)

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש כג אדר ב תשע"ט: הדלקת נרות: ירושלים 6:21 תל-אביב: 6:36 חיפה 6:27 מוצאי שבת: ירושלים: 7:34 תל-אביב: 7:36 חיפה: 7:36 ר"ת: 8:13

פרשת שמיני

כבוד חכמים

מופץ השבוע
"בריאות דרפיאור" – 115

למען כבוד התורה...

כאשר הגיע הגאון **רבי יוסף חיים זצ"ל** (בעל ה**בן איש חי**) לבגדד בשנת תרל"ו, ביקש אחד המורים להנהיג בין יהודי בגדד הקלות בענייני דת שיהוו הרס וחורבן לדת. התנגד לו רבי יוסף חיים ויצא נגדו בתקיפות רבה. שלח האיש מכתבים לעתון "המגיד" בהם פגע קשות בכבודו של ה"בן איש חי".

כשהגיעו גליונות העתון לבגדד, התעוררו כל חכמי העיר, גביריה ונכבדיה ובראשם **רבי עבדאללה סומך זצ"ל** והחרימו את כתב דברי הפלסטר בגזירת נח"ש. את כתב החרם הקריאו בכל בתי הכנסיות אשר בבגדד ואף פירסמוהו בכל רחובות העיר. נוסף לכך כתבו תשובה חריפה לעורך העתון, שחתמו עליה כ"ז רבנים ודיינים מגדולי ההוראה בבגדד. כמו כן כתבו מכתב בנידון, לרבני ירושלים.

החרם פעל את פעולתו וכל בתי הכנסיות אשר בבגדד נסגרו בפני האיש בפקודת "**החכם באשי**". באותו זמן קיבל מברק על פטירת אמו. רבני בגדד ראו בזה "אצבע אלוקים" על שהעליב את ה"בן איש חי". אף יהודי לא הסכים להתפלל בביתו בשבעת ימי האבל, עד שהוכרח ללכת לבית דין, להתוודות על חטאו ולבקש מחילה מרבי יוסף חיים בפרהסיא.

אורות ממזרח

הזהרו בגחלתן...

סיפר הגאון **רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל**: אחד מגדולי הרבנים בארה"ב, היה מעורב בבחרותו במחלוקת שהתגלעה בישיבת סלבודקה, בקובנה דליטא. לימים בתו התחתנה, ובנתה את ביתה, אולם פגעי הזמן שלחו בה את ידם, עד שלימים זנחה את ביתה וילדיה, והתחתנה עם גוי כושי רח"ל.

כשהגיע פעם אותו רב לביתו של הגאון **רבי יעקב רודרמן זצ"ל**, פנתה אליו אשתו של רבי יעקב ואמרה לו: "העדיין הנכם זוכרים שכאשר היתה בשעתו המחלוקת, ישבתם פעם יחד עם עוד בחורים ושוחחתם על אודות המחלוקת, ובתוך כך נכנס למקום המשגיח הגה"צ **רבי אברהם גרודזינסקי זצ"ל**. וכשראית אותו נכנס, אמרת בלחש ביטוי חריף של חוסר כבוד אודותיו.... "מי יודע" - סיימה - "אם לא בשל כך התרגשה ובאה עליך צרת הבת הנוראה הזו!"

כאשר שמע זאת אותו רב חשוב, פרץ בבכי מר, ואמר לרבנית כי דבר זה פרח מזכרונו כליל. ואכן כל הימים תמה לעצמו על מה ולמה בא עליו האסון הגדול הזה, וכעת בהזכירה לו אותו מעשה חמור, בטוח כי אכן צודקת היא בהשערתה.

נסיך ממלכת התורה

להזהר שלא לזלזל ולא לפגוע בכבוד חכמי התורה!

נלמד מהפסוק: "ותעא אש מלפני ה'" (פרק י-ב) ואמרו חז"ל (עירובין סג:): רבי אליעזר אומר לא מתו בני אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בפני משה רבן וכו' ותלמיד אחד היה לו לרבי אליעזר שהורה הלכה בפניו. אמר רבי אליעזר לאימא שלום אשתו, תמה אני אם יוציא זה שנתו ולא הוציא שנתו. אמרה לו: נביא אתה! אמר לה: לא נביא אנכי... אלא כל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה.

עד כמה מקפיד הקב"ה על כבודם של חכמים וצדיקים, ניתן ללמוד מדברי ה**זוה"ק** (פר' בשלח) שאף מביא דוגמאות לכך. כך כתב: "זכאין אינון צדיקיא דקודשא בריך הוא אתרעי ביקירוהו יתיר על דיליה". [זכאים הם הצדיקים, שהקב"ה מקפיד על כבודם יותר מאשר על כבוד עצמו].

ומביא הזוה"ק דוגמאות לכך מסנחריב וירבעם (נביאם בתירגומם ללשה"ק): בוא וראה כמה בני אדם יש בעולם שמחריפים ומגדפים כלפי מעלה כגון סנחריב חרף וגדף ואמר (מלכים ב-יח) "מי בכל אלוקי הארצות"... והקב"ה מחל על כבודו ולא תבע ממנו, אך כיון שהושיט סנחריב את ידו אל חזקיהו ורצה להכותו מיד נענש הוא וכל צבאו. כמש"כ "ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור".

עוד דוגמא מביא הזוה"ק: ירבעם היה עובד עבודה זרה, מקטר לה קטורת ומקריב לפני קרבנות והקב"ה לא הענישו על כך, וכאשר בא עידו הנביא להתנבא עליו וירבעם הושיט את ידו לפגוע בו, כתוב (שם א-יג) "ותיבש ידו ולא יכול להשיבה אליו".

מפטיר הזוה"ק: "וכן בכל אתר, קודשא בריך הוא תבע עלבונא דצדיקיא יתיר על דיליה" [=וכן בכל מקום הקב"ה תובע את עלבון הצדיקים יותר מעלבונן].

רבינו יונה ז"ל (בשע"ת ג-קנה) מבאר כי ענין האפיקורס עפ"י חז"ל (סנהדרין צט:) הוא האיש אשר איננו נוהג בדרך מורא והדר בתלמידי חכמים, אעפ"י שאינו מבזה אותם, כגון שהוא מבזה חברו בפני ת"ת, ולא שם כבוד לתורת החכם, כי אחרי שאין התורה הדורה בעיניו לנהוג בה כבוד, אין לו חלק לעולם הבא, כי גם זה במחללי התורה יחשב.

טוב וראוי לכל אדם להזועץ ולהמלך בזקני הדור וחכמיו!

נלמד מהפסוק "ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל" (פרק ט-א)

ואמרו חז"ל במדרש (בד"ר יא-ח): "אמר רבי עקיבא נמשלו ישראל לעוף, מה העוף הזה אינו פורח בלא כנפיים, כך ישראל אינם יכולים לעשות דבר חוץ מזקניהם". וזקנים היינו זקן שקנה חכמה, וכמו שנאמר על אברהם אבינו "ואברהם זקן" ועל יצחק "ויהי כי זקן יצחק" ובניארו חז"ל "זקן ויושב בישיבה", דאמר רבי חמא ב"ר חנינא, מימיהן של רבותינו לא פרשה ישיבה מהם, היו במצרים ישיבה עמהם שנאמר "לך ואספת את זקני ישראל". היו במדבר ישיבה עמהם שנאמר "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל" (יומא כה:)

כתב המאירי (בפירושו למשלי טו-כג): "צורך העצה גדולה היא עד מאוד, כי לפעמים יזדמן שהצליח האדם באיזה ענין, ויחשוב שאם יעשהו עתה גם כן יצליח בה, ויחטא בזה לפעמים... כי העתים אינם שוים, ויצליח האדם בעת מן העיתים בענין אחד שיפסיד בו בזמן אחר... ולכן צריך האדם להתנייעץ תמיד עם הזקנים אשר עבר עליהם נסיונות הימים - בישישים חכמה".

יש הטוענים בזמננו כפי שהעיר ראש ישיבת תפארת יעקב גייטסהד (בספרו "משחת שמן"): מאחר והתורה תורת אמת הקיימת לעד ואינה משתנית לעולם, על מה ולמה צריכים אנו להתבטל לפני חכמי הדור, ומדוע עלינו להמלך בעצתם ולשמוע לציווים, הרי התורה מונחת לפנינו, וזאת התורה לא תהא מוחלפת ומה שהיה לפני שנות דור הוא אשר יהיה היום...

מהלך מחשבה זו בטעות יסודה - כותב בספרו שם - כי אם אמנם חוקי התורה ושרשי הליכותיה אמיתיים ואינם משתנים, אבל צורת המלחמה נגד מזימות ותחבולות השטן הוא היצה"ר, שצריך לנקוט בהם בכדי שנוכל לעמוד נגדם, הם משתנים תמיד בכל דור ודור, לפי הענין והמצב, ופשוט שאין בכח האדם היחיד לבדו להבין את מעללי היצר המתחדש בכל יום ויום. ועל כן חייבים אנו להתבטל לצדיקי הדור וחכמי התורה, שהם יודעים לכוון את טכסיסי המלחמה הנדרשת בעת הזאת כפי מצב הדור.

כשנשאל הגר"י קנייבסקי - הסטייפלער זצ"ל: מיהו הראוי לומר דעת תורה? השיב: "תלמיד חכם שכל כולו תורה, ראשו בתורה, ומוחו

נהנים ממנו עצה ותושיה...

מעשה שאירע בימי שלטון האנגלים בארץ ישראל. אל החזון איש הגיע איש ירושלים ותינה את צרתו: זה כמה ימים שנעלם חתנו ועקבותיו לא נודעו. ביום העלמו יצא עם שחר אל מקום עבודתו ובסוף היום לא שב הביתה. כבר חקרו ודרשו אצל מכיריו שכיניו ומעבידיו ואצל המשטרה אך האיש איננו.

הקשיב החזון איש לסיפורו עד תום ופתח להרגיעו: "אל יתפס לבהלה... חתנו חי וקיים... בוודאי ישוב לביתו תוך שבוע שבועיים... אלא בשוככם לירושלים עצרו נא ליד מחנה לטרון ותנסו לברר אם אינו נמצא שמה בין הכלואים..."

אף שלא השיג האיש בשכלו כיצד יבוא בשערי לטרון פנימה, ביודעו שאנשי חיל מזויינים שומרים בקפידה על כל מבואות המחנה, אין יוצא ואין בא. מכל מקום עשה כדבריו ונסע עד לסמוך אותו מחנה.

להפתעתו מצא את השער הראשון פתוח וללא שומרים. הוא נכנס פנימה אל מעבר לגדרות. התקדם ומצא גם את השער השני פתוח ונכנס דרכו, עד שהגיע לשער השלישי, קרוב למעונות העצורים ושם נתקל בפקיד מודיעין שניאות לברר מה שביקש ממנו.

ואכן מצא את חתנו כלוא באותו מחנה מעצר, התברר שהאנגלים תפסוהו בטעות בעת שערכו "ציד" אנשים בחוצות ירושלים. כעבור עשרה ימים שחררו אותו לנפשו. **פאה"ד**

"ניסע יחד באוירון הבא"...

סיפר יהודי ד"ר מאיר שמו. אישיות מפורסמת שכיהן ראש העירייה בדרום אפריקה. הלה נזדמן יום אחד לפני תשעה באב תשס"ז למחיצתו של **הרב מפוניבז' - הגרי"ש כהנמן** זצ"ל באחד מנמלי התעופה במערב אירופה כשהוא בדרכו לארץ ישראל.

הוא התאמץ ללא הצלחה לקבל מקום ישיבה במטוס פלוני, היוצא בשעה מוקדמת, אך מישהו אחר "תפס" את מקומו והדבר חרה לו מאד. הרב מפוניבז', שלא הכירו, ניסה להרגיע אותו ויפן אליו באמירה: "השאר עמדי... ניסע יחד באוירון הבא"...

עד כי השתכנע בסוף ושמע לקולו. **והנה** התברר לאחר מכן, שעכבתו היתה הצלת חייו. האוירון הקודם שביקש לנסוע בו, והשתייך לחברת "אל על", הופל מאש תותחים בשמי בולגריה, ומכל האנשים שנסעו בתוכו לא נשאר אף אחד בחיים. כשהגיע האיש למחוז חפצו, מצא את קרוביו המתגוררים בארץ ישראל כשהם מבכים את "מותו", לאחר שהידועות בידיהם היו שעמד להמריא במטוס שהופל... **הרב מפוניבז'**

עצה נאמנה...

כשביקר הגראי"ל שטיינמן זצ"ל בארה"ב, שאל אותו המארח הנגיד ר' שמעון גליק על אחד ממכריו, יהודי שעדיין אינו שומר תורה ומצוות ושרוי בצרה גדולה, אם אפשרי הדבר שיזמין את הלה לביתו כדי שהרב שטיינמן ישוחח עמו. השיב לו הרב שטיינמן בענוותנות: "אם יהודי בצרה גדולה, אלך אני לביתו ונשוחח איתו שם".

הרב שטיינמן נכנס לבית המכר והלה תינה את כאבו הגדול: "אמנם אינני שומר תורה ומצוות, אולם לא שיערתי שנגיע למצב נורא כזה: בתי עומדת להנשא לגוי וחיי אינם חיים בשל כך. ניסיתי להניא אותה מההחלטה ולדבר על ליבה שלא תבגוד בעמה וכו' ניסיתי בכל דרך אפשרית ואולם זו עומדת בשלה, מה אעשה!?"

השיבו הרב שטיינמן תשובה קצרה ונחרצת: "תתחיל לשמור שבת ואז הכל יסתדר! מהיום תלמד הלכות שבת מתוך הספר קיצור הלכות שבת, למד על מנת לקיים וכך הכל יסתדר!"

היהודי הקשיב מחריש ומשתאה, וכי יש לו אפשרות אחרת? ואם זו העצה, הוא יבצע אותה בקפידה. הוא אמנם לא מבין את הקשר, אבל הוא זוכה לשבת לפני רב ישיש שנאמנים דבריו. הוא ינסה!

ואכן מאותו יום ואילך החל היהודי ללמוד הלכות שבת. שבעה ימים הוא לומד, ובשבת הוא מקיים! חלפו ימים ספורים והנה יצא "החתן" הגוי לרכיבה על אופניו. תוך כדי רכיבה מואצת אירע דבר בלתי צפוי: האופניים גלשו אל הנהר הסמוך, והגוי טבע ומת.

באו להודיע להרב שטיינמן את אשר אירע, ושאלוהו: הכיצד לקח אחריות שהענין יסודר על ידי לימוד הלכות ושמירת שבת? נענה הרב שטיינמן ואמר: זו לא אחריות שלי, זוהי ברכת השבת "כי היא מקור הברכה!"

גדול בקרבך

רואה נכוחה...

אחד הרבנים הידועים סיפר מעשה שאירע לו עם הגאון רבי ניסים קרליץ שליט"א: מעשה בבעל תשובה שקיבל מתנה יקרה מהוריו שעדיין אינם שומרים תורה ומצוות, הרבה כלים יפים ומהודרים שהם השתמשו בהם. הלך הבן ושאל את הרב בעל המעשה, מה דינם להכשירם?

הרב השיב לו שמכיון שיש בהם כלים העשויים מחומרים בחשש שהם כדיון כלי חרס, והשתמשו בהם בעירוי מכלי ראשון וכו' אין להם תקנה ואי אפשר להכשירם. אותו בעל תשובה נתעצב על לבו, גם על ההפסד הגדול, וגם שהיה לו רגש מיוחד אל הכלים הללו מבית אבא ואמא. הרב שחשש שמא ישבר הלה ולא יעמוד בנסיון, אמר לו: בא ונשאל את הגאון רבי ניסים קרליץ כדת מה לעשות.

השיב לו רבי ניסים תשובה קצרה ומפתיעה: "תחזור עם השאלה הזו בעוד שנה..." התברר שכונתו של רבי ניסים בתשובתו זו היתה: מכיון שבעל התשובה נכנס עתה ללמוד בישיבה, מן הסתם במהלך השנה יתחזק ויתעלה יותר ויותר בלימוד התורה ושמירת ההלכה, ואז כעבור שנה של לימוד והתעלות יבין שההרגש שלו לכלים הללו אינו אלא הבל וריק והרגש קדושת התורה תגבר על כל רגש אחר, וממילא השאלה תתבטל מאליה.

ואכן כך הוי: האיש התעלה בתורה ויראת שמים עד שבסוף השנה הבין שאין הוא צריך להשתמש בכלים ואין לו כל בעיה לוותר עליהם.

חוט השני הל' פסח

מתייגע בתורה, וכל היותו שקוע בתורה. לומד כל היום, ויושב וגורס באורייתא. כאשר שואלים אותו דבר, והוא פוסק מגירסתו, חושב ועונה, זוהי דעת תורה אמיתית".

הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א כותב (בספרו **אורחות יושר**): "יש הרבה פעמים שהחכם אומר לפי חכמתו מה שנראה לו והקב"ה מסכים איתו... וזהו שמצינו גבי חוני המעגל (תענית כג.) "ותגזור אומר ויקם לך"... כי דיבור צדיק עושה רושם למעלה אפילו הוא בטעות. ויש עוד ענין שמן השמים נותנין בפיו מה לומר, ואעפ"י שאינו יודע כלל שזוה ברוה"ק, רק נותנים לו במחשבה לומר כך וכך, והוא מכיון לאמת... וזה גם כן מעין נבואה קטנה..."

[**ובזמננו** רואים זאת בשופי אצל רבי חיים עצמו, כידוע, ונביא דוגמא אחת, מיני רבות, שפירסם באחרונה הגה"צ **רבי יהודה יוספי שליט"א**: בחור מתחזק ניגש לרבי חיים לבקש ברכה. ונשאל לשמו והשיב: "נמרוד". אמר לו רבי חיים: "נמרוד? מה פתאום? שמך שאלתיאל..." השומעים התפלאו: מדוע בחר דוק בשם תנכ"י כה נדיר? הבחור שב הביתה והודיע להוריו כי מהיום שמו יהיה שאלתיאל. אמרה לו אמו: "משם לא מהיום... כבר בברית ככה קראנו לך, אלא שאח"כ חשבנו שזה שם מידי מיושן והחלפנו ל"נמרוד"...]

קבלת תוכחה

מדה טובה לאדם המקבל באהבה דברי תוכחה ומוסר !

נלמד מהפסוק: "ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דיבר ה' לאמר בקרובי אקדש... וידם אהרן" (פרק יג)

וכתב רש"י: קיבל שכר על שתיקתו, ומה שכר קיבל? שנתחייח עמו הדיבור, שנאמר לו לבדו פרשת שתויי יין. עכ"ל. וכתב השל"ה הק': מזה ילמד כל אדם לבל ימאוס במוסר ויקבל באהבה.

כתב רבינו יונה ז"ל (בשערי תשובה שער ב-יא): "אשר לא יתעורר לקול המוכיחים, כפל עוונו, כי זהירוהו והקשה את לבו ולא נזהר, כמו שנאמר (משלי יז, מא) "תחת גערה במבין מהכות כסיל מאה, אך מרי יבקש רע ומלאך אכזרי ישולח בו".

פירוש: האיש הרע לא יכנע לקול המוכיחים, אך יבקש להמרות, ותחת כי לא יחת מדברי המלאך המוכיח "מלאך אכזרי ישולח בו" - מדה כנגד מדה, כי המוכיחים נקראו מלאכים, שנאמר (דברי הימים ב-לו, טז) "ויהיו מלעיבים במלאכי האלוקים ובזוים דבריו ומתעתעים בנביאיו".

מעלתו הנשגבה של ה"מקבל תוכחה" באה לידי ביטוי בדבריו המאלפים של הגאון **רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל** (בספרו **יערות דבש ח"א** - דרוש יא) וכן כתב: "אל תתמהו בני על חפצי תמיד להוכיח, ובאמונה אני אומר לכם, כי בכל ימי ושנותי עלי ארץ, לא נבחר ולא הטיב לבי שעה אחת, אפס שעה זו אשר אני עומד להוכיח ולהשיב מעון.

"וגם לכם - כותב היערות דבש - "שעה זו נבחרת מכל ימיכם עלי ארץ, כי זהו תכלית חיים וקיום גוויתנינו, לשמוע בקול מוכיח, וליתן על לבנו לאהבה וליראה את שם ה' הנכבד והנורא".

באחת משיחותיו אמר הגאון **רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל**: נאמר במשלי (כד-י) "ותפרעו כל עצתי ותוכחתי לא אביתם". יש לפרש שסוף הפסוק מגלה לנו על תחילתו. מדוע הגיעו למצב של "ותפרעו כל עצתי" משום ש"תוכחתי לא אביתם". שכן האדם צריך תחילה להיות אוהב את התוכחות, לקיים "עשה לך רב". אם משתדלים לקבל וללמוד ומחפשים שיהיה תועלת ממה ששומעים וממה שאומרים לו, זוהי העצה שלא יגיעו ח"ו ל"תפרעו כל עצתי". ואז זוכים לעלות במעלות התורה ולהגיע לדרגות עליונות עד לדרגה הגבוהה של "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולם היום".

והוסיף רבי מיכל יהודה: לעיתים כשרוצים להתחסד עם הזולת ומראים לו על דברים שצריכים אצלו חיזוק או אצל בני ביתו... והלה מתרעם: אין לך רשות להכנס לרשותי הפרטית, וכיצד מעיז אתה להעיר לי... אך האמת היא שהלה צריך לקבל את התוכחה מתוך שמחה ואהבה, ולהודות לו על כך.

וכפי שמיצנו זאת בחז"ל (ערכין טז): אמר רבי יוחנן בן נורי, מעיד אני עלי שמים וארץ, שהרבה פעמים לקה עקיבא על ידי וכו' וכל שכן שהוסיף בי אהבה לקיים מה שנאמר הוכח לחכם ויאהבך".

מקבל את התוכחות...

מדי יום ביומו, לאחר התפלה, היה משתדך תור ארוך של אנשים שהיו באים לשאול בעצתו של רבה של ירושלים הגאון **רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל**. הוא היה נשאר במקומו בבית הכנסת ומשיב בסבלנות ובהארת פנים לכל אחד ואחד.

יום אחד נכנס יהודי לבית הכנסת וכאשר ראה כיצד משיב הרב זוננפלד לשואלים, לא שלט ברוחו והחל לזעוק: הכיצד מדברים בבית הכנסת דברים בטלים!?

הגרי"ח זוננפלד, בענוותנותו, קיבל באהבה את תוכחתו של הלה ומיד יצא מבית הכנסת, ושם המשיך להשיב לשואליו. ומהיום ההוא והלאה, לא התעכב אחר התפלה בבית הכנסת, אלא יצא והשיב בחוץ לכל הפונים אליו.

בית ישראל

מחפש את התוכחות...

בתחילת דרכו של הגאון **רבי מרדכי גיפטער זצ"ל** באמריקה, כיהן כרב בעיר וואטערבערי פלך קונטיקוט, ובבית הכנסת שלו לא היה אפילו מנין של שומרי שבת.

פעם אחת הגיע לשם 'משולח', ביקש רבי מרדכי מהמשולח שיואיל בטובו לטייל בבית על כל חדריו, ויחפש בכל חדר, בכל ארון ובכל מקום, לראות אם יש על מה להוכיח אותו. ונימוקו עמו: "הרי כאן יושב אני לבד ללא מוכיח"...

ח' קול התורה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

"שיעור" בהכנסת-אורחים

אני מוכרח לשבת, והזמין את האורח לשבת לצדו. [באמת הייתי צריך להתעייף רק מלראות את עייפותו!]

1:45 נכנסים לבית והבת אומרת לאורח: לא רציתי שהוא ילך! והסטייפּלר נענה: לא הרשיתי לה ללכת, זה לא נאה עבורה ללכת בשעה כזו מאוחרת עם אדם ברחוב. והבת מספרת: רציתי להעיר את הילד שיושן בחדר שלו, אבל הוא לא הרשה

1:50 הסטייפּלר המשיך לשבת ולהתנשף בכבודות. האורח התנצל על ההטרחה והוא בשלו: "אִיד הָאב גָּאָרְנִיט גֶּעָטָאן!" "אִיד הָאב גָּאָרְנִיט גֶּעָטָאן!"

1:55 הסטייפּלר מבקש מבתו להכין שתי כוסות תה. האורח שואל אם זה זמן מתאים להציג את שאלתו, הסטייפּלר אומר שעדיף מחר בבוקר - אלא אם כן מדובר בשמות לתפילה.

2:00 מכניסים לחדר מיטה מתקפלת ומסדרים את כלי המיטה. הסטייפּלר מסדר לו את ה"נעגל-וואסער" [-מים לנטילת ידיים]

02:13 הכל מוכן ומזומן. הסטייפּלר מתעניין מעט בשלומו, מיי מאיפה? מתנצל ש"יש לי חובות" ומתיישב ללמוד [מסתבר שהביטוי "חובות" היא מורשה למרן שר התורה שליט"א כבר מאביו...]

02:17 האורח מבקש רשות להשתמש עם שעון-מעורר שמונח שם. הסטייפּלר עצמו ניגש לשעון, ושואל לאיזו שעה לכוון? הבת מעדכנת אותו: השעון כבר שבור מזה עידן ועידנים...

02:25 הסטייפּלר מבחין שהאורח לא נרדם. חושש שזה מחמת שהוא יושב ולומד שם, ועוזב לחדר אחר.

2:45 למרות שהאורח משתדל לא להירדם, בבית הגדול והקדוש... הוא בסוף נרדם.

05:30 האורח מתעורר וכבר שומע בבית את צעדי הסטייפּלר.

09:10 האורח חוזר לבית הסטייפּלר. מבקש לקחת את חפציו, ומתעניין מתי קבלת-קהל? הסטייפּלר מורה לו לאכול ארוחת-בוקר, ואחר כך להציג את שאלותיו.

09:15 מוכנסת ארוחת-בוקר.

09:25 הבת של הסטייפּלר נכנסת ומראה לו פתק. מסתבר שמישהו צריך להיכנס. הוא פונה לאורח ואומר, מאחר שישנם אנשים שלא נעים להם שיקשיבו לשאלותיהם אז אצא לחדר אחר. האורח מגיב מיד שהוא עצמו יצא, אך הסטייפּלר מסרב אתה תאכל - אני אלך.

09:35 הסטייפּלר חוזר לחדר. חולפות חמש דקות, שוב מגיע מקרה דחוף, שוב קם הסטייפּלר לצאת, שוב מתחנן האורח לצאת, ושוב מנצח אותו המארח.

09:50 לפני שעוזב האורח את הבית הוא שואל מה יוכל להשיב כהכרת-הטוב, שמא זקוק הסטייפּלר לאיזו שליחות בירושלים? "לא עשיתי כלום" מגיב הסטייפּלר ושולף מהכיס שטר של עשרים דולר. הוא כבר בטוח שממנים אותו לשליחות מסוימת, אך הסטייפּלר אומר אנשים נותנים לי כסף לחלק. קח את זה, הרי הייתה אצלך שריפה...

הסיפור הבא נשלח ע"י בעל המעשה. סיפורים יש הרבה אבל כאן מדובר ב"שיעור במצוות הכנסת-אורחים" שבמקרה מובא בצורת סיפור... וכלשון השולח הנכבד שליט"א - "אולי זה יהיה לתועלת הרבים!"

* * *

ליל-שישי, ז' שבט תשמ"ג.

מספר שבועות קודם לכן - בליל שב"ק פרשת וישלח, י"ח כסלו תשמ"ג - נשרף חלק גדול מביתו אשר בירושלים. בהמשך התרחשו עוד כמה מקרים שדחפו אותו לברר על מה עשה ד' ככה? החליט לרדת לבני-ברק לשאול את מרן הסטייפּלר זצ"ל.

את ההתרחשות הוא מתאר בכרוניקה מדויקת של שלב אחר שלב.

10:00 בלילה. הוא מחפש את פלוני, שהוריו מתגוררים בבני-ברק, על מנת לברר אם יוכל לישון אצלם הלילה. אך לא מצליח לאתר אותו.

11:15 הוא מגיע לבני-ברק.

11:25 רגליו דורכות על מפתן הבית ברחוב רשב"ם 10. מתעניין אצל היושב לצדו שמא יש לו מקום לישון עבורו, אך נענה שהוא יושן בפנימייה בישיבה וכל המיטות תפוסות.

12:00 קבלת-קהל ננעלת. עשרים אנשים לא הספיקו להיכנס.

12:15 כולם עזבו את השטח. הוא נשאר לעשות "משמר" במבואת ההמתנה.

12:32 בתו של הסטייפּלר יוצאת, אומרת שהיא צריכה לנעול את המקום. הוא מתעניין על מקום לישון והיא פוכרת בידיה: אוי! אחיין שלי עכשיו עזב, הוא היה יכול לקחת אתכם לישון אצלו. אבל בטח יש ב"לדרמן" אנשים שיוכלו לסייע.

12:35 החליט לוותר על השינה. פנה לבית מדרשו הסמוך של הגר"ח גריינמן זצ"ל, במחשבה ללמוד כל הלילה ולהתפלל שם ותיקן.

12:40 החושך שם הברית אותו ל"לדרמן".

12:45 התחיל ב"משמר", אך העייפות מיד הכריעה אותו על הסטנדר. למרות זאת ישן נים ולא נים, בגלל הקור החורפי העז ששרר במקום. בית הכנסת היה בשיפוץ וחלק משמעותי ממנו פרוץ לרוח.

01:30 נפתחה הדלת ואיש זקן נכנס. העמוד שביניהם הסתיר ממנו את הדמות. הזקן ניגש הישר אליו, והוא נבהל עד עומק נשמתו לראות שמדובר בסטייפּלר!

"הייתה לה שאלה של יחוד" פתח הסטייפּלר והסביר מדוע לא הציעה לו הבת מקום לישון. "אבל השאלה איננה שאלה" פסק. "אלא מאי, אין מיטה? - נעשה מיטה!"

01:35 הסטייפּלר משרך את רגליו בכבדות במדרגות הבודדות שבין "לדרמן" לרחוב, אך הוא לא מאפשר לאורח לסייע לו. המאמץ היסב לו קושי עצום, והוא התנשף נורא ואיום! כאשר הגיע לספסל הסמוך לביתו [שנקבע במקום לטובתו] אמר

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מתנת הבזיונות

פרשת שמיי

בס"ד | גיליון מס' 224

כיצד החלפת חליפה הפכה לשדכן?

קרב אל המזבח! (ט, ז)

העגל, ומביישים אותו ועולבים בו: היתכן שאדם שעמד ורקד לפני העגל המשוקץ - יגש להקריב קרבנות לפני ה'?

אהרן הכהן עומד בוש ונכלם, סופג את הבזיונות ואינו ניגש למזבח. משה רבינו מביט ורואה, ומורה לאהרן להתקרב אל המזבח ולהתחיל בעבודת הקודש, וכשהוא מבין כי אהרן מתבייש, הוא משיב ואומר לו כדלהלן: 'למה אתה בוש? לכך נבחרת!'

ובמילותיו אלה של משה, גילה הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה ז"ע ביאור מדהים: משה רבינו אומר כביכול לאהרן הכהן: 'למה אתה נכלם מהבושה? הלא בזכותך, בגלל שאתה מקבל את הבושה, בגלל שאתה סופג בזיונות באהבה, הרי בדיוק בשל כך נבחרת לשמש ככהן גדול! בשכר הבזיונות המוטחים בך - זכית למעמד כה נשגב ונעלה!'

כי הרגע הזה בו מאן דהוא מתיר את חרצובות לשונו, ומבקר באופן בוטה, לועג, צוחק או מזלזל בנו - הוא רגע כה קסום ונעלה, הוא רגע בו שערי שמים נפתחים לקראתנו וכל בקשותינו ומשאלותינו עשויות להתמלא, במידה טובה ישועה ורחמים. הרגע בו אדם מתבייש - הוא רגע נפלא, רגע של קירבת אלוקים, רגע של רוממות הרוח והנפש!

את רגעי הבזיונות האלו כולנו חווים מעת לעת. פעם בבית הכנסת - כשמישהו מזלזל בנו או במעמדנו, פעם בין השכנים, פעם בין החברים, ולא מעט פעמים - גם בתוך הבית פנימה, בין בני המשפחה. המחשבה הראשונית היא להגיב, לתקוף בחזרה, להשיב מנה אחת אפיים, או למצער - להיעלב ולעזוב את המקום בחרי אף, מתוך כעס ועצב.

אבל, ורצוי שנשנן זאת היטב כדי שנזכור ברגע האמת, הרבה יותר כדאי - פשוט לשתוק, לקבל את הבזיונות באהבה, מתוך אמונה שהבזיונות הללו נגזרו מלמעלה, והם נושאים בחובם הזדמנות שאסור להחמיץ. הבה נתפוס את עת הבזיונות, הבה נסתער באהבה על כל מצב בו מביישים אותנו, וברגעים הללו נקיש על שערי שמים בחוזקה, נלחש משאלת לב כמוסה, נבקש על מצוקה המעיקה עלינו, ונזכה למנוף את רגע הבזיון לרגע שלא יישכח, ותועלתו לאין ערוך!

בשורה מפי ילד בן 5...

היה זה לפני כחמש שנים, בבית משפחה נורמטיבית ורגילה מאזור המרכז. בעת סעודת ליל שבת, כשהיטבו בני המשפחה לסעודה ודיברו דברי תורה וסיפורי צדיקים, סיפר להם האב את המעשה הבא, ולא שיער לאן יגיעו הדברים...

וזה דבר המעשה: בעת שמורי ורבי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה זצ"ל היה עלם צעיר, הוא יצא כדרכו מדי יום אל בית המדרש הקבוע בו היה עוסק בתורה. משום מה - באותו היום, מסיבה לא ברורה, סטה מהדרך הרגילה והלך בדרך שונה במקצת. תוך כדי הליכו עבר דרך רחוב שבדרך כלל לא עבר בו, והנה, באמצע הרחוב, ממש

כל אדם באשר הוא, יהא מצבו אשר יהא, משתעשע לפעמים בדמיון לפיו הוא נולד מחדש, מתחיל את חייו מהתחלה, ללא שגיאות, ללא טעויות, פותח היסטוריה נקיה. המחשבה כי יש יום, מצב או תהליך שבמסגרתו יכול כל יהודי לנקות את כל עברו, לפתוח את כל החסימות שחוסמות אותו בחיים, מעוררת התרגשות ומסעירה את הדמיון. לו היינו יכולים לתפוס חלקים נכבדים מכל מה שעשינו בעבר ולמחוק אותם במשיכת קולמוס - רבים מאיתנו היו ששים לעשות זאת...

אבל זה לא קל, מאוד לא קל. כשיהודי מבקש לשוב בתשובה ולמחוק לחלוטין את עברו, הדבר כרוך בתעניות ובסיגופים, או - לא עלינו - בייסורים לא פשוטים. כפי

שכל כתם גשמי קשה מתנקה רק בחומרי ניקיון כימיים חזקים, כך כל כתם רוחני - כדי להסירו עלול יהודי להידרש לסיגופים לא קלים, לקשיי גוף ונפש לא פשוטים, שאיש מאיתנו לא רוצה או בוחר בהם.

האם אין דרך נגישה יותר להתנקות? האם אין כלי יעיל וטוב שמזכך את העבר ואינו כרוך בייסורים ובייסורים? האם כל יהודי שמבקש לפתוח חיים חדשים וזכים - נדרש לעמוד בתנאים כה קשים? האם יש משהו שהוא קל יותר, סביר יותר, ובד בבד - מעניק את אותו אפקט התנקות, את אותו זוך וטוהר עילאיים??

להלן גילוי נפלא, שגילה אחד מגדולי המקובלים - הרה"ק רבי משה קודרבינו ז"ע, רבו של האר"י הקדוש: יש דרך, יש תקוה, יש כלי כזה: קבלת בזיונות. כשיהודי - מכל סיבה שתאה - חווה ביזיון, לועגים לו, שוחקים עליו, מביזים אותו - ברגעים הללו, כשנפשו מתייסרת מהבזיונות הבאים עליו והוא מקבלם באהבה - אזי הוא מתנקה ומזדכך.

ולא זו בלבד, אלא שאת הדרך הזו - קבלת הבזיונות, מגדירים המקובלים כדרך הטובה ומועילה ביותר, כדרך שאין חזקה ומזככת הימנה, כפי שמובא בספר 'קול בוכים' - שחיבר תלמידו של הרמ"ק. כי הרגע בו יהודי נכלם, הרגע בו בושה מכסה את פניו וכלימה נשקפת מעיניו, הרגע בו יהודי מתבזה ביזיון של ממש והופך ללעג וקלס בעיני כל רואיו - הוא רגע של ייסורי נפש קשים ומרמים, שממרק את ההיסטוריה באבחת רגע או שניים, מבלי להזדקק לייסורי גוף או לסיגופים קשים!

המסקנה? הסכיתו ושמעו! 'אם יהודי היה יודע את מעלת הבזיונות - היה מחפש אנשים שיבזוהו בשוק בתשלום!' - אומר הרה"ק רבי חיים ויטאל ז"ע, כמסקנה מעשית. כי הרגע בו יהודי מתבזה, הרגע בו לועגים לו ושוחקים למשבתו - הוא רגע כה גדול, כה מרומם, כה מזכך, רגע שפותח שערים בכל העולמות, וכדאי לשלם עליו בכסף מלא ובמלא כסף!

בפרשת השבוע שלנו, רמזו רגע מרומם כזה. לאחר הקמת המשכן, מגיע הרגע המכונן בו אהרן הכהן הגדול נדרש לגשת אל המזבח ולהתחיל להקריב בו קרבנות. אלא שאהרן מתקשה לעשות זאת, שכן יש מי שעוד זוכרים לו את חלקו במעשה

נפילה מעוררת חיוך...

הולך היה החפץ חיים זצ"ל בדרכו לביתו, ובעיקול הדרך עלה במדרגות, ונתקל בקליפת פרי שהושלכה ארצה - במרכז גרם המדרגות. החפץ חיים כבר לא היה יהודי צעיר, ועל אתר החליק על הקליפה, והתגלגל כמה מדרגות למטה...

כמה נערים פוחזים שעמדו בסמוך ולא זיהו אותו, מילאו פיהם שחוק והצביעו עליו בלעג. 'ראיתם את הזקן?' - קרא אחד בזלזול, 'ראיתם איך התגלגל על הרצפה כמו כדור?' - שאג אחר, כשכולם פורצים בצחוק ולועגים 'לחפץ חיים'...

בציוד העליון של גרם המדרגות ניצבו תלמידיו, והביטו בחרדה במתרחש. היטב ראו את רבם נתקל, מועד, נופל, נהדף לאחור, אך כל זה עוד כלום ליד הלעג והשחוק שביזו אותו הפוחזים... לעומתם, החפץ חיים קם מהרצפה חיש קל, ושוב החל צועד במרץ במעלה המדרגות, כשפניו קורנות באושר וכל כולו שמחה ועונג...

'למדנו רבנו', שאלו תלמידיו, 'לשמחה מה זו עושה? מה הסיבה לשמחה הפתאומית, ועוד לנוכח ההתפתחותי האחרונות?'

'יקירי!' - השיב להם החפץ חיים, 'קבלתי מתנה משמים! לעגו לי בלכתני ברחוב! צחקו עליי! ביזו אותי! - הצער הזה, העלבון הזה - הוא כפרת עוונות, זה מטהר אותי ומזכך אותי באופן כה עילאי וכיצד לא אגיל ואשמח לנוכח מתנה יקרת ערך שכזאת, אשר נשלחה אליי משמים? כיצד לא אשוש ואתרגש על כי זכיתי בכזו מתנה יוקרתית?'

ודברי החפץ חיים הללו, אשר הובאו בגליונות 'דרשו', מלמדים: שעת הבזיון היא מתנה, רגע הבושה הוא הזדמנות, העוונות מתכפרים, שערי שמים נפתחים. שעת הבושה היא מתנה, קבלת בזיונות היא דורון! הבה נשמח בהם, הבה ננצל אותם כראוי!

במרכזו, ניצב לו אדם בגיל העמידה, ומתחיל לצעוק על הבחור הצעיר ועדין הנפש העובר ברחוב לתומו...

הרבי - שהיה אז בחור צעיר כאמור, נבהל מאוד. הוא כלל לא הכיר את הרחוב הזה, ובוודאי שלא את אותו אדם זר שעומד וצועק עליו. אבל לא היה לו הרבה פנאי לחשוב, שכן הלה - שכנראה היה מעורער בנפשו - החל לצעוק צעקות רמות, צרחות של ממש. הוא מקנטר ומבזה, משמיץ אותו ולועג לו, והבחור הצעיר מסמיק ומחוויר חליפות ולא יודע את נפשו...

ברגע הראשון, כך העיד הרבי אחר כך, הרהר שעליו פשוט להתחיל לרוץ, לברוח מהמקום וכמה שיותר מהר. אך ברגע הבא התיישב בדעתו, והרהר: 'רגע, הרי יש דברים בגו! למה שיניתי היום ממסלול הליכתי הקבוע? הרי ברור שיש סיבה לכך, כנראה - כדי שאקלע למלתעות לשונו של האיש שעומד כאן וצווח ומבזה. אם כן, למה לי למהר?' - חשב, ונותר על עומדו...

והלה, בראותו כי הרבי מתחזק לנוכח העלבונות המוטחים בו, רק הגביר ווליום... הוא מוסיף לצעוק ולהשמיץ, לזכות ולהקניט, להעליב ולבייש, וכל אותה העת הבחור ניצב למולו בעיניים מושפלות ופנים סמוקות, מקבל את הביזיונות באהבה. וקולו של האיש הולך וחזק מאוד, כל מילה שלו כשפוד מלובן בלבו של הרבי, שמוסיף לעמוד נכחו ולקבל את הביזיון באהבה...

לימים, כשסיפר הרבי את הסיפור, תיאר את הביזיון הקשה שהיה מנת חלקו, וכיצד הבין - כבר בצעירותו - כי רגע של מתנה לפניו, רגע ששערי שמים נפתחים. אם בורא עולם זימן לי לעבור דווקא שם ודווקא אז ולהיקלע אל שדה הקטל המילולי הזה - יש לכך סיבה טובה, כנראה זה נועד כדי לפתוח לי שערים! - הסביר הרבי, וסיפר כי ניצל את הרגעים הללו לתפילה...

ככל הסיפור הזה סיפר האב לילדיו המאזינים מרותקים, וקינח במסר מעשי: 'לפעמים, ילדים, בחורים, צעירים או מבוגרים - מבזים את זולתם על לא עוול בכפם. אפשר לברוח, אפשר להשיב מלחמה, אפשר לענות תשובה ולומת ובוטה... אבל הרבה יותר כדאי לשתוק, לקבל את הביזיון באהבה ולנצל את הזמן לתפילה, כי זו עת רצון מופלאה!' - סיכם את הסיפור...

ואם חשבו ההורים כי בכך הוא תם, כמה הפתעו ביום ראשון בצהריים, כשנבם בן החמש שב הביתה מהחייור, ופניו קורנות מאושר. 'בשורה משמחת!' - הכריז הינוקא בקול עליו, 'הולך להיוולד לנו תינוק חדש! עוד מעט יהיה לנו ביבי חדש!'

כל בני המשפחה אצו רצו, לשמוע מיהו הקול המבשר ואומר על בן העתיד הצטרף למשפחה, ומניין לו ה'מידע המודיעיני' המשמח? ראשונה, אצה רצה האם, הן רק היא ובעלה יודעים כמה הם מבקשים ומייחלים לזכות לבן נוסף אשר מזה כמה שנים לא זכו מבתנה שכזו, והנה בנם בן החמש הגיע לבשר כי הרגע הגדול מתקרב ובה...

'מוישה'! - שאלו אותו כלום כשגבותיהם מורמות בהפתעה, 'מאיפה אתה יודע? מי סיפר לך? האם מלאך גילה את אוזנך על שמחה משפחתית מתקרבת?' - חייך הילד חיוך צופן סוד, והשיב: 'היום בהפסקה, החליטו כמה ילדים לצחוק עליי. הם קראו לי, והתחילו לצחוק על איך שאני נראה, על הבגדים שלי, על התיק שלי, על הפאות שלי... פשוט החליטו להעליב אותי חזק!' - הסביר הילד בטון מתוק, וחיוכו הקונדסי הועב לפתע בלחוחית שצצה בקצה העין...

'ואז' - הוסיף הילד וסיפר - 'זכרתי בסיפור שאבא סיפר בליל שבת, על הרבי מנדבורנה שהעליבו אותו, והוא ניצל את הזמן הזה להתפלל. אז הורדתי את הראש ובכיתי, אבל בכלל לא בכיתי בגלל שהעליבו אותי... בכיתי כי התפללתי שיוולד לנו עוד תינוק קטן, בכיתי כי ביקשתי מהשם שישלח לי אח חמוד, בכיתי כי התחננתי שכבר יהיה לנו תינוקי!' - צפצף הילד בקול מתקתק, וסיכם: 'נראה לי שכדאי שנקנה כבר מיטת תינוק, שיהיה לנו לתינוקי החדש!'

ההורים הופתעו. הם לא העלו על דעתם שהסיפור שסופר בליל שבת כבר קנה שביטה כה חזק בלב הילד, עד שהוא ביצע אותו הלכה למעשה. הם התרגשו לגלות את כוחות נפשו של בנם שדחק את העלבון הצורב הצידה ומינף את רגע ההיעלבות לשעת תפילה נרגשת, ובליבם פנימה יחילו כי תפילתו תישמע ותתקבל במרומים...

וכך בדיוק קרה: פחות מעשרה חודשים מאותו יום, שש מויש'לה בהתבשרו על התינוק החדש שהצטרף למשפחה. 'אמרתי לכם, ידעתי!' - שאג הקטן בקול מאושר, לוקח קרדיט על השמחה המשפחתית המשותפת 'בגלל שהתפללתי אז, כשהעליבו אותי!' - שב ואמר, 'דעתי שבסוף יהיה לנו תינוקי חדש בזכותי!'

כשנימול התינוק הקטן, העניקו לו ההורים את שמו של מורי ורבי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה ז"ע. אמנם תינוק זה לא נולד בהבטחתו או בתפילה על ציונו הקדוש, אבל הוא בהחלט תוצאה של סיפורו של הרבי לפני עשרות בשנים. הן לקחו של הסיפור הוא שהוביל לישועת ה' ולתינוק ששימח את כל בני המשפחה, ומהווה עדות חיה וקיימת, נושמת ומהלכת, מצחקקת ומאושרת, לכוחם של קבלת הביזיונות באהבה וניצול זמנה לתפילה!

את הסיפור קיבלתי מבני המשפחה המוכרים לי באופן אישי, והמסר שבו מאיר ובוהק: יהודי יקר, אם הגיעה לך עת ביזיונות, אם נתקלת ברגע בו מביישים אותך, צא ולמד

מאותו ילד צעיר, שניצל את השעה כשעת כושר שמימית, והביא לו ולמשפחתו ישועה כה נפלאה. זכור, כי הרגע בו מקבלים ביזיונות באהבה, הרגע בו שותקים לנוכח עלבונות מוטחים, וממנפים אותו לתפילה נרגשת - זהו רגע שעשוי להיות מכוון ולהביא בכנפיו ישועות נכספות!

ביזיון מתוכנן ומשתלם!

היה זה בערב שבת קודש פרשת ויחי תשע"ח. קבוצת אברכים יצאה לעשות את השבת כ'שבת התאחדות' מלבבת, ועם שחר יום ששי יצאו כולם באוטובוסים מאורגנים אל המקום שסודר לשבות בו ולנוח בו מתוך אהבת חברים. אלא שדקות לפני כניסת השבת, גילה אחד המשתתפים כי שכח להביא עמו את הבעקיטשע - החליפה השבתית...

כשיצא מביתו בבוקרו של יום, לבש חלוק בית פשוט ומהווה, המותאם לדרך ארוכה באוטובוס. חלוק כזה אינו ראוי לשבת, ולתומו סבר האברך כי ארז במזוודתו את הבגד הנאה והמלכותי בו הוא מתכבד מדי שבת בשבתו. עתה, דקות לכניסת השבת גילה לחרדתו כי שכחו בביתו, וזעקה נפלטה מפיו: 'אוי, איזה בושות!'

'מה קרה?' - נזעק לעברו אחד מחבריו הקרובים, 'מה קרה? על אלו בושות אתה מדבר?' החבר נאנח, והשיב: 'תנסה לתאר לעצמך, שאני נכנס לתפילה עם החלוק הזה, לעיני כולם... תנסה לשער שכולם נכנסים לאולם הסעודות הערוך והמפואר, ואני נראה כמו באמצע יום עבודה... זה המצב, ללא כחל ושרק! אין לי מה ללבוש! איך אוכל לחוות בהנאה את השבת המצפה לנו, כשרק חלוק בית פשוט זה לעירי! כולם ביטוי, יסתכלו... איזה בושות!'

החבר נאנח עמו יחד, ואז, בהבלחה של רגע, הבריקה בו הצעה: 'ראה נא. מידתי תואמת למידתך, הבעקיטשע שלי תפורה עליך בול. קח אתה את הבעקיטשע שלי, ואני אסתדר עם חלוק הבית שלך!' - הציע החבר בבידודות.

'רגע, חייך שוכח הבעקיטשע חיוך נוגה, 'ואז מה הרווחנו? הבושות שהיו אמורות להיות מנת חלקי - יהיו מנת חלקך. הרי בכל מקרה אני או אתה ניכנס להיכל התפילה מבווישים, הכל יעצבו בנו עיניים תמהות, יסובבו אצבע על הרקה או למצער ירחמו על השליימזל ששכח פריט לבוש קריטי... מה זה משנה מי מאיתנו מתבייש?'

החבר חייך, כמו המתין לשאלה הזו, והשיב על אתר: 'זה משנה ועוד איך... לי יש בן מתבגר בבית, השנים חולפות, הצעות יורדות כלעומת שבאות, והוא עודנו בחור, קול מצהלות חתן מבושש מלבוא... אקבל על עצמי אפוא את הביזיונות באהבה ובשמחה, אשמח לחוות כמה רגעי בושה, לזכות בני יקירי - שיזכה כבר להינשא ולהקים בית בישראל!'

הלה שמע את הדברים, ורחב לבו. הנה כי כן, חברו כל כך מוכן להקריב למענו, עד שהוא מסביר שהוא לא רק מסכים לשאת את הבושה, הוא אפילו מעוניין בה, תולה בה תקוות! הוא הודה לו בחום ואיחל לו כי משאלתו תתקבל, וההחלפה בוצעה כדת וכדין: השוכח התעטר בבעקיטשע יפהפה וצעד להיכל התפילה בשמחה, ואבי הבחור המבוגר התעטף בחלוק שחור סינטטי ודקיק, שבקרב קהילתו שקול כשק שינה...

ובבואו לבית המדרש, אוהו, היו אלה בושות כדת וכדין... עיני כולם נישאו אליו, הוא עמד בספסל האחרון, ובאמירת 'בואי בשלום', כשכל הקהל מיסב את ראשו אחורנית, הוא חש מאות עיניים ננעצות בו, תמהות עליו, אולי גם לועגות לו... לעומתם - הוא עומד בעוז ובגאון, נושא את הבושה, שמח על הביזיונות, ופיו שב וממלמל את שמו של בנו יקירו לזיווג הגון...

במוצאי שבת נסעו כולם, איש למקום מושבו. מאחורי דלת סגורה שבו החברים והחליפו את הבגדים, כשהמוחלף לא פוסק מלהודות למחליף על המחווה יוצאת הדופן, שהצילה אותו מבושה חסרת תקדים. כולם הגיעו לבתיהם מאושרים ושמחים, ומידועינו אבי הבחור שמח באותו לילה לקבל שיחת טלפון שבישרה לו על הצעה חדשה...

ביום חמישי באותו שבוע, ליל ששי פרשת שמות תשע"ח, 6 ימים וכמה שעות מאז חווה את הבושה - בא בנו בברית האירוסין בסימן טוב ובמזל טוב. 'זה שידוך שהוא נס שמימי, אות וסימן משמים על מעלת הביזיונות' - שב האב וסיפר לכל מי שהסכים לשמוע, והזמין את חברו - שוכח הבעקיטשע - להשתתף בשמחה, באמרו כי הנס קרה בזכותו...

וסיפור מופלא זה, אשר סיפר המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, מאיר בפנינו עד כמה הרגע בו אדם חווה ביזיונות הוא רגע נעלה, רגע בו יהודי קרוב כל כך לבוראו, עד שהוא יכול לבקש כל העולה על לבו ולפעול ישועות גדולות בהבל פיו. כולנו מתמודדים עם מצוקות, קשיים ובעיות - אולי הרגע בו נקבל קצת ביזיונות הוא הרגע בו יש לנוקש בשערי שמים, אולי זה מה שיובייל אותו לישועה הנכספת?!

הבה נשמח בכל פעם ששעת בושה נקלעת לידנו, הבה נשוש על כל הזדמנות לקבל ביזיונות. קבלת הביזיונות באהבה וברוח טובה, ניצול הביזיונות כמנוף לקרבת אלוקים ולפתיחת שערי שמים - אלו יכולים לחולל מהפך של ממש, ולהרעיק על כולנו ישועות גדולות ויוצאות דופן, למעלה מדרך הטבע!

פניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

שמייני

גליון מס' 528

יציאת שבת: י"ם 19:34, ת"א 19:36

כניסת שבת: י"ם 18:21, ת"א 18:36

נלמד מהפרשה



בפעם הראשונה בהיסטוריה שבה מקריבים את שעיר החטאת, קורה אירוע חריג. לפי המתבקש, היו אלעזר ואיתמר, בני אהרן המקריבים, צריכים לאכול את הקרבן, ובכך לכפר על עוון טומאת מקדש וקדשיו של עם ישראל. אלא שאלעזר ואיתמר כביכול שינו מן הנהלים, ושרפו את החטאת במקום לאכלה.

משה רבנו קוצף עליהם, ומבקש להבין מדוע פעלו בניגוד למצווה: "מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקודש?". תשובתו של אהרן היתה כי במקרה הנדון, שבניו נשרפו באותו יום, לא היתה לו ברירה כי אם לשרפו, שכן לכהן אונן אסור לאכול מבשר הקרבן: "הן היום הקריבו את חטאתם וגו', ותקראנה אותי כאלה ואכלתי חטאת היום, הייטב בעיני ה'!". ומהי תגובתו של משה? ארבע מלים פשוטות ונוקבות: "וישמע משה וייטב בעיניו". משה משתכנע, והדברים גם טובים בעיניו.

שואל מרן ראש הישיבה, הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א: אחר שסוף סוף הודה משה שטעה, וסוף טוב הכל טוב, לשם מה מספרת התורה על הוויכוח הזה? לכאורה מוטב היה להעלים פרשה מביכה זו? ומיישב, שהתורה באה ללמדנו מוסר גדול לדורות, שילמד אדם קל וחומר מאדון הנביאים ע"ה, שעם כל כעסו וקצפו, ראשית "וישמע משה", האזין לדברים בכובד ראש, ולא היו אזניו אטומות בלהט הוויכוח, וכשהבין ונזכר כי האמת עם אהרן - "ויטב בעיניו". עם כל גדלותו ומעמדו, לא עמד על דעתו, ולא תירץ עצמו בכל מיני תירוצים, ולא אמר "לא שמעתי", אלא פשוט עמד ואמר "שמעתי ושכחתי". ובאבות דרבי נתן (פרק ל"ז - י"ב) כתוב: "מיד הודה לו". כמה קשה הדבר!

ויתרה מזו, אמרו במדרש ויקרא רבה (פרשה י"ג סוף סי' א') שהוציא משה כרוז במחנה לאמר: "אני טעייתי בהלכה, ואהרן אחי למדני". כלומר, לא די שהודה בטעותו בפני אהרן ובניו, אלא דאג לפרסם הלכה זו בכל מחנה ישראל, למרות שדין זה לא שייך אליהם, ולא תיגרם כל טעות אלא ידעו מכל העניין. **כמה עוצמה שקטה טמונה בהתנהגות אצילית זו!**

אולם נדמה כי החידוש הגדול הוא ההתייחסות של משה להודאה על האמת. בנוהג שבעולם, אדם שמעמידים אותו על טעותו, אם איש אמת הוא וירא אלוקים הוא, אינו עומד על משמרתו באמתלה כלשהי, אלא מתייצב בפני טעותו ואומר "טעייתי!" גם כאן, העביר משה רבנו על מידותיו והודה.

מידת הענווה



"ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דיבר ה' לאמר בקרובי אקדש"

ופירש רש"י אמר לו משה לאהרן: אהרן אחי! יודע הייתי שיתקדש הבית במיודעיו של מקום והייתי סבור או בי או בך. עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך.

מעירים כאן בעלי המוסר ושואלים, כיצד מתיישבים דברים אלה של משה, עם מה שנאמר עליו "והאיש משה עניו מאוד מכל האדם שעל פני האדמה"? והרי אם מלך בשר ודם יכריז שברצונו לעשות יקר וגדולה לאחד משריו הגדולים והחשובים ביותר, ושר אחד יאמר בקול רם שכנראה אליו התכוון המלך בודאי יחשב הוא בקרב חבריו לבעל גאווה. וא"כ איך אמר משה: "הייתי סבור או בי או בך"? אלא הענין הוא שעניו אינו נקרא מי שאינו יודע מהותו וכוחות נפשו. עניו הוא זה שמכיר בהכרה מלאה שכל מה שיש לו אינו שלו, אלא מתנת ה' היא, ויתרה מכך ככל שגדלה הכרת האדם שמעלותו ניתנו לו בחסדי שמים, כן גדולה יותר מעלת ענוותנותו. וזהו מה שאמרו רבותינו בתלמוד אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשים עצמו כמי שאינו, שנאמר ו"החכמה מאין תמצא". פירושו: שהוא עצמו כמי שאינו, וכן מצינו אצל גדולי ישראל שהיו מנמכים קומתם, ומרגישים שכל מעלותיהם אינן שייכות להם אלא מתנת ה'. וכמו שמסופר על החזון איש, שיום אחד טייל את טיולו היומי, לצורך בריאותו. יהודי פשוט שלא הכירו והתגורר ליד מסלול הטיול הקבוע, הביט בפליאה במחזה הלז של אדם זקן, בעל צורה, המטייל באמצע היום. מידי יום עקב אחר מהלכו של החזון"א עד שפעם אחת החליט לרדת ולגעור בו שלא יבזבז זמנו לבטלה, ושישב קצת ללמוד או יגיד תהלים, וכך עשה: כשהגיע החזון"א סמוך לביתו, ירד האיש וגער ברבן של ישראל, על ש"מבטל" זמנו בטיולי סרק. החזון"א לא הגיב וחזר למעונו. למחרת צעד החזון"א שוב באותו מסלול, והנה שוב ירד האיש ההוא מביתו, והפעם גער בו ביתר שאת: כבר הספקת לשכוח? מדוע אתה מבזבז זמנך לריק? החזון איש שמוחו לא פסק לרגע מלהרהר בדברי תורה פנה אל האיש בענות חן ושאלו: וכי מה אתה רוצה שאעשה במקום לטייל? השיב האיש: תגיד כמה פרקי תהלים. שב החזון"א לאחוריו ולמחרת שינה את מסלול טיולו ולא עבר ליד דירתו של הלה. לאחר זמן פקדה צרה את ביתו של היהודי ההוא, ומקורביו אמרו לו שלא הרחק מביתו, נמצא אדם שרבים מתדפקים על פתח ביתו בבקשת ישועה ורחמים קוראים לו החזון איש, מיודענו מחליט לגשת לבית החזון"א כדי שיתפלל ויעתיר עליו מברכותיו והי אן פתח את דלת החדר וראה במי המדובר נחרד מאוד ונפל ארצה כמתעלף. הוא פנה לחזון"א בחיל ורועדה וביקש שימחל לו. "אם הייתי יודע שהרי הוא גדול הדור" אמר בודאי שלא הייתי מתנהג בצורה כזו כלפיו. החזון"א יושב על כסאו וממהר להרגיע את האיש בחיבה כשהוא אומר לו: האמן לי שאין לי על מה לסלוח לך. הלא נתת לי עצה טובה, להגיד תהלים. ואכן מאותו יום, אני מקיים את מה שאמרת לי ואני אומר תהלים, ומכיון שכך מה לי לבעוס עליך?!

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

בעיטות של סרק

ניגש לשמוליק כדי לבקשו "איפה הייתה? הקדימו שמוליק בתמייה. שמוליק הכירו היטב ואת הערכתו המרובה של ישראל לשיעוריו של רבי יצחק. ישראל סיפר לו בקצרה את מה שאירע בבית המרקחת וביקשו להשלימו את החסר. "ישראל! נזעם שמוליק ופניו אדמו מכעס זו עוולה שאין כמותה! אסור היה לך לשתוק על כך מחוצף שבמחוצפים האיש הזה וגם הרוקח. לא, בעצם, הרוקח אשם יותר. זו עזות פנים שאין כדוגמתה הלא אתה לו היה קורה לך דבר כזה, לעולם לא היו נותנים לך להיכנס כשהפסדת את תורך. ודאי הייתה כאן העדפה על סמך ידידות כלשהי בין הרוקח לאיש המחוצף. אסור לך לשתוק להם ועליך לכתוב להנהלה מכתב ולהעמיד דברים על מקומם. דבריו של שמוליק שטפו את ישראל כאשד גואה. כל הרגשות ששקעו במהלך השיעור שבו ועלו ביתר שאת. ליבו התחמץ כנגד העוולה שנעשתה לו. "צדק צדק תרדוף", זעמו כל עצמותיו. "עכשיו אתה יושב לכתוב מכתב להנהלה. הכה על הברזל בעודו חם הורה לו שמוליק". מאוחר יותר תשכח מהצער, והעוול הזה לא יתוקן ורוקחים יוסיפו להפלות אנשים, ובחורי ישיבה יוסיפו להיות קורבן למעלליהם. תעשה חסד עם כל הבאים אחריו".

ישראל התיישב בו במקום לכתוב את מכתבו. שמוליק צודק אין לעבור בשתיקה על מעשים כאלה. הוא תלש דף מפנקסו והחל לכתוב.

"להנהלת קופת חולים שלום. ביום ב' בשעה 10:00... לא. לא כך פותחים מכתבים. הוא קימט את המכתב והשליך אותו לאשפה. יש להתחיל אחרת. פעמים רבות ראה את אימו כותבת תחילה כך: "הנידון: הפלייה מחפירה בדלפק בית המרקחת".

אז, זה נשמע יותר טוב. כעת יש לתאר את המקרה כיצד הוא אירע מתי והיכן. ישראל ישב שעה ארוכה על הכתיבה הוא כתב ומחק ניסה ותיקן, שיפץ ושכלל, עד אשר אחז בידיו יצירה מושלמת. ליבו בער בבקשת נקם על אי הצדק המשווע. רבע שעה משיעורו של רבי יצחק נגזלה ממנו עקב חציפותם של האנשים הללו היש משהו שיוכל להעריך את גודל ההפסד? עתה יש להעתיק את הכל על דף נקי, לגשת למשרד לקנות מעטפה ובול, לצאת בהקדם לתיבת המכתבים ולשלשל את המכתב. ו - רגע. מהי הכתובת של קופת החולים מוטב יקנה את המעטפה בדואר ושם יחפש את הכתובת. "ישראל, לא התפללת ערבית?" היה זה מוישי. ישראל הביט בשעונו ונבהל. אכן, הוא הפסיד תפילת ערבית בישיבה, כעת יהיה עליו לחפש מנין אחר בבתי הכנסת שבאזור, ולהפסיד ארוחת ערב ואולי גם את תחילת סדר ג'. וכל זאת למה? לרגע נשכחה ממנו לגמרי כל סיבת כתיבת המכתב. אהה! -נזכר. היה זה שמוליק שעורר בו את כל הכעסים מחדש. והלוא נרגע מכל העניין ברגע בו הצליח להבין את כל מהלכו של השיעור!

בתנועה אחת מהירה קרע את המכתב שבידו לגזרים והשליכו לאשפה. די לו בשעה של ישיבה בבית המרקחת ושעה של כתיבת מכתב. הוא לא ייתן לבעל הדבר גם את הזמן של קניית המעטפה ושליחת המכתב ליעדו. אם לתקן את העולם רצונו, בשעה של לימוד תורה ישיג הרבה יותר מאשר בכתיבת מכתב כלשהו.

הלא חבל להשחית את זמנו בבעיטות של סרק באבן המושלכת לעברו.

התור בבית מרקחת התקדם בצעדי צב. יצחק הביט בשעונו בקוצר רוח ושחרר אנחת צער מליבו. השיעור... השיעור של ר' יצחק מתחיל בעוד רבע שעה, ולפי קצב ההתקדמות כאן לא נראה שיצליח להגיע לתחילתו. ייתכן אף שיפסיד את כולו אילולא חזקה עליו מצוות אמו לטפל בדלקת העיניים שלו עוד היום, ודאי עוזב היה את המקום ללא המשחה ומגיע בזמן אחר שיש פחות עומס.

אבל הייתה מצוות כיבוד הורים, והיה תור ארוך. כששמעה אימו על הדלקת חייבה אותו ללכת לרופא, ואסרה עליו לזלזל בזה.

והנה כעת מלאו שעותיים תמימות לשיבתו במקום זה. 458, הראה הצג שמעל לדלפק. "רק" עוד 10 אנשים לפניו. הישיבה מרוחקת מבנין קופת החולים מרחק של 5 דקות הליכה. אבל בעוד 10 דקות השיעור, 25 דקות להפסיד, זהו הפסד שאין לו תמורה.

לפתע - מה זאת?

לנגד עיניו המופתעות מתרחש נס: 461, 460... הספרות קופצות ואין איש מתרומם. התיאשו האנשים, או שתלשו מספר בטרם נכנסו לרופא ולא הספיקו להגיע. נפלא! 464... עוד שלושה מספרים ומגיע תורו! האומנם יזכה להגיע לתחילת השיעור?

467... ישראל קם בזריזות אל הדלפק, המספר הבא הוא שלו.

"סליחה", קול מתנשף הגיע מאחוריו אל הרוקח. "יש לי מספר 465. פשוט לא הספקתי".

הכללים היו ברורים. מי שמפסיד אפילו בספרה אחת, נוטל מספר חדש בתור. אם יצאת מהמקום - לקחת על עצמך את הסיכון.

ישראל לא התייחס לבקשתו של האיש שהגיע באותו הרגע. אין לו שום זכות ליטול את תורו. הוא הגיש את המרשם שלו לרוקח ואמר: "אני מתנצל, יש כאן כללים. כעת הגיע תורי".

אבל לנגד עיניו הנדהמות ראה את הרוקח מחליף מבטים מלאי משמעות עם האיש שהגיע זה עתה, מושיט אליו את ידו נוטל ממנו את המרשם תחילה. לא את המרשם, אלא חבילה של מרשמים. חולה כרוני, כפי הנראה.

"רק רגע, בחור", אמר בשלווה. "הוא הפסיד רק קצת, תהיה הוגן"

תהיה הוגן?

ישראל נאלם דום, כאילו נטלו את לשונו מפיו. הייתה זו עוולה במלא מובן המילה. אך הוא ידע שאין זו דרכו של בן תורה להתווכח ולעורר מהומות. בלע את כאבו בדומיה ולא הגיב. הכל משמים, ניסה להשקיט את רוחו הסוערת. אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזים עליו מלמעלה, עלו וצפו מאמרי חז"ל שונים בראשו. הרי זו ככלב הכועס על האבן שהושלכה לעברו ואין הוא מכיר בכך שיש מי שהשליכה... כל המאמרים צפו בראשו אך מיאנו משום מה לחדור לליבו פנימה. זעם פעפע בתוכו בכל עוז.

הוא איחר לשיעור ברבע שעה. כמעט שאירע לו הנס. אבל - לא. משמים רצו אחרת. נתינת התרופות לאיש המחוצף ההוא ארכה עשר דקות תמימות ולכן הוא החמיץ את ההתחלה.

ובכל זאת הצליח להיכנס לענינים ולהבין את מהלך השיעור. מיד לאחוריו אבקש משמוליק שישלים את מה שהחסרתי אמר לעצמו וכך עשה. מיד עם תום השיעור

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת שְׁמִינִי - שְׂמֵחָה נֶשֶׁל מְצוּחָה

"וּתְצַא אִשׁ מִלְפָּנֵי ה' וְתֹאכַל אוֹתָם וַיִּמְתּוּ לִפְנֵי ה' " (ויקרא י, ב)

העובדה שבאותה שעה אנו עסוקים בעבודת ה' קדושה!

וכן מובא בזוהר הקדוש: "אין קדושה אלא ביין, ואין ברכה אלא ביין".

וגם התורה נמשלה ליין (תענית ז,א), שאף היא נועדה לתקן את העולם כולו, ברוחניות וגשמיות, באמת ובשמחה חיונית.

אם כן, אנחנו צריכים להבין, מדוע לא התאימה שתיית היין ליום חנוכת המשכן?

מבאר הרב 'מקדש הלוי': "אומנם כוחו של היין רב להשרות אווירה מיוחדת, ולהביא את השמחה הרוחנית אל הלב, תוך השגת רוממות מיוחדת. אולם כל זאת מתאים לעבודה שבשיגרה".

"לעומת זאת, ביום כה מרומם כחנוכת המשכן, לא היה מקום לשתיית יין. בפעם הראשונה בה עבדו עבודה בבית ה'- אסור היה לערב כל גורם חיצוני מלאכותי בשמחה ובחייית הנס הגדול. השמחה- נדרשה לעמוד בסטנדרטים אחרים מרוממים יותר, פנימיים ועמוקים יותר".

"ועל כך נענשו בחומרה, היות ולא הכינו את עצמם כראות על פי דרגתם: 'וּתְצַא אִשׁ מִלְפָּנֵי ה' וְתֹאכַל אוֹתָם' (ויקרא י, ב)".

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

שְׁמֵינִי לְבַב

שעה	כניסת לבת	צאת לבת	רבין חס
18:21	19:33	20:18	י"מ
18:39	19:30	20:15	ת"כ
18:40	19:32	20:17	מ"ט
18:40	19:32	20:17	כ"א

במדרש (ויקרא רבה יב, א): "תני רבי שמעון: לא מתו בניו של אהרון אלא על שנכנסו שתויי יין לאוהל מועד וכו' ממה שמצווה את אהרון ואמר לו: 'יין וְשִׁכָר אֶל תִּשְׁתְּ' (ויקרא י, ט). אנו יודעין מתוך כך שלא מתו אלא מפני היין".

הרי לנו אחד ההסברים מה סיבת פטירתם של נדב ואביהו בני אהרון. מאחר והם נכנסו אל המשכן שתויי יין נגזרה עליהם מיתה.

אולם כאן, צריכים אנו להתבונן, שכן בוודאי איש אינו מעלה בדעתו לומר כי נדב ואביהו נכנסו אל המשכן שיכורים חלילה.

הם בוודאי לא השתכרו, ועל אחת כמה וכמה שלא היו מעלים בדעתם להיכנס למשכן במצב כזה. עלינו להניח שהם שתו מעט יותר מהשיעור, כאשר שתיה זו אינה פוגמת ולו במשהו בשיקול דעתם.

אולם חרף כל זאת, מוצאים אנו כי מעשה זה היה חמור ביותר, והם נענשו בגינו בחומרה.

ולכאורה מדוע? מה כל כך גרוע בשתיית יין ביום כה נכבד כיום חנוכת המשכן? הלא אנו היינו יכולים לסבור להיפך! הלא ידוע מאמר הפסוק: "וַיִּין יִשְׂמַח לְבַב אָנוּשׁ לְהִצְהִיל פָּנִים מִשְׁמֶן" (תהילים קד, טו).

ואף מוצאים אנו כי בעת קיומן של חלק ניכר מהמצוות אנו אפילו מחוייבים לשתות יין, למשל: קידוש, הבדלה, ברית מילה, פדיון הבן, אירוסין, נישואין, ואף לאחר שאדם סועד בחבורה והוא מודה לבורא עולם בברכת המזון, תיקנו לברך על כוס יין וזאת על אף

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל הענינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט סיון בת אסתר ענמית בת טובה יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת שרה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שולו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שירל בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זהרה שאול בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זהבה בת שושנה רייזל אליהו בן רחל נעמה בת שרה יחידות אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

רפואה שלימה
לנוריאל בו אסתר

רפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בו שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

הצלחת אלי ברוט ומשפחתו

שואל ומשיב בהלכה- עורלה - חלק ד'



שאלה: ?

באלו עצי פרי לא קיים איסור עורלה וכן מה דינם של תבלינים?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

הנוטע אילן מאכל ואין דעתו לצורך אכילת הפירות, אלא לצורך עשיית גדר, או לצורך השימוש בעץ וכדומה, ומאופן גידולם ניכר שאינם נטועים לצורך אכילה אלא לצרכים אלה, לא חל על פירותיהם איסור עורלה. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן רצד סכ"ג). וכתב המנחת חינוך (מצוה רמו סק"ג) שזה תלוי בדעת הבעלים.

וכן הדין באדם הנוטע אילן לשם יופי ונוי, וניכר הדבר בעצם הנטיעה שאינה לשם הפירות, פטור מעורלה. **מקורות:** הגר"ש וואזנר נשאר בצ"ע לעניין אילנות מאכל בשטח ציבורי שנטעו לנוי ולא לאכילה. ראה קובץ מבית לוי (תשס"ג כרך יז עמוד קד). אולם כתב בשו"ת עדות ביהוסף- מטלז (סימן ל), באופן שניכר שהנטיעה לשם יופי, פטור. וכן מטו משמיה דהגרי"ש אלישיב זצ"ל כפי שהובא בספר 'מבאר המים- בן שלמה' (עמוד קכו) ובספר 'משפטי ארץ' (עורלה עמוד 65). ולכן באותם ערים, שהעירייה נוטעת עצי דקל או זית לנוי בשדרות הרחוב, ויצאו תמרים קודם ג' שנים אין בהם משום עורלה. ויש לעיין בעץ שגדל בו תפוז סיני [קומקאוט] שמקורו בסין האם נוהג בו עורלה, היות ואינו טעים למאכל, לכאורה ניכר שאינו לשם הפירות בפרט כאשר הבעלים מכניסו תוך הבית לנוי. אולם, כאשר בדעתו גם על הפירות חייב בעורלה. וכמ"ש החזו"א (דיני עורלה סי' יא). וצ"ע.

הנוטע עץ גפן בחצר כדי שיהיה לו צל, ולא למטרת אכילת ענבים, ינהג בהם דין עורלה מחמת הספק. **מקורות:** מהר"י חזן בספרו 'שרי לב' (דכ"ז ע"ב).

תבלינים שאינם נאכלים כמות שהם, אלא הם עשויים לתבל מיני מאכל אחרים, אין נוהג בהם איסור עורלה. **מקורות:** שו"ת מנחת שלמה ח"א (סימן עא אות ד), דרך אמונה (פ"ט בפתיחה להלכות מעשר שני).

אכילת בשר וחלב



להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'דרך עץ החיים'- אל הגאון מרן הרב חיים קניבסקי שליט"א הגיעה קבוצת בחורי ישיבה תושבי חו"ל שביקשו להתברך מפי הצדיק. הרב חיים בירך כל אחד ואחד מהם בנפרד, במאור פנים ובחמימות רבה, אך למרבה הפלא התחמק מלברך את אחד הבחורים.

אותו בחור לא רצה לוותר על הברכה, ולכך ניסה פעם נוספת לגשת לצדיק, אך הרב שוב התחמק ולא בירך את הבחור. בפעם השלישית, כאשר הבחור ניסה כמעט במפגיע לדרוש את ברכתו של רבי חיים, הפטיר מרן: "לא אוכל לברך אדם שאוכל בשר בחלב!".

אותו בחור החוויר כסיד, ולפתע פרץ בבכי נורא ונמלט החוצה. שם, בחוץ, כשהוא משתנק בבכי, פנה אל הרב, שליווה את הקבוצה אל מעונו של רבי חיים והתוודה על פשעו. הוא סיפר כי מגיל קטן יש לו חולשה עזה לשוקולד חלב. הוא פשוט 'מוכרח' ליטול לאחר כל ארוחה קוביית שוקולד חלב. אין הוא מצליח להתגבר על יצרו, וכך גם לאחר ארוחה בשרית ל"ע הוא מתמיד במנהגו.

אולם מהיכן ידע זאת רבי חיים? אין זאת, אלא שרוח הקודש בוקעת מגרונו. אך כשהוצעו הדברים לפני רבינו, ביטל זאת בהינף יד באומרו: "לא מיניה ולא מקצתיה. הירושלמי אומר, כי מי שנכשל באכילת בשר בחלב, מופיעה על מצחו צורת עז, וכאשר עמד מולי אותו בחור, הבחנתי בצורת עז על מצחו, ומכך הסקתי, שהוא אוכל בשר בחלב".

אומנם הצדיק תלה את דבריו בירושלמי, אולם כמובן, אותה צורת עז הופיעה על מצחו של הבחור כבר מימים ימימה, אלא איש מלבד רבי חיים לא הבחין בה. שכן רק מי שמקדש את חושיו, יכול להבחין הבחנות רוחניות דקות כאלו. על כל פנים למדים אנו על הדר זיוו של האדם, העלול להשתנות כתוצאה ממעשיו.

החפש מפני החטא



באחת הפעמים נכנס תלמיד לגאון הרב אלעזר מנחם מן שך זצ"ל וראה שהצדיק ממרר בבכי, כשעל שולחנו מנת עוף. הרבנית סיפרה לתלמיד כי זמן קצר אחרי שהניחה את העוף על השולחן, הגיע שליח בהול מהקצב להודיע, שיש שאלה על הבשר שנמכר. כאשר שמע זאת הרב פרץ בבכי על שכמעט נכשל ח"ו בעוף שיש עליו שאלה וככה מאין הפוגות: "עוד רגע אחד בלבד הייתי מכניס לפי חתיכת עוף שיש עליה שאלה"... (מעובד מתוך 'שולחנו של רבינו')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א.ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל
PnineEH@gmail.com

אם ראשונים כמלאכים - הרב הגאון ישראל גרוסמן זצ"ל

הרב הגאון ישראל גרוסמן זצ"ל - נולד בירושלים ב-ה'תרפ"ג (1922). בילדותו אביו שהה תקופה ארוכה בחו"ל ורבינו למד בישיבות 'תפארת ישראל' בחיפה ו'תפארת ציון' בבני-ברק. כשחזר אביו ארצה, חזרו לירושלים ורבינו למד בת"ת 'חיי עולם' ובישיבתו של ר' יוסף צבי דושינסקי. לאחר קום המדינה היה מתגנב למחנות העולים ומשכנעם לרשום את ילדיהם לחינוך העצמאי התורני. שקדן עצום. כבר בצעירותו יצא לו שם של למדן בעל שיעור קומה ובלילות למד בחברותות עם גדולי תלמידי החכמים בירושלים. לפני חתונתו נבחן בהצלחה רבה על כל הש"ס אצל ראב"ד העדה החרדית הגאון הרב ראובן בנגיס זצוק"ל.



בשנת ה'תש"ט (1949 בהיותו כבן 27 שנים בלבד) מונה על ידי האדמו"ר הגאון הרב יוחנן פרלוב מקרלין לעמוד בראש ישיבת קרלין בירושלים (למרות שבאותה תקופה בירושלים היו תלמידי חכמים עצומים). בשנת ה'תשי"ט (1959) מונה כראש ישיבת 'תומכי תמימים' של חסידי חב"ד בלוד, במקומו ובהמלצתו של הגאון הרב ברוך שמעון שניאורסון (בעל ה'ברכת שמעון' היה חתן הרה"ג דב בעריש וייזנפלד גאב"ד טשעבין, שבאותה תקופה התבקש לשמש כראש ישיבת 'נוכב מיעקב' בירושלים, אולם מאחר ששימש כראש ישיבת 'תומכי תמימים', נבצר ממנו הדבר עד שמצא את רבינו מתאים לתפקיד זה), גם לאחר שעברה הישיבה לכפר חב"ד, המשיך לשמש כראש הישיבה. השקיע את כל כוחו ומרצו בהרבצת התורה, במסירת השיעורים בעמקות גדולה ובביאור שיטות הראשונים והאחרונים. שימש בפועל גם כראש הישיבה וגם כמשגיח הרוחני.



משהוקמה בסוף שנות ה-80 חסידות פינסק-קרלין כחצר נפרדת, הוצב רבינו בראשות הישיבה חב"ד בלוד. היה היוזם וחבר ההקמה של ישיבת חב"ד במגדל העמק. כמו כן כיהן כדיין בבית הדין של אגודת ישראל בירושלים ושימש כבורר מבוקש בהליכים מסובכים במיוחד, ופסקיו היו מקובלים על גדולי הפוסקים, הרבנים והאדמו"רים. היה חבר בנשיאות 'מפעל הש"ס'. אושפז מספר פעמים בבית-הרפואה ועבר מספר אירועי לב קשים. נפטר ב-כ"ג באדר ה'תשס"ז (2007). חי כ-85 שנים.

אביו: ר' משה שניאור זלמן. **מרבותיו הגאונים:** ר' מאיר דב רובמן, ר' יוסף צבי דושינסקי (גאב"ד העדה החרדית), ר' משה ברנשטיין (רבינו שימש כיד ימינו), האדמו"ר ר' אברהם אלימלך פרלוב מקרלין. **חברותא:** האדמו"ר ר' שלמה גולדמן מזוועהאל (למד עימו בהיותו אברך כבן 20).

אישתו: מרת גיטה פרל ע"ה (בת ר' יוסף גוטפרב מירושלים). **בניו:** הגאונים ר' בן ציון (משפיע במגדל העמק), ר' יצחק דוד (רבה של מגדל העמק וראש מוסדות 'מגדל אור'), ר' שניאור זלמן משה, ר' יעקב, ר' אליעזר יחזקאל (ראש ישיבת 'מגדל אור' ומו"צ בקהילת סערט ויז'ניץ), ר' יוסף. **חתניו:** הגאונים ר' נפתלי נוסבוים (ראש הישיבה הכלל חסידית 'חיי משה' בירושלים), ר' שמואל צבי פריד (דיין בירושלים), ר' בן ציון ליבווביץ' (מנהל חינוכי במוסדות ויז'ניץ בירושלים) ור' ברוך לוריא (מרבני בית המדרש הגבוה לדיינות 'באר מים חיים' בירושלים). **מספריו:** 'שו"ת הליכות ישראל' 'שו"ת משכנות ישראל' 'שו"ת מחנה ישראל' 'שו"ת נצח ישראל' 'ספר אורח ישראל' 'שיעורי בבא קמא' 'שיעורי בבא בתרא' 'שיעורי כתובות'.

בהיותו כבן עשר שנים בלבד, נשלח הנער הצעיר ללמוד בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה, בראשות הגאון רבי מאיר דב רובמן זצ"ל. כיוון שהימים היו ימי מלחמת העולם השנייה, תנאי המחיה בישיבה, ובכלל, היו קשים מאוד. משפחות שלמות רעבו ללחם, וגם בני הישיבה נאלצו להסתפק בפת לחם חרבה. בחדרו של הנער הצעיר ישראל גרוסמן, היה תלמיד נוסף, שהתגורר ליד חיפה, וביתו היה בית-עשירים.

הוריו היו מגיעים מדי פעם לישיבה, ונותנים לבנם דברי מזון טעימים, עוגות ומאכלי מתיקה, כדי להשביע את רעבונו. בטוב ליבו של בן-העשירים, הלה לא שמר את המאכלים הללו רק לעצמו, אלא נתן גם לרבינו לטעום מהמאכלים הטעימים, שאכן החיו את ליבו ואיפשרו לו ללמוד ביתר חשק. כך במשך תקופה ארוכה. בשלב מסוים נפרדו דרכיהם. הוריו של בן העשירים באו בפתע ולקחו אותו מן הישיבה, והעבירו אותו למקום לימודים אחר, מבלי שתהיה לו אפשרות להיפרד מחבריו. הפרידה הפתאומית והבלתי-צפויה גרמה צער רב במיוחד לישראל גרוסמן הצעיר. "עוגמת הנפש שלי נבעה מכך, שלא התאפשר לי להודות לנער ההוא על המאכלים, שנתן לי, שחיזקו את גופי, ועל ידי כך למדתי יותר בחשק", סיפר הגר"י גרוסמן לצאצאיו ברבות הימים.

במשך כל חייו חיפש רבינו את בן-העשירים. מידת הכרת הטוב, שהייתה טבועה בו, לא נתנה לו מרגוע ומנוחה. הוא ביקש והתפלל בכל מאודו למצוא את מי שהיטיב איתו, ולהודות לו על כך בפה מלא. גם כאשר גדל בתורה, והפך לאחד מראשי הישיבות המפורסמים, ונודע כאחד ממחברי הספרים התורניים רבי-הערך, השקיע זמן ומשאבים עצומים כדי לאתר את מטיבו, אולם כל המאמצים עלו בתוהו. **שבעים שנים חלפו, ועדיין לא מצא את בן-העשירים.** זמן מועט לפני שנפטר לבית עולמו, ישב רבינו במקום תפילתו הקבוע, בבית הכנסת 'פרושים' בשכונת בתי וורשה בירושלים, שם שימש כרב בית הכנסת. לפתע הבחין הרב במתפלל חדש, שלא הכיר, הנכנס לבית הכנסת. רבי ישראל נכנס עימו בשיחה, והתעניין אודותיו. כשאמר לו האיש את שמו ושם משפחתו, רעד הצדיק מהתרגשות, עד שהנוכחים החלו לחשוש לשלומו.

"האם למדת בבחורתך בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה?" - שאל רבינו. משהלה השיב בחיוב, הגיעה התרגשותו של ר' ישראל לשיאה. למרות חולשתו הגדולה, קם הרב על רגליו, ואמר: **"ברוך ה', שיתאפשר לי עתה לפרוע חוב ישן-נושן בן שבעים שנה!**" האיש הביט על הצדיק, ולא ידע כלל, על מה הוא מדבר. אבל כאשר הרב הזכיר לו את מה שעבר עליהם בבחורתם, ואת הטובות שעשה איתו, נזכר האיש באירועים אלה, והתרגש אף הוא עד דמעות לפגוש, את מי שהיה איתו בחדר בישיבה. "דע לך", אמר רבינו, "כי אני חייב לך הכרת הטוב, מעומק ליבי, וזה כבר קרוב לשבעים שנה, שאני תר אחרך, כדי להודות לך על מה שעשית עימדי, ואם יש בי כיום תורה ומעשים טובים, הרי שחלק מזה נזקף לזכותך, על ידי שהיטבת עימי בנתינת המאכלים, שהעניקו לי חוסן וכוח להמשיך ולהתמיד בלימוד התורה".

נְסִיּוֹן וּשְׁכָרוֹ



אחר', נבלות וטריפות. אותו יהודי ירא-שמים, הגם שלא היה תלמיד חכם ואיש יודע ספר, חרד מאוד מפני המצב החדש, שנקלע אליו.

מיועדנו היה מיצר ודואג היאך יטמטם את נפשו במאכלות אסורות, ואף במקום של פיקוח נפש, סירב להכניס לפיו מאומה מהמאכלות האסורות ושתה מים בלבד.

הצער וכן הרעב המתמשך החלו הללו לתת בו את אותותיו והוא חש חולשה עצומה. לפיכך החל להסתובב באוניה ולשאול את הנוסעים האחרים, האם יש ברשותו של מישהו לחם צר.

הוא חשב, שאם ימצא אדם שכזה, מה שיבקש עבור הלחם הוא ייתן תמורתו ואפילו את כל כספו. רק שלא ייאלץ חלילה להכניס לפיו דבר שקץ.

כאשר עבר בין התאים מצא גוי אחד, שאוהב היה לחם יותר מכל בשר אחר, וברשותו היה לחם לרוב, אך אותו הגוי לא הסכים למוכרם בעד כל כסף וזהב, אלא רק... בעד בגדי היהודי!

הסיבה לכך הייתה העובדה, שכאשר הגרמנים הפציצו את החדר, שבו היה נתון הלחם, נשרף גם החדר הסמוך לו, שבו נמצאו הבגדים של יושבי הספינה.

הגוי נשאר בלי בגדים, ובעקבות כך ניאות לספק ליהודי לחם אך ורק תמורת בגדי היהודי, שבהם היה לבוש. ניסה מיועדנו לשכנע אותו להסכים בתשלום אחר, אולם הגוי לא הסכים.

מאחר וראה שדעתו של הגוי נחושה, בלית ברירה נענה מיועדנו בחיוב, ופשט את בגדיו ומסרם לידי הגוי, אשר סיפק לו לחם דבר יום ביומו.

וכך במשך ארבעה שבועות עטף היהודי את כל גופו בטליתו במסירות נפש עילאית, כאשר כל אותה העת הוא מהדק את הטלית בסיכות, ומצטנע באחת הפינות שבירכתי הספינה, עד שהגיעו לחוף מבטחים.

לימים, נולדו לאותו אדם ארבעה בנים, אשר ברבות הימים צמחו וגדלו ב"ה לתלמידי חכמים מופלגים. אחד מהם אף נישא לבתו של הגאון הרב שמריהו יוסף ניסים קרליץ שליט"א (אב"ד צדק בני-ברק, חבר מועצת התורה של דגל התורה, ראש כולל 'חזון אי"ש' וכן רב שכונת רמת אהרון).

כאשר הגאון הרב שמריהו יוסף ניסים קרליץ שמע את דבר המעשה, הפטיר ואמר: "בזכות ארבעה שבועות זכה האב לארבעה בנים ת"ח מופלגים. בעד כל שבוע, שמסר האב נפשו על קדושת פיו לבל יאכל מאכלות אסורות, זכה לבן תלמיד חכם".

כידוע על האדם להתמודד עם ניסיונות רבים בחייו ולא תמיד דרכו 'סוגה בשושנים' בלשון המעטה. פעמים רבות עליו להתמודד עם מציאות לא קלה.

אומנם עלינו לזכור ולדעת כי כל מה שעובר על האדם- הינו בהשגחה עליונה של מי שאמר והיה העולם. לא בכדי התורה הקדושה מצווה עלינו להתנזר ממאכלות אסורים.

לעיתים ניסיון זה קשה עד מאוד כפי שנראה בסיפורינו הבא. אולם עלינו לדעת, כי אין מעשה ולו הקטן ביותר שהאדם מקיים וחלילה נעלם מעיני הבורא. הקב"ה יודע מהו גודל הניסיון שעובר על האדם, ובהתאם לכך מקבל האדם את שכרו.

(הערה חשובה: כמובן שעל האדם לקיים את מצוות התורה, מאחר שכך גזרה חוכמתו יתברך ולא בשל השכר הצפוי לו - וכפי שנאמר בפרקי אבות (א,ג): "אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס". בנוסף יזהר האדם לבל יפנה בטרפוניה חלילה כלפי שמיא ויטען כי קיים מצווה מסוימת ומדוע לא קיבל את שכרו, שכן בורא העולם הוא שיקבע איך ומתי ישלם לאדם בגין מעשיו וכן אין אנו יודעים שכר מצווה, ואילמלא התבטא אותו גאון בסיפורינו על השכר ובשל מה קיבלו אותו - לא היינו מציינים זאת).

הסיפור התרחש בימי מלחמת העולם השנייה. יהודי אחד נאלץ לצאת להפלגה ממושכת באוניה של ארצות-הברית. (מדובר במלחמה הגדולה ביותר שידעה האנושות. מספר ההרוגים מוערך בכ-64.5 מיליון אנשים ומדובר במלחמה, שנמשכה כשש שנים! מאלול ה'תרצ"ט עד אייר ה'תש"ה 1939-1945).

לכל יושבי הספינה ניתן בכל יום לחם, מים ודבר אחר ל"ע. אותו יהודי, כמובן, ששמר את הנכנס אל פיו ועל כן היה אוכל לחם ושתה מים בלבד, ולא הכניס לפיו חלילה בשר דבר אחר, שהיו מספקים אנשי צבא ארה"ב לשוהים באוניה.

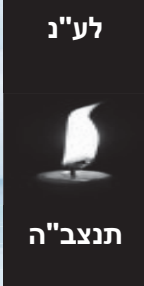
חלפו שבועות אחדים. הספינה הייתה בלב ים. מאחר שמדובר על ימי מלחמת העולם השנייה, צבא גרמניה יצא בהתקפה עזה וחסרת תקדים נגד ארצות הברית, ועל כן ניסה להטביע את האוניה.

באותה שעה ירו הגרמנים ללא הרף פגזים לכיוון האוניה. בחסדי שמים מרובים הם לא הצליחו להטביע את האוניה, ותושביה ניצלו.

אולם הם כן הצליחו להפציץ את החדר, שבו היה מאוחסן כל הלחם, שאותו היו מספקים לכל יושבי הספינה, ואש עזה פרצה וכילתה את החדר כולו, וכך כל הלחם שהיה אמור להיות מסופק לאנשים בספינה עד לסיום ההפלגה נשרף כליל.

מאותו רגע החלו לספק לכל אנשי הספינה רק בשר דבר

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסתר אטון זצ"ל	הרב יחיאל בן יוסף ז"ל
הרב נחום בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
אביבה בת איריון ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	שרה בת נרקיס עמירם בן דבורה ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	מזל בת שמעון דב בן יצחק ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	חי יזיז בן קלרה ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יוסף בן סעדה ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	רחל רפאת בת השמת ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחא ז"ל	יעקב בן אסתר ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחא ז"ל	מאיר בן נעמי ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	זילפה בת רנדה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לושי ע"ה
אברהם בן דינה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	כל נשמות עם ישראל



הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
מיכל רבה בת שרה ע"ה	שמואל בן רבקה ז"ל	מיכל רבה בת שרה ע"ה
ע"ה נעמי בת כותן ע"ה	משה בן רוזה ז"ל	ע"ה נעמי בת כותן ע"ה
מרים בת בלה ע"ה	אביחי בן אסתר ז"ל	מרים בת בלה ע"ה
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
ע"ה שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל	ע"ה שני בת אסתר ע"ה
מסוד'ית בת חביבה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל	מסוד'ית בת חביבה ע"ה
יונה בן סעדה ז"ל	שמעון בן שמחה ז"ל	יונה בן סעדה ז"ל
ע"ה שני בת מרדכי ע"ה	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	ע"ה שני בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל
שרה בת מורברי רחל ע"ה	שמעון בן חנה ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל

הדלקת הנר: 18:36 צאת השבת: 19:36 רבינו תם: 20:12 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: ויהי דבר (יחזקאל לו), שבת פרה, שבת מברכין.

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "שמיני"

"אל תשקצו את נפשותיכם" [יא, מג]. זהירות! מאכלות אסורות!

אין זה סוד, כי בחג הפסח ניכרה הקפדה מיוחדת על כשרות המאכלים. גם מי שאינו מודע במשך כל השנה לצורך החינוכי שבהקפדה על כשרות מהודרת, בוחן בערב הפסח בשבע עיניים את המוצרים שעתידיים לעלות על שולחנו. יבורכו כל המקפידים והמדקקים שזוהרו מ"משהו חמץ" ואף הוסיפו על עצמם הידורים וחומרות, כמנהג בית אבותם. אולם מן הראוי לאמץ התנהגות זו גם בשאר ימות השנה. ואין לנו עיתוי טוב יותר מאשר פרשת השבוע הנוכחית, כדי לעורר עניין חשוב זה.

פרשת "שמיני" עוסקת בידינו מאכלות אסורות, על בהמות וחיות טמאות, שקצים ורמשים, שעם ישראל הוזהר שלא לאוכלם. התורה אומרת לנו בעניין זה "והתקדשתם והייתם קדושים" – "קדשו את עצמכם מלמטה, ואני אקדש אתכם מלמעלה ובעולם הבא" (רש"י). ולעומת זאת, מי שנכשל, חלילה, בעוון זה עליו נאמר "ונטמתם בס", וכבר ביארו קדמונים, שאמנם כל עבירה מטממת את לבו של האדם, אך במאכלות אסורות נגרם נזק רוחני חמור הרבה יותר מכל האיסורים, משום שהם נכנסים ממש לגופו של האדם ונעשים בשר מבשרו. ההתפתחות המואצת של טכנולוגיית המזון בדור האחרון יצרה תרכיבים שונים, חומרי גלם מעובדים, תבלינים וצבעי מאכל, שהדמיון הפרוע ביותר לא יוכל לנחש את הרכבם המדויק אלא במעקב קפדני ובבדיקה של כימאי מוסמך.

ועדי הכשרות נחרדו פעמים רבות לגלות, שבמוצרי מזון "תמימים" למראה, נכללו רכיבים ותמציות שהופקו מבהמות טמאות, נבילות וטריפות, ואף משקצים ורמשים, שיהודי טוב לא היה מעז להתקרב אליהם, אילו רק ידע במה המדובר. אדם נכנס עם תינוק בוכה לחנות הממתקים, בוחר לו באקראי ממתק צבעוני המונח על המדף, ואינו יודע, כי לאחר דקות ספורות ימצוץ בנו האהוב גילטין שהופק מבהמות טרפות!!!
החששות רבים ומגוונים וקיימים במוצרי מזון שונים, אותם רוכש האדם מדי יום ביומו (תולעים, הבשר בחלב, טבל, יין נסך, בישול עכו"ם ועוד ועוד). מי שאינו מתמצא בנבכי תעשיית המזון, מתקשה להעלות בדעתו במה מדובר. צריכת מוצרי מזון מתוך הסתמכות על כך שאין בהם כל מרכיב פסול הנראה לעין, הינה הימור מסוכן ביותר, חמור יותר מאשר חציית צומת לא מרומזרת מבלי להביט ימין ושמאל.

קשה גם להרגיע את המצפון בטענה, שמדובר ב"חשש רחוק ובלתי סביר". רבינו הרמח"ל ב"מסילת ישרים" מציע לכל אחד מאיתנו להיחס לכך, בדיוק כפי שמתייחסים למוצרים אשר עלולים להכיל חומרים המסוכנים לגוף. אף אחד לא יעיז להכניס לפיו מזון אשר עלול להכיל חומרים רעילים, גם אם מדובר ב"חשש רחוק" ובאחוז מועט ביותר מכלל מרכיבי המוצר. מפעלי מזון כבר הועמדו לא פעם בפני משבר כלכלי, ברגע בו הופצה שמועה, כי מוצר שלהם מכיל מרכיב, שחושדים בו, כי הוא חומר מסרטן ל"ע. תושבי ערים שלמות מרתיחים מי שתיה במשך ימים ארוכים כאשר מעלים אנשי "מקורות" חשש כי זיהום חדר למאגר המים.

התייחסות רצינית ואחראית זו, יש להעתיק גם אל התחום של כשרות המזון.
וכך כותב הרמח"ל: "והנה, מי שיש לו מוח בקודקודו, יחשוב איסורי המאכל כמאכלים הארסיים או כמאכל שנתערב בו איזה דבר ארסי, כי הנה אם דבר זה יקרה היקל אדם על עצמו לאכול ממנו – ודאי שלא יקל. ואם יקל, לא יהיה נחשב אלא לשוטה גמור. אף איסור המאכל כבר ביארנו, שהוא ארס ממש ללב ולנפש. אם כן, מי איפוא יהיה המיקל במקום חשש של איסור, אם בעל שכל הוא?!"

דברים נוקבים והגיוניים אלו צריכים לעמוד לנגד עינינו, כאשר אנו ניצבים בפני המדפים הגדושים מוצרי מזון – לא רק בערב פסח, אלא גם בכל ימות השנה. כל מוצר הינו בחזקת חשוד, עד שתוכח חפותו. ל"אזרח הקטן" אין אמנם את הכלים לבדיקה מעמיקה של רכיבי המוצר ותהליך הייצור, אך לשם כך הוקמו צוותות משגיחים יראים ושלמים, העומדים בקשר ישיר עם כימאים ומעבדות מחקר מקצועיות, כדי לבחון בצורה מדוקדקת כל מרכיב ומרכיב של המוצר, העלול להכיל חומרים בלתי כשרים.

העצה הפשוטה ביותר היא, אפוא, לחקור ולדרוש ולחפש את החותמת של ועד כשרות מוכר ומוסמך ע"י גדולי תורה. זהו "תו התקן" היחיד שניתן לסמוך עליו בעניין זה.

הזהירות – משתלמת. "קדשו את עצמכם למטה, ואני אקדש אתכם למעלה ובעולם הבא". אין ספק כי כאשר האדם מקפיד על כשרות מהודרת אין הקב"ה מביא תקלה על ידו כפי שמעיד המעשה הבא:

בפרשה אחת נודע לרבים כוחו של הגי"ר אליהו מוילנא זיע"א, וכל בני וילנא נוכחו לדעת כיצד מסייעין בידו מן השמים, שלא יצא דבר תקלה מתחת ידו, ולא יכנס לפיו דבר שיש בו פקפוק.

היה זה בערב שבת, שעה קלה לפני הדלקת הנרות, כאשר נפלה שאלה בתבשיל עוף בביתו של ר' חיים החייט, שהתגורר בשכונתו.

רבי חיים מיהר לשלוח את אחד מילדיו לבית הגר"א לשאול על התבשיל. הגר"א לא שימש ברבנות, אך בגלל השעה המאוחרת לפני כניסת השבת נזקק לבירור השאלה והטריף את התבשיל.

לרפואת מהרגניו בת טאוס היי"ו, שלמה אחיה בן הלך היי"ו, שמואל בן רונית היי"ו, מיכל אפרת חיה בת דיאנה היי"ו, יקוט רבקה בת רחמה היי"ו, טומי רפאל בן אנה היי"ו.

מלכה, אשתו של רבי חיים, לא ידעה שהילד הלך לבית הגר"א, ואף היא שלחה ילד שני לשאול על התבשיל מאת ר' שמואל, רבה של וילנא בעת ההיא, והלה הורה להיתר. כשנכנסו ובידיהם הוראות מנוגדות, מיהר ר' חיים לביתו של ר' שמואל וסיפר לו על הוראותו של הגר"א לאיסור, אולם ר' שמואל כ"מרא דאתרא" עמד על דעתו התקיפה להיתר, ולא זו בלבד אלא שאמר לאותו חייט: "התקן את התבשיל לסעודה ובליל שבת נבוא לביתך, אני והגר"א, לטעום ממנו!"

בליל שבת לאחר הסעודה נכנס ר' שמואל לבית הגר"א ופנה אליו: "מורי ורבי, עפר אני תחת כפות רגליך, אבל בענייני איסור והיתר נתקבלתי ע"י תושבי וילנא כמרא דאתרא, כיוון שפסקתי באותה שאלה שהובאה לפני, והכשרתי את התבשיל, והוראתי מבוססת לדעתי על יסודות מוצדקים, הלכה כמותי.

מבקש אני, איפוא, את כבוד תורתו, ללכת איתי יחד לביתו של החייט, ושנינו נטעם מאותו תבשיל שנפלה בו שאלה, והכשרתי אותו כדי שכל תושבי וילנא יכירו בסמכותו המלאה של הרב, מרא דאתרא, ולא יהא פוצה פה ומצפצף כנגדו!"

ברוב ענוותנותו נענה לו הגר"א ונתלווה לר' שמואל בדרכו לביתו של החייט.

ר' חיים קיבל בהתרגשות את פניהם של שני גדולי וילנא, שכבידו אותו בביקורים. שני האורחים התיישבו ליד השולחן, ור' שמואל פנה לבעלת הבית וביקש הימנה להגיש לשולחן מאותו תבשיל, ובכך התכוון להראות לעיני כל כי גם הגר"א מקבל עליו מרותו של ה"מרא דאתרא". אולם בשעה שבעלת הבית הגישה לפנייהם את התבשיל, התמוטטה נברשת הנרות שהשתלשלה וירדה מהתקרה, ונר חלב נפל לתוך הקערה שהייתה מיועדת לגר"א, ופסל אותו למאכל אדם, וכך נתגלה לעין כל, שאין הקב"ה מביא תקלה ע"י צדיקים.

"אור החיים" הקדוש מבאר שצריכין ישראל להיזהר לבל ייכנסו לפניהם אפילו בהיסח הדעת מאכלות אסורות, כי ההפרש שבין השוגג למזיד במציאות זו כשוגג כמזיד, כי התיעוב יעשה מעשהו בנפש האדם אפילו בהיסח הדעת, אלא ששונה הפגם – במעשה מזיד תיעשה נפשו שקץ ובשוגג תטמא נפשו מטמטום. וידועים דברי הראשונים שאיסור מאכלות אסורות קשה משאר עבירות, ולכן אין הקב"ה מביא תקלה על ידי צדיקים בדבר אוכל אסור כי גנאי הוא יותר משאר העבירות.

וצריך האדם להיזהר בתוספת זהירות וזריזות. כל דבר אשר יכנס בגדר ספק – הוא בבחינת שיקוף. שומר נפשו ישמור את הדבר וירחק ממנו כפי שמבואר בזה: כל עמל אדם לפיחו – כל העונש שמקבל אחר מותו בגיהנום זה בשביל פיהו. שהמאכלות האסורות שורה עליהם רוח חיצוני והאוכלם מעבירם לגופו ומטמא את נפשו ורוח זו היא רוח הטומאה שמעיד על עצמו שאין לו חלק באלוקי ישראל וקדושת ישראל – וגורם לעצמו בלבול השכל.

ושומר פיו ממאכלות אסורות – שומר מצרות נפשו (אור דניאל).

"ודוד וכל בית ישראל מעלים את ארון ה' בתרועה ובקול שופר" [שמואל ב' – ו, הפטרת שמיני].

להלן שאלה מעניינת שהעלה סופר סת"ם:

ביום מן הימים הופיע בבית עשיר מופלג, שעשה רושם כיהודי רחוק משמירת תורה ומצוות. האיש ביקש שאתחיל בכתבת ספר תורה עבורו. שאלתי אותו אם הוא רוצה לראות דוגמא של כתב, והוא ענה "אני בקושי יודע לקרוא".

שאלתי באיזה סוג של ספר הוא מעוניין, במהודר או לא, ובאיזה סוג יריעות, והאיש קטע אותי ואמר "איני מבין כלל בעניין, תביא את הכי טוב שיש, העיקר שיהיה מוכן ביום פלוני (בעוד כשמונה חודשים), בו אני עומד להשיק עסק גדול חדש".

כשנקבתי בסכום הרב של הספר המהודר ביותר, האיש לא ניסה להתווכח ולא השתאה לרגע, "אני מיד משלם לך את מלוא הסכום, ותתחיל המלאכה".

הצלחתי לעמוד בזמנים בסייד, והעשיר הגיע לביתי, אך לא על מנת להביט ולבחון את הספר שלו, אלא על מנת לתכנן את טקס הכנסת הספר תורה. "הזמנתי כאלף איש לאירוע – סיפר – חלקם אישי ציבור נכבדים ועשירים מפורסמים, וחשוב לי שהכול יסודר ויתוכנן על הצד היותר טוב ומושלם".

היום הגדול הגיע. קמתי בבוקר מלא התרגשות, טבלתי במקוה והתפללתי בדביקות. הלכתי ללמוד בכלל, וכששבתי לביתי לפני הצהרים, כדי להתכונן לנסיעה אל בית המזמין העשיר, נדהמתי לגלות, שדלת ביתי הייתה פתוחה...

מיהרתי לעבר חדר הכתיבה שלי, הבטתי על המקום שבו אמור היה להיות ספר התורה המהודר, ונחרדתי.

ספר התורה נעלם! הדם אזה מפניי, רגליי כשלו. חשתי אימה וחרדה, פחד ואי-נעימות נוראה! כמה דקות ארכו לי כדי להתאושש חלקי. מה אני עושה עכשיו? מה אומר לעשיר? הטקס המלכותי עומד להיערך בעוד כמה שעות, עם המוזמנים הרבים, מנות האוכל מהקייטרינג, מנורות רמקולים וחופה, ורק חתן השמחה – ספר התורה – לא יהיה שם!

לא היה לי את הכוח והאומץ לספר למזמין את האמת, והחלטתי שאביא עמי ספר תורה אחר. ספר תורה מהודר לא היה שייך כלל להשיג עד לאירוע, והחלטתי שבליט ברירה, אביא עמי ספר תורה אחר שהיה ברשותי, ספר זה אינו מהודר אך כשר לקריאה. הטקס נערך ברוב פאר והדר, לשביעות רצונו של העשיר.

בתום האירוע, פניתי אל המזמין, והתנצלתי על ש"טעיתי בהערכת המחיר, ונקבתי במחיר גבוה מדי", והשבתי לידיו סכום של עשר אלף דולר, (ההפרש בין הספר המהודר לכשר). וכך נפרדנו לשלום.

כעת ליבי נוקפי – מסיים הסופר – שמא עדיין מוטלת עלי החובה לכתוב ספר מהודר חדש, ולהחליף אותו בספר שמסרתי לעשיר; או שמא מכיון שמדובר בעם-הארץ, שאינו יודע מימינו ומשמאלו, ונראה שלא איכפת לו כלל אם הספר מהודר יותר או פחות (ורק מחמת עשירותו המופלגת בחר בהכי יקר), ממילא אני יכול להשאיר את המצב כמות שהוא, ואיני חייב לכתוב עבורו ספר תורה מהודר תחת הספר שקיבל (ושילם עליו את מחירו האמיתי, לאחר שהשבתי לו את העודף משווי המהודר)...?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: מזמין ספר התורה שילם טבין ותקילין, ורכש תמורתם ספר תורה מהודר, ובפועל, הסופר לא נתן לו את מה שקנה, אלא נתן לו ספר אחר.

ומה שטוען שהמזמין הוא עם הארץ ובשבילו ספר יותר או פחות מהודר זה היינו הך – טענה של הבל היא זו! וכי מותר לגנוב יהודי שהוא עם הארץ?! הגע עצמך – אדם שילם כסף עבור פרה, והמוכר נתן לו כבש, וכי יעלה על הדעת שיצא המוכר ידי חובתו בגלל שהקונה אינו יודע להבחין בין פרה לכבש... ולכן צריך הסופר לכתוב עבורו ספר מהודר חדש, תחת הספר הפחות מהודר שנתן לו, (ובאשר לעשר אלף דולר הנותרים, הסופר יחליט אם וכיצד לבקשם בחזרה מהעשיר, אך בכל מקרה חייב לספק לו את אשר רכש).

ובוודאי שאין לטעון שמה שהעשיר רצה את הכי יקר והכי יפה, אין זה בדווקא אלא משום שרצה להרשים את חביריו ולהתפאר בעשירותו וכו', כי עשיר זה יהודי הוא, ורצונו האמיתי הוא לעשות את רצון הבורא, כפי שכותב הרמב"ם (גירושין ב' כ"ו) שכל יהודי בפנימיותו רוצה לקיים את כל המצוות ולהתקרב לבוראו! (ופריו מתוק).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קדוסייה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לדידה בת רחל ז"ל, לע"נ לון בת פרווין ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, לע"נ לויציאנו בן מיסה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.



"כי היום ה' נראה אליכם" (ט, ד)

אותיות המלה "נראה" הן כמו אותיות המלה "אהרן". ואותיות המלה "אליכם" הן כמו אותיות המלה "מיכאל". רמז יש בזה לכך שהסבה שבגללה "ה' נראה", דהיינו שהראה את שכינתו בגלוי, לא היתה אלא לכבודו של אהרן, ששמו נרמז במלה "נראה" - להראות לכל באי עולם שנתכפר לישראל חטא העגל, שעשה אהרן.

עוד עשה ה' לכבודו של אהרן, שהעמיד כנגדו כהן גדול בשמים, הוא מיכאל השור הגדול, ששמו רמוז במלה "אליכם". כמו שאמרו חז"ל (שמות רבה פרשה יח) שבעוד אהרן עומד מקריב קרבנות ובכה מלמד זכות על ישראל מלמטה, עומד כנגדו בשמים מיכאל ומקריב גם הוא קרבנות ומלמד סגוריא על ישראל מלמעלה.

לפי זה נתן להבין מדוע מזכרת המלה "זקן" פעמים בפסוק: "בשמן הטוב על הראש ירד על הזקן זקן אהרן" (תהלים קלג, ב) - כנגד שנים שנמשחו לכהנה גדולה, והם מיכאל מלמעלה, ואהרן מלמטה.

(הרא"ש)

"קרב אל המזבח ועשה את חטאתך" (ט, ז)

רש"י מסביר שהיה אהרן בוש וירא לגשת אל המזבח, ועל פן ראה משה לזרוו, ואמר לו: למה אתה בוש? לכך נבחרת.

נתן למצא ראיה לדברי רש"י אלו, בדרך הרמז: המלה "כף" מרפפת משתי אותיות כ"ף - כ"ף אחת קמוצה, דהיינו מנקדת בקמץ, וכ"ף שניה פשוטה, דהיינו מנקדת בשוא.

וזו היתה פונת משה באמרו לאהרן ל"כף" נבחרת - נבחרת לעבודת הכהנה שבה עובדים עם שני סוגי כ"ף, דהיינו שתי כפות. כף יד קמוצה, להחזיק בתוכה את קמץ המנחה, וכף יד פשוטה, בדרך שבה מברכים הכהנים את ישראל.

(אדרת אליהו)

"וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם" (ט, כב)

חז"ל אומרים שבאותה שעה זכה אהרן הפהן במתנות כהנה ובנשיאת כפים, לו וילדורותיו.

מה כה מיחד בזה שברך אהרן את עם ישראל?

התשובה היא, שמחיתם של הכהנים היא בעקר ממתנות כהנה, ולכן כאשר הם מברכים את עם ישראל, נראה הדבר שהם מברכים לצורך עצמם - כאשר יהיה שפע לעם ישראל, ממילא יגיע השפע גם לכהנים על ידי מתנות כהנה.

אולם ברכה זו שברך אהרן את העם, היתה ללא נגיעות אישיות, שכן אהרן טרם זכה עדין במתנות כהנה. אהרן ברח את עם ישראל מיזמתו ומתוך רצונו הטוב, ובכה הוכיח שטבעו הוא לברך וזה מראה על "טוב עין" ולכן באותה שעה שהוכח זאת זכה

אהרן במתנות כהנה ובמצוה של ברכת כהנים, לו וילדורותיו.

(דברי שיערי חיים)

"ויהי ביום השמיני קרא משה" (ט, א)

מה היה התאריך ביום זה?

"השמיני קרא משה" בגימטריא: "היה ביום ראש חדש ניסן". מדוע מדגישה התורה את היום השמיני? אמר משה: "בסנה בקש ממני ד' להנהיג את עם ישראל, ובמשך שבועה ימים סרבותי לעשות זאת, לכן זכיתי לשמש במשכן רק שבועה ימים - ימי המלוואים". לאחר מכן שמשו במשכן אהרן ובניו.

(בעל הטורים)

"ויאמר אל אהרן קח לה עגל בן בקר לחטאת" ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל... לעלה" (ט, ב-ג)

מפני מה הקריב אהרן עגל חטאת, ואלו בני ישראל הקריבו את העגל עולה?

התשובה טמונה במעשה העגל.

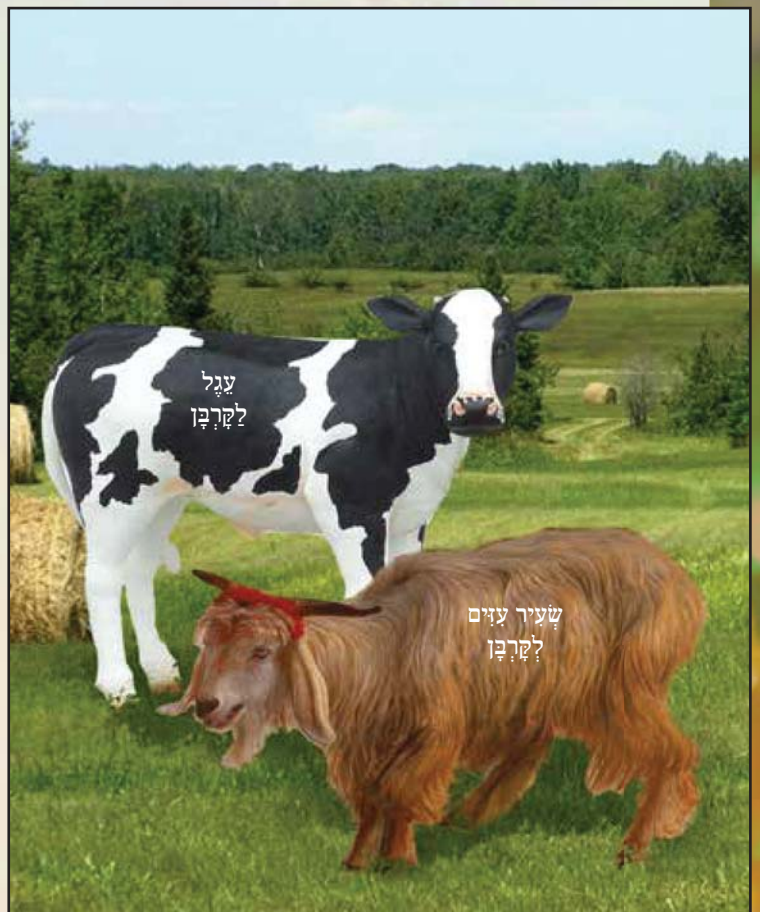
אהרן ועם ישראל חטאו בעגל, אלא שהבדל היה בין חטאייהם: אהרן חטא רק במעשה, ולא במחשבה - שהרי לא פנו לשם עבודה זרה,

ואלו בני ישראל חטאו גם במחשבה.

לכן הקריב אהרן "עגל" כקרבן חטאת הבא לכפר על מעשה העגל, ובני ישראל הקריבו "עגל" כקרבן עולה המכפר על הרהורי הלב שהיו להם במעשה העגל.

ובנוסף הקריבו את שעיר העזים על "מעשה" העגל עצמו.

(כלי יקר)



זה קרה לפני... | חיים הופקוביץ

פורים מצרים

להם הרעה הזאת.

במקביל החלו ראשי הקהל לאסוף את הסכום הנדרש, וכל אשר ידבנו לבו הוזיל מהונו לטובת מגבית ההצלה. אך בתוך זמן קצר התברר כי הסכום שנאסף רחוק מרחק רב מן הסכום המקורי אותו דרש הפחה הרשע.

בהגיע המועד האחרון שנקב הפחה להבאת הכסף, יום כ"ח באדר, יצאה משלחת מנכבדי היהודים במצרים לארמונו, ובאמתחתם רק כמחצית מן הסכום הנדרש. אחיהם היהודים ליווים במתח ובחשש רב מן העתיד לבוא עליהם.

בראות הפחה העריץ כי הביאו השליחים היהודים רק כמחצית מן הסכום, התמלא כעס רב. הוא צוה על חיליו לתת את השליחים תחת מאסר, והחל להתכונן לקראת ממוש הגזרה הרעה, גזרת השמד.

אך יושב בשמים ישחק למו.

לא עברו מספר שעות, וקבוצה מנאמני השלטון הטורקי הקיפה את ארמון הפחה מכל צדדיו.

בידיהם אוחזו הלוחמים גרזנים, קלשונים ושלל כלי משחית, ועוד לפני שהיה ספק ביד הפחה לארגן את חיליו למתקפת נגד, פרצו החמשים לתוך הארמון, תפסו את הפחה המורד, אזקוהו באזקים והובילוהו אחר כבוד לתוככי מרפכה סגורה ואטומה אשר פניה מועדות החוצה, לכוון הגבול הטורקי, שם כבר המתינו להם אנשי השלטון העות'מאנים.

גורלו של הפחה האכזר נחרץ למיתה, וליהודי מצרים הייתה הישועה.

לזכר אותו הנס, קבעו חכמי הקהילה את יום כ"ז באדר כיום תענית, ואלו יום כ"ח באדר נקבע לדורות כ"פורים מצרים" - יום משתה ושמחה, יום של הלל והודאה לבורא יתברך.

היה זה בשנת ה'רפ"ד

באותה תקופה משל במצרים פחה רשע ורב מעללים ושמו אחמד שיטאן. לתפקידו זה מונה על ידי השלטונות בטורקיה, ומתקף כה נתון היה למרותם.

והנה, ביום מן הימים החליט הפחה למרד באדוניו הטורקיים, ובעזרת קמץ משכריו החל לתכנן בסתר את המרד הגדול.

במסגרת ההכנות הקדחתניות, זמן הפחה לארמונו את הנגיד היהודי רבי אברהם קשטרו, הממנה מטעם השלטון הטורקי על התכת המטבעות הממשלתיות, ותחת אחריותו פעלה מחרטה גדולה ליצור מטבעות. הפחה דרש במפגעי מרבי אברהם להטביע על כמות גדולה של מטבעות את שמו של המלך החדש של מצרים - אחמד שיטאן, וזאת לקראת הכרזתו על עצמאותה של מצרים ושחרורה מכבלי השלטון הטורקי.

הנגיד היהודי התנגד לכה נחרצות, ובדרך לא דרך נמלט על נפשו והגיע לקושטא, עיר הבירה הטורקית. הוא עזב את ראשי הממשל על פגותיו של הפחה למרד בהם, מה שהעלה את חמתם עד להשחית.

אך הפחה המצרי לא נרתע. מששמע כי סודו נחשף ברבים על ידי רבי אברהם, הכריז על מרד גלוי, והכתיר עצמו למלך מצרים. בנוסף לכה, בעקבות כעסו הגדול על רבי אברהם, הטיל הפחה על הקהילה היהודית במצרים מס בסכום של מאות אלפי פרחי זהב - סכום עתק באותם ימים. הוא הודיע כי אם לא יובא בפניו מלוא הסכום עד לתאריך כ"ח באדר, יצוה להשמיד להרוג ולאבד את כל יהודי מצרים.

הגזרה יצאה מאת ארמון הפחה, וקהלת יהודי מצרים נבוכה. התאספו הפל בבתי הכנסיות ובתי המדרשות, קדשו צום וקראו עצרה, ופשפשו במעשיהם לדעת על מה ולמה באה

"את הגמל... ופרסה איננו מפריס... ואת השפן... ופרסה לא יפריס..."

ואת הארנבת... ופרסה לא הפריסה" (יא, ד-ו)

מדוע כתבה התורה אצל הגמל "מפריס" - בלשון הווה, ואצל השפן בלשון עתיד - יפריס, ואצל הארנבת בלשון עבר - הפריסה? הסבה היא, כדי שלא נטעה להשוות בין דין סימני הטהרה בדגים, לשאר החיות. סימני הטהרה בדגים הם סנפיר וקשקשת. והנה אמרו חז"ל (חולין ס"ו) שישנם דגים שגולדים ללא סימני טהרה, ורק לאחר זמן מגדלים סנפיר וקשקשת. במקרה כזה, הדג הוא טהור. וכן ישנם דגים, שבהיותם במים נשאו עליהם את סימני הטהרה, וכשיצאו מהמים נשרו מהם הסנפירים והקשקשים. גם דגים אלו טהורים.

לעמית זאת, בכל שאר בעלי החיים אין מציאות כזאת. תיה שגולדה ללא סימני טהרה, לעולם לא תגדל אחר כה סימני טהרה, ותיה שגולדה עם סימני טהרה לא תאבד אותם לעולם. תיה שאינה מפריסה פרסה כעת בהווה, גם לא תפריס בעתיד, וגם לא הפריסה בעבר - ועל כן השתמשה התורה בכל שלשת לשונות של הזמנים.

(אזנים לתורה)



ספרים נפלאים לילדים

גם לגדולים וגם לקטנים

גם באידיש ובאנגלית

בחניות הספרים ובטלפון המצרך



עלון שבועי מבית 'בני אמונים' וכל האמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאוצרות אמונים

חובה עליו להתאמץ למלא את כל מחסור חברו, לכה תקנונה בלשון יחיד: "שעשה לי".

סדרו דעת קדושים (ל"ד מבוטשטש) ברכות השחר, אמרי שפר'

תפלה במתינות - בכל מצב

"ומפתח אהל מועד לא תצאו פון תמתו" (י)

כתב הרמב"ם (ביאת המקדש ב ה): "כהן שיצא מן המקדש בשעת העבודה בלבד, חייב מיתה... שנאמר: 'ומפתח אהל מועד לא תצאו פון תמתו, כלומר: לא תניחו עבודה ותצאו מבהלים ודחופים'.

דרש רבי שמשון דוד פינקוס:

אף הנחפו וממהר לסיים את תפלתו משום שיש לו צורך חשוב לטפל בו, הרי הוא פאווה כהן המניח עבודתו ויוצא. שהרי תפלות נתקנו במקום הקדושות (ברכות כד ב).

בדבריו ספר הגר"ש על אחד מחכמי דורנו, אשר פעם נעמד להתפלל בשדה התעופה טרם עליתו למטוס. ועל אף שתוף כדי תפלתו שמע את הכרוז המזרז את אחרוני הנוסעים לעלות לטיסה העומדת להמריא, לא נחפו לסיים את תפלתו, אף שבשלב כה הפסיד את הטיסה. תפארת שמשון'

מה לבית היענה בבית הכנסת?

"ואת בת היענה" (א טו)

בספרים ישנים הובא מנהג עתיק שהיה נפוץ בישראל - לתלות את ביצת בת היענה בחלל בית הכנסת.

על טעמו של מנהג מקורי זה נאמרו כמה באורים:

א. המקביל רבי מרדכי הכהן מצפת באר:

בת היענה מטילה את ביציה במקום גבוה, ולאחר מכן עומדת כנגדן ומביטה בהן מבלי להסיח דעת לרגע, שאם תסיח דעתה - לא תוכלנה הביצים לפרות לעולם. מנהג זה נועד אפוא להזכירנו, כי אף בתפלה פן; רק אם תאמר היא ברוכה ובכונה מלאה, תוכל היא לעשות פרות.

ב. בדומה לכהן פרש רבי אליהו הכהן מאיזמיר:

ביצת בת היענה מוזכרת לנו את העבדה שחיינו תלויים בהשגחת ה'; כפי שאפרוחי בת היענה לא יחיו, אם תפסיק אמן להשגיח עליהם. כך אנו לא נוכל להיות אם חלילה יסיר ה' את השגחתו מעלינו - ולו לרגע קל.

ג. באופן נוסף פרש רבי צבי אברמוביץ מחזור הגלילית:

בת היענה מסמלת את השתיקה. כדברי הרמב"ן בפרושו לאיוב (ל כה): "בנות יענה לא ישאו קולם ולא יצעקו כלל, אף כי ינו אותם לא יצוחו. ואין בכל העופות כמותם בשתיקה". תלית ביצתה בבית הכנסת נועדה להזכיר למתפללים שלא ישוּחוּ בו בדברים בטלים, ובפרט בשעת התפלה.

שפת' כהן מרז'ניץ 'מדורש תפילות' (אות ב - בעלי תיים); טעם הגב'י

שליח הצבור - ככהן המקריב

"בקרבי אקדש ועל פני כל העם אקבד" (ג)

מעשה ארע בלמברג, כששני החגים דמתא נפטרו בזה אחר זה. בהספדו של רב העיר רבי יוסף שאול נתנזון המקליץ הוא עליהם את לשון הפסוק "בקרבי אקדש", והטעים את דבריו בדברי הירושלמי (ברכות ז ט): "זה שנוצר לפני התבה, אין אומר לו בוא והתפלל, אלא בוא וקרב - עשה קרבננו", וזאת לפי שהתפלות נתקנו כנגד הקרבנות, והחזן הוא ככהן המקריבם.

דברי שאול מהד' חמשאה

רזי אמונים

מרמזי אמן בפרשה

העונה צ' אמנים נקרא צדיק

"כי היום ה' נראה אליכם" (ט ט)

"כי היום" בנימטריה 'אמן'. ללמדך כי המקפיד לענות תשעים אמנים ביום, כמכסה שבעני חכמים (תקוני זהר חדש מלב א), זוכה להגיע למעלת הצדיקים אשר ה' נראה אליהם. כפי שכתב בספר השדמותו ספר הגן ודרך משה (ליום א): "לא יאה אמן הזה קל בעיניכם, ואין האדם נקרא צדיק אלא אם קיים בכל יום צ' אמנים".

חמדה נגובה שיר השירים ג ח

'שעשה לי' - ולא לחברי

"ויאמר משה אל אהרן ולאעזר ולאיתמר בניו ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרמו... ואיחכם כל בית ישראל יכבו את השרפה אשר שרף ה'" (י)

אמר רבי שלמה קלווגר מבראד:

אף שחייב האדם לקבל על עצמו דין שמים בשמחה (ברכות נד א), אין זה פוטר את זולתו מלהשתתף בצרתו. ולפיכך אמר משה לאהרן ולבניו: "ראשיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרמו" - שכן חייבים אתם לקבל את הדין בשמחה. אולם: "ואיחכם כל בית ישראל", חלילה להם מלהתעלם מצרתכם, ועל פה הם: "יכבו את השרפה אשר שרף ה'".

פרוש זה עולה בקנה אחד עם הסברו הנפלא של רבי משה ליב מסאסוב לכהן שברפת 'שעשה לי כל צרכי' נאמרה בלשון יחיד, ואף הדגש בה: "לי".

הודאת 'שעשה לי כל צרכי' מבטאת את חובת האדם להיות 'שמח בחלקו', וכיון שבמדה זו צריך האדם לנהוג רק בנוגע לצרכיו האישיים, ואלו בנוגע לצרכי זולתו -

על המתפלל לשוב קדם התפלה

"קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך" (ט ט)

אמר האדמו"ר רבי מאיר מדז'יקוב:

בפסוק זה רמזה התורה קלל חטאי לכל הקרב להתפלל, שהרי אמרו חכמים (ברכות כו ב) "תפלות כנגד תמידין תקנום", ולכה רמז הכתוב: "קרב אל המזבח" - בעת שהנך נגש לתפלה, 'עשה את חטאתך' - טוב בתשובה על חטאיך, כי רק כך: "ואת עלתך" - תוכל להעלות קראוי את תפלתך.

אמרי געם'

למוד הלכות הקטרת מנהג מפני המגפה

"ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם וירא כבוד ה' אל כל העם" (ט כג)

"למה נכנס משה עם אהרן? ללמוד על מעשה הקטרת. דבר אחר... ובקשו רחמים וירדה שכניה לישאל" (רש"י). פרש החתם סופר' כי שני הפרושים שהביא רש"י משלימים זה את זה:

ממיתת נדב ואביהוא למדנו כי השראת השכינה עלולה להביא לידי מגפה (ראה רש"י שמות כט מג). ולפי שהקטרת מסגלת לעצירת מגפות (במדבר י"ג), לפיכך הקדימו משה ואהרן להכנס לאהל מועד כדי ללמד את הלכות הכנת הקטרת. ובקשו הם רחמים שיחשב להם למוד זה כאלו הקטיריה בפעל ותשרה השכינה מבלי שתפרץ מגפה בישראל, שהרי הניוסק בתורת הקטרת - כאלו הקטיר קטרת (ראה נחמות קי א).

חתם סופר'

אין משבחים אלא על חסד נגלה

"ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אקבד וידם אהרן" (ג)

שאל רבי פישל דן מריפין את רבי חנוך צבי מבגדד:

וכי יעלה על הדעת כי אלמלא עורר משה את אהרן לכהן, לא היה אהרן שותק ומצדיק עליו את הדין, והלא הלכה היא (ברכות נד א): "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה?"

השיב לו הרב מבגדד:

במאירי (פסוק א) הובא בשם תרגום ירושלמי על פסוק זה: "וידם אהרן" - ושבח אהרן". לפי זה יש לומר כי ודאי מיד לאחר שמתו בניו קבל עליו אהרן דין שמים באהבה וברך על הרעה, אולם כיון שהיה זה בגדר 'חסד נסתר', לא הזכיר בהודאתו לשון שבח, לפי שאין משבחים על חסד נסתר. רק לאחר שהודיעו משה כי התקדש שם שמים במיתתם, ובכה הברר לו שהיה זה בבחינת 'חסד גלוי', עמד ושבח את הבורא.

כהן פאר - הבו ימיר לי אפרים עמי ג

קריאת השקמה!

רבנו המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל (נפ' ח"י באדר) היה משכים לבוא לשיבה שעה ארבע לפני התחלת תפלת שחרית, ושם היה מכין עצמו לתפלה, כשבין שאר הכנותיו, התבקש אחד מבני השיבה להשכים כדי לומר לפניו בכל בקר את ברכות השחר כדי שהמשגיח יוכל לענות 'אמן' אחר ברכותיו.

עמוד הרצה והעבודה עמ' 67



ברכות השחר: בקול בכוונה בחבורתא.



ברכת המזון - ברכת 'בונה ירושלים' (ב')

שלושה מכפרים על שלושה על הטעם שאנו מבקשים על ירושלים, מלכות בית דוד ובית המקדש בברכת המזון, הביא האבודרהם את דברי המדרש (ראה ילקוט שמעוני ק"ו) שבימי רחבעם מאסו ישראל בשלושה דברים שזכו להם: במלכות שמים, במלכות בית דוד ובבית המקדש, ולפיכך אין הם נגאלים עד שבקשו על חזרת מתחריטם על שמאסו בהם, שנאמר: (הושע ג ה): "אחר לשבו בני ישראל ובקשו את ה' אלקיהם ואת דוד מלכם ופחדו אל ה' ואל טובו [בית המקדש] באחרית הימים."

שני צדדים למטבע של ירושלים

אחר שבקשנו רחמים על ישראל, על ציון ועל ירושלים, מיחדים את המבוקש על מלכות בית דוד. וכפי שנופסק בגמרא (ברכות מח ב, וזהלכה בשניע אריח מפ"ד) שמי שלא הזכיר את מלכות בית דוד בברכת 'בונה ירושלים' לא יצא די חובתו. על טעם הדבר כתב הרמב"ם (ברכות ב ד) שלא תשלם הנזמה בבגין ירושלים, אלא כשתשוב מלכות בית דוד למקומה.

בפתלת 'שמונה עשרה', טרם חתימת ברכת 'בונה ירושלים' אנו מוסיפים: "וכסא דוד מהרה לתוכה תכין", ואף שיחדו ברכה מיחדת אחריה למלכות בית דוד - "את צמח דוד עבדך...", וזהו מהטעם האמור, שאין ירושלים שלמה בלא מלכות בית דוד. וכן נרמז בדברי הגמרא (ב"מ צ"א א): "איהו מטבע של ירושלים? דוד ושלמה מצד אחד, וירושלים עיר הקדש מצד אחר", לאמר: בית המקדש ומלכות בית דוד תלויים זה בזה.

בגמרא (חלו"ב א) דרשו את חלומו של שר המטעים (בראשית מ"א): "ובגפון שלשה שריגם - רבי אלעזר המודעי אומר: גפון זה ירושלים, שלשה שריגם - זה מקדש, מלה, וכהו גדול", הרי שמלכות בית דוד היא חלק בלתי נפרד מירושלים ומבית המקדש. ולפי זה יש לומר שהזכרת מלכות בית דוד בברכת ירושלים אינה תפלה בפני עצמה שתשוב מלכות בית דוד, אלא היא חלק מהתפלה על ירושלים, לפי שאין ירושלים נקראת שלמה תחת על כל מלכות אחרת שתשלט בה, מלבד כשתהיה תחת מלכות בית דוד (ב"ב צ"א א) [הג"ה: א' בגבול על הש"ס, ס' ז].

בשורה טובה המובאת בהדרגה

את הסבה לסדרן של הבקשות: תחלה "על ישראל עמך", לאחריה: "ועל ירושלים עירך" וכו', ולבסוף: "ועל מלכות בית דוד", מפרש רבי אהרן תלמי (ש"ס אהר"ל על הגש"פ פרק פסוק (ישעיה נב ז)): "מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה אמר לציון מלה אלקור", כי הפסוק סדר מהקל לקשה: 'משמיע שלום', לאחר מכן: 'מבשר טוב', ולאחריו: 'משמיע ישועה', ורק לבסוף: 'מלה אלקור'. וזאת משום שהמצאיות מוכיחה ששמיעת בשורה טובה בפתאומיות עלולה להזיק לאדם, ועל כן הקדוש ברוך הוא ברחמי. ובשר לנו על הגאולה קמעא קמעא. לפיכך אף בברכה זו תקנו לנו לפרט את בקשותינו בסדר עולה: הבקשה הראשונה היא "על ישראל עמך", ולאחר מכן: "על ירושלים עירך ועל ציון משכן פבדך", ורק לבסוף: "על מלכות בית דוד".

תפלה קצרה שהכריעה את הפך

המעשה המפלא שלפנינו נשמע עד מפי עד מפי זקני קהלת י"ד שבפרס אשר ראהו בעיניהם. חבוי בו, בספור זה, מסר נפלא בעבורנו, מסר המביע את כחה הגדול וחשיבותה היתרה של תפלה הנאמרת בעת צרה, ולו התפלה הקצרה ביותר.

המעשה ארע לפני למעלה ממה שנה. באחד הימים פרץ סכסוך בין גוי רשע ואלים ליהודי נכבד מבני קהלת י"ד. הסכסוך הכרע לבסוף בבית המשפט, שבו נפסק כי די היהודי על העליונה. אף הגוי סרב לקבל עליו את הדין, ולשם כך רקם במחו עלילה מרשעת וחסרת כל בסיס כנגד היהודי, וכאשר הדברים היו סדורים במחו נגש לבית המשפט וגולל בפניהם את הבודתה המרשעת.

חיש מהר נקרא היהודי לחקירה זולגת, אשר כמיטב הפסקת הפרסית כללה ענויים קשים. עבדת היותו יהודי לא הטיבה עמו, ותוך זמן קצר נחרץ גורלו למוות בתליה, ענש שהיה נפוץ עד מאד באותם ימים במדינת פרס. כמו כן נקבעו בעבורו יום ושעה מזיקת שבה יתלה. רחמנא ליצלו.

בהשמע הבשורה הקשה בקרב בני קהלת הקדש י"ד, לא ידעו היהודים את נפשם מרב צער ויגון. מיד כששמעו את הבשורה התכנסו כלם לבית הכנסת המרכזי לעצרת תפלה וזעקה, שבמהלכה שפכו את לבם בתפלה ובתחנונים לפני ה' שיהיו על נפש האיש ועל עוללו הרעים העתידים להתחרות יומים, בלא משען ומשענה.

אף מן השתדלנות לא משכו היהודים את ידם; טובי עורכי הדין נשכרו כדי להמליץ טוב על אחיהם הנתון במצר, אלא שבית המשפט סרב לפתח את התיק לדיון מקדש, והללו נאלצו לשוב על עקבותיהם מבלי שתנחם להם הזכות להשמיע את טענותיהם.

נדמה היה כי נגזרה הגזרה. בני ביתו של האיש כבר השלימו עם הגרוע מכל ואף התכוננו לכך נפשית. ובהגיע היום המיועד לבצוע גזר הדין, התכנסו, עטופי יגון, בשערי בית הפלא, שם היו עתידים להפגש עם בן משפחתם לפגישת פרדה, טרם יעזבם לאנחות.

לאחר מפגש קצר וקורע לב, אלצו בני המשפחה ללוות את יקירם לאולם התליה. האיש הכנס לאולם כשפניו מכוסות פנהגו. חבל התליה כבר הוכן, קשור ומהדק לאחד מן הנוים שבליטו מתקרת האולם וקונו תלוי בטרסה זו. כשהוטר הכסוי מעל פני האיש נגלו לעין כל פניו החזרות, אך עיניו לא חדלו מלשדר אמונה ובטחון. החבל נכרך מעל צוארו, וכפי שהיה נהוג בימים ההם, בטרם נשטם הכסא מתחתיו, נשאל האיש בידי התלו: "מהי בקשתך האחרונה?"

מה רבה היתה ההפתעה כאשר בחר האיש להביע משאלה מוקרה ובלתי מובנת: "מבקש אני כי יסירו את החבל מן הנו שאליו הוא קשור, ויעבירוהו לנו הנמצא שם", ענה האיש לאחר מחשבה קצרה, תוך שהוא מחוה בידו לעבר הרצה השני של תקרת האולם.

הבקשה הפתיעה את התלו, אולם כפי שנוקבע בחק, היה עליו למלא את הבקשה במלואה; עובד בית הסהר נקרא למקום, טפס אל תקרת החדר, הסיר את החבל מקשוריו ומהר להתקינו בקצה השני של תקרת האולם.

על עיניו

"שמע מהיכלו קולי" עמי שלד

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"



פרשיות שמיני - תזריע תשע"ט ♦ עלון מס': 15

השגחה שבועית

למתי תקף קו השגחה פרטית, כשוראים או כשלא רואים?

"אני לא חסיד של כל המיזם הזה", אומר לי חבר, "אתם תמיד מביאים את הסיפורים המוצלחים. מה קורה כשזה לא מצליח? שם זאת לא השגחה פרטית? לשיטתכם, רק כשזה מצליח זאת השגחה פרטית". אמרתי לו, "אין לי רוח הקודש, ואני אומר לך שאתה לא מהמאזינים של הקו, נכון?"

"צדקת!" הוא עונה לי. "אף פעם לא התקשרתי לשם, וגם העלון מגיע אלי פעם ב..."

איך ידעתי? פשוט מאוד, מגיעים אלינו כל הזמן תגובות מחזקות ממאזינים. כמעט כל התגובות מגיעות מהצד של האנשים שלא הצליח להם, והקו והעלון נותנים להם את הכח.

קחו סיפורון קצרצר שהגיע אלינו לפני כשבועיים. בעיר מרכזית בארץ עורכים כל שנה בחודש אדר מכירה של בגדים חדשים ואיכותיים במחיר נמוך במיוחד. לפני המכירה הלקוחות לא יכולים לדעת איך נראית הסחורה, וכמה יש מכל דגם ומכל מידה, ומטבע הדברים, הם מאוד נלחצים; מגיעים ומתחילים לתפוס מכל הבא ליד. יש שצריכים סט לבנים, ויש שצריכים סט לבנות, כולם עושים את שיא ההשתדלות; יש ששולחים כל אחד מהילדים לפינה אחרת, יש כאלו שמארגנים להם פרוטקציה כדי להיכנס כמה דקות לפני פתיחת המכירה, ועוד כהנה וכהנה.

כל זה עד השנה. השנה המארגנים פשוט נדהמו. אלו לא אותם אנשים משנה שעברה. בפינה אחת מישוה לוקח פריט לעיני מי שרצה אותו, והתגובה הספונטנית היא "כי היתה סיבה מעם השם", "אין אדם נוגע במה שמוכן לחברו". מכאלו שהגיעו מאוחר, וכמעט לא נשאר להם כלום נפלט המשפט: "גם זו לטובה". כשנמצאו שתי שמלות סט במקום שלוש, הייתה התגובה - "כל מה דעבד רחמנא לטב עביד".

המארגנים אומרים: האוויר היה מלא באמונה בהשגחה פרטית. פשוט לא יאמן, מה שקו אחד יכול לפעול. מרגישים את ההכנה לביאת המשיח, שאז ידעו כולם את שם ה'.

בברכת שבת שלום
פינחס שפר
ראש מכון שער הבטחון

דברים שבלב

על פי השיעורים שנמסרים ב"קו השגחה פרטית" במהלך השבוע בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

מי יכול לערוך שירה?

מ' בתהלים: "רבות עשית אתה ה' אלוקי, נפלאותיך ומחשבותיך אלינו!!!". אנחנו מסתובבים כאן בעולם, והבורא יתברך כל הזמן חושב עלינו, כל הזמן דואג לנו. הפת לחם שואל, אם כתוב בלשון נוכח "עשית", למה כתוב גם "אתה"? והתשובה היא, כי מתוך שאני מתבונן במה שעשית, אני רואה כי "אתה אלוקי!" **ההשגחה הפרטית** של יצרנו, אהבתו והנהגתו מתגלים דרך המעשים שהוא עושה עמנו. רש"י אומר שכל הפרק הזה הוא על עם ישראל - **חשבת מרחוק להיטיב לנו, בשבילנו בראת עולמך.** בשביל היהודים שיצאו ממצרים ה' קרע את היס, ובשביל יהודי בתשע"ט הקב"ה קורע את היס.

ועל פסוק זה כתב במדרש שוחר טוב- **מי הוא שיכול לערוך שירה לספר נפלאותיך.**

דוד המלך כתב לנו את הפרק הזה, כדי שנדע איך עובדת המערכת של אמונה ובטחון. "קוה קויתי ה' ויט אלי וישמע שוועתי", בסוף שער הבטחון רבינו בחיי מונה את הקיווי בין עשר הלשונות של בטחון. אומר לנו דוד המלך, מה עשיתי באותו זמן שהיה לי קשה? איך הסתדרתי כשנוקקתי לישועה? קוה קיויתי! התחזקתי בבטחון, נתליתי בתקוה, הרמתי עיניים לשמים ואמרתי - אלוקי! רק אתה תעזור לי. והנה, לא לבד הייתי, באותו זמן שיתליתי עיני בישב מרומים, זכיתי לקרבה מיוחדת - ויט אלי. אני עשיתי צעד להתקרב, ומשמים התקרבו אלי. "וישמע שוועתי!"

יהודי של תשע"ט! אתה מחפש שידוך או מצפה לבן, מתמודד עם חוב ענק, או רוצה לשמוע מילה של נחת. הרופאים לא מרוצים מהתוצאות ויש לך כל כך הרבה דברים שצריכים להסתדר.

מה אתה עושה? פונה אל ה' יתברך ומקווה אליו, עוצם עיניים ואומר תהלים. טאטע! אני מדבר אתך, ובוטח בך, ואני מאושר. "אשרי הגבר אשר שם השם מבטחו, ולא פנה אל רהבים ושטי כוב", לא פונה אל מי שגורם לי לסטות מדרך הישר, שומר חזק על הקשר, ויודע שבכל הזמנים ובכל המצבים, אתה אתי. **"נפלאותיך ומחשבותיך אלינו!!!"**

(על פי שיעור 40)

כל היום אנחנו צריכים. אוכל ושתייה ובגדים ובית ודירה, שידוכים לילדים, פרנסה לכל הסובבים, משכנתא לכל השנים, אנחנו צורכים בריאות ודורשים חכמה, זקוקים לחברים, מייחלים לשלווה, קצת פורקן, מנוחה, מחפשים ידידות אמת, שואפים לנחת מהבנים והבנות, ועוד לפני כן - רוצים ילדים בריאים, צדיקים וחכמים. ככה זה. הבן אדם הוא צרכן. כל יום מתפללים שלוש פעמים שמונה-עשרה ומבקשים על הצרכים.

מי לא צריך דבר? הקב"ה. הוא לא צריך מאומה. הקב"ה רק נותן ונותן, לא מפני שמגיע לנו, אלא רק בגלל טובו וחסדו! רבינו בחיי אומר, שזה התנאי השישי לבטחון בהשם - **שידע רב טוב אלו-קים על האדם, מבלי שיהיה ראוי אצלו לכך, ולא לצורך שיהיה אליו, אלא אך נדבה וטוב וחסד!**

זהו תנאי קריטי ממש למידת הבטחון. אתה יושב וחושב לך - מי אמר שמגיע לי? למה שהישועה תבוא? כמה שטויות עשיתי בחיים שלי, כמה הבלים... מי יודע אם לא מגיע לי עונש. למה לי לצפות לישועה, אם מגיע לי ההפך מזה?

המחשבות האלו הן מחשבות שליליות. הרבה לפני שעשית משהו בחיים שלך, הקב"ה עשה לך אלף אלפי אלפים וריבי רבבות נסים ונפלאות. איך מרגישים הורים כשמבשרים להם "מזל טוב! נולד לכם תינוק! ה כ ל ב ס ד ר !!!" איזו התרגשות! איזו הודיה! איזו שמחה! כמה זה לא מובן מאליו, כמה זה לא פשוט כשאומרים, חלילה "הכל בסדר חוץ...". תינוק מושלם, זה מאתיים ארבעים ושמונה מתנות משוכללות. כל איבר לחוד שווה מליונים. גוף בריא זאת מכונה משוכללת מאין כמוהו, שכל אבר בה הוא מעבדה שלמה עם מליוני חלקיקים.

העולם מלא באנשים, וכל האנשים האלה היו פעם תינוקות. כולם נולדו אי אז. האם עשינו משהו, שהגיע לנו כל הטוב והחסד המופלאים הללו? לא ולא. קיבלנו מתנות חיים, לא מפני שזה מגיע לנו, אלא בגלל החסד והצדקה שה' יתברך עושה עמנו.

נתבונן בפסוק שמביא לנו רבינו בחיי מפרק

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

קו הנשמה פרטית

שמי חיים אליעזר רוזנפלד. סבי הקים את המוסד "בית לפליטות" לאחר מלחמת העולם השנייה, כדי לתת מחסה לבנות שעלו מאירופה. הוא התמסר אליהן כמו אב רחום, ודאג להן לשידוכים הגונים. בהמשך, הפנימיה התמסדה, והיא ממשיכה לקבל בנות שמכל מיני סיבות אינן יכולות לגדול בביתן. היום אני מנהל את הפנימיה, ובסייעתא דשמיא, בזכות הצוות הנפלא שנותן את כל הלב והנשמה שלו לבנות, אנחנו מעניקים לבנות היקרות שלנו בית, עד שהן זוכות להקים בעצמן בתים נאמנים בישראל.

נכנסתי לתוך בנין הפנימיה. ברקע התנגנו זמירות שבת, על הקירות תלו פלקטים וכרזות בשבח השבת. "שבת מתנה טובה", מיום ראשון, פרשת משפטים, כבר אין אל מי לדבר. אנחנו עומדים בסימאה של פעילות ענפה בנושא השבת, ומתכוונים לשיא, שבת התעלות במירון.

במשרד מחכה לי עבודה רבה. לתאם, לתזכר, לחתום, להחתיים, להזמין, להחליט, לדון, להכריע... בעוד הראש שלי כמעט מתפוצץ מעומס, ניגשת אלי אחת המורות עם בקשה דחופה. "המנהל, יש לי כאן בת אחת שמוכרחה כמה בגדים כדי להסתדר טוב יותר".

לרגע אני תוהה, וכי אי אפשר לחכות עם הבקשה עד יום ראשון? הרי כל מי שרק יכול נרתם עכשיו לארגון של השבת. הנושא של הכספים הוא מורכב ודורש רישום מדויק. כדי להוציא סכום כלשהו אני צריך לשלוח אישור חתום למזכירה, היא מוציאה שיק, ואחרי זה אני חותם. צריך גם לברר כמה יש וכמה אפשר, איך אני מארגן עכשיו כסף לקניית בגדים? אבל אינני דוחה את הבקשה, ועושה דבר שמעולם לא עשיתי, מוציא את הארנק מכיסי הפרטי, ומניח כמה מאות שקלים על השולחן. "זה בשביל בגדים לנערה". המורה לוקחת את הכסף בתודה, ואני חושב לעצמי, שיהיה לזכות. נוסעים לשבת כזאת, צריך זכויות שישמרו עלינו.

יום חמישי בלילה, אני מוסר שיחה מרגשת על גדלותו של רבי שמעון בר יוחאי, על "זכור ושמור", ההתרגשות נוסקת לגבהים, ולקראת סוף הלילה עולים על אוטובוסים ויוצאים. בנות הפנימיה עם בנותיי הפרטיות באוטובוס, ואני ברכב, עם אשתי, שני בנים - בחור וילד בן שמונה, ותינוק בן חודשיים. הנהג הוא חבר שלי. עם שחר אנחנו מגיעים לטבריה, ומתפללים שחרית בקבר רבי מאיר בעל הנס. משם התכנית היא להמשיך לפקיעין, ולעצור במערה ששם התחבאו רבי שמעון ובנו מפני הגזירה. במקום הזה תכנתי למסור הרצאה מרגשת בנושא של מסירות נפש.

אנחנו נוסעים, והנה אחת המדריכות מתקשרת אלי, "הרב, הבנות ערניות למדי. נראה שלא כדאי לחכות עד שנגיע לפקיעין. אולי עדיף למסור את ההרצאה עכשיו, באוטובוס?". אני מסכים. למה לא? האוטובוס נעצר, גם המכונית. אני פותח את דלת הרכב, בני הבחור יוצא מהמושב האחורי, מחזיק לי את הכובע, ונכנס למושב שלי. הנהג. פתאום קופצת בחורה מהאוטובוס, וצועקת "אני רוצה את נפתלי!" - התינוק בן החודשיים.

הפנימיה שלנו מיועדת לבנות מגיל עשר, וכאשר יש להן הזדמנות להחזיק תינוק, הן שמחות מאד. בכל אופן, הלהיטות הזאת משונה. אשתי כלל לא רצתה למסור את נפתלי. "מה פתאום? תשאירי אותו כאן", היא אמרה, אבל הבחורה פשוט לא שמעה. היא פתחה בעצמה את החגורה של הבוסטר, לקחה אתה את התינוק, ורצה מיד חזרה לאוטובוס. ההתנהגות הזאת הייתה ממש לא ראויה, אבל אנחנו באמצע הכביש. תכנתי לטפל בענין החינוכי הזה במשך השבת.

אני עולה לאוטובוס, הנהג מתנע, ואני לוקח את המקרופון ומתחיל בדרשה, כשעיני מופנות לכיוון חלון האוטובוס האחורי. אני מדבר על רבי שמעון ורבי אלעזר, עץ חרוכים ומעיין, אליהו הנביא עומד בפתח המערה... הבנות מרותקות, אני מרותק להרצאה של עצמי, ופתאום רואה משהו משונה. אנשים יוצאים מהמכוניות, ערבים ודרוזים צועקים, זה נראה כמו איזה פיגוע. בנות מסתובבות לאחור, ומישהי אומרת, "זה הרכב של המנהל!"

אני יורד מהאוטובוס, ורואה שמוציאים אנשים מהרכב השני ומשכיבים אותם. מי יודע באיזה אופן אמצא את בני המשפחה שלי? אלו היו הרגעים הקשים ביותר בחיי. ברכב אני מגלה שאשתי נפגעה באופן חמור. עדיין אי אפשר לדעת עד כמה. הילד שלו ימי בן השמונה קיבל מכה חזקה מאד בפנים ליד העין. המקום התנפח מרגע לרגע, ודם רב זב ממנו. הבחור קיבל מכות יבשות, הכובע שהשארתי אצלו התרסק לגמרי, אבל הוא יצא שלם, איזה נס שפיניתי לו את המקום והוא עבר למושב הקדמי! בתוך כל האין אונים והבלגן הנורא הולמת בי מחשבה - נפתלי! הסלקל שלו התהפך לגמרי, כל האזור שלו נפגע ביותר. הבחורה שלקחה את התינוק הצילה את חיי!

אתם יודעים מי הייתה הבחורה הזאת? היא הייתה הנערה שעבורה נתתי כסף כדי שיקנו לה בגדים! זה בדיוק, אבל בדיוק "צדקה תציל ממוות".

כל הבנות ראו את הכל בשידור חי, ביניהן בנותיי, ואני הוכרתי לקחת אחריות. עליתי

עונג שבת 1 - מחליפים יעד

שמי ישראל שפר. יש לי חברת הסעות כבר שתיים עשרה שנה. לפני שלושה שבועות, ביום שישי, יוצא טנדר מהחברה שלי לצימר בצפון, למושב סמוך למירון. בטנדר נוסעת משפחה של שלוש עשרה נפשות. כולם שמחים ומאושרים. יש להם ציוד בסדר גודל. קרטונים מלאים בקופסאות ארוחות היטב של כל האוכל, בשר ודגים ומיני מטעמים, ממתקים ופינוקים, כמו שמתאים לשבת מיוחדת שהולכת להיות החוויה של השנה. בדרך הם נתקעים עם פנצ'ר בגלגל, ולנהג אין כלים מתאימים לטפל בזה. עד שהוא מקבל עזרה, עד שהגלגל מתוקן, עד שאפשר לנסוע, עובר ה מ ו ן זמן של יום שישי חורפי. השמש לא עומדת במקום והמשפחה נכנסת ללחץ. בשלב הזה אומר הנהג שהוא התבלבל והוא אינו יודע את הדרך, אבל הבטרייה בפלאפון שלו נגמרה. מנסים להתקשר מהפלאפון של המשפחה, אבל אני כבר כיביתי את הטלפון. אין עם מי לדבר. בלית בררה, בגלל קוצר הזמן משנים את המסלול, ופונים לשוב החרדי הקרוב ביותר - חצור. הם דופקים על דלת של משפחה חרדית עם ארבעה ילדים, ומבקשים כי יאיתו להכניסם בצל קורתם. הם נתקעו בדרך, וישמחו אם יקיימו בהם מצוות הכנסת אורחים.

המשפחה החצורית מקבלת את פניהם, כשעיניהם נקרעות לרווחה. הילדים מכניסים עוד קרטון ועוד קרטון, עוד אוכל ועוד אוכל, סלטים, בשר, ממתקים... בעל הבית הנרגש אינו יודע את נפשו. "רבבות!" הוא קורא, "נשלחתם הנה מהשמים!!! תדעו לכם שהשבוע הגעתי למצב כזה שלא היה לי שום דבר להוצאות שבת, רק חלות. והנה, אתם מגיעים הנה, ומפוצצים לי את הבית עם אוכל!" עשיר ורש נפגשו, ולשניהם, ברוך השם, היה עונג שבת למהדרין.

(יום שני פרשת ויקרא, מהדורת לילה, סיפור מספר 4)

עונג שבת 2 - מחליפים מיטה

אני לומד בישיבה בבני ברק. לפני שבועיים הגיע אלי משה, חברי לחדר בפנימיה, ודרש ממני להחליף אתו מיטה. את האמת, זה כאב לי שהוא ככה מחליט לו דברים כאלה, אבל הבנתי "כי היתה סיבה מעם השם". אם זה לא יפריע לי בעבודת הבורא, אין בעיה.

כל שבוע בליל שבת, אני הולך לישון מוקדם, שם שעון מעורר, וקם לפנות בוקר, ללמוד ארבע שעות לפני התפילה. זה נותן לי פשוט טעם של גן עדן. בשבת האחרונה נשבר השעון המעורר שלי ואני לא ידעתי. בליל שבת הלכתי לישון מוקדם במיטה שעד לא מזמן אירחה את משה, בלי לדעת שהשעון לא יעיר אותי. במצב כזה הייתי עלול לצאת קרח מכאן ומכאן - גם להפסיד מהזיץ בלילה,

לאוטובוס ובטון רגוע אמרתי, "יקרות, קרתה תאונה. כולם חיים ובריאים, זה עניין של כמה שעות בבית חולים, תתפללו על אשתי, שרה בת ביילא, ועל בני, שלמה בן שרה".

בבית החולים "זיו" הייתה בהלה גדולה. כל רגע קראו לי בכיוני אחר. איפה האבא? איפה הבעל? התרוצצתי בטירוף ממקום למקום. יהודי אחד, מהמלאכים של צפת, ניגש אלי ונתן לי פתק עם סגולה נפלאה מהספר "נפש החיים", להינצל מכל צרה, לכוון "הלא ד" הוא האלקים האמיתי, ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם וכל העולמות כלל, והכל מלא רק אחדותו הפשוט יתברך שמו". הגיעו לשם יהודים יקרים והגישו עזרה, הביאו אוכל לכבוד שבת, ועשו קצת סדר בבלגן. את בני הבחור שחררו אחרי כניסת שבת. מישהו חילק נרות, ואשתי הפצועה והמיוסרת הצליחה בקושי עצום להדליקן. תמיד האמא בוכה, והפעם אני בכיתי, ריבונו של עולם, בזכות מסירות הנפש בעניין השבת, שיגמר הסיטו הכי מהר שאפשר. מישהו הביא לי קפטן של שבת. לפחות זה היה לי. פתחתי במנחה, והמילים הראשונות קופצות מול עיני. הודו לדי' כי טוב!!! השם, אנא, תן לי כוח לשמוח!

בלכה דודי רקדתי, ושלימי בן השמונה התאמץ למחוא כפיים. סיפרתי לו סיפורים והוא ביקש שאשיר לו שירים איטיים. עוד שיר ועוד אחד. כשזימרתי "קה ריבון", והגעתי למילים "פרוק ית ענך", שמשמעותן - תגאל כבר את הצאן שלך, עם ישראל, התייפחתי. בכיתי ובכיתי, ופתאום התנערתי. לא טוב שהבן שלי יראה את אביו בוכה. גם כאן, מבעד לדמעות, ראיתי איך השם שמר על שלימי שלי. הוא נרדם עוד לפני שהתחלתי לבכות. בהמשך הלילה אמרו לי שיש לשלימי שבר רציני בלחי, ושניקח בחשבון שהעין ניזוקה. לקראת סוף השבת שטפו לו את העין, והנה, נסי ניסים, העין בריאה לגמרי. על הבנות מהפנימיה עברה שבת נפלאה. יש לנו יהודי שמח, ר' וועלוול גולדשטיין, שהיה אמור לטוס לביתו שבארצה"ב ביום חמישי, אבל 'משום מה' הוא נשאר בארץ והחליט לנסוע למירון עם הרה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א. כששמע מה שקרה לי, הודיע לי מיד, שאת השבת במירון הוא לוקח עליו, ואכן, הוא מילא את תפקיד האבא של שבת' באופן הטוב ביותר.

במוצאי שבת העבירו את אשתי ובני להדסה עין כרם, מלווים החליפו אותי ואני פניתי לבית הוריי. לשבת יש כוח, אבל עכשיו התחילו ימי החול, כולם סביב מההרים, ואני הולך להתפלל. עצבות גדולה משתלטת עלי. אני מיואש, מרוסק, שלוש אותיות ניצבות מול עיני, לזהטות ואינן מרפות: ל מ ה ?

למה זה קרה לי? למה דווקא בדרך לשבת מרוממת כזאת? מה בסך הכל רצייתי? להטעים לבנות ישראל טעמה של שבת. לתת להן כוח, להביא להן שמחה. לחבר אותן לקב"ה. הרגשתי נורא. ולא הצלחתי להגיד בוקר טוב. התפללתי בלב שבור, ובחסדי השם פגשתי חבר טוב. שכתי בפניו את נפשי בשאלתי, והוא ענה לי ככה: "עשרים ושש עצות אני יכול לתת לך. שורה של פסיכולוגים להעמיד לרשותך".

"לא צריך", אמרתי לו, "אני מכיר אותם מהפנימיה. תן לי תשובה הגיונית למה שקרה פה". "אני נותן לך. קח את המספר של קו השגחה פרטית, ותשמע את סדרת השיעורים על צדיק ורע לו". כשהגעתי הבייתה נשכחתי על מיטה עם הטלפון באוזן, והנה אני שומע, "שיעור סמך דלת, סייעתא דשמיא"... זה ר' דוד, חבר שלי, בחנוכה הזמנתי אותו ואת אחיו לשמח את הבנות. אני מקשיב ושומע איך כל דבר מחושב, איך הכל משמים, הכל מאהבה... כשנמצאים בתוך הסיטואציה, חייבים מישהו מבחוץ שיאיר את העיניים, ור' דוד עשה את זה. שבועיים ביליתי בבית החולים. וכל הדרכים הלוח וחזור, וכל זמני ההמתנה הייתי מחובר להנשמה פרטית משלי. קו השגחה פרטית. זה החיה אותי, כמו מים קרים אחרי הליכה בחום יוקד במשך שעות. זה נתן לי את המחשבות הנכונות, זה שמר לי על הכוח ורומם את ההרגשים. זה שינה לי את כל המבט על החיים בכלל, ועל מה שקורה לי בפרט.

מהרגע שהתחלתי לשמוע את השיעורים, התחילו הדברים לזוז בקילומטרים. אמרו שהבן שלי צריך להשאר בבית החולים זמן רב, ולבסוף הוא השתחרר תוך שבוע. את אשתי, שחררו להפתעת כולם תוך שבועיים, ואנחנו התארגנו לדירה זמנית בקומת קרקע, עד שתוכל ללכת. ביקשתי מהמזכירות של הפנימיה שיוציאו הודעה שהולך להיות זיץ. יהיה עונג שבת בליל שבת, שיארגנו שוקולדים ומרמלדות ואני אבוא לדבר. היה חשוב מאד בשביל הבנות שיראו וישמעו אותי אחרי הטראומה שעברה עליהן. בסעודת שבת ישבתי עם משפחתי בנפרד, וגם משפחתי של הנהג, חברי, סעדה עמנו. אחרי הסעודה נכנסתי לחדר אוכל. ענן כבד ריחף באוויר. השאלה "למה" עמדה בחלל. הבנות הרי לא שמעו את הקו בשבועיים האלו. כולן היו דרוכות. פתחתי בשיר שמח, ניסיתי לעשות 'מצב', אבל הבנות התחילו לבכות. אמרתי להן: אסור לבכות בשבת. יש לכן הרבה קושיות, ואני מזדהה. תדעו לכן, זאת לא מכה, זאת נשיקה. הייתה לכן "שבת מתנה טובה במירון", ועכשיו תהיה לנו "שבת אמונה ובטחון בבית לפליטות".

אני מסיים את המשפט הזה, והנה נפתחת דלת המטבח ואשתי נכנסת לתוך חדר האוכל! בלי הליכון ובלי מקל! אמנם נשענת על אשתי של הנהג, אבל הולכת! בכוחות עצמה!!! זה היה שיעור אמונה בהופעה חיה.

ורק אחרי שאני מספר את כל הסיפור הארוך הזה, אומרים לי אנשים - כל כך הרבה השגחה פרטית ראית בסיפור, ומה אתך? תן תודה שאתה נקראת אל האוטובוס וניצלת מהתאונה. אז אני נותן תודה! זוכרים את תפילת המנחה שהתפללתי בכניסת השבת פרשת משפטים? "הודו לדי' כי טוב!!!"

(יום ראשון פרשת פקודי, מהדורת לילה, אידיש. יום ראשון פרשת ויקרא, מהדורת לילה, עברית)

וגם לאחר את הקימה בבקר. בשעה ארבע לפנות בוקר, השעה שאני רגיל לקום בדרך כלל, אני מתעורר, ורואה בחור יוצא מהחדר. בשלב הזה גיליתי שהשעון כלל אינו עובד, והודיתי לקב"ה על שהעיר אותי.

במוצאי שבת מגיע אלי הבחור שיצא מהחדר בבוקר, ומבקש ממני סליחה על שהעיר אותי, הוא אומר לי: "משה, חברך לחדר, ביקש ממני שאעיר אותו. ידעתי שהוא ישן במיטה שבה ישנת, ולכן בטעות הערתי אותך".

"תודה" אמרתי לו, ובעיקר תודה לדי' על שנתן לי את השכל לוותר לו על המיטה, ובזכות זה להרוויח ארבע שעות של גן עדן עלי אדמות.

(יום רביעי פרשת ויקרא, מהדורת ערב)

הוא היה שם

נסעתי באזור שקט בשיקאגו. לילה. גשם. נהגתי בזהירות, ולפתע התפרץ מולי רכב ופגע ברכבי חזיתית. בנסי ניסים יצאתי ח'י, שלם בגופי, רק המכונית הפכה לגרוטאה. לעומת זאת, ברכב שמולי, אחד מהנוסעים הגויים נהרג.

שלושת הגויים האחרים מיד האשימו אותי ברצח. הם קראו למשטרה, וטענו במלוא התוקף שאני אשם בתאונה. השוטרים לא ביררו מדי הרבה. אם הנאשם הוא יהודי, זה מספיק להם. עם הוכחות כבר יסתדרו. כעבור כמה ימים קבלתי זימון לבית משפט.

החוק האמריקאי נוקשה מאד. ידעתי שאם הגויים האלה החליטו להעליל עלי עליה, הם יסדרו את כל המסמכים וההוכחות כדי שבטוח אצא אשם. העונש המינימלי לגרימת תאונה הוא שנתיים מאסר, וזה במקרה הקל. על פי היגיון - אין לי שום סיכוי לזכות במשפט.

בתקופת ההמתנה למשפט החלטתי לעשות מה שיהודי עושה. התפללתי להשם וביקשתי מעומק ליבי שיחוס עלי ועל משפחתי ויגזור את דיני לטובה. הוא השופט העליון על כל הארץ. יחד עם זה התחזקתי מאד באמונה ובטחון. שוב ושוב שיננתי, שרק הקב"ה עושה הכל ואין רשות לשום אדם להועיל ולהזיק. ידעתי, הוא העורך דין הטוב ביותר, ורק עלי נשענתי.

ביום המשפט החל נציג התביעה להרצות את דבריו באופן תקיף ומרשיע ביותר. אחר כך פנה השופט אלי לשמוע את הצד שלי. אמרתי רק משפט אחד: "נסעתי בזהירות כחוק, והרכב שבא מולי התפרץ וגרם את התאונה". יותר מזה לא היה לי מה לומר.

השופט הקשיב ברצינות, והתחיל לחקור את הסיפור. מי היה במכונית האדומה, ומי במכונית הכחולה. "האם יצאת לבד מהרכב?" שאל השופט את אחד הגויים שהיו ברכב.

"לא. מישהו הוציא אותי".

"יודע אתה מי הוציא אותך?"

"לא".

"זה היה אני" - - -

בעוד הגוי עומד נדהם, ואני עוד לא תופס את גודל הישועה, אמר השופט, "אני נסעתי מאחוריך וראיתי הכל. נסעת כמו חיה רעה. תגיד תודה שאותך לא שמים בבית סוהר".

ברוך השם, אני עומד כאן היום ומודה להשם על נפלאותיו.

(יום חמישי פרשת פקודי, מהדורת לילה, סיפור מספר 2, אידיש)

הנצחה פרטית

הכולל העולמי לאמונה ובטחון
'קו השגחה פרטית'
לעילוי נשמת הרה"ג ר' מאיר
בן הרה"ג ר' ישראל זצ"ל

5000 עלונים

נתרמו לזכר הרה"ק
רבי **שלמה בן יוסף זצוק"ל** הי"ד **מקריין**
לזכר הרה"ק רבי **ישעיה**
ב"ר **משה זצוק"ל מקרסטיר**
לזכות **עידן ישראל בן טרו**
זוגי **איריס בת סוליקה** ויוצ"ח שיחיו
לזכות **עובדי מרים פיננסים**
ע"ש **מרים חנה בת יעקב** הי"ד

2000 עלונים

נתרמו לעילוי נשמת הרה"ח ר' **בן ציון**
בן ר' **גרשון אביגדור ז"ל**
עלה למרום כ"ד אדר תשע"ב

1500 עלונים

נתרמו לעילוי נשמת מרת **חנה אלבנים**
בת הרה"ח ר' **זאב דוב ז"ל**
עלתה למרום י"א אדר ב' תשע"ט

1000 עלונים

נתרמו לרפואת **אברהם בן מאנצי**

1000 עלונים

נתרמו לרפואת **אהרן בן אסתר מלכה**

500 עלונים

נתרמו לזכות **מרדכי אריה בן אלישבע** לתשובה שלימה

500 עלונים

נתרמו לרפואת **פנחס בן פערל**

57,000

57,000 עלונים

הופצו השבוע ברחבי ארץ ישראל

חזקו מפיצי שמו יתברך בקביעות

הוראת קבע בבנק אינה מורגשת

אבל הבטחת הזוהר מורגשת לנצח נצחים

שיזכה לראות בניו

ובני בניו יראים ושלמים

(מבא בספר קיבוץ השר, פרק ק"א, שכר מזכי הרבים)

המעוניינים להפיץ את העלון

מוזמנים להתקשר

למשרד ההפצה

בטלפון 02-372-1801

מענה אנושי בין השעות 11:00 ל-13:15

ניתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ונחזור אליכם בס"י

לקבלת העלון במייל הרשמו בכתובת P023011300@GMAIL.COM

הצמאון הולך וגובר

חטוף, ותהיה גם אתה מהמפייצים בעולם את שמו יתברך בקביעות

ותזכה להבטחת הזוהר

שיזכה לראות בניו ובני בניו יראים ושלמים.

התקשר לקו 02-30-11-300 והקש על מקש 6

או בעמדות נדדים פלוס ברחבי הארץ על שם 'קו השגחה פרטית'

להשתתפות ולהנצחות בעלון במענה אנושי 0527-199-866

שיחו בכל נפלאותיו

רב שיח תורני רעיוני בין משתתפי "קו השגחה פרטית"

הורטים שאתם פוגשים כאן נאמרו בחבורה העולמית, בקו השגחה פרטית, ונערכו כאן בחבורה אחת. הנכם מוזמנים לקחת חלק, לשמוע וכן להשפיע על החבורה, ולשתף אותנו בהגיגי לבכם. (כשלושה מס' 2)

ראו מה גרם בכיה של אשה גויה

המרגלים היה מוטל לחשוב: הן הקב"ה עשה את זה, וזה ודאי לטובתנו. בן אדם צריך לחפש את הטובה שבדבר, ואם יתבונן במבט של טוב על האופן שהקב"ה מנהל אותו, הוא ימצא.

יעקב דוד מאלעד: ידוע שהקב"ה סידר את זה כך, שתושבי הארץ יעסקו בלוויות, וככה לא יבחינו במרגלים. הרי אם היו מגלים אותם, הייתה זו צרה צרורה. הקב"ה הקדים להם הגנה, והעסיק את האויבים באבל. אם מתבוננים, אפשר לראות את גדול הנס, איך זה שבכל מקום ממש כולם מלווים מתים? הלא דבר הוא! השגחה מאת השם, לשמור עלינו, אבל אפילו דבר בולט כזה, לעול להישכח ואף להתפרש בצורה לא טובה, אם לא מתבוננים בפלאי ההשגחה.

חיים אהרון מירושלים: השגחה יש על כל פרט ופרט. המשגיח רבי גדלי איומן זצ"ל, משיבת קול תורה, אמר כי בראש השנה תוקעים מאה קולות, וחז"ל אמרו שזה כנגד מאה פעיות של אם סיסרא. מה הקשר? בני ישראל מקיימים את המצווה הנעלה של תקיעת שופר, וממי הם לומדים כמה תקיעות לתקוע? מאישה שגידלה בן רשע כזה, שנלחם בעם ישראל. זה אומר דרשני.

בכלל, בשל מה היא בכתה? כי הבן שלה יצא למלחמה ביהודים ולא חזר. היא עומדת לה בחלון, ובוכה. מי שם לב לבכיות שלה? יש כאן עם שלם ששמח במפלתו של הצר הצורך, דבורה הנביאה פותחת בשירה על נס ההצלה, ושם בוכה לה אישה אחת... סביר להניח, שבעצמה לא ידעה כמה בכיות היא בוכה. מי סופר אותה בכלל?

הקב"ה סופר! כן. הוא סופר את הפעיות של אישה במצב ירוד כל כך, גם רוחנית, גם גשמית. ביום ראש השנה, יום ההמלכה של מלך מלכי המלכים, אנו תוקעים בשופר ומוזכרים בזה, שה' משגיח על כל העולם כולו בפרטי פרטים, ואם ככה שמים לב לבכי של גויה, על אחת כמה וכמה שהקב"ה סופר דמעות של יהודי!

נפתלי מאיר מאנטוורפן: בשמים הכל מחושבן. אין שום דמעה שנעלמת. דבר לא נאבד. רואים כל צער וכל כאב. ומזה שזוכרים שהקב"ה נמצא ורואה הכל, תבוא הישועה.

שלמה משיקאגו: אנשים אומרים "ראיתי השגחה בעיניים". מה פרוש בעיניים? העין, יש לה כל מיני נטיות להביט. יש עין טובה ועין רעה, יש צר עין וחמדן, יש מי שתמיד כשהוא מסתכל לצדדים, הוא רואה שהדשא של השני ירוק יותר. יש מבט פסימי ומבט אופטימי. יש מי שתמיד רואה מעלות, ויש טיפוס ביקורתני, שתמיד נטפל לחלק הפחות יפה. ככה זה גם כשמדברים על השגחה. השגחה רואים "בעיניים", על ידי שמכוונים את העיניים, שניגשים אל העולם במבט של השגחה. עוד לפני שקורה משהו, יודעים שהכל לטובה. לכן, אחר כך, כשכבר קורה מה שקורה מאת השם, הבן אדם כבר מוכן, והוא מיד פונה להסתכל בטובה שבעיניו.

רחמים מראש העין: על המרגלים כתוב "ויוציאו דיבת הארץ". מה הייתה הדיבה? "ארץ אוכלת יושביה וכל העם אנשי מידות". רק בהמשך כתוב שהם דיברו אודות הפירות הענקיים והמשובחים שגדלים בארץ ישראל. רש"י במקום מסביר, שהמרגלים סיפרו שבכל מקום שהלכו ראו שקוברים מתים. עולה כאן שאלה: כאשר דיברו המרגלים אודות הפירות, מובנת הטענה כלפיהם. הרי פירות גדולים ועסיסיים הם ברכה! הם הוכחה לרוב שפע והצלחת היבול, על כן מובן שלא נהגו כהוגן בהציגם את הפרי באופן שלילי. הרי זה ממש להפוך את הטובה לרעה, אבל דווקא בעניין קבורת המתים, הם לא הגזימו ולא שינו מאום מהאמת. אכן, כך היה. בכל מקום שהלכו ראו שסוחבים מיטה, ואנשים הולכים אחריה ובוכים. מדוע אם כן, זה נחשב "דיבת הארץ"? הלא זה היה תפקידם של המרגלים, לברר את טיב הארץ.

התשובה על כך היא יסוד גדול. גם כשרואים דברים קשים, עלינו לדעת שיש מנהיג לבירה, והעולם מנוהל על ידי הקב"ה. יש מגפה, וזה כואב, אבל כל מה שהשם עושה הוא טוב וכל מה שהשם עושה הוא טוב!

קיימי דירה, ממש בדרך לקבלת המפתח הכל התפוצץ, ונשארת בינתיים ללא דירה.

חברי לא הבין איך אני הולך רגוע ושליח כחילו לא קרה כלום,

אמרתיו לו, אם תאדין לקו השגחה פרטית תבין גם תבין.

תגובות המאיינים

חייגו: מארץ ישראל - 02-30-11-300 / 400

מארה"ב - 646-58-52-979

מאנגליה - 44-330-3900-489

מבלגיה - 3233-696-766

קו השגחה פרטית

להתחזק. להתמודד. להשתנות.



גליון

274

פרשת שבוע – פרשת תשל"ט

השיבו שניהם בחיוב, לקח החזו"א פתק וכתב עליו: "התחייבות מצד הכלה לתת דירה".

מרן הגרי"ש התפלא מאד על ההכרעה החותכת, ושאל את מרן החזו"א "מאי חזית?", חייך מרן החזו"א ואמר לו: "את כל ההנהגות שנהגת עד היום תמשיך כרגיל, אל תעשה שום השתדלות להשיג כסף עבור הדירה, אלא שהדירה תגיע דרך הצינור שלך".

שמע מרן הגרי"ש וקיבל. חודש ימים לפני החתונה הגיע שליח ממרן הסטייפלר למרן הגרי"ש, לשאול אותו מה קורה עם הדירה, ענה מרן הגרי"ש לשליח: "לך למרן הסטייפלר ותזכיר לו את מה שהחזו"א אמר..."

כששמע זאת מרן הסטייפלר, נכנס לביתו של החזו"א ואמר לו: "המחותן אמר שהוא שומע למה שאמרתם לו, שעליו להתנהג כרגיל, ולא לעשות השתדלות בדבר".

אמר לו מרן החזו"א: "למה באמת הלכתם אליו? עליכם ללכת לחמיו, מרן ר' אריה לויין זצ"ל, ולומר לו שבעוד חודש החתונה, ואין עדיין דירה".

אכן כך עשו, ורבי אריה לויין השיג את הכסף וארגן להם דירה... [הרב אהרן כהן - לקראת שבת מלכתא]

וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלְּפָנָי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם (י, ב)

מידה כנגד מידה, חטאו כאן באש ולקו באש (חזקוני)

בארצות הברית פורסם על עורך דין ידוע, לא-יהודי, שנתקף בשיגעון נורא, עד שמת לפתע במיתה משונה מאד, ואיש לא ידע מה היה הגורם לכך. העיתונים בחו"ל דיווחו בהרחבה על מיתתו של עורך הדין, והקהילה המשפטית גם היא נתקפה בהלם לאחר הארוע.

אכן, מי שהסתכל רק על מקרה המוות המוזר ולא השקיף על האירועים שקדמו לו, מתוך אספקלריה של אמונה, לא יכול היה לתפוס על מה ולמה מת העו"ד במיתה שכזו. רק אדם המהלך בהרגשה ברורה שיש בורא לעולם, ואין עוד מלבדו, הבין את הקשר בין מקרה אחד לשני. יהודים המתגוררים באזור סיפרו לנו שכמה שנים לפני שעורך הדין ההוא השתגע ויצא מדעתו, הוא ייצג אחד מלקוחותיו שתבע יהודי למשפט. מיד בתחילת המשפט ראה עורך הדין

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי קָרָא בְּמִשְׁחֵה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְאֶהֱרֹן יִשְׂרָאֵל (ט, א)

כתוב במדרש (ויק"ר יא, ח): 'אמר ר' עקיבא נמשלו ישראל לעוף, מה העוף הזה אינו פורח בלא כנפיים, כך ישראל אינם יכולים לעשות דבר חוץ מזקניהם'. היכולת של גדולי ישראל לראות ולהבחין בדברים שאנשים רגילים אינם יכולים לראות, נובעת מחכמת התורה שיש בהם, שהופכת אותם לנקיים מכל הדברים החיצוניים והאישיים, ואין להם אלא רק דעת תורה.

על ידיעותיו העמוקות של מרן ה'חזו"א איש' והתמצאותו המופלאה בכל תחום ועניין במכמני החיים, כתב בשו"ת 'שבט הלוי' (ח"י סימן י"ג) מרן הגאון ר' שמואל הלוי ואזנר זצוק"ל, שברור לו שיכולת זו הגיעה לו מכוח לימוד התורה 'לשמה', כמבואר בפרקי אבות, שהוא אחד הסימנים שמגלים לו רזי תורה, והיינו סודות התורה, שא"א בשכל האנושי לעמוד עליהם, את זה מגלים לו במתנה מן השמים.

כאשר הגיעה בתו של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, מרת בת שבע ע"ה לפרקה, לא היה לו לתת עבודה מאומה לנדוניה. כידוע, באותו זמן, המצב הכלכלי ששרר בבית, היה בכי רע. בני משפחת אלישיב חיו בדחקות ועניות נוראה, הכסף שקיבל הגרי"ש מ'אהל תורה' ומ'תפארת בחורים' הספיק בקושי לצורכי אוכל נפש, להביא לחם לבני ביתו.

לאחר שהוצעה הצעת השידוך של רבי חיים, נפגשו בני הזוג מס' פעמים, ואז הגיע הזמן לדבר על הכספים. לשם כך נסע הגרי"ש אלישיב לב"ב, כדי להיפגש עם אבי החתן מרן 'הסטייפלר' זצוק"ל על הנושא הכספי ועל שאר הדברים הקשורים לשידוך.

מרן הסטייפלר אמר למרן הגרי"ש אלישיב שהוא מעוניין לקבל דירה עבור בנו. אמר לו מרן הגרי"ש: "הבן שלכם אכן מאד חשוב, אולם בתי גם היא חשובה. אמנם נהוג שצד הכלה נותן יותר, אולם לא הכל...".

ענה לו מרן הסטייפלר: "בחדר הסמוך יושב גיסי מרן החזו"א, בא נכנס ונתייעץ עמו". שמע מרן החזו"א את שניהם ושאל אותם: "האם תקבלו את מה שאני אומר לכם?"

השבועיים הוא היה שואל אותה אם מכרה את המניה], וכך יצא שבסופו של דבר המניה לא נמכרה, ובחשבוננו עלו רווחים אדירים...

[הגש"פ-חשוקי חמד']

זאת הוֹזִיָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ (יא, ב)

סיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: יום אחד זכיתי לביקורו של פרופסור מהטכניון, שטרח ובא מחיפה לחדרה, כדי להתווכח. הבהרתי לו שאין לנו מכנה משותף, והצבעתי בפניו על דברי הגמרא במסכת ברכות (ז): "מורגל היה בפי חכמי יבנה: 'אני בריה, וחברי בריה'. פירש רש"י: 'אני, העוסק בתורה, וחברי עם הארץ, כשם שהוא אינו מתגדר במלאכתי כך אני איני מתגדר במלאכתי'. אני איני מנסה להתווכח איתך בענייני התמחותך, מכיר אני בבורותי בהם, כך אל תנסה להתווכח עימי בענייני דת, כיון שאוכיח לך כמה בור אתה בהם!".

סבר וקיבל. ראה איך התלמידים שוקדים על תלמודם, באיזו התלהבות וריתחא דאורייתא, כשהוא אינו מבין אפילו את השפה, אינו יודע מושגים בסיסיים. רק דבר אחד התמיה אותו: "אמור לי, איך יכולים הם לשבת כך ארבע עשרה שעות ביממה ולהתנדנד, קדימה ואחורה, קדימה ואחורה? אני הייתי מקבל נקע, פריצת דיסק..."

אמרתי: "טוב שהזכרת לי! הגעתי לכאן ברכבת. עליתי בתחנת ארלוזורוב וירדתי בחדרה. מולי ישב בחור חילוני - אתה ודאי יודע, בין המושבים יש שולחן קטן - הוציא מתיקו כריכים וירקות, בלי עין הרע, וכל הדרך לעס ובלס. שמע, הבאתי איתי ספר, אבל לא יכולתי להתיק את עיני ממנו. הלסת עלתה וירדה, עלתה וירדה, עלתה וירדה. מערת הפה התרוקנה ונגדשה, התרוקנה והתמלאה, והלסת טחנה וטחנה. אילו היו אומרים לך לפתוח ולסגור, לפתוח ולסגור חצי שעה, היית מקבל עווית, היה נתפס לך החיך, התכווצות שרירים. איך הוא עשה זאת!?"

הפרופסור לא הבין: "שמע, זו לא הייתה סתם תנועה, הוא אכל, לעס!"

"אז מה", לא הבנתי: "אילו הייתה שם נסורת, לא היית מקבל נקע בלסת?"

"אבל הוא אכל, הוא נהנה!" מחה.

"והבחורים האלו, היודע אתה כמה הם נהנים!?"

"אה", הוא הבין. לא בדיוק, אבל את הכיוון... [והגדת']

וְהִתְקַדְשִׁיתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים

כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי (יא, מד)

לאן נושבת הרוח, והבין שהצדק נמצא לצדו של היהודי. כיון שנשכר על ידי הצד השני, ורצה לשלשל לכיסו את השכר הגדול החליט להוכיח בפני השופט שהיהודי הנתבע אינו שפוי בדעתו. בדרך זו הוא ביקש להראות בפני השופט את צדקתו של הגוי. אבל מה עושים כאשר גם את זה אי אפשר להוכיח, שהרי מדובר ביהודי שפוי בהחלט? - גיבש עורך הדין במוחו רעיון שטני, והחליט לממשו. כאשר התכונן היהודי לעלות באחד הדיונים אל הדוכן, ולהציג את טיעונו, צבט אותו עורך הדין צביטה עזה מאחוריו, וכדי שלא יזהו אותו כמי שעשה את המעשה - ביצע את הצביטה בזריזות ידיים גדולה... מרוב כאב, החל היהודי, שהיה בדרכו לדוכן לצעוק ולקפץ בתוך אולם המשפט, הכאב היה כל כך חד, שבמשך דקות ארוכות לא הצליח להרגע, וכיון שעל פניו לא היתה צריכה להיות לו כל סיבה לצעוק, והוא לא הצליח לשכנע את השופט שאחד הנוכחים צבט אותו, יצא מופסד בדינו.

כל המעורבים במשפט ההוא, אולי הספיקו כבר לשכוח את הענין, אבל השי"ת לא שכח, ושילם לעורך הדין בדיוק כפי המגיע. מידה כנגד מידה.

וכיון שמידה טובה מרובה ממידת פורענות, הבה נשמע כיצד משיב הקב"ה ליראיו, במידה כנגד מידה: יומיים לאחר ששב מרן בעל ה'אילת השחר', הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל ממסעו במוסדות התורה של אמריקה, בחורף תשס"ה, צלצל הטלפון בביתו, על הקו היה אדם שמימן את כל הוצאות הטיסה של ראש הישיבה ופמלייתו, וכן את שהותו הממושכת ביבשת האמריקנית. אותו גביר סיפר להגראי"ל שטיינמן דבר מופלא. לפני שראש הישיבה הגיע לאמריקה, הודיע האיש למזכירתו שכיון שיהיה עסוק מאד במהלך הביקור, הוא מתכוון לעזוב את המשרד למשך שבועיים, ונתן לה הוראות לביצוע. אחת ההוראות היתה למכור 'מניה' שהשער שלה בבורסה עלה, ואפשר עתה להרוויח במכירתה. הוא גם הורה למזכירה שבמהלך השבועיים הבאים לא תעביר אליו אף שיחת טלפון. והנה, מיד לאחר תום הביקור, חוזר האיש למשרדו. ומתברר שהמזכירה שכחה למכור את אותה מניה.

הגביר מתקשר לבורסה כדי לברר מה עלה בגורל המניה ולהזדרז למכרה עתה, ומה מתברר? עקב שינויים בשוק הנפט העולמי, עלתה המניה ממש עכשיו בעשרות אחוזים!!! זה דבר שאינו מצוי כלל, כידוע בבורסה האמריקנית. וכך התעשר האיש ביום אחד בהון עתק. ויוצא א"כ שאם היתה המזכירה מוכרת את המניה באותו יום שביקש, לא היה מתעשר עד כדי כך.

כיון שראה השי"ת את מסירותו לראש הישיבה, ואת הכספים המרובים שהזיל מכיסו על מנת שביקורו של הגראי"ל יעלה יפה, נתן השי"ת בראשו להודיע למזכירה שלא תעביר לו שום טלפון [כי אם היתה מתקשרת אליו במהלך

'והתקדשתם והייתם קדושים', כשם שאני קדוש כך אתם תהיו קדושים, כשם שאני פרוש כך אתם תהיו פרושים (ספרא שמיני יב, ג)

חם וטעים, תמיד שתהו כשהיה קר, לא ברור האם היה זה בכוונה או שהיה שקוע בשיעור ושכח או שעשה זאת כדי שיוכל לברך ברכה אחרונה שכידוע דעת הפוסקים שלא מברכים כששותים כוס רותח ומהביל שלא ניתן לשתות ממנו רביעית בבת אחת. כך או כך, ראו שלא נהנה מכוס שתיה רותח.

כידוע, בסביבות גיל שלוש בעקבות חולי של בתו קיבל על עצמו כמה קבלות, בתוכם קבלה שלא ליטול ידיים רק לסעודה של מצוה, וכך עשרות שנים לא אכל כי אם מסעודת מצוה. בשנים מאוחרות היו בני המשפחה ותלמידים מביאים לו אוכל מסעודות מצוה שעשו - גם כשלא השתתף בהם - כדי שיוכל ליטול ידיים. גם במאכלים אחרים העדיף לאכול משיירי מצוה, שבת או סעודות מצוה. גם במה שכן אכל ראו לא פעם שהקפיד על 'תענית הראב"ד', דהיינו שהיה משאיר בצלחת מעט אוכל שלא אכל, או שהיה מפריש מראש או שהשאיר בסוף המנה.

אחד מתלמידיו עשה פעם לרבינו קידוש בשבת בבוקר. לאחר הקידוש שלח רבינו את ידו לקחת עוגה מהצלחת, לפתע משך ידו מעוגה טעימה שהיתה שם ולקח עוגה פשוטה יותר ופלט: "סיז צו טייער" [-"זה יקר מדי"]. לרגע לא הבין התלמיד מה נוגע מחירה של העוגה בחנות לעכשיו. אולם מיד הבין שלא דיבר על מחירה של פרוסת העוגה בחנות, אלא התכוון לדברי מרן הגר"י סלנטר שהעולם הזה הריהו כבית מלון יקר, שכשם שבמלון משלמים על כל דבר קטן סכום רב, שכן התשלום אינו על המאכל אלא על כל הפאר וההדר של המלון, כך בהנאה מחיי עולם הזה התשלום על ההדר בשימוש בגשמיות הבריאה.

פעם כאשר יצא רבינו מברית מילה של אחד מאברכי הישיבה. כדרכו נטל רבינו צלחת משולחן העוגות כדי שיהיה לו אוכל משיירי מצוה והלך עמו בדרכו לרכבו, כאשר כבר היה קרוב לרכב סב לפתע על עקביו וחזר לאולם. הנוכחים לא הבינו מדוע הוא חוזר. הלך תלמיד אחד בעקבותיו וראה שהוא מחליף את צלחת העוגות באחרת. שאלו התלמיד: "ילמדנו רבינו מה העניין?" ענה לו: "סיז גיווען צו גוט" [-"זה היה טוב מדי"]...

כך באוכל וכך בכל ענייני עוה"ז ראו איך שההביל את כל ענייניו. למשל, כשהתארח בביתם של שועי ארץ ועברו דרכו סכומי כסף גדולים ושמח בזה שהשיגם לכלכלת הישיבה, ההביל את החלק הגשמי שבזה ורק מה שיוכל להשתמש בזה לישיבה או לרוחניות. כמה פעמים כשנכנס לחתונות מפוארות היה אומר לבחורים: "עוד כמה שעות אפילו מפות לא יהיו כאן לשולחנות". פעם לקחו אחד הגברים שביקר בביתו לאיזה גינה מרהיבה ומהודרת ביופיה, מתוך מחשבה ששם ינוח וירגע, שהרי בלאו הכי הוא לומד. לאחר שאותו אחד הלך התחנן רבינו למלוויו שיקחו אותו משם, כששאלוהו לדחיפות העניין, ענה שוב: "זה יותר מדי!".

למרות שגדל באמריקה החומרנית והנהנתנית, ואולי דווקא משום כך, קידש הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל את עצמו ומגיל צעיר הרחיק עצמו מהבלי ותענוגי עולם הזה מחשש שהם עלולים להפריע לגדילתו וצמיחתו. דרגת קדושתו ופרישותו היתה בהצנע לכת ורב הנסתר בה על הגלוי, שככל שראו וידעו - ידע להסתיר מעיני כולם את פרישותו מהנאות העולם הזה. ובאמת, הוא לא נתפס בעיני הציבור כאדם פרוש מעולם הזה, והיה נראה טבעי עם כל אדם שהוא. אך אדרבה, במקום שאתה מוצא ענוותנותו שם גדולתו וחסידותו.

במשך השנים הראשונות בארץ ישראל ישב רבינו עם הבחורים בכל שעות היממה משעות הבוקר המוקדמות ועד שעות הלילה המאוחרות ואז הם ראו גם את מנהגו במאכליו שהיה אוכל בפרישות, במידה מצומצמת מאד ולא אחת כשהביאו לו את האוכל היה מוריד מראש חלק ממנו, ומורה להעבירו לצלחתו של חתנו הג"ר חיים דב שיהיה לו כח בשקידתו העצומה או שהעביר זאת לאחרים, תלמידים וכד', ולעצמו השאיר מעט מאד. כך מעידים רבים שבמשך השנים היה מוריד ממה שהרבנית שמה לו - כאשר היה ברור לו שלא תדע מזה - לאחרים. כך גם בבתים שהתארח ונתנו לו כיד המלך כראוי לאורח שכזה, חיפש ומצא שעת כושר כשלא ראו וביקש מאחרים שיאכלו חלק ממנתו.

מלבד זאת היה לו בישיבה במשך שנים רבות כופתאות מיוחדות שהיו עשויות מדגים טחונים שזה היה מאכלו. סיפר אחד התלמידים שנכנס פעם למטבח הישיבה וראה את הטבחית עוסקת בבישול קציצות אלו ומתוך סקרנות ביקש לטעום מהם. התברר שטעמם היה תפל מאד מאד, שכן לא היה בהם שום תוספת, קמח או מלח או תבלין אחר, עד כדי כך שצריך היה להזהר שלא יתפוררו במהלך הבישול שכן לא היה מה שידבקם. לא ברור מה היתה הסיבה שאכלם האם היה זה שלא להנות מעוה"ז או משום שנזהר ממאכלים שיכולים להפריע למצב של גוף נקי בהיותו מניח תפילין בכל שעות היום, כך או כך, למד אותו תלמיד על דרגת פרישותו של רבינו שאכל דגים אלו בלי שום טעם בקביעות עשרות שנים.

כמו כן תלמידו הג"ר משה לואיס ראש ישיבת 'שערי חיים' היה מביא לו מדי יום מאפה אותו הכינה רעייתו הרבנית, מאפה שנעשה מחומרים בריאים בהדרכתו, קמחים ודגנים, שמרי בירה וכד' כמעט בלי טעם. כששאלו מישהו פעם איזה טעם יש לתערובת כזו? התפלל על השאלה, והשיב: "איני יודע, זה טעים ובריא!"

דבר נוסף, היו מביאים לו בשיעור כוס קפה מהביל להרוות צמאונו בשעת השיעור. מעולם לא שתה את הקפה כשהוא

רבי אברהם שקלאר ששימש את רבינו במשך תקופה בשעות הצהריים סיפר, שכאשר החל את תפקידו הדריכוהו שקודם שמגיש לפניו את החלב ישים לב להריחו אם אינו חמוץ ומקולקל, שכן רבינו עצמו לא יבחין בזה והדבר עלול להזיק לו...
[מגדלתו ומרוממתו]

קדושתו ופרישותו של הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל בעיני אכילה היתה מהמפורסמות, והמיוחד בה שנעשתה בפשטות ובדרך אגב...

למשל, הוא אכל עוף ובשר רק כאשר היה סמוך ובטוח בכל הנקודות ההלכתיות, אך היו שנים ארוכות, שמשום מה החמיר, וממילא בכל הארוחות אכל ירקות ומוצרי חלב, ביצה ולחם, וחוזר חלילה.

דרך אכילתו היתה באופן זה: לאחר נטילת ידיים המוציא, אכל תחילה את הלחם בדקדוק ובמחשבה [אכילת המוציא בכדי אכילת פרט] ומכאן ואילך, קשה לדעת אם מחמת עיונו בתורה לא ידע כל עיקר מה מכניס לפיו, או שאיבד בכלל טעם כל שהוא באוכל, מה שהיה נראה בחיצוניות כאילו היתה לו עבודה נעלמת ועילאית בעת האוכל. אם היו מכינים לו לדוגמא, מגש עם פרוסות לחם, קוביית חמאה, סלט, ריבה, גבינה, חלב ומים וסוכר, אכל לפי מה שהיה מונח על המגש: גבינה, סיים, אכל את גוש החמאה – הכניס לפה וסיים, אח"כ סלט הירקות, לאחר מכן ריבה. ממש כך – אחד אחרי השני, מתוק או חריף. בסבלנות, בנעימות ובפשטות, מה משנה איך הויטמינים נכנסים לגוף... וכל זאת ללא גינוני פרישות ויחוד חיצוניים, אלא ר' אברהם כמו שהוא, כאילו לא קרה דבר. גם בבית אכל כך, ואף בסעודות שבת - לא לפי הטעם וצורת האכילה המתבקשת למי שטעמו בפיו - אכל ושבע לכבוד שבת בלי להתייחס כלל לפרטי המאכלים. [ועם זאת היה משבח את הרבנית שוב ושוב "כמה שהאוכל טוב, מחזק את העצמות", "נפלא ממש", ועוד נוסחאות מעומקא דליבא].

בנוסף מעיד תלמיד מובהק: "כארבע שנים הייתי חברותא שלו, ופעמים רבות בשעת ארוחת צהריים הביאו לו אוכל חם, אך מעולם לא אכלו חם. מהצד היה נראה שאין לו בכך שום כוונה, אלא פשוט אחז תמיד באמצע המהרש"א או הרשב"א ולא הפסיק ללמוד וממילא האוכל איבד את חומו. אבל יתכן מאד שהיה לו בזה דקדוק הלכה כל שהוא או שבירת תאוות האכילה וכיוצא"ב, וכדרכו להסתיר להעלים הנהגותיו בקודש".

לילה אחד קרוב לחצות, הבחין אחד הבחורים כי הרב פוסע בין חדרי הפנימיה ועל פניו מבט של חיפוש. 'אולי עוקב אחרי בחור, שמא מחפש את אחד הבחורים – מקרה לא מצוי'. השעה היתה מאוחרת. הבחור ניגש אליו בהססנות: "הרב מחפש מישהו?" ר' אברהם השיב, כי עדיין לא סעד את סעודת הלילה כי אין לו מלח לטבילת המוציא, וכיצד יטול ידיים אם אין מלח!? וכעת הוא בחיפושים אחרי מלח...

הבחור נעמד לעזרתו לגייס את המלח הנכסף... ר' אברהם ניסה את מזלו בחדר של מגיד השיעור ר' יוסף וייס זצ"ל, אולי שם יש מלח, ואכן הנה הם מצאו בארון בצידו החדר מלחיה עם מלח שהביאו ממטבח הישיבה לחדרו של הרב וייס. אלא, שבשעה מאוחרת כזו הרב וייס לא היה בחדרו, ואיך יטול את המלח ללא רשות מפורשת, שמא המלח שייך לו, ולא לראש הישיבה, כי זכה במלח כאשר הביאו לו מהמטבח את שקית המלח, ואיך יטול קמצוץ מלח ללא רשות?!... הוא היה נבוך. תוך כדי הבחין כי ליד המלחיה שלא עמדה יציב, מפוזר מעט מלח שנפל, את גרגירי המלח הללו חפן לתוך כפו באומרו, שמעט מלח המפוזר בצורה כזו, בוודאי מותר ליטול, כיון שבכל מקרה המלח יזרק לאשפה, והרי הוא כהפקר.

הבחור ליווה את הרב בברכת לילה טוב, ונטל כמה גרגירי מלח בכף ידו הצעירה, כדי למלוח בהם את תבשילי חייו – ללמוד ולהשכיל מדרכי רבו...

שח אחד מהבחורים שזכה להימנות על דיירי חדרו בישיבה: פעם הבחנתי כי בצידו השולחן מונח מאכל, שנותר מסעודת הצהריים של אמש. סידרתי את השולחן, וכמובן שהוצאתי את שיירי ארוחת צהריים של אתמול לאשפה. כאשר הרב נכנס שאל: "איפה מנת האוכל שהיתה כאן?" תמתי שהרב כלל מתעניין באוכל: "בשביל מה הרב צריך את זה!?"

"היום ראש חודש ושמרתי את זה מאתמול, שיהיה לסעודת ראש חודש". ... [כמבואר מנהג המדקדקים במשנ"ב סימן תי"ט סק"ב], התנצלתי בפניו וסייעתי לו להשיג מאכל אחר לכבוד ראש חודש...

היו פעמים שכשביקש להוסיף מאכל לכבוד ראש חודש, היה יוצא לחנות לקנות דבר מה – מה שראה מול העיניים על המדף בחנות, ומה שהמוכר בחנות המכולת הציע לו. בתקופות האחרונות שתי יין לכבוד ר"ח. הוי עובדה שהוא מיהר, והמוכר הציע לו גלידה, הוא לקח שילם ויצא, הניחה בחדרו על השולחן, עלה לבית המדרש ללמוד, ושכח מהעולם ומלואו. לפני שקיעת החמה נזכר כי עדיין לא אכל את המאכל לכבוד ראש חודש, ירד לחדרו במהירות, וכמובן מצא כי הגלידה נמסה על השולחן.

מספרים כי פעם היתה לו 'כוונה' מיוחדת להמיס גלידה... היה זה, כאשר אברך קצת שובב, הציע לו גלידה לכבוד ראש חודש. בענותותו לא עשה מבקשתו עסק והסכים בטבעיות האופיינית לו... האברך הביא גלידה בצלחת, ואז ר' אברהם החכים מולו, והחל בדיון מרתק בהלכה, אודות ברכה על גלידה: ממה היא עשויה ואיך המרכיבים ישפיעו על הברכה של הגלידה. אותו אברך העמיק גם הוא איתו, ועד שהדיון ביניהם הסתיים, היא נמסה, וכך אכלה מתוך הצלחת, ושיבח את הנותן בחום על הגלידה המיוחדת שהעניק לו... [ויאמר הנביא]

לתגובות הערות: שגיא 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 18:37

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 19:35

ר"ת: 20:11

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 394 29.3.2019 - כב' אדר ב' תשע"ט

וְהוּא הוֹשִׁיעַ לָהּ צְדִיקִים וְבוֹא בּוֹ

פְּרִשֶׁת - פְּשִׁימִי - שֶׁבֶת פָּרָה

צרות או ביזיונות? הרב אלימלך בידרמן שליט"א

היה זה בבית אחת מנכדותיו של הצדיק הקדוש, ר' שלמה מזוועהיל זצ"ל. רעב כבד שרר בבית, הילדים הקטנים בכו מרוב מחסור, וההורים המסכנים ניסו להשיג בפרוטות שבידיהם מעט לחם וחלב שכבר עבר זמן טריותם. הילדים הלכו עם בגדים שזרקו השכנים, כשהנעליים שלרגליהם היו קרועות. עוף לשבת היה בגדר מותרות, וההורים המסכנים הרגישו כי הגיעו מים עד נפש. "איני יכולה יותר", בכתה האם, "הולכת אני להתחנן על נפשי אצל סבי הקדוש ר' שלמה מזוועהיל שיברכנו בישועה", אמרה ויצאה לעבר בית סביה הקדוש.

"סבא", בכתה בכי תמרורים, "המצב קשה מאד בבית, אין לנו מה לאכול. בבקשה, יפעל סבא בשבילנו ישועה שנזכה להאכיל את ילדינו כראוי". הסבא הקדוש, הביט בנכדתו באהבה ואמר לה: "לכי בהקדם אל הכותל המערבי ושפכי שם את ליבך לפני הבורא, והוא ירחם וישלח ב"ה ישועה".

הנכדה שידעה כי כל דבריו הם קודש קודשים, עשתה מיד את דרכה לכותל. והנה, בהגיעה אל רחבת עזרת הנשים ב'כותל' פרצה בבכי קורע לב כשהיא פורקת את המועקה הקשה שבליבה. "טאטע" (אבא), זעקה לפני הבורא, "ראה את ילדי הרעבים ורחם עלינו. כל הנשים שברחבת הכותל נבהלו מבכיותיה ולא ידעו מה אירע לה.

"גברת חצופה", צעקה לעברה אחת המתפללות "את מוכנה להיות בשקט?!

את מפריעה לכולן להתפלל. זה ממש חוסר דרך ארץ! תתביישי לך".

נכדת הצדיק לא התכוננה לקבל מטר ביזיונות שכזה, כשהיא רואה את כולם מביטות בה. לא היה לה מקום אחר ללכת, שכן באותם ימים היתה עזרת הנשים בכותל המערבי קטנה וצפופה עד למאד. ליבה נשבר עוד יותר, והיא פרצה בבכי נורא, שהרי מלבד מצבה, הרי שכעת אף מבזים ומביישים אותה לעין כל. "חוצפנית, תסתלקי מכאן", צעקה שוב אותה גברת "הכותל לא רק שלך!".

נכדת הצדיק הרגישה נורא, היא התביישה עד למאד, בפרט שאותה אשה צעקה עליה עד שנשמע קולה עד לרחבת הגברים. היא לא יכלה לסבול את הביזיונות יותר, ועזבה את המקום שבורה ורצוצה.

בדרכה לביתה, היא רואה על הרצפה דבר מוזר. היא מתכופפת ולהפתעתה היא מגלה מטבע 'נפוליאון זהב' – מטבע בעל ערך, היכול לפרנס משפחה גדולה במשך כחצי שנה. היא כל כך שמחה והחלה להודות לה' בדמעות של אושר על הישועה הגדולה ששלח לה ושמע את תפילתה.

בהתרגשות עשתה את דרכה מיד אל סביה הקדוש, על מנת לבשר לו על הישועה. "סבא", קראה "שמע ה' את תפילתי והושיעני וכבר מיד בדרכי מהכותל מצאתי מטבע 'נפוליאון זהב' יקר. אבל סבא – מדוע הייתי צריכה לעבור את הביזיונות והבושות שהיו לי בכותל לעיני נשים רבות. וכי לא היה מספיק שהייתי מתפללת בדמעות רותחות והיה ה' שולח לי את המטבע?".

חיידך ר' שלמה מזוועהיל ואמר לה: "נכדתי, טעות חמורה בידך. את חושבת כי כיוון ששמע ה' את צעריך ובכיתך שלח הוא לך את המטבע היקר. לא ולא! – דעי לך, כי בכיותיך עלו עד לכסא הכבוד, ולכן החליטו להביא לך כתגמול מתנה גדולה ששמה "ביזיונות", אשר אדם הזוכה לביזיונות מנקים מעליו את כל הגזירות, האסונות והמחלות הרובצות עליו. תפילתך קרעה את השמיים, על כן שלח לך ה' ביזיונות כה חמורים שקרעו את גזירת העניות מעליכם. וכיוון ששתקת וקיבלת את הביזיונות באהבה, הרי שהתבטלה גזירת העוני ומיד מצאת את המטבע היקר. המטבע אינו תגמול על התפילה, אלא התגמול הוא ביזיונות, והמטבע הוא כבר התוצאה שלהם".

כתב האדמו"ר הקדוש, רבי משה לייב מסאסוב זצ"ל: "וכבר היה מעשה באיש אלוקים קדוש, אשר חרפו וביזהו אדם אחר לעיני הרבים. איש האלוקים שתק ודמם, ובסיום אמר למחרף: "ה' ישלם שכרך על כך שקרעת מעליי את גזר דין מוות שהיה עליי על ידי הביזיונות". לפי שעל ידי שמביישים את האדם לעיני כולם, הוא מרגיש נורא ומסמיק וממשיך לשתוק, הרי שבאותו רגע נמתקים מעליו כל הדינים והצרות שנגזרו עליו, וכולן נהפכים לחסדים וישועות.

על כן הזהיר רבות הצדיק הקדוש, ר' שלמה מזוועהיל זצ"ל: "יהודים יקרים, עשו חסד עם נפשכם ואל תשיבו מאומה למי שביזה או חירף אתכם, אף כי הדבר היה דוקר ופוגע כחרב. לפי שאינכם יודעים עד היכן מגיעה מעלת הביזיונות שעובר האדם ואינו משיב, שמציל הוא את עצמו מן המיתה ומכל מיני מחלות ואסונות שהיו אמורים לבוא עליו. אין סם ורפואה המשתווה אליהם, שאינם עולים דמים מרובים כשאר תרופות שבעולם אשר ספק מרפאות, וכאן ברגע אחד של שתיקה, עם כל הכאב, מנקה הוא מעליו את כל האסונות והצרות הרובצות על ראשו".

וכבר אמר בעל ה'בית אהרון' בשם הרמ"ק: "התשובה הגדולה והמעולה מכל התשובות שבעולם היא סבילת העלבונות והחרפות שמבזים אדם ברבים ומשמיצים את כבודו – שבאותו רגע מתכפרים כל עוונותיו".

וידם אהרן (יג)

מדוע לא נאמר וישתוק אהרן, למה הקפידה התורה לומר את הדבר בלשון דממה דוקא – "וידום אהרן"? פירש הגאון מאוסטרובצה זצ"ל: ארבע דרגות ישנן בבריאה: מדבר, חי, צומח ודומם.

המדבר, אם פוגעים בו, מטבעו הוא משיב פגיעה בחזרה, בדרך כלל באמצעות הדיבור, ויש להזהר ממנו.

החי, אם פוגעים בו, לדבר אמנם הוא אינו יודע, אך הוא עלול לתקוף את הפוגע בו, או לחילופין לברוח מפני הפגיעה.

הצומח אינו יכול לדבר וגם לא לברוח, אולם הפגיעה ניכרת עליו. אם כורתים את האילן, הרי שהחליף צורה וכולם רואים עליו שנפגע.

רק הדומם, מה שיעשו עמו – לא יראו עליו שום שינוי. זה "וידום אהרן" – לא הרגישו עליו מאומה!

זו דרגה מאד גבוהה, לקבל את הדין בשמחה, להאמין עד הסוף שמה שהקב"ה עושה הוא לטובה, ולברך על הרעה כשם שמברכים על הטובה. (ומתוק האור)

וידם אהרן (יג)

אם כתוב "וידום אהרן", המשמעות היא שאהרן היה צריך לומר משהו ונמנע מאמירתו. מה היה לו לומר? בענין זה מצאנו מדרש פליאה: "ומה הוי ליה לומר? זביום השמיני ימול בשר ערלתו", ביאר רבי יהונתן איבשיץ ב"יערות דבש" על פי מה שאמרו חז"ל (נדה לא ע"ב): "מפני מה אמרה תורה מילה לשמונה? שלא יהיו כולם שמחים ואביו ואמו עצבים". ביום השמיני האמא נטהרת מטומאת הלידה, וכולם שמחים יחד. טענה מעין זו יכול היה אהרן לטעון לפני הקב"ה: הרי היום הוא היום השמיני למילואים, וכולם שמחים כי השכינה שורה בישראל, ורק "אביו ואמו עצבים"? ואף על פי כן "וידום אהרן"!

וידם אהרן (יג)

מדוע נאמר וידום אהרן ולא ויחריש וכדומה?
אלא אומר ה'חפץ חיים': בן אדם, גם כשהוא מחריש, אפשר להכיר את מצב רוחו מתוך הבעת פניו. לעומת זאת על דבר שהוא "דומם" אי אפשר להכיר בו ולא כלום, ואין ברו מוכיח על תוכו בכלום. כאשר קיבל אהרן עליו את הדין באהבה, היה הוא בחזקת "דומם", שלא היה ניכר עליו אף שמץ של אבילות. (טללי אורות)

ומסופר שפעם אחת בא הרב החסיד ר' ליפמאן מראדומסק, חתנו של האדמו"ר ר' שלמה מראדומסק בעל "תפארת שלמה", לבית האדמו"ר ר' מנחם מנדל מקוצק, שאל אותו הרבי מקוצק, אם יודע הוא איזה דברי תורה מחמיו ז"ל, והשיב שהוא יודע. דרש הרבי מקוצק שיאמר לפניו איזה דבר, אמר לו אותו חסיד: חותני הצדיק אמר: באהרן כתוב "וידום אהרן", וזוהי מדרגה גדולה, אבל דוד המלך עליו השלום הרחיק לכת למדרגה גבוהה עוד יותר, והוא אמר: "למען יזמרך כבוד ולא ידום", שבעת צרה עוד היה מנגן ומזמר. כששמע הרבי מקוצק דבר זה הפליג אותו מאד, ואמר כי היטיב אשר דיבר.

ממתק לשבת – הרב נחמיה וילהלם שליט"א

שבנו בסעודת שבת בבית חב"ד בבנגקוק לפתע נכנס בריצה אחד המטיילים וסיפר שיש מטיילת, שרכב פגע בה ממש מול בית חב"ד, היא נפלה והתעלפה ולא מצליחים להעיר אותה, רצתי מהר למטה בדרך שאלתי אם מישהו מכיר אותה, אם יודעים אם היא ישראלית, אף אחד לא ידע לומר לי. יצאתי מבית חב"ד ומיד ראיתי שזו מישהי שאני מכיר, היא הייתה אצלנו כמה ימים קודם לכן, ידעתי איך קוראים לה, פניתי אליה בשם והיא התעוררה מיד, כמה מהישראלים שעמדו שם לקחו אותה ופינו אותה לבית רפואה. וברוך השם אחרי כמה שעות היא חזרה אלינו בריאה והכל היה בסדר. במוצאי שבת, פונה אלי אחד מבעלי החנויות המקומיים ואומר לי אני חייב להגיד לך שהערבות ההדדית שלכם מדהימה אותי תמיד, היום במקרה ראיתי את התאונה וראיתי שכל הישראלים שעברו באזור עצרו מיד לעזור לה, הם לא ידעו מי היא, לא ידעו שהיא ישראלית וישר עזרו לה, וכל המקומיים וכל התיירים שעברו כולם המשיכו ללכת ואפילו לא עצרו הערבות הזו מרגשת ומדהימה.

בפרשת השבוע אנחנו קוראים על הקמת המשכן, שבעה ימים אהרון ובניו מקימים את המשכן כל יום ועדיין השכינה לא שורה, הם לא יודעים האם השכינה לא שורה בגלל שהם לא בסדר, אהרון אומר אולי בגלל שהשתתפתי בחטא העגל למרות שזה היה בעל כורחי, אולי לכן השכינה לא שורה, מגיע היום השמיני ומשה מתפלל ואומר: "זיהי נועם השם אלוקינו עלינו". הוא מתפלל שתשרה שכינה במעשה ידיהם והשכינה שורה, אז כולם רואים שמעשי ידיהם רצויים ושאהרון הוא הכהן הגדול. משה רבינו לכאורה היה אמור לקנא, לא הבנים שלו נבחרו לכהנים גדולים, דווקא אחיו והבנים של אחיו הם הכהנים, אבל משה רבינו מקבל את זה באהבה ומתפלל להצלחת אחיו.

משה רבינו מלמד אותנו עד כמה צריכה להיות אחווה בין אחים כבר מהרגע הראשון כשהקב"ה פונה למשה ואומר לו לגאול את עם ישראל הוא אומר לו "אהרון אחיך יהיה נביאך", משה מקבל את זה ומבין שזה מה שצריך להיות, הם נותנים לנו דוגמה איך צריכה להיות אהבה ואחווה בין אחים.

יהי רצון שנזכה ללמוד ממשה ואהרון להיות באהבה ואחווה אמיתית ובזכות האהבה שבתוכנו, בזכות האחדות שבתוכנו נזכה לגאולה שלמה שתבוא בקרוב ממש, שבת שלום.

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.
לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה, מורן בת רותי, קורל בת סיגל.
לפרנסה טובה: שגיאל בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשויילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוזלה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמר ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל.

מוקדש לע"נ הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גודגיה זיע"א



עוֹנֵת שַׁבָּת

עלון מס' 1065



להצלחת צבי בן יפה ורעייתו ובי"ב הי"ז	פרשת שמיני (פ. פרה)	לע"נ רפאל בן פרחת ד"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון		לע"נ מזל בת שרה ע"ה
להצלחת מרים בת שרה תחי'		לע"נ אליהו בן מרים ד"ל
להצלחת אליהו בהן בן מזל הי"ז	כ"ג באדר ב' תשע"ט, ירושלים	לע"נ שמעון בן שמחה ד"ל
לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה הי"ז	6:18 כניסת שבת	לע"נ חזקיה בן אסתור ד"ל
לרפואת הרב יחזיה ציון בן שרה הי"ז	7:35 יציאת שבת	לע"נ אירן מרים בת דוולת ע"ה
	8:12 רבינו תם	

מוקדש לע"נ מזל בת שרה כ"ג אדר ב' ע"ה

ובמדדך, "זאת תהיה אשר תאכלו" (ויקרא יא.ב), זה שאמר הכתוב: "עמד וימדד ארץ ראה וימדד גוים" (חברוק גו). בשעה שביקש הקדוש ברוך הוא לתת תורה לישראל עמד וימדד את הארץ ונתן התורה לישראל במדד בפרהסיא לכך פתיב: "עמד וימדד ארץ". דמם של שבע אמות התיר להם, שנאמר: "לא תהיה כל נשמה" (דברים כטז). ממונם של שבע אמות התיר להם, שנאמר: "ואכלת את כל העפים" (דברים זטז). רבי שמעון בן יוחאי אומר: אללן שנאמר: "לתור את הארץ" (במדבר יגטז). רבי אחא אומר הקפיצן לגיהנם שנאמר: "לנתר בהן על הארץ" (ויקרא יא.כא). רב הונא דצפורי אומר: התירן כענן שנאמר "מוסר מלכים פתח" (איוב יב.ח). רבי תנחום בר חנילאי אומר: התיר להם את האסורין שקצים ורמשים, למה התדבר דומה? לבעל הבית שהיה לו גרן והיה עמו חמור וכלב, טען עליהם התבואה, הפלב היה משליך המשואי כי לא נסה. מה עשה בעל הבית? התיר מעליו המשואי. כך הקדוש ברוך הוא, כיון שראה שבע האמות שאין בהם לחלוות ואינן מקימים את המצות. למה התדבר דומה? לרופא שהלך לבקר שני חולים, אחד יש בו סכנה, אמר להם: תנו לו כל מה שמבקש לאכל. נכנס לשני אמר להם: תנו לו מאכל פלוני ואל תתנו לו מאכל פלוני. לימים זה שהתיר לו המאכלים כלם, מת. וזה שהתיר לו מקצת ואסר לו מקצת התרפא. אמרו לו: מה זאת? אמר להם: זה שראיתי בו סימני חיים, התרתי לו זה, ומנעתי מפני זה. וזה שראיתי בו סימני מיתה, התרתי לו את הכל. כך התיר הקדוש ברוך הוא לשבע אמות שקצים ורמשים וכל העבדות לפי שהם מוכנים לגיהנם. אבל ישראל שהם חיים אמר להם "את זה תאכלו, ואת זה לא תאכלו". ולכך אמר "זאת תהיה" שהוא לשון חיים, לפי שישאל דבקים בחיים שנאמר "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום" (דברים ד.ד).

שם סיפור השבוע

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

הגביר שהיה מתפאר בעושרו

רחבה ונדיבה. משולת זה היה מאנשי הבעש"ט הנסתרים, שבאמצעותם היה הבעש"ט מבצע שלי-הויות שונות, בצורה שאיש לא ידע עליהם. כאשר שר חזר האיש אל הבעש"ט והניח על השולחן את סכומי הכסף שאסף למטרת פידיון שבויים, הוא שם על השולחן במעטפה מיוחדת את סכום הכסף שקיבל מידי הגביר. אכן, סכום זה היה הגדול ביותר מכל הסכומים שהוא קיבל בכל המ-קומות.

הבעש"ט העיף מבט על המעטפה שהכילה את כספו של הגביר ושקע בהרהורים. לאחר מכן אמר: „נודף מהכסף הזה ריח לא נעים“. באומרו זאת הוא שאל את המשולח מאין בא הכסף והלה סיפר לו על הגביר בעל הצדקה המתפאר בעושרו ובמעשי החסד שלו.

„רחמנות על היהודי הזה“ — אמר הבעש"ט — „בשמים יש עליו קיטרוג גדול ואומרים כי עושרו הרב העביר אותו על דעתו ומשום כך רוצים לקחת ממנו את כל עושרו, אלא אם כן הוא יחזור בתשובה. צריך לעזור ליהודי הזה“.

לאחר מכן אמר הבעש"ט לאיש שלו, שיחזור אל הגביר ולא יעזוב את ביתו עד שהלה יירפא לחלוטין ממחלת ההתפארות שלו. „כאשר הוא יתחיל להתפאר באונו על עושרו הרב ועל מע-שיו הטובים, תפסיק אותו באמצע ותגיד לו שעוד נדבר על כך...“ — אמר הבעש"ט. הוא הוסיף ואמר, כי כך על המשולח לנהוג כל הזמן, עד שה-איש יחדל ממנהגו הרע.

*

חזר האיש אל ביתו של הגביר, ששב וקיבל את פניו בידידות ושאל אותו אם עדיין חסר לו סכום כלשהו למצוות פדיון שבויים. המשולח אמר לו, כי הפעם הוא לא בא לבקש כסף, אלא היה רוצה פשוט לנוח קצת מעמל הדרך.

ב ימי הבעש"ט חי פעם באחת העיירות עשיר גדול. הוא היה בעל צדקה, וכדוגמת כלבא שבוע התלמודי, מי שנכנס לביתו רעב ככלב, יצא כשהוא שבע ובידו סכום כסף הגון בתורת נדבה. מי שנזקק לגמילות חסד, קיבל מהגביר הזה ביד רחבה ובסבר פנים יפות. ואם מישהו הצטרך פעם טובה כל-שהיא לסידור עניויו, היה האיש מוכן ומוזמן למלא כל בקשה שהופנתה אליו.

הכל היה טוב ויפה, אך לגביר שלנו היה חיסרון אחד ודוקא לא קטן: הוא אהב להתפאר ולהת-הדר בצדקה הרבה שנתן ובמעשי החסד שגמל לכני האדם. אם נכנס-אצלו שליח שהיה אוסף כספים עבור ישיבה מסוימת, נתן לו הגביר סכום הגון ויחד עם זאת היה מספר לו כי לפני ימים אחדים נתן סכום דומה לישיבה אחרת, וכי הוא נותן בנפש חפצה באשר יש לו הון רב ואין הדבר מהווה בשבילו בעיה. אם נכנס אצלו פוגר-דקאי עני כדי לבקש גמילות חסד, היה הגביר אומר לו במאור פנים: „הנה זו כבר המצווה השלישית היום שהי יתברך זימן לי לעשותה“. במילה אחת, היתה לו, לאיש, תאוה בלתי מרו-סנת להתפאר בעושרו ובמעשי החסד שהוא עושה.

*

ו יהי היום ואל הגביר שלנו נכנס יהודי שנסע כדי לאסוף כספים לפדיון שבויים. המדובר היה בבעל בית מרוח עני, שלא היה מסוגל לשלם את דמי החכירה ומשום כך נחבש בבית הכלא. הגביר נתן לאיש סכום כסף והוסיף כדרכו עד כמה שהוא ימח לתת צדקה וגמילות חסדים; וכי מי שנכנס לביתו רעב, יוצא שבע וכו' וכי באותו היום עצמו הוא כבר עשה כך וכך מעשים טובים, וכו' וכו'.

המשולח לקח מידי הגביר את הנדבה ואיחל לו שיעזור לו ה' להמשיך ולעשות צדקה וחסד ביד

מלויו של המושל ומיד תפסו אותו והובילו אותו למשטרה כשתוא אסור בכבלים. למחרת ערכו לו משפט, הוא נמצא אשם ברצח המושל ונידון למוות על ידי תליה. הענינים התגלגלו במהירות והנה הגביר כבר עומד תחת עץ התליה, כאשר לפתע ארעה רעידת אדמה, הבתים שמסביב החלו מתנדנדים ולהבות אש פרצו מסביב. היתה פאניקה גדולה, אנשים החלו צועקים ומתרוצצים אנה ואנה ובמהומה הגדולה נשכה הגביר והצורך לתלות אותו. הוא ניצל את שעת הכושר, התערב בהמון ובסופו של דבר הצליח להימלט ורץ כל עוד נפשו בו לאן שרגליו נשאו אותו.

✱

ה

וא לא ידע לאן שהוא רץ וכמה זמן, עד שבסופו של דבר הגיע לכפר. כאן הוא הבחין בבית שעל דלתו מזוזה, דפק בדלת ונכנס: בבית היתה אישה עם ילדים ואילו בעל הבית נעדר לרגל עניניו. האשה נתנה לאורח העייף ויגע מש"הו לאכול ותוך כך שאלה מי הוא ומאין בא. הגביר פחד לגלות את זהותו ומשום כך אמר, כי הינו עובר אורח, המחפש עבודה כדי להרויח את לחמו והוא מוכן לעשות כל עבודה שייתבקש. האשה הכפרית ענתה לו, כי בעלה עוסק בהובלת עצים מהכפר לעיר והוא אמור בקרוב לבוא הביתה. היא הושבת שבעלה ישמח אם יימצא מישהו שיעזור לו בעבודתו הקשה ומשום כך כדאי לאורח לחכות לבואו. בינתיים הציעה לו לשבת ליד התנור ולהתחמם. הגביר עשה כדבריה וכאשר חמימות נעימה התפשטה בכל גופו הוא נרדם עד מהרה.

בינתיים הגיע הכפרי הביתה וישב לאכול מה שאשתו הכינה לו. תוך כך היא סיפרה לו, כי לפני זמן מה בא אליהם עובר אורח, אכל משהו ועכ"שיו הוא ישן ליד התנור. הוא מוכן לעזור לך בהובלת עצים ולהרויח בכך את לחמו" — הוסיפה האשה. הגביר שהתעורר בינתיים, האזין בדריכות לשיחתם של השניים.

"שמעי נא מעשה נורא שקרה" — סיפר הכפרי לאשתו — "בעיר יש מהומה שלמה בגלל הגביר שהצליח לברוח מעץ התליה. רצים מיוחדים נשלחו לכל הערים הסמוכות והכריזו בכל הרחובות כי מי שיביא ידיעה כל שהיא שתגלה את זהותו

"מזויין! אם ככה, אוכל לקיים מצות הכנסת אורחים!" — אמר הגביר בשמחה והחל לספר, איך הוא אוהב לקיים מצוה זו, אולם המשולח הפסיק אותו באומרו שהוא עייף עכשיו ועוד ידור בר על כך...

כאשר ישבו ליד השולחן, כדי להטיב את ליבם, חזר הגביר והחל לספר כיצד הוא מצליח בעזרת ה' ומנהל עסקים גדולים ומבצע עבודות גדולות בשביל המדינה וכי יש לו שדות ויערות וטחנות קמח וכו' וכו'...

שוב הפסיק אותו המשולח באמצע ואמר לו כי עוד ידברו על כך... לעת ערב כאשר ישבו לאכול פת ערבית, לא יכול היה הגביר להתאפק ואמר לאורח: "מידי יום ביומו אנו אומרים בתפלה, והעושר והכבוד מלפניך". כמובן שזה ככה, כמוי -- אכל בכל זאת עולה בדעתי רעיון ואני שואל את עצמי, האם ייתכן הדבר, האם אפשרי מצידות שכוז, שאני אאבד כבת אחת את כל עושרי וכבודי? הרי אם הלילה עולה באש אחד היערות שלי, או תחנת קמח זו או אחרת, נשארים לי עדיין יערות ושדות וטחנות ורכוש אחר וכו' וכו'."

באמן להוראת הבעש"ט חזר המשולח והפסיק את דברי הרחב של הגביר ואמר לו כי הם עוד ישוחחו על כך, עכשיו הוא עייף ורוצה ללכת לישון. הגביר נתן לו חדר טוב עם מיטה מוצעת והאורח פרש למנוחת הלילה. גם הגביר הלך לחדר השינה שלו ושקע בשינה עמוקה.

✱

ב שנתו חלם הגביר והנה הוא שומע דפיקה בדלת. ירד ממיטתו כדי לפתוח את הדלת ולפתע הוא רואה לפניו את מושל המחוז, מלווה בקבוצה גדולה של אנשים. הם סיפרו לו כי עברו ליד הבית והמושל אמר כי הוא רוצה להיכנס לערוך ביקור ולהתחמם על ידי שתית כוס תה. דרך אגב הוא גם רוצה לדבר עם הגביר בעניני עסקים.

הגביר קיבל את האורחים בשמחה ולמושל המוזז הגיש כוס תה במו ידיו. הלה לא הספיק לגמור את הכוס, עד שגפל מהכסא ומת במקום. "הרעלת את המושל שלנו" — צעק על הגביר

לרפואת הנפש והגוף לגבריאל נפתלי בן אביטל הי"ו

לרפואת יצחק בן פורטונה מזל הי"ו

לרפואת יהודית בת אילנה

לרפואת שרה בת טוון הי"ו

שוב לנגד עיניו. בינתיים האיר הבוקר והוא ירד ממיטתו, גטל את ידיו, התלבש ויצא לחדר האור-חיים, שם הוא מצא את המשולח שהתהלך אנה ואנה מפזם, "לבד הנשמה הטהורה..." כשהוא מכין את עצמו לתפילה. בראותו את הגביר פנה אליו המשולח ואמר: "הנה עכשיו אנחנו יכולים לשוחח..."

"מה באמר ומה בדבר", — אמר הגביר וסיפר לאורח את תלומו כשדמעות נולגות מעיניו. עתה הגיע תורו של המשולח לספר לגביר את דבר שליחותו: "דע לך כי הבעש"ט שלח אותי אליך, כדי לעזור לך להיות לבעל תשובה. מה שהראו לך בתלום, יכול היה להתרחש גם המציאות. עכר שיו אתה כבר מבין את פרוש הדבר שנאמר, "העושר והכבוד מלפניך". הרי הכל מתנה מתי יתברך ובמה יכול האדם להתפאר ולהחזיק טור-בה לעצמו?"

מיותר לאמר, כי מכאן והלך גרפא הגביר לחלו-טין ממהלתו המכוערת ושוב לא היה מתפאר בר-עושרו ובמעשי הצדקה שלו. הוא המשיך לעסוק בצדקה וחסד ועוד יותר מאשר קודם, אולם אף מילה של התפארות לא יצאה מפיו ואף לא על-תה על מחשבתו. אדרבה, הוא עשה את כל מעשי החסד מתוך ענוה גדולה ובמיוחד התמסר לעני-נים שבמתו צדקה בסתר.

צריך לזהר שלא להכביד עליו, ומה גם שלא להרבות עליו רעים עד שיעשה בקשתו. ואם הוא אדם השוב שבושים ממנו מלהשיב פניו ריקם צריך לזהר מאד שלא לבקש שום דבר משום אדם לעצמו, כי מלבד שהוא קץ בו איכא נמי סרך גזל אי עבד על פרחו שלא בטובתו, כמבאר בספר החסידים (סי' שטז):

מודים דרבנן: כשהחזן אומר מודים יאמרו כל הקהל בלחש "מודים דרבנן" ויכרעו ראשם לבד. חובה! ו"א שיכרע כל גופו וצריך להזהר לענות אמן ואח"כ יאמרו מודים.

אנו קהילת "פנים מאירות" קהילה ספרדית ירושלמית בשכונת "חומת שמואל" (הר חומה) ירושלים. אנו נמצאים בשלבי בניה מתקדמים ומחפשים נדיב לב לבנין בית הכנסת. בית הכנסת יקרא על שמו של הנדיב. בברכת התורה. הרב שי בר אשר 050-6229343.

הודעה חשובה: בכל יום מהקיים מניין ותיקין בניה"ב "אהבת חיים" ע"ש הנם מנתם מנשה זיע"א

* לזיכוי הרבים ניתן לשמוע את שיעורי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל 8594315-054 ללחון 2

לרפואה והצלחה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרחח, שלמה בן הלח, מולוק מרים בת מזל, דוולת רחל בת מולוק מרים, איתן בן בלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מזל, חבו חוה בת נזימת, ליאת מרגלית בת מרים

לרפואת יגאל רבי בן מלכה הי"ו: לרפואת שמהה בת שרה הי"ו: לרפואת תמר אליס בת קרן הי"ו

העלון יוצא ע"י הקוין "זוהמביה מאושר" העורך צבי ד. הירו נייד: 050-6275601 | לע"י עדנה בת מלכה ע"ה

לרפואת מאיר בן רחמה	לרפואת דוד בן מזל הי"ו	לרפואת מלכה בן מסעודה
לרפואת הילד יואל בן אביבה	לרפואת משה בן זוהרה הי"ו	לרפואת רפאל בן כזלה הי"ו
לרפואת זכריה בן מזל הי"ו	לרפואת ברכה בת קלרה	לרפואת שולמית בת יהחית

מסיפורי המגיד

"פתח שער"

פרק ד' איך מתכוננים ל'גילוי אליהו'?

תקציר: לאחר שרב שמחה זוכה להתמנות לרב העיר מיינץ מדריך אותו אביו רב יואל שיף אך להיות רב עיר ומנהיג ישיבה, רב שמחה משתוקק לזכות לגילוי אליהו אך מוצבים בפניו תנאים כמעט לא מציאותיים, לצום 40 יום רצופים, רק בלילות רשאי הוא לשבור את הצום, אך הלימוד צריך להיות במלוא המרץ כאילו לא צם, או ללמוד 1000 ימים בהתמדה אדירה קרוב ל-18 שעות. האם נסוג בו ר' שמחה או שידבק במשימה ואם כן, איך יעמוד בתנאים הללו? על כך נקרא בפרק הזה.

ר' שמחה נכנס לעיר מיינץ ברגל ימין, הוא תפס את הנהגת הקהילה ביד רמה, טבעו הדומיננטי הביא שהטביע את חותמו בכל מקום, אלא שזה גרם לא מעט להפרעות ללימוד התורה, חלומה הנכסף לראות את אליהו הנביא לא נעלם אך נדחה לעת עתה, דבר ראשון חייב הוא לתפוס את מושכות ההנהגה כפי שצריך כל רב קהילה חשובה לעשות. שנתיים תמימות הוצרך לעמוד כדי שבני העיר ידעו כי הוא "בעל הבית" האמיתי של העיר.

אך חלילה וחס לחשוד בו כי סגר את הגמרא, הוא ניצל כל רגע שיכול לשקוד על דלתות התורה ולחדש חידושים בכל מקצועות התורה, מפעם לפעם עלתה קושיא עצומה שהוצרכה לנגר (חכם) בעל תורה אמיתי, אלא שלא מצא לו עמית, כל למדני העיר עמדו עמו בקשר ופלפלו עמו, ברם לא עמדו מול חריפותו העצומה, כך הצטברו בפנקסו למעלה מחמש מאות קושיות עצומות שלא נמצא להן פותר.

כששלח לאביו את הקושיות נוכח לדעת שרוב הקושיות כמעט לא נחשבות כקושיות, הוא הראה לו כמעט בכל מקום, כי הפשט הוא כך וכך ממילא כבר אין לקושיא מקום, דבר זה הביא את רב שמחה לקנאה עצומה בישרות העצומה של אביו שידע לעמוד בכל מקום על שורש העניין ולא נגרר לפלפולים מיותרים. אין אדם מקנא בבנו ובתלמידו, אך ברבו או באביו יתכן הדבר. ברם קנאה זו חיובית היא, קנאת סופרים שתרבה חכמה ותושיה.

איך מגיעים לכזו ישרות? תהה רב שמחה לעצמו לא אחת, האם עלי להחליף את הדרך בה הרגלתי את עצמי כל הימים ולנסות ללמוד באופן אחר? אבל בפועל הדברים קשים מאוד, איך ניתן להחליף דרך, כשכבר ארבע עשורים מאחוריו ושיטתו מסודרת, האם יחליף לפתע את עורו?

"כנראה עלי לחתור יותר לאמת ולא להיגרר אחרי ברק החריפות" גמר אומר בנפשו.

מאותו רגע התיישב רב שמחה ללמוד מחדש את הש"ס, מנסה לאמץ את הדרך המיוחדת של אביו רבי יואל כפי שזכר מהעבר, הוא עמל יומם ולילה בתורה וניסה להבין כל דבר בעומק ובפשט. הוא השחיר את פניו מרוב יגיעה וחתירה, להבין את הסוגיות הקשות ביותר עד כמה ששכלו משיג, לאחר חמש שנים של לימוד ביגיעה עצומה עם עצמו ועם מספר בני תשחורת שנקבצו אליו לשמוע דבר ה' מפיו, החליט שהגיע הרגע בו ינסה להשיג את הגדולה בשאיפותיו, לראות את אליהו הנביא זכור לטוב ואולי גם להציע בפניו את כל שאלותיו. הוא ידע שהמשימה קשה ביותר.

עיניו מתערפלות מרוב מאמץ מחשבתו, הוא חזר לאחור כדי לשחזר את השיחה הגורלית שהייתה לו עם אביו.

ערב הפרידה מהאבא רבי יואל:

כל בני הבית נפרדים מרב שמחה שיוצא לגלות אשכנז כדי לכהן בעיר מיינץ מהגדולות והמפוארות שבערי אשכנז, בני המשפחה נרגשים ביותר, שמחים בשמחת הבן והגיס הבכור שנפרד לזמן רב מהם, רב יואל נרגש אף הוא מאוד, הוא אהב מאוד את רב שמחה בכורו שהיה קשור אליו בלב ונפש, הם היו אמנם מתווכחים רבות בלימוד ולא שוו בשיטה, אבל רב יואל העריך מאוד את השקיעות הרבה של רב שמחה ואת למדנותו הגדולה, הוא יחל עם כל הלב שתהיה לו במיינץ הצלחה גדולה בלימוד ובעבודת ה' עם עבודת הרבנות הקשה ושהאחת לא תתנגש עם חברתה.

בטרם נפרדו ביקש רב שמחה להתייחד עם אביו, נושא חשוב לו לדבר עמו ורוצה הוא לדבר על כך בלי שאיש נוסף יהיה נוכח.

כשנכנסו לחדר היה רב שמחה מתוח מאוד, עד שבקושי יכול היה לפצות את פיו, לאחר שהתאושש שאל כמעט בלחש.

"איך אוכל אי פעם להגיע לכך שאוכל לזכות לראות את אליהו הנביא?"

רב יואל שמע את השאלה, נראה שהתכוון לה אבל לא מיהר לענות עליה, דקות ספורות חשב עד שלבסוף החזיר את התשובה.

"האם תוכל לצום ארבעים יום רצופים ובו זמנית ללמוד בלי שהצומות יפריעו לגדל ההתמדה?" הציב תנאי כמעט בלי עביר.

"האם זו האפשרות היחידה?" שאל רב שמחה מאוכזב כולו, איך ניתן ללמוד יומם ולילה ועוד לצום ארבעים ימים רצופים כשרק בלילה שוברים את הצום?

רב יואל שמע את דבריו בכובד ראש, אצבעותיו הארוכות סרקו את זקנו הלבן וחרשו בו שבילים, כך נהג כל אימת שחשב עמוקות בעניין.

"יש דרך אחרת אך גם היא לא קלה, ללמוד אלף ימים כשבכל יום צריכים ללמוד בין 16 ל-18 שעות ביום, בלי להסיח דעת מהלימוד" את זה כך תוכל לעשות? שואל הוא אותו במבט חד.

פני רב שמחה חוורו כסיד, אבא עושה לו את החיים קשים מאוד, איך יהיה רב עיר ועוד יישארו בפניו 6 או 8 שעות לעצמו, זה כמעט "לרבע את העיגול" אפילו בעיירה טרוסק שהיא קטנה מאוד המשימה לא קלה, על אחת כמה וכמה במיינץ הגדולה, איך יסתדר עם השעות הנותרות גם להיות רב עיר וגם לחיות את חייו האם אין זה לעלות לרקיע!?

מסיפורי המגיד

שקט מתוח שרר בחדר האוירה בחדר נעשתה כבידה מאד, נראה בעצם שרבי יואל מרמז לו לא לטפס במרומי הר האוורסט עם נעליים רגילות, הוא שואל דברים שלא נועדו לו, לפיך הוא עושה כל מאמץ להוריד אותו מהמטרה הזו.

"אבא יקר האם זה מרמז שאתה אוחז שהמשאלה אינה נכונה בתכלית?" אמר לבסוף בקול מרוסק ומלא צער.

"מי אומר שזו צריכה להיות השאיפה בחיים? השאיפה האמיתית שלך צריכה להיות, ללמוד תורה לשמה, ותו לא". השיב רב יואל בחדות.

"אבל אבא הרי זכית לך, הרי אומר שהדבר ניתן ובר השגה, למה א'כ אתה מציב בפני תנאים שנראים כעל מנת לעלות לדקיע?"

רב יואל עשה תנועת יד לאות ביטול. "אתה לא צריך לחפש בנפלאות ממך. כדאי לנו כעת להיפרד, עלך עוד להתכונן לנסיעה קשה ולתפקיד לא קל כרב, לדעתך זה יותר חשוב מהעניין עליו אתה מדבר".

"אבא אני מבקש מאד לא לרפות את ידי בענייך" התחנן רב שמחה לפני שתינעל הדלת בפניו.

"אמרתי לך כבר קודם לך, שתי דרכים קשות לפניך, עלך לבחור איזה מהן תהיה הדרך בה תלך, דרך אחרת אין לי".

הבין רב שמחה שעליו לקבל החלטה בעניין. הוא אמד את עצמו מי מהן שייכת אליו, הדרך הראשונה נראית, לא ישימה לחלוטין, אפילו לצום יום שלם [בעת תעניות ציבור] קשה לו מאד, בימים אלו בהירות לימוד עמומה וחל רפיון עצום בעוצמת לימודו, אך יעשה זאת ארבעים יום רצופים ובנוסף לך לשבת וללמוד כאילו לא אירע דבר?

מה עם הדרך השנייה? ללמוד בין 16-18 שעות ביום, קשה מאד אך בר השגה, הוא מתמיד גדול מאד לא מהיום, שנים רבות יושב הוא ולומד יותר מ-12 שעות ביום, בריתחא דאורייתא עצומה, כשהוא נתון בעומק הסוגיא, מה יוכל לשוטט במוחו, חוץ מליישב רמב"ם תמוה או תוס' מורכב ביותר, תמיד מתעסק הוא עם "מגדלי קושיות" שמגיעים כמעט עד ל"שמי שמיא" ובניית יסודות מחודשים להפליא, מהלכים כאלו מונעים הרמסית מחשבות הבל ושטות לצוף בראש, עליו עתה להתאמץ יותר, להגביר חיילים מספר שעות נוספות, הדבר אינו קל כלל, זה מאמץ עצום ביותר ששואב את כל הכוחות ואינו מותיר רגע אחד לעצמו, אבל אם זוכים אחרי כן לכוז התעלות עצומה שבסופה אולי יזכה לראות את איש האמת ולומר לו שלום ואולי אף לזכות ללמוד מפיו, אם ק הכל ראוי וכדאי.

אך בטרם גמר אומר בנפשו שאכן הוא עומד לעשות את הצעד הנועז, תהה לעצמו באיזו דרך זכה אביו בעלייתו הרחוקה.

"אבא האם אוכל לשאול, באיזו דרך בחרת?"

"לא אוכל לומר לך, אך עלך להבין, כי להשיג את אליהו הנביא אינו דבר של מה בכך, צריכים עמל מפקד ויגיעה של "לשמה" אך תוכל לעשות זאת, כשבאמת לא נראה לי שמישהו היא, ללמוד תורה לשמה, אלא להשיג את אליהו הנביא? הוכיחו האבא בנעימה נזפנית לא מעט. רומז לו כי כדאי להתמקד רק בלימוד לשמה והיתר יניח לבורא יתברך.

"אבא אני באמת רוצה להבין את התורה, השאיפה שלי לראות את אליהו אינה בשביל לזכות במדליה, אלא כי רצוני הכנה והאמיתי הוא, להגיע להשגות גבוהות ביותר בלימוד, אני מתקשה בכל מקום בהבנה האמיתית, שכלי החרף מביא אותי להרבה תמיהות שמונעות ממני להגיע לחקר האמת, האם השאיפה לדעת ולהשיג את האמת באופן הזה נחשבת כנטייה פסולה?"

רב יואל שקע בהרהורים כבדים לאחר מיכן אמר לו.

"עלך לשקוד על דלתות הלימוד במסירות נפש בלי חשבונות, לבסוף תראה שתגיע לך בלי להציב זאת כמטרה".

הלילה הגורלי מגיע:

את הדברים הללו שמר רב שמחה במוחו, עתה הוא נמצא קרוב למטרה, למעלה מתשע מאות לילות רצופים של לימוד בלי להפסיק לילה אחד עברו עליו, חזמה בעיניו שכבר הגיע להישג עצום לימוד של כ-שש עשרה או שבע עשרה שעות ביום (אם כי לא רצופות) אמנם אוחז הוא במושכות הנהגת העיר, רואה טריפות ויושב בדיני תורה מורכבים ועונה לשאלות שונות שמפנים אליו בכל מקצועות התורה, אבל לוח יומו מוקפד ביותר, ערוך ומסודר עד לחלקי השניות, הוא סידר לעצמו לוח זמנים מזוקק, עד שרוב היום יהיה תפוס בלימוד ובלילות כמעט ואין מפריעים בשאלות, במקרים דחופים באים אמנם אליו לבית המדרש, אך רובא דרובא פנויים לחלוטין והוא מנצלם להתמדה מפרכת. לא אחת נופל הוא על השולחן ומנמנם לכמה דקות ולאחריהם מתעורר הוא בבהלה על ק שרח"ל הפסיד דקות יקרות של לימוד, אך לאחר מיכן הוא מרגע את עצמו בזוכרו את מה שאמר לו אביו: ק היא דרכה של תורה, ללמוד עד כדי התפשטות הגשמיות, אבל לא להעמיס יותר מדי, כי זה נוגד את שיטת התורה, אי אפשר להתעלם לחלוטין מהאכסניה העלובה שדורשת את שלה, אבל לא לפנק אותה, אלא להמשיך בלימוד לאחר שהגוף צובר מעט כוחות, בגד וישוב לתלמודו שנאמר ברמב"ם".

ואכן התמסרות זאת הועילה לו מאד, הוא חש התעלות עצומה בלימוד, עתה נעשה יותר בהיר בלימודו וקרוב יותר אל אדני הפשט, אך עדיין לא נגמל מתכונת החריפות שמוטבעת היטב בדמו, היא מביאה אותו לא אחת להביא ממרחק לחמו, עם ראיות שונות ומשונות ולחבר סוגיות זו בזו ע"י שזירת נימה בנימה וחבל בחבל, מכל רחבי הש"ס, כשכל השיטות השונות בגב' מתערבלות ונעשות מיקשה אחת גדולה, לפיך היו לו עדיין קושיות רבות שלא מצא להן נגר או בר נגר שיוכל לפשוט אותן.

יום אחד ישב לכתוב מכתב קצר ביותר לאביו, להודיעו כי עומד הוא בסיום השלב האחרון של "לימוד אלף הימים" [או יותר נכון הלילות] בהם הוא שקוע כל כולו בלימוד ושואל את נפשו: להודיעו, האם יוכל לקבל אות שאכן יראה את אליהו הנביא זכור לטוב?

חודשיים ימים עברו עד שיום אחד הגיע המכתב הנכסף.

מסיפורי המגיד

"אם אכן זכית ולמדת אלף ימים ברציפות מתוך יגיעה עצומה ומפרכת, עלך להכין את עצמך ללילה האלף ואחד בו תלמד סגור ומסוגר במסגרת בית המודש, אך עלך להיות זהיר במשנה זהירות שאיש לא יהיה איתך באותו לילה, כי הכל צריך להיות בצניעות מופלגת, מאיך עלך להיות באותו בית המודש בו היך לומד בקביעות ולא באיזה בית מודש אלמוני, לשבת וללמוד בלי הרף, בלי לחשוב לרגע, האם יגיע ומהיך, לפתע הוא יגיע אלך בכבודו ובעצמו, אם תזכה תאמר לו שלום...אם תזכה יותר, אף ישוב וילמד איתך ויפשוט לך את כל שאלותיך הקשות בלימוד".

כשקיבל רב שמחה את המכתב זלגו דמעות אושר מעיניו, זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו, רוצה היה לבשר את הבשורה המשמחת לרעייתו הצדקת שייגדל טויבע שהורידה ממנו את כל עול הפרנסה, ולבנו הגדול ר' מעכל שהינו בעצמו אחד מבעלי התריסין בעיר, אבל הדבר נבצר ממנו לחלוטין, אסור היה לו לספר לאיש על המכתב שאמור היה להגיע רק לעיניו ומיד לאחר מיכן להיקרע לחתיכי חתיכות. מה שנתר לו, לרקוד בבית עם הרהיטים שינצרו את הסוד הגדול, אין אדם יותר מאושר ממנו, הנה אבא הצדיק מאשר לו שכבר הוא עומד להגיע לפסגת ההר.

עתה נותר לו להמתין וליחל ליום השלישי בשבוע בו ימלאו אלף הלילות רצופות האהבה, בהן נדד שינה מעיניו מיצה את דמו והקטיר את חלבו על מזבח ה', בלילה זה בעזרת ה' יתברך יזכה לאור הגדול שיאיר מעתה את כל נתיבות הלימוד והרי זה נחשב לקבלת התורה הפרטית שלו מסיני.

עוד בטרם הפציע אור היום המיוחל נתקדדו השמים בעבים כבדים ביותר עמוסים במטרות עז, רוחות עזות צלפו בחזקה בכל מי שהיך לצאת באותו יום לרחובה של עיר, גשמי זעף נחתו ממעל ורוחות מקפואות מגרשות את האמיצים לתפוס מחסה, באמצע היום התחוללה סערה עזה כשבהמשכה הפך הגשם לשלג כבד מאד שניחת ארצה ברציפות עד שגבה כדי חצי אמה על המזדכות, בקך מנע כמעט לחלוטין את המעבר להולכי דרכים. ר' שמחה לא ידע את נפשו באותו יום, מה טיב מזג זה, האם זה אות מבשר טוב או חלילה ההיפך? אולי זה נועד למנוע ממנו את הישיבה בבית המודש, אף שהוא מחומם היטב, עדיין אינו נוח בבחינת "איכה אשבה בדרך" כשאין נפש חיה שתחלוק עמו את הבדידות, אך אולי יש לזה כיוון שונה, שמא קך מקבלים פני האורח החשוב, דווקא במסירות נפש רצופה עד לשנייה האחרונה?

כל אותו יום ישב בבית המודש שהיה מחומם כיאות, גורס את משנתו ללא הרף, תוך שעובר במהירות את דפי מסכת זבחים עליה עבר עשרות פעמים, מידי פעם הסתובב אחוז שרעפים בשל קושיות קשות ביותר שהיך לשאול את האורח המיוחד לו ציפה בדדיכות רבה, בבית המודש ישובים היו מספר למדנים שלא ויתרו על לימוד בבית המודש גם ביום חורפי קשה זה, אין כמו לימוד בבית המודש בו הבל תורתם של רבים מנסר.

כשהגיע שעת הערב התמלא בית המודש כאילו לא היה שלג בעיר, בשל שיעור הגמרא שניתן על ידי הגאון רבי משה כהן אחד מגדולי חריפי העיר, לטובי הלמדנים שביך בעלי הבתים בעיר, קהל הלמדנים לא היה מוכן לוותר על השיעור המיוחד גם בימים חורפיים אלו ומסרו את נפשם על לימוד התורה. לא בחינם פקע שמה של העיר מיינך ברחבי גרמניה בשל אהבת התורה שבה.

בשעה עשר בלילה, בית המודש כבר היה מרוקן חציו, השיעור הסתיים לו זה עתה ומשתתפי השיעור פנו לבתיהם מדושני עונג מתוך שמחת התורה, אך נותרו להם כעשרים למדנים עקשנים שהתעקשו לברר עניין קשה שלא מצאו לו מענה, או לעשות עוד קביעות לימוד עד קרוב לחצות, ר' שמחה היה ערוך לך, הוא הכיר זאת מלימודו הקבוע בבית המודש וידע שעליו להתמודד עם אלו ולהודיע להם הפעם בדרמטיות, כי לילה זה שונה מכל הלילות, בלילה זה עליו להיות לבד בבית המודש, יש לו לימוד חשוב ביותר והוא חייב להיות עם עצמו, לכן מבקש הוא מהם בתחינה ורחמים כי למען ה' והסדר הטוב יצאו את בית המודש עד השעה 10 וחצי ועל קך יבורכו כולם מפי עליין.

ברם כשניגש אל קבוצה זו למסור את ההודעה הדרמטית, גילה כי יש לו עסק עם "עם קשה עורף" שאינו מוכן לקבל את בקשתו, למרות הכבוד הרב שרחשו לו כרב העיר לא נארתו לעזוב את בית המודש החמים שמוסק היה היטב, בלי הסבר נאות, מה יום מיומיים? למה בכל השנה יושב הרב במקומו עם עצמו או עם קבוצתו ולומד ואיש אינו נכנס לתחום חברו כיאה לבני תורה ואילו היום מפריעים הם לו מאד?

"אנא מכם, האמינו לי שבאמת הייתי רוצה מאד שתשבו ותלמדו כאוות נפשכם, עד עלות השחר, אולם יש לי סיבה מוצדקת ביותר שאיני יכול לפרטה לכם, ויהי נא בעיניכם כאילו פרטתי אותה לפניכם, בבקשה מכם, גמלו נא "חסד של אמר" עמדי ואל תתעקשו על קך"

בתחילה לא נענו לו אבל כשראו כי דמעות חמות עומדות בעיני הרב, חסו על כבודו ויצאו מבית המודש כשכתפיהם שמוטות מרוב תמיהה.

לאחר שכל הלומדים יצאו, מיהר להגיף את הדלת הכבידה כדי שלא יעז אחד להיכנס עד הרגע הגדול.

עתה שמח היה כי הגיע אל המנוחה והנחלה, יש לו כעת את כל הלילה לפניו, בעליצות נעורים שב אל גמרתו הגדולה זבחים, יש לו כעת ללמוד עוד כמה דפים טובים אותם ילמד בהתמדה עצומה, עד לרגע הנכון בו יזכה.. אוי איזו אורה תהיה באותה שעה.

הוא ניסה לדמיין לעצמו את הרגע בו יתגלה אליו אליהו הנביא זכור לטוב, לשניות ספורות ניסה לצייר את דמותו כאיש גבה קומה בעל זקן צחור ארוך עטוף במעיל אטלס לבן ארוך ופניו מכוסות בצעיף צמר עבה. אזור למוותניו באבנט רחב ומראהו כמלאך אלוקים, זוהי הדמות שהצטיירה בדמיונו כבר משחר נעוריו ועדיין לא עברה שדודו, עד שייגע אליו באמת, או אז ידע האם הדמות הזו שך הצטיירה בעיניו נכונה, אך תיכף תפס את עצמו כי זה מעשה שטן, להרחיק ממנו את הסיכוי לקבל את פניו, כי בקך מבזבז את הזמן היקר ביותר על דמיונות שאינן תורה.

"עוד לא הספקתי לראותו וכבר אני מבזבז את זמני על סתם דמיונות?" נף בעצמו.

הוא שב ללמוד במרץ את מסכת זבחים, הוא בחר את המסכת הזו בה היו לו הרבה קושיות שעוד לא היו לו עליהן מענה, עתה צריך הוא לרענן את הדפים הללו כדי שיוכל להרצות את תלמודו בפניו והיהו דברי תורה משוננים בפיו שלא ינאגם בהם ח'ו. שעה ארוכה למד מתוך שמחה של מצווה, תוך שהוא מעביר לפניו את כל הנקודות הקשות עליהן צריך הוא להתמקד.

לפתע שומע הוא דפיקות עזות על הדלת המוגפת, לבו ניתר מרוב התרגשות, מי יודע אולי זה אליהו הנביא זכור לטוב, אבא לא אמר לו איך הוא מתגלה אליו, יתכן שהוא נכנס בדרך הרגילה ככל אדם, כיון שלבשו הוא עתה בלבוש גשמי, אם יש מעצור בדלת יקיש כאחד האורחים, הוא זינק

פרשת שמיני

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

שבת כג' אדר ב התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
18:41	19:33	י-ם
18:39	19:30	ת"א
18:40	19:32	חיפה
18:40	19:32	ב"ש

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעבל דהאן נ"ו 050-4194600

לצ"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

מספר הרב יוסף זזאן: בערב ה"וורט" של אבי שיחיה לא יכול לבוא ולהשתתף בשמחתי, והנה לשמחתי הרבה קראני רבנו רבי **משה לוי** זצ"ל והציע שהוא בכבודו יבוא איתי לשמחתי ה"וורט" וכדבריו בזה אהיה לך כאבא...
במהלך הפגישה התעוררה בעיה כספית כלשהיא ומשפחת הכלה דרשה שהסכום ינתן עכשיו, עוד באותו הערב. הייתי נבוך. אחרי הכל אני כאן לבד, **רבנו בוודאי לא חייב לי כלום**. אלא שאז שמעתי אותו אומר: "שינינו נפתה עכשיו חשבון והכסף יופקד".
השעה הייתה בערך חמש וחצי אחה"צ. נסענו מיד לבנק דיסקונט, פתחנו חשבון על שם "משה לוי ויוסף זזאן". את הכסף הפקיד רבנו בטבעיות, כפי שאמר: **הערב אהיה לך אבא**... חשבון זה נשאר פעיל עד לחתונתי.

אדם ישר, מאה ליצניויות לא יצוה ממקומו. לץ מאה תוכחות לא יפעלו עליו.

לע"נ **רחל (רשל) בת קלרה** ע"ה

השפת אמת: בשם זקנו הרה"ק **החידושי הרי"ם** זי"ע- "והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו".
היה לשון שמחה, שע"י **החשק והשמחה בערב שבת** לקבל את שבת קודש, זה ההכנה לשבת.

יהודי נכבד מחסידי בעלזא לא זכה לפרי בטן, והיות וכבר עברו 12 שנה מיום נישואיו והדאגה והצער קיננו בקירבו, ניגש הוא אל רבי **יוחנן גזינאן** זצ"ל וביקש את ברכתו, הרב ברכו כי יזכה לבן זכר, ובנוסף לא ישכח לבשרו בשורות טובות.
לאחר זמן ראה רבי יוחנן את החסיד הנזכר **מתהלך לו ברוחבה של עיר**, מיד פנה אליו ואמר: אשתך כעת בחודש החמישי ומדוע אינך בא לבשרני? הרי נתת דיבור כי כאשר יהיה בשורות טובות תודיעני, דיבורו נעתק מפיו של אותו חסיד, שכן שכח להודיע לרבי יוחנן כי זוגתו נפקדה בחסדי ה', והיא כעת בדיוק בחודש החמישי...

הנכנעים לעולם לא ינצחו, והמתנחלים לעולם לא יכנעו.

בן תורה שנולדו לו חמש בנות בא לרבנו **הגר"ב צ אבא שאול** זצ"ל שיברכו בבן זכר. הרב חיך ואמר: יש לך חמש בנות - מעתה יהיו לך חמשה בנים!!
נולדו לו אה"כ ארבעה בנים ובאמצע ההריון החמישי פגש את בנו שליט"א (של רבנו) **וסיפר לו את כל המעשה** ואמר לו אין לי שום ספק שאישי עומדת ללדת בן זכר כמובן כך היה.



כעס נקרא עבודה זרה, משום שאנו מקבלים הוראות פעולה מהבוס הלא נכון.

ציידים רדפו אחרי צבי. רץ הצבי במהירות והתחבא מאחורי גפן עבותה. התייאשו הציידים והחליטו להרפות ממנו. נדמה היה לצבי שהסכנה חלפה, והוא **החל לאכול מעלי הגפן**. שמע אחד הציידים את קולות הלעיסה, מיד ירה חץ ופגע בצבי. אמר הצבי: **גרמתי נזק למי שהסתיר אותי מפני רודפי. וגרמתי רעה לעצמי!**

שהבורא יתברך מרחם על האדם יותר מכל מרחם, ולא עוד, אלא שכל **רחמנות וחמלה** שיש למישהו על האדם, היא מהרחמים והחמלה שנתן האל בלבנו, כמו שאמר הכתוב: ונתן לך רחמים אז ורחמך והרבך

בנקת העוני נמצא אושר אמיתי יותר מאשר בארמונות המלכים

פקודה פשוטה
אישה אחת **איבדה את בנה** היחיד שנפטר ממחלה קשה בצערה הרב חפשה כל דרך הגיונית ולא הגיונית כדי להשיבו לחיים הלכה אל הרב ושאלה אותו "אלו תפילות אני צריכה להתפלל ואלו מעשים עלי לעשות **איזה נס בכוחך לבצע** רק תגיד לי איך אני יכולה לקבל חזרה את בני אהובי חי?" הרב החליט שבמקום לשלוח מעל פניו או במקום לנסות להסביר לה בדרך השכל שהדבר בלתי אפשרי הוא יתן לה תרגיל קטן "לכי והביאי לי זרעים של צמח החרדל מבית שאף לא ידע צער" אמר לה "אנו נשתמש בזרעים האלה כדי לגרש את הצער מביתך ולהשיב את השמחה אל חייך" חיש קל יצאה משם האשה כדי למלא את המשימה הבית הראשון אליו הגיעה היה וילה מפוארת היא דפקה על הדלת ואמרה "אני מחפשת בית שצער לא פקד אותו **האם זה המקום המתאים?**" ענו לה "באת למקום הכי פחות מתאים גברת" והתחילו לגולל בפניה את כל הטרגדיות שפקדו אותם לאחרונה אמרה האשה לעצמה "מי מתאים יותר לעזור לאנשים המסכנים האלה אם לא אני שיש עת צער גדול כל כך ומכירה את הכאב" נשארה את הכאב "נשארה אתם כדי לנחמם ולעזור להם.
כשלא יכלה להועיל להם עוד יצאה שוב לדרך להמשיך בחיפושיה אחר בית שצער לא פקד אותו חיפשה וחיפשה אבל לכל בית אליו הגיעה היה את הצער שלו סיפור עצוב אחד רדף סיפור עצוב אחר ואירועים שוברי לב נגללו בפניה אחד אחר השני עד מהרה היא הפכה מעורבת בכל כך הרבה מקרי צער ובכל מקום הרגישה כי היא יכולה לעזור ולתרום שהרי מי מכיר צער גדול משלה? כאן נשארה **לסעוד** אנשים חולים ושם **טיפלה** בילדים שהתייתמו כאן **עזרה** לאנשים שנותרו ללא פת לחם ושם ניחמה זוגות חשוכי ילדים ברבות הימים יצאה לה שם של מלאך מושיע ואנשים החלו מחפשים אצלה נחמה כל כך עסוקה היתה בהקלת הצער של אחרים עד שצערה שלה החורר והיא שכחה את מסע חיפושיה אחרי זרעי החרדל.
ביעבד הסתבר כי המשימה שהטיל עליה הרב אכן הצליחה החיפושים אחר זרעי החרדל מבית שאין בו צער גירשו את הצער שלה מלבה והשיבו לחייה תוכן ומטרה ושמחה שמתקבלת מעצם היותך **מסוגל לעזור לאחרים** שצערם גדול מצערך. (העורך)

האדם מתמודד כל ימיו בין שתי נטיות מנוגדות, לעשות מה שצפוי, ולעשות מה שצוה

חזור לחדר הקרור! יש לו עוד 15 שנה לחיות! – את העובדה הזאת סח לנו יהודי בר אורין החפץ בעילום שמו: על אחד מיקירי העיר תל אביב, נמנה היה רבי **שמואל ארוארץ זצ"ל**, הוא אף נמנה היה באי בית הרב **יהודה פטילון זצ"ל**, והוא והרב זצ"ל אהבו מאוד זה לזה. כי רבי שמואל הנזכר נפל למשכב עד כי הרופאים קבעו כבר את מותו, הרב בשומעו זאת נענה בכאב: מה רבי שמואל נפטר? הביאו מיד צדקה, תיכף שם המעות בקופה והחל להתפלל בעד שמואל כשהוא עומד ליד המזוזה, לפתע נשמע קולו של הרב פטילון זועק: שמואל מת? **שמואל לא מת!** וכך אמר שלשה פעמים.

לאחר מכן פנה לבנו של רבי שמואל ואמר: לך לבית החולים, אביך נמצא כעת בחדר הקרור, הוא דופק בדלת ורוצה לצאת, יש לו עוד חמש עשרה שנה לחיות! בהתרגשות רבה רץ בנו במהירות לבית החולים, וביקש לפתוח את חדר הקרור למרבה הפלא **מצאוהו חי ונושם**, ורוצה לצאת החוצה... יהודי זה אכן חי עוד חמש עשרה שנה...

פעם פרצה מחלוקת קשה בעיירה קטנה ליד קוונדיץ נודע הדבר לרה"ק רבי **ישראל מקוונדיץ** זיע"א מיד הזמין אליו את שני הצדדים והוכיח אותם קשות.

אמר הרבי: יש בתורה **עברות חמורות** מאד ויש מהן עברות שחייב אדם לההרג ולא לעבור.

ובכל זאת אם עבר אדם עבירה חמורה התורה איננה מצוה להיבדל ממנו. אבל יש מקום אחד שבו יש ציווי כזה: בעלי מחלוקת. על כן, על **כל המחויק במחלוקת** לדעת שהקהל מוזהר להיבדל ממנו, וכך יזהר וישמר מן המחלוקת

הגוף לנשמה, כמכונית לנהג. שמור על הגוף! על מנת שהנשמה תוכל להתעסק בדברים חשובים.

לומדי גמרא כחוטבי עצים **הארי** ז"ל, כך העיד תלמידו רבי **חיים ויטאל**, כשהיה לומד גמרא, היה "טורח מאוד", כל לימודו היה בדרך של התאמצות ויגיעה, ומרוב המאמץ הגדול הייתה זיעה ניגרת ממנו. את הטעם לכך, גילה הארי בעצמו: הקושיות יסודן מהקליפות, והלימוד בדרך זו משבר הקליפות ומעלה את ניצוץ הקדושה שבהן.

זהו הטעם, מעיר החיד"א (בספרו "פתח עינים"), שגמרתנו מכנה את לומדי הגמרא כבוקעי עצים.

אכן, **יש צורך בטורח** ויגיעה בלימוד הגמרא, לא פחות מאשר בחטיבת עצים.

אל תתעלם מהחיים, דומם אותם

מגיד משנה - רבי **ידאל די טולושא** חי בספרד במאה ה-14. היה חברו של הר"ן - רבנו נסים בן ראובן. בפירושו ל"משנה תורה" הוא מבאר עניינים קשים, מראה את מקורותיו של **רמב"ם** ומסביר את סדר הספר. לא תמיד הוא מסכים עם רמב"ם, ולפעמים הוא מקבל דעות הנוגדות את דבריו.

פירש שישה מספרי היד החזקה ג, ד, ה, יא, יב, יג.

פעם הלך הרה"ק רבי **שמוחה בונם מוורקי** זיע"א בסימטאות ירושלים בלויית אחד מחסידיו. כיסה הרב את עיניו במיטפת והחסיד הוליכו בידיו. כאשר הגיעו למחוז חפצם שאל החסיד: **"מה טעם שנוהג הרב כך**, וכי בלי כסות עיניו אי אפשר לקיים "ולא תתורו?" הזדעזע הרב וקרא בקול "כתוב אל תהי חכם בעיניך. בקדושת העינים **אסור להתחכם**"

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לולויה, פנחס חיים אוחנה בן נחמה, נעימה בת עזיזה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אורית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוגנים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה אייר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סגל, אוואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיא

משולחן גבוה
דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**

ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את השאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם.. (ויקרא ט, ז).

דרשו רבותינו (תורת כהנים, הובא ברש"י) אהרון לא קרב אל המזבח אלא עד לאחר שאמר לו משה, לפי שהיה אהרן בוש וירא לגשת. אמר לו משה למה אתה בוש, לכך נבחרת. ועוד אמרו רבותינו (יעו"ב ברמב"ן, רבינו בחיי, תרגום יחזקאל ועוד) כדמות עגל בעל קרניים נדמה לאהרון על גבי המזבח ונתת לאחוריו מעוון העגל שהיה בידו, ולכן חשב והרגיש שאינו ראוי לעמוד ולשרת לפני ה'.

עד שאמר לו משה אל אהרון **"קרב אל המזבח ועשה את השאתך"**, לכך נבחרת – זה מה שהקב"ה חפץ ורוצה, שהאדם לא ירגיש את עצמו שלם ויבוא לידי גאווה, וישמון וישרון ויבטט שמת עבית פשית (דברים לב, טו), אלא ירגיש את עצמו כחסר ואינו ראוי ויתנהג במידת הענווה, וזה יעשה אותו כרצוי וראוי לעבוד לפניו יתברך, וכדברי הרמב"ן באגרתו **"לכן השפיל עצמך וינשאף המקום"**.

בענין זה מסופר על אחד מתלמידיו של **החפץ חיים** זצ"ל שהיה תלמיד חכם מופלג ובקי גדול בשי"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים ובספרי ההלכה, והנה אחת העיירות החשובות העיניו לו לכחן כרבה של העיירה, אך הוא סירב לכך ולא רצה גדולה וכבוד, אולם בשל ההפערות הרבות שהפצירו בו הלך לרבו הח"ח לשאול את פיו לדעה מה יעשה.

החפץ חיים אמר לו שעליו ללכת ולכחן כרבה של העיר, אך הוא טען כנגד שהוא חושש ומתיירא מלהורות הלכה לרבים. השיב לו החפץ חיים במתק שפתיים ואמר: **"תאמר לי אתה, אז את מי אתה רוצה שימנו כרב העיירה, אדם שלא מפחד להורות? רק מי שהוא מירא ההוראה הוא הראוי והמתאים להורות!"**

זה שאמר משה לאהרון, אם אתה מתיירא מפני החטא ואתה מרגיש חסר – אתה הוא הראוי באמת ובך ה' חפץ, קרב אל המזבח!

יהי רצון שזוכה לדבוק במידת הענווה ונרגיש עצמנו חסרים תמיד ונשאף לגדול עוד ועוד בתורה ויראת שמים, ובכך נהיה רעויים וטובים לפניו יתברך, ונזכה בקרוב לגאולת ישראלים ברחמים, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

כשבנאדם טועה הוא לומד מהטעות והוא לא חוזר עליה שוב

משוגע אומר לחברו בא לך לשחק כדורגל? אבל אין לנו מגרש כדור וצופים אל תדאג אני אהיה ה-22 שהקנים והשופט ואתה תהיה 20 אלף אוהדים טוב הם מתחילים לשחק ופתאום זורק המשוגע בקבוק על השופט אז המשוגע אומר לו : למה זרקת עלי את הבקבוק? אז הוא עונה לו מה אתה בא רק אלי **יש פה עוד 20 אלף**

אחד מבני משפחתו של הגאון הגדול רבי **שלמה זלמן אויערבך** זצ"ל חצה את הכביש באור אדום. ראה אותו שוטר ונתן לו כנס גבוה. כעבור זמן כתב אותו קרוב מכתב לרב, ובין הדברים סיפר לו על **עוגמת הנפש הרבה** שנגרמה לו עקב החציה באור אדום, כשלא שם לששוטר עומד מן הצד. השיב לו הרב מכתב ובין הדברים כתב לו גם לכך: **"אני מודה לקב"ה על הטרדה שהייתה לך בענין זה, שהרי ע"י כך תזהרו יותר בענין הזה להבא..."**

חוקי חציית הכביש נועדו בעבורנו. לא כדי להציק או להטריד, אלא כדי לשמור על חיינו. זהירות בדרכים נדרשת מאיתנו **כדי לשמור על חיינו**. והיא מצווה של ממש "ונשמרתם לנפשותיכם" ועוד משהו, כשאנו עוברים ברמזור אדום, מלבד הסיכון העצמי, אנו מסכנים גם אחרים. ילדים קטנים עלולים ללמוד ממעשינו ולעבור באור אדום. חשבתם על זה פעם?

10 " איך הייתה הנהיגה העצמאית הראשונה שלך?"

שאל אבא את בנו שלא מזמן הוציא רישיון נהיגה הבן: אבא אתה רוצה לשמוע את זה ממני,

או לקרוא על זה מחר בעיתון?



{ אז נדברו }

פרשת שמיני תשע"ט | גליון מספר: 414 | לסדר: "וירא אליכם כבוד ה'..."

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ניתן להשיג עלונים יחידים מגדי
שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש
34 (פינת דסלר מ' דרייפוס)
0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א'
קרית הרצוג.

גיליונות יחידים **ביושלים**
בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עילית רחוב החוזה
מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

מה התנאים להצבת מערכת כיפת ברזל שמימית...??

ידידי היקר... אתה שאנחנו נפגשים מידי פעם שם מחוץ לשטיבלאך... אתמול פטפטנו קצת אודות הפוליטיקה המדינית... מה יהיה עם ההסלמה ברצועת עזה... ואז בנדיבות ליבך רצית להראות לי מהאייפון שלך כמה סרטונים מהפגיעה הישירה וכו'... ואני לא הסכמתי להסתכל בסמארטפון שלך!!! ויש לציין שאתה לא אהבת את הצדקות היתירה שלי!!! אבל המשכנו לפטפט ואז אני טענתי שהחמאס בסה"כ צודק... נכון אמנם שנשלחו רקטות לגוש דן וזה הסלמה לכל הדעות... אבל סו"ס החמאס טוען בתוקף שזה לא הוא!!! החמאס אמר בצורה מפורשת שזה סתם כמה מחבלים אלמונים שפועלים על דעת עצמם... וההנהגה לא לוקחת עליהם אחריות... א"כ באמת למה ההנהגה של החמאס צריכה לסבול בגלל אלמונים חסרי אחריות?? למה מגיע ליו"ר החמאס שיהרסו לו את הבית בגלל אלמונים שפועלים על דעת עצמם?? ככה אני טענתי. ואתה התעצבנת עלי... מה פתאום!!! החמאס צריך לקחת אחריות גמורה!!! הוא ההנהגה השולטת!!! וממילא הכל תלוי בו... ולכן הוא צריך לישא בכל התוצאות... אין ויתורים... חייבים להיכנס קרקעית לעזה ולהרוג את כל הבכירים של החמאס... ככה אתה טענת... ואני שתקתי... כי אתה צודק...

אבל!! יש לי משהו לטעון לך: לפני כמה שבועות אתה הגעת אלי כועס. כולך אדום מרוב עצבים. למה הרבנים נכנסים לי לחיים?? מה אכפת להם שיש לי מכשיר לא כשר?? מה זה עניינם?? מה אכפת להם שאני מפעיל קו וואצפ עם מתיחות ונייעס... מה הם מתערבים לי בחיים?? מה הקשר לא לקבל את הילד שלי לחידר ולעשות עלי סנקציות בגלל שיש לי מחשב לא מסונן בבית... מה אתם נכנסים לי לחיים?? מה זה החפירה הזו בתוך החיים של הבן אדם?? ואני עומד ושואל אותך: תסביר לי מה ההבדל בין לבין האלמונים האלו ברצועת עזה?? כשמדובר באלמונים מרצועת עזה שיוצאים עם חמור לחצר הבית שלהם ומשם יורים פצצה ובורחים... אתה טוען בתוקף שההנהגה חייבת להיכנס להם לתוך הבית ולטפל בהם כהוגן ולקחת עליהם אחריות... ואילו אתה... הרי אתה אותו דבר בדיוק... אתה גם אלמוני... פועל על דעת עצמך... יושב לך בבית... ומשם אתה מפעיל תוכן הרסני... חסר רסן... ומלא בלכלוך ולשה"ר שהורס את נפש בנינו ובנותינו... ואתה רוצה שההנהגה תשתוק ותכיל אותך!!! אם ככה... מה אתה רוצה מהחמאס?? מה אתה רוצה מיו"ר החמאס אסמאיל הנייה...?? למה מהם אתה דורש שיקחו אחריות על "מכה רעהו בסתר" ומאיתנו אתה דורש שנשתוק??

את המסר הזה מאוד חשוב שנפנים!!! כעת... כשאנחנו עומדים מול טרור פרמטיבי... שכל ילד מרצועת עזה יכול לקום בבוקר ולזרוק חומר תבערה מסוכן... ואין לך מה לעשות נגדו... אתה עומד אובד עצות... והיחיד שאתה יכול לחבוט בו ולנהל איתו משא ומתן זו ההנהגה!!!

המפה הבטחונית הלא פשוטה הזו היא בסה"כ בבואה של ההתמודדות של הממסד הרוחני שלנו: **זה בדיוק אותו דבר!!!** אנחנו נמצאים במצב שלא היה בדורות הקודמים... אנחנו חשופים היום לכל העולם... וכל בן אדם לא סימפטי יכול לפעול על דעת עצמו ולהכניס מסרים הכי קלוקלים לכל בית יהודי ואף אחד לא יכול למנוע ממנו את זה... וכמה שהממסד וההנהגה יכולה איכשהו להצר את צעדיו של אותו אחד... אז דבר ראשון: אנחנו צריכים לגבות אותה... (בדיוק כמו שאנחנו דורשים להבדיל מהחמאס שטיפל בפורצי הגדר שלו...) **אבל יש עוד משהו:**

פשוט להבין את העניין: ידידי היקר... תבין את המפה הבטחונית הרוחנית שלנו... אבינו שבשמים מוכן לשמש לנו ככיפת ברזל... כי ה' אלוהינו מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויבך לפניך... אבל יש לו תנאי: והיה מחניך קדוש!!! הקב"ה דורש סטריליות!!! אבינו שבשמים רוצה שנהיה נקיים... שלא נהיה מלוכלכים... שלא נהיה מחוברים לכל הטינופת שמסתובבת בעולם... רוצה דוגמא קלאסית של טינופת?? צא ולמד מההתנהלות של ראשי המפלגות החילונית שמגושים אחד בשני... וכל אחד מטיח בשני את כל הטינופת ואת כל הלכלוך האפשריים... ואנחנו לא באים אליהם בטענות... הם חילונים... הם מופקרים... אף פעם הם לא למדו מוסר... יתמו חטאים מן הארץ... אבל לנו יש תורה... ואנחנו לא יכולים להיות כאלו... זה לא בא בחשבון!!! אבא שבשמים לא מסכים שיהודי שיש לו תורה יראה ככה... זה ברור לך או לא ברור לך?? ואם חלילה וחס זה לא ככה... אם כל אחד מלכלך ומוציא את כל חלאת המין האנושי שלו... שבדרך כלל זה נעשה שם ברשת... הרי חלילה וחס "ולא יראה בך ערוות דבר ושב מאחריך"!!!

אם חלילה וחס קרה שהייתה ביום שני פגיעה ישירה וכיפת הברזל לא יירטה אותה... יהודי מאמין מבין שה"כיפת ברזל" פה שלא יירטה... זה לא הכיפת ברזל של צבא הגנה לישראל... (כי אחרת הייתי מתגייס לצה"ל... כדי להושיט יד... כדי שפעם הבאה לא יקרה כזה מחדל). אלא זה כיפת ברזל של "כי ה' אלוהינו מתהלך בקרב מחניך להצילך..." ואם קרה ולא הייתה הצלה... אז כנראה שנראה חלילה ערוות דבר ואז נתקיים ושב מאחריך... וכל אחד מאיתנו אחראי על הכיפת ברזל הזה!!!

כל אחד מאיתנו אחראי על "והיה מחניך קדוש"!!! אנא ממך יהודי יקר: תגלה אחריות אישית... תפסיק לחשוב שאתה יחיד... אתה חלק מכלל ישראל... וכשאתה מפקיר את עצמך ומכניס לבית שלך ערוות דבר... הרי אתה מסכן את כולנו... כמו שהילד הערבי שזורק בלון גז יודע שהוא מסכן את כל רצועת עזה בהסלמה... ככה כל יהודי שמתנכר לאביו שבשמים ומכניס ערוות דבר לתוך המחנה... הרי הוא מסכן את כל כלל ישראל בהסלמה ובשריפת קשרים עם אבינו שבשמים... אנא ממך... תגלה אחריות ציבורית... כלל ישראל צריך שמירה עכשיו... אי אפשר לדעת מה ילד יום... תעשה בדק בית ותבדוק את המרחב המוגן שלך הם הוא שמור מערוות דבר... האם הוא תחת ההנהגה של כיפת ברזל של אבינו שבשמים... אנא... קח אחריות...

הודעה:

משבוע הבעל"ט לא יצאו גיליונות מודפסים
במוקדים הרגילים,
עקב היציאה לימי בין הזמנים,
הגיליון המודפס הבא, יצא אם
ירצה ה' לשבת פרשת אמור
בברכת נסח כשר ושמה וצאתכם ובואכם
שלום לכל בחורי הישיבות.

--

גם בימי בין הזמנים ניתן להשיג גיליונות
בודדים במוקדים אלו בלבד, כדלהלן:

בני ברק קיבוץ גלויות 9

בני ברק חזו"א 34 (פינת דסלר מש' דריימוס)

ירושלים, רח' עמוס 20 (מש' אלה)

הודעה:

ניתן לקנות את החוברות
בשובי לירושלים, העוסקות
בענייני קרבן הפסח בבית
חיינו (וגם בתוככי מצרים)

בפלא': 0548446691

כמו כן ניתן להשיג חוברות זו אצל
הנציגים הממונים שבישיבות

ניתן להשיג במוקדי המכירה כדלהלן:

ירושלים:

מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית ונן רח' הרב פרנק 29 קומה ב'

נווה יעקב- 0527171721

רמות- רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"א 31. 0527682281

ביתר עילית גבעה ב' אזור רמי לוי 0548450998

בני ברק: קבוץ גלויות 9

משפחת בויס רחוב השלושה 11.

חזו"א 34 (פינת דסלר מש' דריימוס) 0527171721 (ניתן

לקבל גיליונות יחידים מידי שבוע בכתובת זו)

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מש' צוויבל.

אשדוד 0504120311

אלעד 0548418684

קרית ספר: מרומי שדה 3 052-7174781

ברכמלד- 0533109169 (כולל עטרת שלמה)

גרין פארק- 0527644795

אופקים: שפירא 0534112035

נתיבות 0548473542

צפון:

חיפה: הדר, שכפולית רחוב ביתר.

נווה שאנן: חניטה 81 משפ' זלושינסקי

רכסים: הורדים 4 א' משפ' קריצ'ר לתאם 0548415410

כרמיאל 0527136165 משפחת שטיימן.

צפת 046970339

חזרה: משפ' קדושי 058-3265912

נצרת עילית הר יונה- וייזר 054-8431731

למה הפרה מטמאת דווקא את הטהורים המתעסקים בה...???

אני רוצה לשתף אותך בגילוי לב... בהתלבטות מוסרית שהייתה לי בתקופה האחרונה... מסתמא לא שמת לב... אבל פעם הייתי כותב הרבה בגיליון זה נגד האינטרנט... עד שפתאום הפסקתי... במשך תקופה מסוימת לא כתבתי נגד האינטרנט... מה קרה?? למה הפסקתי?? אני אספר לך בגילוי לב... אני הייתי כותב הרבה מאוד נגד האינטרנט... ובצדק!!! כי אני חושב שזה האויב הגדול והמר ביותר של הדור שלנו!!!! וצריך לכתוב על זה ואסור להפסיק לכתוב על זה!! אבל!! ברוך ה' יש עדיין אנשים בדורנו שמנותקים מזה לגמרי ולא מבינים על מה יצא הקצף... למה צריך לדבר על זה כל הזמן... ואני כל הזמן נמצא בעמדת התגוננות... ומסביר להם עד כמה שזה כן האסון הגדול של דורנו... והם מתווכחים איתי... הם מנסים להוכיח לי ש... שלא... ממש לא... זה בכלל לא הנושא... ואני עונה להם ומתווכח ומסביר... בקיצור: ויכוח!!!!!!

והנה... יום אחד... תוך כדי שאני מתווכח עם הבן אדם האם האינטרנט זו הצרה של הדור שלנו או חצי צרה של הדור שלנו... **תוך כדי הויכוח!!!** עובר לצידנו הבן של השכן... הישיבוחר לשעבר... והוא מחזיק בידיים שלו אייפון!!!! ברגע שראיתי אותו... פתאום הרגשתי בלב שלי סוג של... של... **של שמחה**... אוהו... הנה... אתה רואה... אמרתי לך... תראה... הנה... הבן של האברך החשוב... תראה לאיפה הוא הגיע והכל בגלל האיפון... אתה רואה שזה האסון של הדור שלנו... **ואז פתאום תפסתי את עצמי: שים לב מה קורה פה!!!!** בגלל שאני כותב נגד האינטרנט... נהיה מצב שאני כאילו **שמח** לראות עוד בן אדם שנופל באינטרנט כי זה **מחזק את הטענה שלי!!!** כשאני רואה חרדי נופל באינטרנט אני מרגיש סוג של נצחון מול אלו שמתווכחים איתי... הנה... אתם רואים... אמרתי לכם שזה נורא ואיום...

רק שתבין: חבר שלי... שחולק אלי וסובר שהאינטרנט זה לא האסון הגדול ביותר... כשהוא רואה מישהו שנופל באינטרנט הוא מצטער... כואב לו לראות את זה... הוא מגיב בצורה נורמלית כמו שיהודי אמור להגיב כשהוא רואה דבר כזה כואב... ואילו דווקא אני... שרואה את זה כ"כ נורא ונלחם בזה אש וגפרית... דווקא אותי המחזה הזה כאילו מחזק???

הייתי כ"כ מתוסכל מהגילוי הזה ש... די... החלטתי שאני מפסיק לכתוב נגד האינטרנט!!

אני לא רוצה לשמוח שיש אנשים באינטרנט!! אני לא מחפש עוד אנשים שיחזקו את הטענה שלי!! אני רוצה לבכות כשאני רואה בן אדם שנופל שם... ולא להרגיש מנצח...

עד שיום אחד דיברתי עם תלמיד חכם אחד פיקח... וסיפרתי לו שהפסקתי לכתוב על אינטרנט בגלל הסיבה הזו... הוא צחק צחוק גדול ואמר לי:

אתה צודק בהרגש שלך ו... לא צודק!!!!

דבר ראשון **אתה לא צודק**... כי חס ושלום... כי זה לא נכון להגיד שאתה שמח בזה שבן אדם מחזיק אייפון... לא!! אם אתה שמח! זה רק באופן מאוד נקודתי שאותו אחד שיש לו כבר אייפון הוא בדיוק עבר לידך בשעה שהיית צריך להוכיח ולהצדיק את דבריך... (גם נכה שרוצה להוכיח בביטוח לאומי שהוא נכה כדי לקבל עוד תקציב... גם הוא שמח אם בדיוק כשהגיעו הפיקוח... הם תפסו אותו בסיטואציה כאובה שהוא מנסה כבר חמש דקות לעשות איזה תנועה והוא לא מצליח... וכי הוא שמח על עצם המגבלה שלו...?? ודאי שלא!!! הוא שמח שאחרי שהוא כבר מוגבל... אז טוב שהמגבלה הזו התרחשה בדיוק בזמן הנכון והיא עוזרת לו להשיג את מה שהוא רוצה...) לכן טען לי אותו תלמיד חכם... אתה לא צודק שאתה שמח... וזה ודאי לא סיבה להפסיק לכתוב על אינטרנט. אדרבה... אתה חייב להמשיך לכתוב על זה... ולעשות מזה עסק ולהתווכח עם מי שלא עושה מזה עסק וגם לנצח אותו...

עד כאן מה שאתה לא צודק!!! אבל מה אתה כן צודק???

שאסור שזה יהיה השטייגן שלך!!! אסור לעשות קריירה על דברים שליליים!!! כי תאר לעצמך שאתה תפתח משרד שלם ועמותה שכל הנושא שלה הוא רק מאבק נגד האינטרנט!!! פה האינטרנט נהפך להיות חלק מהאגו שלך... ותאר לעצמך לו יצויר שפתאום אפשר דרא... ויהיה תיקון גדול בעולם והמפגע של האינטרנט ירד מהפרק... אתה תהיה בבעיה קשה!! כי זה יסגור לך את הבסטה. הרי כל השטעלע שלך מבוסס על בעיה שקוראים לה אינטרנט... ואם זה "חלילה" מסתדר... אז אוי ואבוי... אתה נהיה אויס קאפלוטש... אתה פשוט נשאר בלי כלום... ולכן!!! שטייגן אסור לעשות על דברים שליליים!!! אסור שזה יהיה העסק שלך!! אבל להיכנס לנושא... ולהכניס את עצמך לנושא... זה כן חשוב... גם אם זה כרוך בוויכוח שאני סבור שיש כאן בעיה... וזה יכול לגרום לי שאני אשמח לראות מישהו שמחזק את הטענה שלי... נו נו... לא נורא... סו"ס אני בן אדם... אני בסה"כ נמצא פה בוויכוח ואם יש פה מחזה שמחזק את הטענה שלי ולכן אני שמח... זו תגובה אנושית נורמלית לגמרי!!! רק מה כן??? ברגע שאתה מחליט להתעסק מול מפגע רוחני מסוים ואתה מכניס את עצמך לזה יותר מידי עמוק... וזה כבר נהפך להיות הקריירה שלך... כאן אתה פשוט משתית את התעסוקה שלך ואת הסיפוק בחיים שלך על דברים שליליים... וזה לא טוב שיקרה!!!!

את המסר הזה אנחנו פוגשים בפרשת פרה!!! הרי בפרה אדומה יש חוקה מיוחדת שאין בה טעם שהפרה מטמאת את הטהורים ומטהרת את הטמאים... **אבל למרות שזה חוק... בכל זאת טמון בה מסר מסוים:** פרה אדומה!!! דווקא בגלל שהיא מקור הטהרה!!! דווקא בגלל שהיא פסגת שיא הטהרה! דווקא בגלל זה... קיים בה סיכון מיוחד לטמא דווקא את אלו שהכי הכי קרובים אליה והכי מתעסקים בטהרה... **כן... אני יכול להעיד על זה בפה מלא!!!** אם אני אתעסק יותר מידי במאבק נגד האינטרנט... וזה היפוך להיות השטייגן העיקרי שלי... אז במקום להילחם נגד זה ולדאוג שזה לא יהיה... אני פתאום אמצא את עצמי דווקא מחפש את זה... כי אני צריך חומר נגד זה... ולכן הייתי מחפש מתחת הריצפה בעיות באינטרנט זה הדבר האחרון שחשב לנו בחיים!!!! כי בעקבות האינטרנט... ואתה מסכים איתי שלחפש מתחת הריצפה בעיות באינטרנט זה הדבר האחרון שחשב לנו בחיים!!!! כי יש שם מספיק בעיות... שלא צריך פה 'גלגול שבועה' ולגלגל עליו עוד רשימת בעיות שאין בו רק בגלל שאדון אז נדברו צריך חומר... כמו שהאינטרנט שהבאתי פה הוא בסה"כ דוגמא בעלמא... אבל זה נכון בעוד אינספור נושאים אחרים... לדוגמא: אם אתה רוצה ללחום על קדושת שבת... בבקשה... חשוב מאוד... אבל שזה לא יהיה השטייגן שלך... כי אם זה יהיה השטייגן שלך... אז במקום לכאוב את החילול שבת... אתה תמצא את עצמך מחפש חילולי שבת בנרות... לכן!!! בשביל זה הפרה מטמאת דווקא את המתעסקים בה!!! הפרה בעצמה מבקשת ממתעסקיה... תשמרו ממני קצת מרחק... תרגעו... תעזבו אותי... תקחו פסק זמן... לא כדאי להתעסק איתי כל הזמן... תתעסקו גם בדברים אחרים... כן... הפרה אדומה מאוד מעריכה את זה שאני מתעסק בשריפתה... זה דבר מאוד גדול... כל כלל ישראל חייבים לי את טהרתם... אבל בכל זאת... אחרי שאתה מתעסק איתי תטבל במקווה... אל תתעסק רק איתי כל הזמן... זה מסר נכון... שצריך לפעמים לדעת גם אותו... אבל בשורה תחתונה אני לא חוזר בי: צריך לכתוב על אינטרנט ולכתוב!! אבל יהי רצון שלא נצטרך לכתוב...

היום נספר סיפור... סיפור אמיתי לגמרי...

היה זה חזקיהו המלך... מדובר במלך צעיר בן עשרים וחמש... רק אתמול הוא נהיה מלך... אבל הוא מיד נכנס בסערה למשרת המלכות והתחיל לעבוד במהירות תחת לחץ אטומי של זמן... מה קרה??? מה הלחץ??? אז קצת רקע... לאבא של חזקיהו קראו אחז... והוא נקרא "אחז" על שם שהוא אחז ונעל את דלתות בית המקדש שלא יעבדו ומילא את ירושלים בעבודה זרה... חוץ מזה הוא גם נעל את הבתי כנסיות ובתי מדרשות שלא ילמדו תורה... (על זה נאמר הפסוק בישעיה "צור תעודה חתום תורה בלימודי" עיין שם פ"ח ברש"י) וברגע שהמלך אחז מת!!!! חזקיהו הצדיק מיד רצה להבהיר לכולם שמרגע זה ואילך עידן חדש מתחיל!!! מה הוא עשה?? הוציא את אביו מקברו וגרר אותו על מטה של חבלים כדי שיהיה לו כפרה... ושכולם יראו וידעו שחזקיהו מתחיל כעת הנהגה חדשה והפוכה לגמרי מאביו...

אבל!!!! אחז המלך מת ממש בסוף חודש אדר... וחזקיהו היה נחוש בדעתו להזדרז כדי שיהיה אפשרות כבר בפסח הקרוב לעשות קרבן פסח... לכן הוא לא חיכה רגע אחד... ומיד אחרי לוויית אביו... הוא פתח את דלתות בית המקדש לרווחה ומיד התחיל לטהר את בית ה'... כן... כל בית המקדש היה מלא בעבודה זרה... ועבודה זרה הרי מטמאה כנידה... וצריך כעת לגרד את כל הציפויים וכל העבודה הזו נעשתה תחת לחץ של זמן... כי... עוד שבועיים פסח...

בהתחלה היה שיתוף פעולה דליל... סו"ס אל תשכח שעד אתמול הכל היה מלא בעבודה זרה... ובית המקדש היה נעול על מנעול ובריה... ופתאום מגיע פה מישהו חדש וצעיר ורוצה לעשות הכל במהירות ובסהרורות!!!! אבל איכשהו חזקיהו הצליח להפעיל את הכהנים והלוויים... והם התחילו לטהר את הבית בא' בניסן... מתוך רצון לסיים את טהרת הבית עד ז' בניסן... לא יאוחזר!!!! למה??? כי אז צריך לעשות חנוכת הבית מחודשת שמונה ימים כמו ציווי התורה... (מי שיודע... לפרשת השבוע שלנו קוראים פרשת שמיני... בגלל שצריך לעשות חנוכה שמונה ימים...) אבל למרבה הכאב... עם כל הרצון הטוב... לא הספיקו לסיים את המלאכה עד המועד הנקוב... וסיימו את הטהרה של בית המקדש יום אחד מאוחר יותר!!!! רק יום אחד!!! אבל תכל'ס... הפסדנו... אם אנחנו מתחילים את חנוכת המזבח ביום ח' בניסן... המשמעות היא שאנחנו מסיימים אותו רק בט"ז בניסן... וא"כ את קרבן פסח אנחנו כבר

לא נספיק לעשות בשנה זו... ולחזקיהו המלך זה היה מאוד חבל!!!!

לא רק שזה היה חבל!!!! אלא חזקיהו ראה שיש כאן עת רצון... ואם הצלחנו להביא את כלל ישראל להתעוררות והתחדשות לחדש את העבודה אז אסור לעצור את ההתחדשות הזו באיבה... ולכן חזקיהו קיבל החלטה שמעברים את השנה באמצע חודש ניסן! כלומר: באמצע חודש ניסן הוא החליט לעבר את השנה... ואז התברר שכעת חודש אדר... כדי שנקבל מרווח נשימה של חודש נוסף של הכנה כדי להקריב קרבן פסח... (מה תטען: שכלל ישראל יעשו פסח שני?? אז זהו!!! שאין רוב ציבור נדחים לפסח שני... אדרבה... אם רוב ציבור עושים בטומאה אז מיעוט נדחים לפסח שני...)

ועל זה נאמרה המשנה המפורסמת: ששה דברים עשה חזקיהו המלך... ושלושה הודו לו חכמים ושלושה לא הודו לו... ואחד מהדברים שלא הודו לו זה שהוא עיבר ניסן בניסן וחכמים סוברים שאי אפשר לעבר את חודש ניסן... אתה יכול להתלבט עד ל' אדר... אבל ברגע שהגיע חודש ניסן כבר התחילה שנה חדשה ואתה לא יכול להחזיר את הגלגל אחורה... ואילו בנקודה הזו חזקיהו נהג אחרת מחכמים...

עכ"פ גם אחרי שחזקיהו עיבר את חודש ניסן... וגם אחרי שהוא הרויח עוד חודש נוסף עד פסח... עדיין נשאר לו מאוד קצת מרווח פעולה!!!! כי אל תשכח שכלל ישראל שכחו מה זה קרבן פסח... ופתאום להעיר אותם מהשינה ולהגיד להם: רבותי... בואו... תעלו לבית המקדש... הרי גם חודש ימים זה מאוד קצת זמן... אבל חזקיהו לא ויתר... הוא היה כ"כ נחוש שחייבים להספיק את קרבן פסח... שהוא שלח רצים שיצאו מבוהלים ודחופים בדבר המלך שיקראו לכל כלל ישראל שיבואו להקריב קרבן פסח... והיו כאלו שצחקו עליו וזלזלו בו!!! אבל היו כאלו שהגיעו...

זהו!!!! חזקיהו עמד בכל המשימות!!!! הוא מצידו עשה כל הכל!!!! הוא עבד מסביב לשעון ובניגוד לכל היגיון הוא הצליח להביא את כלל כלל ישראל בעיתוי כ"כ מהיר לבית המקדש... אלא!!!!

שאז התעוררה בעיה חדשה!!!!

מה נעשה שכלל ישראל עמי ארצות... והם לא יודעים הלכות עבודה בסיסיות... הם לא יודעים מינימום של הלכות טהרה של בשר קודש שמעכבות את הקרבן... כאן חזקיהו עמד אובד עצות!!!!

כאן לחזקיהו כבר לא היה מה להציע!!!!

כל זמן שמדובר בניקיון והטהרה של בית

המקדש... כאן חזקיהו עבד קשה והפעיל מערכת שלימה שניקו וקראו את כל השכבות של טומאת עבודה זרה... כל זמן שמדובר בשינוע... ולשלוש רצים בכל ישראל להגיד לעם ישראל שיבואו... כמה שזה היה תחת לחץ של זמן... נו... עם רצון טוב אפשר לפעול תחת לחץ של עבודה ולעמוד בכל היעדים... אבל ברגע שכלל ישראל ברובו הם עמי ארצות...?? כאן אין מה לעשות!!!!

כן... עצוב מאוד... המלך אחז נקרא "אחז" על שם שהוא סגר ונעל את בתי מדרשות שהנערים והבחורים לא ילמדו תורה... "צור תעודה חתום תורה בלימודי..." וכלל ישראל לא יודעים הלכות טומאה וטהרה בסיסיות... **מול הבעיה הזו חזקיהו לא יכל לעשות כלום!!!!**

ובאמת הקרבן פסח של אותה שנה היה מלא בפשלות הלכתיות בסיסיות שעם ישראל עברו מחוסר ידיעה... אנשים הקריבו בצורה לא נכונה... ולא נותר לחזקיהו המלך אלא להתפלל לה'... אנא... דילוגו עלי אהבה... דיגולו עלי אהבה... תקבל את קרבן עמך ישראל ברצון גם אם זה כרוך בכל מיני טעויות אומללות... כן... כמו שהקב"ה קיבל אותנו בימים ההם- ביציאת מצרים... כשאנחנו היינו במצב שהללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה... כך שה' הטוב יכפר גם עכשיו...

עכשיו: אחרי אותו קרבן פסח!!! אחרי שהושלמה המשימה הראשונית הזו!!! כעת חזקיהו ניגש למלאכה האמיתית... ואז הוא נעץ חרב בבית המדרש שמי שלא יעסוק בתורה ידקר בחרב... חזקיהו העביר מסר חד משמעי לכלל ישראל!!! תדעו לכם: הסיכוי שלנו להניצל מסנחריב שואף לאפס!!! יש לכם מלך שלא משקיע כלום בצבא ובבטחון ובהגנה... שום דבר!!! אתם אבודים... ואין לכם שיוך אלא התורה הזו!!!! הנה!!! כאן בבית המדרש החרב נעוצה!!! כאן ההצלה שלכם נעוצה!!! אם תעסקו בתורה תנצלו ואם לא לא... אל תסמכו עלי... אל תחכו לחרבות שלי כי אני לא יציל אתכם. רק התורה תציל אתכם. ובאמת ישראל החלו לעסוק בתורה. עד שלא נמצא תינוק ותינוקת שלא היו בקיאים בטומאה ובטהרה

הסיפור הזה עם חזקיהו המלך הוא סיפור שעלול להיות משוכתב!!!

יש סיכוי גדול מאוד שהסיפור הזה יחזור על עצמו!!!! **אם אנחנו לא נתפוס את עצמנו לידים אין שום סיבה שזה לא יקרה שוב!!!**

סוף סוף כולנו מחכים למשית... סו"ס כולנו

מעוברת שזה חל עוד בחודש אדר... אז זה הזמן לקרא את הפרשיות האלו ולדעת שתורת כהנים היא היא גופי תורה!!! מדובר בתורה גדולה שמוטל עלינו לדעת אותה!!

כן... כעת שאנחנו מסיימים את עיבור השנה... זה גם הזמן להיזכר באותו חזקיהו רוח אפינו משיח ה' שבשעתו פעל בנמרצות נגד השעון... והכל בשביל להכשיר את כלל ישראל לקרבן פסח... ואת הכל הוא הצליח לעשות... חוץ ממה שלא!!! מה לא??? שכל תינוק ותינוקת יהיו בקיאים בטומאה וטהרה... זה הדבר היחיד שאי אפשר לעשות אותו במהירות... זה הדבר היחיד שאנחנו צריכים ללמוד אותו ברצינות... לא לחינם יש לנו כל שנה פרשת פרה ופרשת החודש!!! בשביל להזכיר לנו שיש משהו כזה ששמו פרה-- שזה סדר טהרות!!! ויש משהו שקוראים לו החודש--שזה קדשים!!!

המשיח יגיע והוא יאלץ לשלב ידיים ולחכות בסבלנות שאנחנו נוטיל בטובנו לפתוח את סדר קדשים טהרות שהיה מונח לפנינו בארון הספרים מתחת האף שלנו... וכמעט אף אחד לא חנן אותנו במבט...

ידידי המתנחל... אהוב נפשי... שנינו דורשי ציון... (ציון האמיתית כמובן... לא ציונות...) שנינו רוצים לקרב את הגאולה כמה שיותר מהר ולהיות ערוכים לביאת משיח כאן ועכשיו... אז חבל!!! חבל על האנרגיות שאתה מוציא על המריבות הבלתי פוסקות שלנו עם הערבים שנואי נפשנו... כי בנקודה הזו המשיח בטוח יותר טוב ממני וממך... כשהמשיח יגיע הוא ילך עם הערבים הרבה יותר קצר והוא יסיים איתם תוך שניות... אבל מה עם הקדשים טהרות שלך??? את זה המשיח לא יוכל לעשות במקומך??? **ואת זה אנחנו יכולים לעשות במקומנו!!!**

אנחנו יכולים כאן ועכשיו לפתוח מסכת כלים... פרה... טהרות... זבים... טבול יום... עוקצין... ולהתחיל ללמוד את זה... ואת זה אף אחד לא מפריע לך לעשות!!! תתחיל להתכונן... תחסוך למשיח זמן מיותר שהוא יצטרך לשלב ידיים ולחכות לך עד שלא תהיה עם הארץ בזה...

ואני רוצה שתביני: הולך להיות לנו פדיחות רציניות!!! כי בשלמא בזמן חזקיהו המלך.. עם ישראל היו באמת מסכנים... זה לא היה באשמתם... נעלו להם את הבית מדרש... אחז המלך אחז נעל את הבתי מדרשות ולא נתן להם ללמוד... לכן הם היו עמי ארצות ולא ידעו כלום... אבל כאן מישהו נועל לך את הבית מדרש??? מישהו מונע ממך לפתוח ראש ולרכוש בקיאות במקצועות תורה מאוד מעשיים... שכולנו רוצים תיאורתית שהם יהיו מעשים... אבל פרקטית אנחנו לא ערוכים לזה בכלל...??

אין ברירה!!! אין מנוס!!! הבית מדרש פתוח..

הגיע הזמן לדפוק על השלחן... ולהחליט שמהיום אני מתחיל לימוד חדש בבין הסדרים!!! כל יום אני מתחיל לרכוש בקיאות מינימלית בסדר קדשים טהרות וזרעים... איך בדיוק? מה בדיוק? מה ללמוד...?? זה כבר אני סומך עליך... או משניות... או לפי סוגיות... או אם מדובר באמת בלימוד בקיאות רק מלמעלה אז כבר עדיף ללמוד רמב"ם. שיתן לך לפחות תמונה כללית... **זה הזמן!!! נכנסים אנו כעת לפרשיות הטהרה...** שמיני תזריע מצורע... בדרך כלל שלושת הפרשיות חלות ממש בערב פסח ובמוצאי פסח... ממילא אין זמן בכלל לחשוב עליהם... אבל כעת... בשנה

מברכים אחד את השני שנזכה במהרה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים... ועד כמה שאנחנו מתכוונים ברצינות... אז אנחנו מצידנו מוכנים שהמשיח היום מגיע... ומיד נבנה בית המקדש ומתחילים להקריב קרבנות...

אין בעיה!!!! המשיח יגיע... וכמעט את הכל הוא יעשה לבד... הוא יסתדר לבד... הוא לא יצטרך שנעזור לו לפנות את הקברים שהערבים קברו בהר הבית... הוא גם לא יצטרך שנושיט יד ונעזור לו לשפץ את בית המקדש ולנקות אותו מכל הטומאות של הציונים... לא!!! בכל הפרטים האלו המשיח לא יצטרך את העזרה שלנו... לא כמו שחזקיהו היה צריך... מויחל טובות!!! אל תעזרו... בשביל זה בית המקדש ירד משמים... כוננו ידיך... לא צריך את העזרה שלכם... **אבל יש משהו אחד שהמשיח לא יוכל לעשות במקומנו!!!** וגם חזקיהו עם כל הרצון הטוב לא הצליח לעשות במקומנו... **עמי ארצות!!!!!!!**

אם אנחנו עמי ארצות בהלכות טומאה וטהרה ובעבודת הקרבנות... כאן אף אחד לא יעזור לנו... כאן גם המשיח יעמוד אובד עצות ויחכה לנו שאנחנו נוטיל בטובנו לפתוח משניות מסכת טהרות ולדעת שיש ראשון לטומאה שני לטומאה שלישי לתרומה ורביעי לקודש...

זה הדבר היחיד שהמשיח לא יכול לעשות בשבילנו!!!!

אבל עוד דבר!!! **זה הדבר היחיד שאנחנו יכולים לעשות גם בלי משיח!!!!**

שמת לב לשני המשפטים: מצד אחד המשיח לא יכול ללמוד במקומנו!!!

ומצד שני: ללמוד זה הדבר היחיד שאנחנו יכולים לעשות בלי משיח!!!!

מה בסה"כ מדובר...?? לדעת שיש סדר קדשים... ויש סדר טהרות... ויש גם סדר זרעים... ואנחנו צריכים לרכוש מינימום של ידיעה בזה...

בחור ישיבה יקר: בן כמה אתה?? בן שש עשרה??? תדע לך שיום אחד אתה תצטרך לדעת שו"ע יו"ד... אחרי החתונה צריך לדעת כל מיני הלכות בסיסיות ששייכות למטבח ולבית... אבל כולנו מקיים שעוד הרבה לפני כן!!! עוד לפני שישמע בערי יהודה קול חתן וקול כלה... עוד לפני כן אנחנו מתפללים שישמע קול שופר והמשיח יגיע... ואז אתה תצטרך לדעת קדשים טהרות עוד לפני שו"ע יורה דעה... ואם אנחנו לא נעשה את זה... המשיח לא יעשה את זה במקומנו..

מערכת הבחירות בעיצומה... לפניכם הסקרים האחרונים... ואנחנו פה בגיליון אז נדברו נמשך לעדכן אתכם בשבועות הקרובים בהתפתחויות...

הבחירות מתקרבות... ובבחירות הקודמות נכתבו כמה מאמרים בנושא בגיליון זה... וגם הפעם!!! גם הפעם צריך לכתוב משהו על הבחירות... (אחרת אנחנו לא בעניינים) אז הפעם בחרתי לדבר על הבחירות דרך הסדור הטהור והנקי הזה... אז קדימה... אנחנו מתחילים בתעלומת בחירות...

כן... לא תאמינו... מידי שנה בשבוע שלפני פסח מתקיימת בירושלים מערכת בחירות סוערת... תוצאות הבחירות הם תמיד ביום י"ד בניסן אחרי הצהרים... ובכן: יש את מפלגת הימין- מפלגת הטהורים!!! ויש את מפלגת השמאל- מפלגת הטמאים!!!! מפלגת הטהורים רוצה שקרבן פסח יבא בטהרה כדינו וכמצוותו... ואילו מפלגת הטמאים מדובר בכל האנשים שמאיזה סיבה שתהיה נטמאו או יותר נכון נשארו טמאים בשבוע שלפני פסח והיות וא"כ אוטומטית הם נדחו מלהקריב קרבן פסח... **אלא אם כן!!!!** רוב הקהל יהיו טמאים ואז יקריבו כל הקהל בטומאה... בשביל זה יש להם אינטרס שרוב הקהל יהיו טמאים... **עכשיו ככה!!!! שים לב:** כמו שבבחירות כולנו יודעים שזה לא כ"כ משנה כמה אנשים באמת היו רוצים לבחור ש"ס או ג'... כי הכל תלוי רק במי שהגיע בסופו של דבר לקלפי!!! כלומר: יכול להיות שיש לי עשרות אלפי אנשים שרוצים לבחור ב... אבל אם בשטח... מתוכם הגיעו רק כמה מאות לקלפי... ואילו במפלגה השנייה עבדו קשה והצליחו לגייס מאה אחוז קולות אז סופרים רק את מי שהגיע לקלפי... (ס"ס יש רק 40% מכלל האוכלוסיה שמגיעים לבחור... ושאר ה-60% בכלל לא מתחשבים בדעתם כי הם לא הגיעו לקלפי) **אז אותו דבר כאן:** כשמגיע ערב פסח וכעת יש שאלה מעשית בבית המקדש!! האם רוב הציבור טהורים ועושים את הפסח בטהרה... או רוב הציבור טמאים ועושים את הפסח בטומאה... **כשיש כוז שאלה!!!** אז הר הבית הנפק להיות כמו קלפי... והטהורים וגם הטמאים כולם מגיעים להר הבית בשביל להצביע בעצם הופעתם... ואז!!! באותו מעמד עומדים וסופרים את כל האנשים שהגיעו לכאן אחד אחד... ואם מתברר שרוב האנשים טהורים עושים קרבן פסח בטהרה... ואם מתברר שרוב האנשים שהגיעו לכאן טמאים עושים קרבן פסח בטומאה... לא מתחשבים מה קורה בכל תפוצות ישראל... אלא מה קורה כאן ועכשיו!!! (בדיוק! אבל בדיוק כמו בקלפי שבבחירות... שאנחנו לא מתחשבים באחז הכ"כ גדול של אנשים שבכלל לא באו להצביע) **ומסילא!!!** מכאן ואילך אתה כבר יכול לדמיין לבד מה קורה... בו' בניסן עדיין הכל שקט!!! אין תעמולת בחירות... כי כעת הכל פתוח... וכעת כולם בסה"כ רוצים להיטהר וכולם שייכים למפלגת הימין... אבל משעות הערב!! מליל ז' בניסן!!! אז מתחיל הסיפור... נפתחים שתי המטות... מפלגת הימין-טהורים... ומפלגת השמאל-טמאים... וכעת לאט לאט מתחיל העקשען... אז כמובן... כמו בכל מערכת בחירות... שבהחלה יש רק סקרים... ופרשנויות... אבל תכל"ס... בשטח... יש תמיד את הנתונים ואת ההפתעות של השבוע האחרון שהם קובעים את הלוח זמנים... והם בסופו של דבר מכריעים את הכף... אותו דבר כאן: עד עכשיו... עד ליל ז' בניסן הכל היה באמת רגוע!!! אבל מיד בז' בניסן העסק מתחיל לרוחש... על הבוקר... כבר הופיע כל הפשלנים הראשונים שלא הצליחו להיטהר כבר ביום הראשון והם כבר נרשמים למטה הטמאים... במטה הטהורים עוקבים בדריכות אחרי התנועה הערה במטה הטמאים... נו... לא נורא... בסה"כ יש רק אלף טמאים... הם לא יעברו את אחוז החסימה...

לבנתיים... מה אתה חושב... במטה הטהורים גם לא שוקטים על השמרים... נתחיל מגיסי!!! שב"ה נולד לו ילד בשעט"מ... ואשתו ב"ה יולדת בתוך מלאת... וכעת היא לא יכולה להקריב קרבן פסח... אבל לפסח שני היא כבר כן יכולה להקריב... ואם יהיה חלילה פסח הבא בטומאה... הרי קי"ל שבכזו שנה אין פסח שני... ולפני שהוא יצא מהבית לעליה לרגל... ובא להיפרד מאשתו ומהתינוק הקטן... אשתו ליוותה אותו עם דמעות בעיניים והתחננה לפניו: בעלי היקר!!! אני מפסידה קרבן פסח אמנם בניסיונות משמחות... אבל אחרי הכל זה כואב לי... מאוד קשה לי שאני מפסידה קרבן פסח... **אנא מסר!!!** הנחמה היחידה שלי שאני אזכה לכל הפחות להקריב פסח שני... **לכן אנא מסר!!!** תפעל בשבילי... תלחם למען אשתך... תתגייס עם כל הכח למפלגת הימין ותדאג שהפסח יבא בטהרה... למה? כי אם יבא חלילה בטומאה... אני וכל חברותי וכל מי שנשאר פה בעיר יפסיד גם את פסח שני... גיסי הגיע לירושלים חדור מוטיבציה ומיד נרשם והתגייס למטה הטהרה! ואתה מבין לבד שיש כמוהו עוד עשרות אלפים... לא צריך להגיע ליולדת... יש הרבה שסתם נשותיהם נשארו בבית עם הילדים וכל מיני אנשים שמאיזה סיבה שתהיה נשארו בבית ונפטרו מדין דרך רחוקה... הרי הם בונים על פסח שני... ואילו... אותם אלף טמאים שנרשמו למפלגת השמאל... הם כעת איום ממשי בשבילם!!! אבל תרגעו... אלף טמאים זה גארניש... אנחנו עשרות אלפים לידם... אבל! אל תשאל... בשעות אחרי הצהרים... פתאום הגיע מידע בזק מנמל יפו... שכעת... ברגעים אלו עגנה אניה ענקית שהגיעה באיחור מרומניה... אלפי חסידי ויזניץ בראשות הס"ק אהבת ישראל ועם בנו האמרי חיים... והם הגיעו רק עכשיו!!! כל הדרך באניה הם שרו בדבקות את שירי ויזניץ של פסח... אה... איזה חיות... הם מאוד מאוד רצו להספיק להגיע כבר בו' ניסן... כדי לפרוש מטומאת ארץ העמים ולהתחיל לספור שבעת ימי טהרה... אבל כידוע... בתקופה של האביב יש תנודות בלתי צפויות בסוג האוויר... וביומיים האחרונים היו רוחות מזרחיות מאוד חזקות... וזה פשוט הרחיק את האניה וגרם שהיא יום אחד מאוחר יותר... אוי אוי אוי... כמה כואב... כל חסידות ויזניץ לכל ענפיה הפסידו קרבן פסח בטהרה... אבל מה אתה חושב!!! חסידי ויזניץ יוותרו על קרבן פסח...?? ככה אתה מכיר אותם?? נראה לך שחסידי ויזניץ יוותרו על הניגונים של ליל הסדר...?? באותו מעמד הוכרז ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א שחסידות ויזניץ הולכת עם מפלגת השמאל- של הטמאים בכל הכח... הופה!!! מפלגת הטהורים נכנסה לדרמה... יש לנו פה מאבק מול חסידות ויזניץ... אין ברירה... חייבים קונטרסה... בשביל זה יש חסידות בעלזא... והאניה של חסידות בעלזא הגיעה דווקא מוקדם מגליציה... הם הגיעו לכאן בראשות מרן המהר"ד וחתנו המקור ברוך מויזניץ... עוד באותו ערב התקיימה פגישה עם ב"ד מחזיקי הדת... ויצאה קריאת קודש שכל חסידי בעלזא מתגייסים למפלגת הימין- של הטהורים... (מה יעשה המקור ברוך שנקע בין אביו לבין חותנו...? מה לעשות... זה לא המקרה היחיד... יש עוד הרבה כאלו... ככה זה בבחירות...) ... ורגע... כעת ממש מגיע עדכון צבע אדום ממעלה אדומים... שמצאו שם עצמות יותר מכשעורה מתחת לגשר בהיציאה המערבית של העיר... וכל מי שעבר שם בדרך לירושלים נטמא באוהל... אז הנה... גם הם הולכים להצטרף לגוש השמאל שהולך ומתעצם מרגע לרגע והוא כבר מתחיל באמת לאיים... אבל חכה... אנחנו עוד בח' בניסן... במשך הימים הקרובים עוד עלולים להיות הרבה הפתעות... התמונה המושלמת עדיין לא נגמרה... אנחנו פה בגיליון אז נדברו נמשך לעדכן אתכם בשבועות הקרובים בהתפתחויות... מה שכן... אני חייב להיות כנה... ואני לראשונה חושף את השייכות המפלגתית והמגזרית שלי... אני שייך לעת עתה למפלגת הטהורים!!! וגם אם אתה חסיד ויזניץ ואתה כעת מאוד רוצה שאני אצטרף ל למפלגה שלך... צר לי... אבל יש לי כמה חברים שנבצר מהם להגיע לפסח ראשון משיקולי דרך רחוקה... ואם אתם תעשו פסח הבא בטומאה הם יסידו... אנא... חסידי ויזניץ... אל תקחו את זה אישי... בסופו של דבר... בין רב וכן בין כולנו רוצים להיכנס בשער אחד!!! השאלה באיזה חודש...

מה אהבתי גורגן...

בני היקר... זו אני- אמא שלך... מה אהבתי גורגן... אני האמא ששלגתי אותך אישיבה לפני ג'זי שנה... היו כמה אני אהבתי את הגורה שאגה אומד אי בישיבה... כל היום היא שיגתי!!! כל היום זה השיגה שלי עם הרבשי"ש... כל היום אני מתפאלל עליך שגמשיק וגמשיק... שגמשיק להיות בזוק אסטרנד... כל היום היא שיגתי... הגורה שלך נוגעת אי אולאזא שלך את הכא להתאובד מול כל הקשיים... כן... יש כל מיני התאובדות... כל מיני קשיי פרנסה... כל מיני גריקות שאגה לא צריך לדעת אותם... אבל ברעלים הקשים... כשאני כופעת גגת הנל... כשדי... כבר אין אי כל... מה עושה אי אבז? מה אהבתי גורגן!!! כשאני נכבתי שאגה יושב עם בישיבה ויושב אומד... צהו!!! אני מקבלת כוונות מהודשים... וכל היום היא שיגתי... זה מצרים בי כל אכל היום...

די... אני כבר מתעלעלת אליך... אני כבר מהכה שגמזור הבייתה... סוף סוף אני אמא... אל של אמא... אבל אני אוקרן בלשון... ואני אפילו מהכה אטפון שיגתי... אמא... אני רוצה להשיק ללמוד עוד יומיים בישיבה... וגמתיני אי... אני אשמה!!! כי מה אהבתי גורגן!!! כל היום היא שיגתי!!! אני אהבתי את הגורה שלך לא פגוע מהה שאגה אהבתי אותה... ו... ואני יודעת שזו מלש יעזי ימים אלוזים... ימי ערב פסח... ונצטרך עוד יומיים... ונצטרך עזרה כמו אויר אשימה... אבל אם אתה גשט ואלמה??? אני לא אסכים בשום פנים ואופן שאגה גזא מהלומד!!! אני אהיה ערה עוד שתי אלוות... אני אקדע את עצמי... התיקר שאגה גמשיק לעבר וללמוד... הכא שאגה נותן אי בגענוי הזה שאני יודעת שאגה יושב אומד... שווה אי הרבה יותר מהעזרה שלך...

כן למה יקר!!! ככה זה!!! זו האמת!!! אמא שלך באמת מלשיפה שגשט ואלמה מאשר שגמזור גבית... אבל!!! אל גורגן... אסור לך אוקרן!!! והסל הישר והרשע המוסרי הכריז שרצון ה' שאסור לך לעמוד מנגד ולתת לאוריים שלך אכרזת גגת הנל של ערב פסח... ולכן גם אם אמא שלך גמגמן לפניך שגמשיק ללמוד אתה מצידי צריך להתעקש!!! לעמוד על שלך להיות נועם בזול ולהושיט יד... ויש לך את התבונה לעל את הלימוד עם העזרה... בינינו... גממתי אי מה געשה... גממתי את הא' וגיטי אכן הבייתה!!! גממתי שרוליים ומצניף עזרה... והיה!!! אמא עדיין!!! אלרי שכבר באג... ואלרי שאגה כבר עומד במטבת עם הגיזית והממרטוט... אם עדיין אמא שלך גרש אותך מהמטבת ומגיט לך... לך... לך אבית מדרש... אם זה המצב אז ככל הנראה זה בסיידר... כנראה שהעסק בשליטה!!! כנראה שבאמת הלימוד שלך עדיין יותר מהרץ אותה בעזרה מאשר העזרה האקית שלך... אבל!!! אם היא לא גיטי לך את זה... אז גממתי גממתי!!! כי גממתי... עם כל אהבתי גורה של אמא שלך... היא צריכה אוקרן!!! ואין לך רשות לעסוק בקנין גורה שמה לימוד!!! על לשון הקנין גורה האלר שמה: נועם בזול עם אביו וכיבוד הורים... [אבל ברור של לימוד יומי לא מותרים... לפני ואלרי העזרה...]

מתמדי התורה

לענין זקני מורד
כ"ז מן
האמור' מעלילי
הגה"ק רבינו
יוחנן בן רבי משה
בעל האמרי סופר
עלה בסעודה השמימה
י"ג לחודש
אדר א' תשע"ו
זכותו יג עלינו
ועל כל ישראל

חמדת ההלכה דין שכרות בתפלה ובקריאת שמע

תמותו חקת עולם לדורותיכם.

שיכור שהתפלל צריך לחזור ולהתפלל

ובבעל הטורים יין ושכר אל "תשת" נוטריקון תפלת שכור תועבה, והוא מאמר חז"ל (עירובין סד). אמר רבה בר רב הונא וכו' שיכור אל יתפלל ואם התפלל תפלתו תועבה, ואוקמינן דשיכור הוא היכי דאינו יכול לדבר לפני המלך, וכתבו **שם התוס'** (ב"ה שיכור אל יתפלל) שאם התפלל כשהוא שיכור לא יצא ידי חובת תפלה וצריך לחזור ולהתפלל, וכן פסק המחבר (או"ח סי' צ"ט ס"א) דאם שתה יין ואינו יכול לדבר לפני המלך, אם התפלל תפלתו תועבה וצריך לחזור ולהתפלל.

שתוי שיעבור זמן תפלה אם ימתין שיפיג יינו האם יתפלל

וכל זה, בשיכור שאינו יכול לדבר לפני המלך, אולם מי שהוא רק בגדר "שתוי", נחלקו בזה הפוסקים, **דהמחבר** (שם), כתב דגם בכהאי גוונא דין הוא שלא יתפלל עד שיפיג יינו, וביאר **הפרי חדש** (שם), דיש לומר דכוונת המחבר הוא, דאפילו אם על ידי זה יעבור זמן תפלה לא יתפלל.

אולם בים של שלמה (פ"ב דביצה), חלק על זה, וכתב דדברי המחבר שרירין וקיימין דווקא בזמניהם שהיו מכוונים בתפלה, לכך בכהאי גוונא שאין מכוון לא יתפלל, אולם בזמננו שבלאו הכי אין אנו מכוונים בתפלה כראוי, יש לפסוק, שאם יעבור זמן תפלה והוא עדיין שתוי, יכול להתפלל ואינו צריך להמתין עד שיפיג יינו, ויעבור זמן תפלה, וכך מצינו גבי יום טוב, שמצוה לשמוח בבשר ויין, ודין הוא שמותר להתפלל מנחה, אם יעבור זמן תפלה אפילו שהוא שתוי.

לדברי הים של שלמה יובן אלו שמתפללים בפורים שתוי יין

ואפשר להוסיף בזה, דמכאן יש הלצת זכות, לאלו שהם שתויי יין בפורים וכך נוהגים הם להתפלל, אפילו שאינם בכדי לכוון כראוי וכיאות, אולם להים של שלמה הנ"ל יובן היטב, דתרתיה איתניהו בהו, גם הא בדומננו אין אנו מכוונים כראוי וכדלעיל, זאת ועוד, דכיון דחייב איניש לבסומי בפוריא, הרי דלענין זה הוי כיון יום טוב שאין שמחה אלא בבשר ויין, וכי היכי דהתם התירו אפילו בשתויי יין מטעם שמצוה היא, כן גם בפורים, כנלענ"ד.

שיטת הפוסקים בדין צירוף שיכור למנין

ונחלקו הפוסקים אם אפשר לצרף למנין י' מי שהוא בגדר שיכור, **דבאלף למגן** (שם סק"ה) הביא בשם **שו"ת בית דוד** (סי' ה'), דאין מצרפין אותו למנין י', ומקור הדברים הובא **באשל אברהם** שעל הגליון, וכן כתב **המשנה ברורה** להלכה שאין לצרפו למנין.

אולם רבים החולקים בזה, יעויין **בשו"ת בית יהודה** למהר"י עייאש (סי' מ"ה), דלא נאסר לצרף למנין אלא מי שהוא שיכור כלוט, וכן כתב להדיא **בפתחי תשובה** (סי' נ"ה סק"ח), דהא גם ישן פסקינן לעיל (סי' נ"ה סק"ו) דמצטרף, כל שכן מי שהוא שיכור קצת שמצטרף למנין.

בקריאת המגילה לא יוכלו לצרף למנין אפילו שיכור קצת

ויש להוסיף בזה, לדברי הפתחי תשובה הנ"ל, שדימה זה לדין ישן שמצטרף, דיש לומר דהא דיכולים לצרפו למנין היינו רק לקדיש וקדושה וכיוצא בזה, אולם לקריאת המגילה, אין יכול לצרפו כשהוא שיכור, דהא כתב **המגן אברהם** (או"ח סי' נ"ה) דמה שאמרו שם דישן מצטרף למנין, היינו דווקא בקדיש וקדושה, אולם בקריאת המגילה לכו"ע אינו מצטרף, דהתם בעינן פרסומי ניסא, ובמי שישן ליכא פרסומי ניסא, לכך שיכור אפילו קצת אי אפשר לצרפו למנין עשרה, כנלענ"ד.

חידוש היד אליהו לחלק בין יין למשקים אחרים

והנה, ראיתי דבר חידוש **בשו"ת יד אליהו** רבי אליהו מלובלין (סי' ח'), דהא שפסק המחבר לא-סור להתפלל עד שיפיג יינו, הוא רק בין, אולם בשאר משקין בזה לא נאמר שצריך להמתין עד שיפיג טעמו, ורק לענין שהוא שיכור כלוט שאינו יכול לדבר לפני המלך, לא שנא יין ולא שנא שאר משקים, ובפרט למה שכתב **המגן אברהם** (לקמן סי' קכ"ח סק"ח נ"ה) גבי נשיאות כפיים דאין הכהן נאסר לישא כפיו רקר בשיכור על ידי יין, ולא בשאר משקין כל שכן בתפלה דקיל ומכל מקום בסוף התשובה כתב שאין להקל בזה יעו"ש היטב.

ואולם הפרי מגדים (סי' צ"ט) חלק בזה, וסבירא ליה דלא שנא בין יין לשאר דברים המ-שכרים, ובכל אופן יהא אסור להתפלל, ומשמע מדבריו דקאי אפילו רק בשתוי דבזה כתב המחבר שלא יתפלל לכ-תחילה, ואם התפלל יצא ועל זה כתב הפרמ"ג דלכתחילה לא יתפלל אפילו במשקים אחרים, והרי דלא כהיד אליהו הנ"ל.

חיוב ברכת המזון וקריאת שמע שהם דאורייתא אינו נפטר

והנה פסק **המחבר** (סי' קפ"ה סעיף ד') דאפילו אם נשתכר כל כך עד שאינו יכול לדבר כראוי יכול לברך ברכת המ-זון, וכן הוא **ברמ"א** (סי' צ"ט ס"א) שכתב דשאר ברכות יכול לברך אפילו שהוא שי-כור, ויעויין במשנה ברורה שהבין בדברי הרמ"א דא לרבות ברכת המזון אף שהוא דאורייתא ויעויין **במגן אב-רהם** (סי' קפ"ה) שרצה לחלק בין אינו יכול לדבר כראוי, לבין אינו יכול לדבר לפני המלך, דשני דברים הם, אולם **הט"ז** (שם) חלק עליו, וכתב דלא מצטנן לחלק בכזאת, ויעויין **בשלטי הגבאים** שרצה ליישב זאת, והביא שכקושיית **המג"א** כבר הקשה **הפרישה** יעו"ש.

הוכחה מדברי האחרונים כדברי המגן אברהם

אולם ראיתי להמשנה ברורה (סי' צ"ט סק"ה י"א), שכתב כן משמיה **דהפרי מגדים** (י"ד סי' א' סק"ה) דבשאר ברכות יש להחמיר בשאינו יכול לדבר לפני המלך, והביא שכן משמע גם **בביאורי הגר"א**, והרי הוא כדברי המגן אברהם, דמה שכתב המחבר שהותר בברכת המזון אפילו שאינו מדבר כראוי, אינו בגדר שאינו יכול לדבר לפני המלך, ושני דברים הם.

תבוא לדינא

שיכור- שיטת המחבר דלכתחילה אסור לו להתפלל **ואם התפלל-** אם יכול לדבר לפני המלך יצא ואם לאו תפלתו תועבה, **ולהים של שלמה** אפילו בכה"ג יצא ידי חובת התפלה בדומננו אין אנו מכוונים בשעת התפלה, וכמו כן ביו"ט מתפללין שתויי יין, **בפורים-** יש להקל להים של שלמה כיון דיש חיוב של לבסומי (מחמדי התורה), **לצרפו למנין-** הרבה פוסקים ס"ל דאין מצרפין אותו וכן הוא שיטת האלף המגן בשם שו"ת בית דוד, ובאשל אברהם ובמשנה ברורה, רולם הרבה פוסקים התירו כ"כ בפתחי תשובה, ובשו"ת בית יהודה, **לקריאת המגילה-** לכו"ע לא מצ-טרף לדעת המגן אברהם (מחמדי התורה).

חידוש היד אליהו- שיש לחלק בין שיכור מיין לשיכור ממשקים אחרים, כשם שמצאנו בנשיאות כפים, אולם מדברי הפרי מגדים משמע שחולק בזה, **בקריאת שמע וברכת המזון-** שיטת הרבה פו-סקים שאינו פטור, כ"כ **המחבר** סי' קפ"ה **והרמ"א** סי' צ"ט, **וביישוב הדברים** רצה המג"א לחלק בין אינו יכול לדבר כראוי, לאינו יכול לדבר לפני המלך, והט"ז חלק על זה, ורבים מהאחרונים מס-כימים להאי חילוקא של המגן אברהם, וכן מוכח מדברי המשנה ברורה.

הודעה משמחת

בשורה טובה לאלפי קוראינו

אשר מידי שבוע יהיה ניתן להאזין לשיעור מיוחד על פרשת השבוע בהלכה ובאגדה בקול התורה שעי" מוסדות חסידי תולדות אהרן

02-3722700

בכניסה למערכת להקיש 9 ואח"כ 1

מערכת מחמדי התורה

וימותו לפני ה'.

יש לחקור, היאך נענשו נדב ואביהוא, הא לפי חשבון זמן לידתם ועד עתה לא היו נדב ואביהוא בני כ' שנים, והיאך נענשו הא אמרו (שבת פט): דעד כ' שנים אין מענישים מן השמים.

א'

בדיני שמים הכל הולך על פי שכל האדם ולא לפי שניו

לפי מה שכתבו הראשונים, יעויין במושב זקנים על התוס' (פר' וישב), וכן הוא בתוס' ריב"א (שם), שהביא שהקשה ר"י החסיד אהא דנענשו ער ואונן אף שלא היו עוד כ' שנים, וכתב בזה דבדיני שמים הכל הולך לפי השכל שיש להאדם, ולא לפי השנים, ולכן נענשו הרבה כגון שמואל שאמר ברכות מורה הוראה בפני רבך וכו' חייב מיתה, והיה בן ב' שנים, וכדומה מצטנו רבות, לכן יובן גם כאן, דאזלינן בתר השכל, ונתחייבו מיתה.

יש לציין בזה, דבר נפלא שביאר בזה האמרי אמת מגור ז"ע בדברי חז"ל (ברכות לא): בעובדא דשמואל שאמר לו עלי מימר שפיר קאמרת מיהו מורה הלכה בפני רבך את, דלהנ"ל דאין מענישין עד כ' הכי קאמר ליה, דאפילו לאו בן כ' הוא וכקושיית המהרש"א (שם), מכל מקום חייב מיתה הוא, והטעם דמימר שפיר קאמרת, הרי דיש בו השכל הנדרש כדי להתחייב, אולם חנה כשבקשה על בנה אמרו (שם) שאמרה שלא יהיה לא חכם ולא טיפש והיינו שלא יהא בר עונשים ודפח"ח.

ב'

בזמן המקדש שכינה למטה וכבית דין של מטה שמענישין מיי"ג שנה

בספר זרע בירך (ח"ג פרשת וירא) **תירץ** - על פי דברי הרמ"ע **מפאנו** שחידש דהא אמרו אין מענישים מן השמים עד כ' שנים, היינו דווקא בזמן הגלות, אולם בזמן בית המקדש הרי הייתה שכינה עמהם, וכמאמר הכתוב ושכנתי בתוכם, הרי דיש לומר דכיון והשכינה ירדה למטה, הרי הוא כבר כבית דין של מטה שמענישים מגיל י"ג שנים.

וביאר בזה החיד"א בחומת אנך (בפרשתן), דבזה יתורץ קושיית המהר"ל מפראג, והאריכו בזה **בשו"ת חכם צבי** (סי' מ"ט), **ובשו"ת חוות יאיר** (סי' קס"ו) ובהשמטות, היאך מחייבין נער מבן י"ג שנים עד כ' להביא קרבן חטאת, הא אמרו () שאין מחייבין חטאת אלא בדבר שחייב על זדונו כרת, ונער עד כ' אינו מתחייב בכרת דהא אין מענישין מן השמים עד כ'; ולהנ"ל יתורץ היטב, דבזמן שביית המקדש קיים שכינה למטה היא, וכבית דין של מטה שמענישין מבן י"ג.

ג'

כיון שעונשם היה כשריפה בבית דין של מטה יכולים היו לינעש גם קודם כ' שנה

עוד יש לתרץ - דלפי מה שכתב רש"י שהיה שריפת נשמה וגוף קיים, וכדון שריפה (כסנהדרין נב), הרי שהעונש היה כבית דין של מטה, של שריפה ולכן לא היה כעונש של מעלה, שהרי עשה עמהם עונש כבית דין של מטה, ולכן יכול היה להענישם אפילו קודם כ' שנה **(מחמדי התורה)**.

ד'

עבירה שבין אדם למקום מענישים גם קודם כ'

עוד נראה לתרץ - דמה שאמרו שאין מענישין עד כ' היינו דווקא בעבירות בין אדם לחבירו, אולם בעבירות בין אדם למקום, יש לומר דמענישים גם בשמים עד כ' שנה, דאי לאו הכי היה כל המחלל שבת, צריך להיות פטור עד כ' שנה, דהיאך נענישו אנו אם בשמים אין מענישים, אלא על כרחך דרק בבין אדם לחבירו, דהדין הוא כאן למטה מענישים בשמים רק מכ' שנה, אולם בין אדם למקום, יש לומר דמענישים גם קודם כ'; ובה יתבאר היטב, דלכן נענשו נדב ואביהוא דהוא עבירה שבין אדם למקום **(מחמדי התורה)**.

ה'

במצוה חיובית לכו"ע מענישים מגיל י"ג

עוד יתורץ - על פי דבריו המפורסמים של החת"ס (בשו"ת יו"ד סי' קנ"ה), דכל מה שאמרו שאין מענישים עד כ' הוא רק לעונשים שנאמרו לשעה, אולם בעונשי התורה חייבים מגיל י"ג שנה ומעלה, ולזה יתורץ היטב דלכן נתחייבו נדב ואביהוא שאין האיסור לשעה, לכן נתחייבו קודם כ' שנה **(מחמדי התורה)**.

הטעם שמילה דווקא בשמונה ימים

ויהי ביום השמיני - יש להבין מדוע דווקא שמונה ימים, ויעויין בבעל הטורים, יש לבאר עוד על פי דברי הט"ז בהל' מילה דלכן מילה לשמונה בכדי שיעבור עליו קדושת השבת, ואפשר לפי זה דגם הקרבנות כך דכתיב בהו ומיום השמיני והלאה ירצה דמו, גם בכדי שיהיה בו השפעת השבת, ויובן בזה תפלתנו בשבת בתפלת מוסף "תננת שבת רצית קרבנותיה", דהיינו על ידי השבת נתרצה הבאת הקרבן, ולכן יש לומר שרצה משה שקודם הקמת וחונכת המשכן, יעבור עליהם השבת. **(ברכת יצחק)**

טעם שעכברים נקראים רשעים

ואת החסידה - וברש"י שמתחסדת עם חברותיה, ויש לתמוה אמאי אם כן אינה בהמה כשרה שיכולים לאוכלה, ויש לומר דכיון שמתחסדת רק עם חברותיה ולא עם כל אחת אין היא כשרה לאכילה. **(חידושי הרי"ם)**.

יש לציין בכאן, דרך הלצה, מה שאמרו על העכבר הני עכברי רשיעי נינהו, דאחרי שאוכלים קוראים גם לחסידה, ויש לתמוה למאי לחסידה קראו מטעם זה חסידה, והעכבר נקרא משום זה רשע, וביארו דהחסידה כשהיא אוכלת, אוכלת יחד עם חברותיה הכל יחד, אולם העכבר קודם הוא אוכל, ורק לאחר שסיים אכילתו קורא לחבריו, ומפני כן נקרא רשע. **(שמעתי)**

החילוק בין נתינה לשימה

ויקחו בני אהרן וגו' איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטורת וגו' - באש לשון נתינה ובקטורת לשון שימה, וק' דהא ילפינן (מנחות נט): ממנחת חוטא כתיב ולא ישים עלי' שמן ולא יתן עלי' לבונה דשימה היינו כ"ש, ונתינה על כבודת, והכא כיון שרצו להקטיר קטורת על האש, וקו"י דאין הקטרה פחותה מכזית, אמנם האש בוודאי לא צריך שיעורא כלל, כיון דאין המצוה להקטיר האש, אלא הקטורת, אי"כ איכא הול"ל, וישימו בהן אש ויתנו עליהן קטורת.

לכן נראה דלא רצו להקטיר קטורת זרה, אלא רצו להקטיר קרבן אש, ולכן דקדקו ונתנו אש כשיעור במחתות, אמנם הקטורת נתנו רק על האש להוסיף ריח, לכן לא נאמר "עליהן", כי לא היתה כוונתם להקטיר קטורת במחתות כי אם להקטיר אש, וזהו חיוב שחידשו מדעתם להקטיר אש לפני ה' שיהי' זה הקרבן, ועפ"ז יתפרש היטב כל המקרא, (ועיין היטב בזה באור החיים הק'). **(כלי חמדה)**

יישוב קושיית התוס' יו"ט

כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים שקץ הוא לקם - ובגמ' חולין (סו: נדה נא), מכדי כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר, סנפיר דכתב רחמנא למא ליה, א"ר אבהו וכן תנא דבי ר' ישמעאל, יגדיל תורה ויאדיר.

ובמענדי מלך (להתוס' יו"ט), הקשה, שיש בים ספרדי דג אחד שנקרא "שטיניקס מרינוש", והוא סם המוות, ויש לו קשקשים - אבל אין לו שום סנפיר, והוא כותב כי נשאל על ידי רופא אחד, ועוד הקשה לו הלא התורה דרכיה דרכי נועם, סימן התורה עלול האדם לאכול דרכה סם המוות, ויתרץ לו, שיתכן שדג זה הוא מין שהורכב לאחר הזמן שבו קיבלו חז"ל שכל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר, ואכן, בדגים שהורכבו לאחר מכן - יתכן שתהיה קשקשת, אבל לא יהיה סנפיר.

תמיהת הפרי חדש

הפרי חדש (יו"ד סי' פ"ג) תמה עד למאוד בחריפות על תירוץ זה וכתב, ש"כמעט עוקר תחומין וגבולין שגבלו ראשונים ונותן מקום לטעות ולפקק בדברי חז"ל המקודשים והאמיתיים. כי כשם שהורכב מין אחד - אפשר שהורכבו מינים אחרים, וכלל חז"ל נוכל ארצה, חלילה וחס, והיה לו להשיב לשואלו שאולי נפל הסנפיר ממנו קודם עלותו מן הים או שעתיד לגדול לאחר זמן, וכעין שאמרו בכנפיים לגבי חגב, וכך ראוי לנו להכפש אחר טענות לקיים דברי חז"ל ולא לומר דברים שיש בהם פקפוק לקבלת חז"ל".

רמיזא דאורייתא

פנינים יקרים בהלכה ובאגדה
המרומזים בקראי דפרשתנו

ומכוח זה כתב להתיר, על כן יש לנו להתירו כיוון שיש בו קשקשת, שהרוקחים יודעים להוציא ממנו את הארס ואז יש בו תועלת רבה, כשם שיש בסמים ובעשבים מינים ארסיים רבים שהתירה התורה, ופושעים יכשלו בהם וצדיקים ימלטו בהם.

יישוב השואל ומשיב

ובשו"ת שואל ומשיב (מהדו"ק ח"ג סי' נד) תירץ, דהנה התוס' (חולין טו בד"ה כל) הקשו מנין ידעו חז"ל לומר בודאות שכל שיש לו סנפיר יש לו קשקשת, ותירצו, שכלל זה מקורו באדם הראשון, שהכיר את כל בעלי החיים וקרא להם שמות. ואם כן, יכולים אנו לומר שהדג "שטיניקס מרינוש" הורכב לאחר מיתת אדם הראשון, ולכן לא יכול היה למסור לנו שיש דג היצוא מן הכלל, שכן בזמנו אכן הכלל היה מדוייק וברור כל שיש לו קשקשת - יש לו סנפיר.

ואמנם תוה"ק ידעה שהתירה לזה, והוא הדג האמור שהוא דג מסוכן, והוסיפה סימן הסנפיר, להודיע לנו שלא נסמוך על הכלל של "כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר", אלא גם קשקשת וגם סנפיר, ואם לא נמצא לא נאכל. וניצל מאכילת אותו דג מסוכן, שהרי יש לו קשקשת, אך אין לו סנפיר.

וזו כוונת תירוץ הגמרא "יגדיל תורה ויאדיר" - כי מכח מה שכתבה התורה גם סנפיר יש הוכחה לאמיתות כל הכתוב בתורתנו הקדושה, אך כאשר נדמה לנו כי המציאות סותרת לנאמר בה, כאן ובכל מקום - משה אמת ותורתו אמת.

יישוב הגרש"ז אורבך

הגאון ר' שלמה זלמן אויערבך זצ"ל הביא דברי המעדני מלך הנ"ל (בשם ספר תפארת ישראל) דבאמת יש דג אחד שיש לו קשקשת ואין לו סנפיר, אולם על זה אסור באכילה ממילא כיוון דהוא סם המוות, ולכן בעיקרן של דברים צריך לכתוב גם סנפיר בשביל דג זה. אולם מ"מ הוא רק להגדיל תורה ויאדיר שהרי בלא"ה הוא אסור.

חידוש הלימוד דחייב אדם לטהר עצמו ברגל

מבשרם לא תאכלו ובנבלתם לא תגעו - ודרשו מזה (ר"ה טז), דחייב אדם לטהר עצמו ברגל, ויש להבין רגלים מאן דכר שמיהו כאן, אלא נראה לבאר כיון דנאסר אכילת בשר לישראל, ורק כשירחיב ה' גבול ישראל הותר להם, ואמרו (חולין פ"ד), לא יאכל בשר אל בהרבת גבול, ובה יובן דהא אמרו (פסחים קט) דביו"ט חייב לאכול בשר דאין שמחה אל בבשר ויין, לכן קאמר דאפילו ביו"ט שהנך חייב לאכול בשר, מכל מקום מבשרם לא תאכלו וכו', דלכל השנה לא היה צריך לומר דממילא אינם אוכלים, אלא ע"כ דקא' על יו"ט, ושפיר ילפינן מכאן דחייב אדם לטהר עצמו ברגל. **(חת"ס)**

ירומז דע"י האכילה נשרש בן הנולד תכונותיו

להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל - מפורסמים דברי הגר"א, ומיתאמרא גם בשם הגרעק"א, שירומז בכאן דברי חז"ל (יומא פב-פג), בב' נשים מעוברות שהיו שחיוס כפור לא הייתה צריכה שלחשו לה באזנה שחיוס כפור לא הייתה צריכה לאכילה ונפק מינה רבי יוחנן, ואחת שהייתה צריכה לאכילה נפק מינה שבתאי אצד פירי, הרי דיולדת הנקראית חיה, אם ירצו להבחין בין העובר אם טהור הוא או לאו, תלוי הוא בין חיה הנאכלת, לבין חיה שאר לא תאכל.

והוסיפו בזה מפרשי התורה, דהא אמרו חז"ל שהעובר אוכל מה שהיא אוכלת, ורואה מה שהיא רואה, לכן צריך להקפיד מאוד בימי עיבורה שיהא האוכל שאוכלת בתכלית ההידור, וזהו כוונת הכתוב להבדיל בין הטמא והטהור, תלוי בין חיה הנאכלת מה שתאכל בזמן עיבורה.

נחמד ונעים

ביאור המדרש וידום אהרן היה לו לומר ביום השמיני ימול

בתוה"ק בפרשתינו (י-ג) ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש וכו' וידום אהרן. ובמדרש מה היו ליה לומר, ומשני היה לו לומר וביום השמיני ימול בשר ערלתו, ותמוה כוונת המדרש בזה.

א'

במילה ממתנין עד שמונה שיהיו כולם שמחים וניתן להמתין בעונש עד אחרי הקמת המשכן

הגאון רבי יהונתן אייבשיץ (יערות דבש) ביאר – על פי מה דאמרו (נדה לא:). מפני מה מילה לשמונה שלא יהיו כולם שמחים ואביו ואמו עצבים, הרי דאחור הקב"ה את מצוות המילה עד ליום השמיני, בכדי שגם האב והאם יוכלו לשמוח, והנה עתה בהקמת המשכן כל ישראל שמחים היו, על שזכו לדאות המשכן בהבנותו, ורק אהרן היה יושב אבל ועצב, והיה לו לומר דכי היכי דהקב"ה צוה מילה לשמונה בכדי שלא יהיו אביו ואמו עצבים, כן היה אם היה הקב"ה ממתין בהעונש עד אחרי הקמת המשכן, וכולם יהיו שמחים, ועכ"ז וידום אהרן.

ב'

יכל להוכיח דדין בן נח להם ולא יכלו לינשא לנשים

הגה"ק מאוסטרונצא ביאר – עפ"י מה דאיתא בילקוט (תזריע רמז תקמז) עה"פ תן חלק לשבעה וגם לשמונה (קהלת יא, ב), תן חלק לשבעה זה דור שמל משה לשבעה, וגם לשמונה זה דור שמל יהושע לשמונה. והוא תמוה. ועיין מה שכתב המגן אברהם בפירושו זית רענן (שם אות ו) דהנה המפרשים כתבו דבישראל היום הולך אחר הלילה, ובבן נח הלילה הולך אחר היום, ממילא דור שמל משה במצרים, שהיה קודם מתן תורה והנולד בלילה נחשב שנולד ביום שלפניו ונימול בשמיני ליום זה, ולדין ישראל הוא שביעי, ואחר מתן תורה נימול ביום שלאחרי.

והנה מבואר (יבמות סד.) דנדב ואביהו מתו משום שלא קיימו פריה ורביה, ובאמת יש להעיר דהא היו כוהנים, וגירות אסורה לכהן, ובשעת מתן תורה היו כל ישראל כגרים, כיבמות (מו:), וא"כ לא היו יכולים לישא אשה. אולם כתב הפרשת דרכים דהאבות היה להם דין ישראל, ממילא לא היו גירות בשעת מתן תורה, ושפיר היו יכולים לישא אשה, וא"כ אתי שפיר, דזה כוונת המדרש, דהוה ליה למימר וביום השמיני ימול, ובאמת משה מל לשבעה ובעל כרחך משום דבבן נח הלילה הולך אחר היום וכנ"ל, וא"כ מוכח דהוה ליה קודם מתן תורה דין בן נח, ממילא מתן תורה היו גירות, ושוב לא היו יכולים נדב ואביהו לישא אשה ולא היה להם להיענש על שביטלו פריה ורביה.

ג'

מדוע המתין השי"ת להענישם זמן הרבה ורבתה אליהם אהבתו

בספר דברי שלמה (עה"ת) ביאר – למאי דאיתא במדרש, שכבר נתחייבו מיתה שנתיים ומחצה קודם, אלא שהמתין להם ה' בעונשם, ולזה יש לומר כך, למאי דאמרו חז"ל (נדה לא:), מפני מה מילה בחי"ת כדי שלא יהיו

כולם שמחים ואביו ואמו עצבים, ובוזה יובן המדרש וידום אהרן, מה היה לו לומר ביום השמיני ימול בשר ערלתו, דמה שנצטוו מילה בשמונה ולא יותר, כבר כתבו, דאזי יגדל אהבת האב אל בנו ויוקשה עליו יותר מצוות מילה, וזהו הכוונה שלא יהיו כולם שמחים ואביו ואמו עצבים, הרי דהקדימו המילה בכדי שלא יצטערו האב והאם, והיה לו לאהרן לומר, להנ"ל מדברי המדרש שכבר נתחייבו מיתה קודם והמתין להם השי"ת עוד שנתיים ומחצה, הרי כל כמה שגדל הבן אהבת אביו אליו גדולה, אמאי אם כן המתין הקב"ה בעונשם שנתיים ומחצה, הא בנתיים תגדל האהבה ואביו ואמו מתעצבין יותר על מיתת בנייהם, כפי שראינו במילה שמלים בשמונה ולא לאחר מכן, ועכ"ז וידום אהרן.

ד'

כיון דאין חילוק בין מצווה ועושה לשאין מצווה קשה על אברהם שלא מל קודם

באבן שלמה (להרה"ק משמלו"א) ביאר – דהנה הקשו אם קיים אברהם אבינו כל התורה קודם שנתנה, מאי טעם שלא מל עצמו קודם, רק שתיצדו דגדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה, לכך המתין למול עצמו עד שיצווה ה', והנה כתבו התוס' (קידושין ל.) דמה שגדול המצווה ועושה כיון דהצוה"ר מתגבר עליו, ובא בשכרו על כך, משא"כ כשאין מצווה ועושה, ואולם מצד שני יש לומר דמי שמצווה ועושה יש לו גם עור אלוקי מהשי"ת, על ידי קיום ציווי השי"ת, משא"כ מי שאינו מצווה ועושה הרי אין לו סיוע כשמקיים מה שלא נצטווה, והרי אם כן בזה שכרו יותר ממי שמצווה ועושה, ואם כן שוים הם דלא ראי זה כראי זה, הצד השווה שבהם שלכל אחד מעלה שאין לשני.

וזהו כוונת המדרש, דכיון דשוים הם מצווה ועושה ושאין מצווה ועושה, דהא מתו נדב ואביהו, כשעשו מה שלא ציווה אותם, והרי דבזה אין סיוע מהשי"ת לשמור על המקיים, והרי שוב הדרא קושיא לדוכתא אמאי לא מל אברהם קודם דהא מצווה ועושה ושאין מצווה ועושה שוים הם (יעו"ש עוד ביאור נפלא).

ה'

כיון שרק מילה יכול שתהיה בלי פנייה היה להם שלא ימותו

בקרן לדוד ביאר – למאי דאמרו (מנחות מג:), כשנכנס דוד למרחץ וראה עצמו ערום אמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה, כיון שנזכר במילתו אמר למנצח על השמינית על המילה שניתנה בשמינית, ויבואר בשבין הטעם שאמרה תורה למול בשמיני, דכיון דכל מצוה, המובחר הוא שיהא ללא פניות כלל וכלל, לכך נתנו זה המצוה כשעדיין אין להנימול שום פנייה, והרי המצווה מתקיימת בשלימות ממש, וזהו כוונת דוד שהוא ערום ממצוות בלי פניות, ומשראה המילה שביום השמינית והוא ללא פניות נחה דעתו.

ובזה יבואר היטב, דלמאי דאיתא במדרש רבה (במדבר ב- כה), דחטא נדב ואביהו היה שנהנו מזיו השכינה כדכתיב ויחזו את אלוקים ויאכלו וישתו, ולזה היה לאהרון פתחון פה, הרי מדמילה בשמיני דרק אז יכול שיהיה בלא פנייה, הרי דבשאר מצוה לא יוכל האדם שיהא ללא פניות ואמאי נתחייבו, ועכ"ז וידום אהרן (יעו"ש שביאר בעוד ב' אופנים נפלאים וערבים).

דהא גבי בהמה טהורה כתיב, אותה תאכלו, דמשמע מזה דשאר בהמה שאינה טהורה אין לאכול, ולכך מזהירין מן הדין לומר שיהא בו לא תעשה, ויעו' להט"ז בספרו דברי דוד מה שהאריך בדברי הרא"ם הנ"ל, שהבין שדבר זה מפורש להדיא בתורת כהנים שהביא רש"י יעו"ש.

א'

היכן שנתנה תורה טעם לדבריה מזהירין מן הדין

המהר"ל מפראג (בגור אריה) תירץ – דמה שאמרה אין מזהירין מן הדין, הוא דווקא היכא שלא נתנה תורה טעם לדבריה, כגון כשאסרה תורה בת בתה ואנו באים ללמוד הימנה בתו, דהתם לא נאמר טעם בדבר, לכך יש לומר בזה אין מזהירין מן הדין, אולם בדבר שנתנה התורה טעם לדבריה, כהדכי שאמרה שאינה מעלת גרה ואננה מפרסת פרסה, אזי בודאי דיש ללמוד דהיכי דיש כל אלו הדברים שמנתה תורה לעיל אסור באכילה.

ב'

לא היו רק גילוי מילתא ומזהירין מן הדין בכה"ג

במשכיל לדוד תירץ – דכיון דאיכא כאן קרא יתירא, מה שכתב מבשרם לא תאכלו, דהא כבר כתיב לעיל מיניה ואת זה לא תאכלו, הרי דהאי קרא יתירא, לכך בא הקל וחומר לומר דלא הוי קרא יתירא, אלא אדלעיל קאי, דלא רק הגמל וכדומה אסור באכילה, שיש בהם קצת סימני טהרה, אולם אלו שאין להם סימני טהרה כלל מנין, ואין ללמוד מקל וחומר דהא אין מזהירין מן הדין, אלא דילפינן לה מקרא יתירא, והרי דכל הקל וחומר לא הוי כי אם גילוי מילתא בעלמא, דהאי קרא קאי אכל שאר בהמות טמאות, ובכה"ג מזהירין מן הדין.

בתוה"ק בפרשת (יא-ח) מבשרם לא תאכלו ובני בלתם לא תגעו טמאים הם לכם.

וברש"י הביא מהתורת

כהנים שכתב, אמרת קל וחומר ומה אלו שיש בהם קצת סימני טהרה אמרה תורה דאסורות ולוקין עליהם, כל שכן הבהמות שאין להם כלל סימני טהרה שאסורות ולוקין, ויש להקשות הא אין מזהירין מן הדין, והיאך יליך בקל וחומר לאסור.

א'

או דהברייתא סבירא דמזהירין מן הדין או שלא בעינן כלל להקל וחומר

הרמב"ן (יא-ג) תירץ – דיש לומר ב' דרכים, או דהברייתא בתורת כהנים שנויה לדעת הסובר דעונשין מן הדין, כסוגיא דסנהדרין דפליגי התם תנאי בזה, או דנימא דכיון דאמרה תורה באיסור השפן מפני שאינו מפרס פרסה, ובאיסור אכילת חזיר אמרה תורה מפני שאינה מעלת גרה, מהם נלמד דכל שאינה מעלת גרה ואינו מפרס פרסה הרי הוא בכלל שם האיסור הזה, ולא בעינן כלל להקל וחומר.

ב'

היכא דמפורש האיסור בתורה מזהירין מן הדין

רבינו אליהו מזרחי וכו"ה במגיד משנה (פ"ב מהל' הלכות מאכ"א) תירצו – דהא דאין מזהירין מן הדין היינו דווקא דליכא איסורא דאורייתא בפירוש, אבל בהמה טמאה דיש בה איסור דאורייתא בפירוש מכל לאו הבא מכלל עשה,

חמודי שי

לעילוי נשמת אמור"ר עטי"ר
רבי יהודא ארי' לייב בן הרב משה מרדכי ז"ל
פלוצק-פולין
דיין וחבר ועד הרבנים במרנקפורט ציילסהיים
אב"ד אופיבאך
נלב"ע ג' חשוון תשל"ד תנצב"ה

אחד מתפאר באחיו השני ובתפקידו.

בז' ימי המילואים משה רבנו מקים ומפרק את המשכן, ומשמש ככהן גדול, ואין לו בגדי כהונה, רק בגד בד לבן אחד, כמו קיטל שהוא בעצמו איש קדוש, ובכפרות צו משה הליביש את אהרן בגדי כהונה ומשחו לכהן.

משך ז' ימים אלו ממלא משה, התפקיד שאהרן יעשה להבא, ועתה ויקרא משה לאהרן ובניו וזקני ישראל ביום השמיני, זו כעין תקופת מעבר, והעברת התפקיד, יש שיטה לפיה אהרן הכהן הזדקק לבגדי הכהונה בגלל מעורבותו בחטא העגל.

המהרא"ל צינץ מבאר באופן נפלא, כיצד שמן המשחה הפך לקדוש, משה מאציל על שמן המשחה מקדושתו שלו. כך שמן המשחה הופך לקדוש, ושמן המשחה מושח את הבגדים וכל הכלים המשמשים באוהל מועד, אהרן, בניו, וכל כלי המשכן הפוכים לקדושים.

משה אינו רוצה להיות כהן, ומסייע לאחיו אהרן במעבר, בגלל שאהרן עדיין חושש בלבו מחטא העגל, כפי שמצינו ויאמר משה אל אהרן, קרב אל המזבח. השטן הראה לאהרן את דמות העגל ליד המזבח. אהרן פחד להתקרב, הוא מביא קרבן, וכמאמר הכתוב ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו עגל החטאת בא לכפר על המעורבות שלו בחטא העגל.

בתורה"ק בפרשתינו, ויאמר משה אל אהרן, קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם, ועשה את קרבן העם וכפר בעדם, כאשר ציווה ה'.

וברש"י ד"ה קרב אל המזבח, שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה, למה אתה בוש, לכך נבחרת.

וביאר בקדשו הרב של גוסטינין, הרב הקדוש רבי יחיאל מאיר, שכאשר אהרן נבחר לכהן גדול, הערב רב שחקו וזוללו בכבודו, באומרים ראו את בן עמרם אשר רקד לפני העגל ועכשיו משרת את ה' במשרה הנעלה של כהן גדול, אהרן שמע זאת והתבייש, עד כדי שלא יכל להמשיך בכהונתו, אמר לו משה למה אתה בוש זה הוא חלק מלהיות מנהיג, שיש בו היכולת להתמודד עם בוש וחריפה, ודברי משה מתוך ניסיון וגם לו היו נסיונות אלו.

איתא בחז"ל כאשר הביט אהרן על המזבח נראה לו כדמות עגל, והוא נרתע, וכבר ביארנו, דלא רק שחלילה לומר שהשתתף אהרן במעשה העגל, אדרבה כל פעולותיו היו לעכב את עשיית העגל ככל שיכול, אבל הוא עצמו לא חטא בעבודה לעגל. ולא היה צריך כפרה על זה, ועדיין, מצינו לרש"י שביאר עה"כ ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את "עגל החטאת" אשר לו, ללמדנו בזה שחטא העגל כופר, וזה עגל החטאת "אשר לו".

ובבעל הטורים איתא, עגל בן בקר בגימטריא לכפר חטא העגל

מדת ענווה של אהרן הכהן

וכאשר בא משה אל הסנה שהוא השראת השכינה הראשון בדרגה זו למשה אמר לו הקב"ה שאהרן אחיו יוצא לקראתו, ויש שמחה בליבו שמשה ינהיג את כלל ישראל, ומטעם זה שאהרן שמח בליבו, נבחר לשאת את חושן המשפט על ליבו, להיות הכהן הגדול, ולאחר שאיבד שני בניו יש בו את המידה של "יידום אהרן", עוצמת נפש עילאית. ועוד מדה טובה של אהרן אוהב שלום ורודף שלום.

זהו הפך המידה של זקנו משה לוי, שאמר עליו יעקב "ארור אפס כי עז", ואהרן עובד על עצמו להביא מידת הקנאות לקצה השני, אוהב שלום ורודף שלו, וכדברי חכמינו שהיה אומר לאלו שהיה ביניהם מחלוקת שחביבו רוצה להשכיח עמו שלום, וכך היה משכין שלום ביניהם, וכבר למדו חכמינו מזה דשנים מפני דרכי

שלום, לשם שלום בית, או לשם שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, וכדברי חכמינו ז"ל שהקב"ה שינה ממה שאמרה שרה, ומשנה מעט לשם שלום בית.

תכונה זו של אהרן תואמת למדת הבושה שיש לו, אהרון אדם עניו. כמו משה רבנו, אהרון הוא עניו מכל אדם, משה ואהרון אומרים "ונחנו מה" (שמות ט"ז). מדת הענווה עוברת במשפחה, הענווה שהם חשים שהם לא ראויים לתפקידיהם.

ובשפת אמת על רש"י "שהיה אהרון בוש", אמר ליה קרב, ביאור דבר יסודי, "ויש ללמוד שכך צריך להיות אדם בוש מצד עצמו ואף על פי כן, יתקרב אל המצווה מכח ציווי של ה' יתברך שלך נבחר, כי בוודאי בושה זו היה כראוי".

נמצינו למדים מדברי השפת אמת שבכל המצוות, דהבושה דאוי הוא, ויש להתגבר עליו, אהרון הכהן דוגמא לכך. "כי אהרון היה זדיק ולא היה בו חסרון מידה. אך גם זה דבר גדול, שעל ידי שאמר לו קרב, כתיב מיד ויקרב וכו', הייתה לו בושה לפני שהוא התקרב למצווה, ואז אחיו, משה, אומר לו "קרב" ומזדו אותו, ורק אז אהרון הולך וניגש לעשיית המצווה.

ומוסיף השפת אמת שזמה שאהרן קיים תיכף ומיד לקיים את המצווה "זה סימן שהיה בושה של אמת." מסכם השפת אמת: "וכלל הדברים, כי בושה ודאגה של אמת אינו מביא לידי עצבות", אם הבושה לא הייתה במקומה לא היית יכול לגשת למצווה כמו שצריך, או בכלל לא.

"ואינו מביא לשום מניעה בעבודת ה', ועוד מביא אחר כך שמחה, כמו שכתוב, שמחתי מתוך יראתי ויראתי מתוך שמחתי וכו'." בושה היא אחת העקרונות של עבודת ה', צריך שיהא קצת בושה, וברגע שהאדם מתגבר על הבושה, צריך להזדרז ולעשות המצווה, ובא האדם לידי שמחה, זה כלשעצמו מהווה הוכחה שהבושה שהייתה לך לא הייתה שלילית, זה לא משהו שיוביל להימנעות מהמצווה.

זה לא סוג של יצר הרע, אלא סוג של ענוותנות, אתה מקיים את המצווה מתוך ענווה, בצורה חיובית. אתה מתכוון, זו הכנה לקיום המצווה, לאחר שמשה אומר לאהרון לקיים את המצווה, קרב, אהרן מיד קרב ומקיים את המצווה, כך אנחנו רואים שזו בושה חיובית, זו תכונה אחת מיני רבות שצריך שתהיה לאדם, בנוסף לזריזות וכן הלאה. קצת בושה היא חלק מענווה. זה חלק מהדרך בה אנו מקיימים מצוות.

וידם אהרן, ביאר הגה"ק רבי ישראל מרוזין ישנם כמה אופנים בהם האדם מגיב, יש מהם שהם שקטים מבחוץ אבל מבפנים הם מלאי כעס ותרעומת, ועדות התורה על אהרן, ויידום אהרון, כי תוכו כבדו, אהרון היה ממש, בחינת דומם, הוא קיבל את גול הדין.

וביארנו בזה הרה"ק מרוזין ובעל התפארת שלמה, עה"פ "למען יזמרך כבוד ולא יידום, ה' אלוקי לעולם אודך", וסמוך "הפכת מספדי למחול לי, פתחת שקי ותעזרני שמחה" היינו שכוונת דוד המלך, לא רק שאני שקט כשעבר ייסורים, "ולא יידום", רק בא לידי שירה, לשיר דברי שבח לה', ומבארים דמעלה זו יתירה על מעלתו של אהרן, דבאהרן כתיב רק וידום, אולם בדוד המלך, כשהוא עמד בפני ייסורים וקינה הוא הצליח להפוך את זה על ידי שירה לה'.

ישנו ביטוי ששמעתי מהורי, כשהם עברו זמנים קשים, וביטוי זה עזר לי וגם סיכרתי עליו לאנשים אחרים, טראכט גוט, ועט זיין גוט. תחשוב טוב, יהיה טוב, גם בזמנים קשים, אל תאבד את האמונה. רק מתוך שירה, להתפלל לה', עם ביטחון ועם אמונה בה' שיעזור וישוע, וכשהאדם עושה כן בבטחון בה', ה' מצרף את המחשבה לטובה, ויענה לתפילותיו ויעזרהו

רש"י מפרש את הפסוקים האחרונים של מזמור שיר חנוכת הבית כסיפור של מרדכי ואסתר, העובדה שתמיד נשיר שבחי של ה' מתייחסת לכך, שחג הפורים לעולם לא יבטל, זה קישור נחמד לחג הפורים שרק עתה חגגנו.

כלל ישראל לא מוותר. באיכה פ"ג אומרים פסוקי שירה, "חסדי ה' כי לא תמנו, כי לא כלו רחמינו", ומשלבים פסוק זה בתפילה, "הטוב כי לא כלו רחמיך, והמרחס כי לא תמו חסדיך, כי מעולם קיוונו לך".

"חסדי ה' כי לא תמנו, כי לא כלו רחמינו". תמיד יש לנו ביטחון בה'. "למען יזמרך כבוד ולא יידום, ה' אלוקי לעולם אודך", "מודים אנחנו לך ה' אלוקינו על ניסך שבכל יום עמנו". אנחנו צריכים לשיר את שבחי ה'.

מדור זה נערך וכתב

ע"י ר' שלמה יוסף בן הרב יהודא ארי' לייב געליבטער שליט"א - לורענץ

חידון

- א. לפי דברי המהרא"ל איזה חטא חטא אהרן במעשה העגל?
- ב. מה הכוונה הוא פורש ובוכה והם פורשים ובוכים?

פרט בתשובתך, כפי הפירוט והבהירות תהיה זכאי לפרס יותר גדול חזור על דברי המהרא"ל צינץ אך תכתוב במילים שלך, לכתוב את שמך מקום לימודך וכתובת מגוריך.

אבות ובנים

מתורת הגאון מורינו ורבינו הרב ארי' לייב מצינץ מפלוצק זצוק"ל

המהרא"ל מצינץ, זצוק"ל, בספרו מלא העומר, בפרשתנו עה"פ, "ויאמר משה אל אהרן וכו' ופי' רש"י שהיה אהרון בוש וירא מלגשת. אמר ליה משה, למה אתה בוש? וירא שהיה בוש לפי שבנה מזבח לפני העגל. כמו שכתוב, וירא אהרן, נאמר בפרשת העגל, "ויבן מזבח לפניו", לפני העגל.

"אמנם" אומר המהרא"ל, "באמת כוננת אהרון הייתה לטובה כמבואר כמה פנים ולזה אמר אדרבא, קרב אל המזבח שאתה יש לך קריבות מצד המזבח". כוונתך הייתה טובה.

ממשיך המהרא"ל, "ועשה וכו', והעניין כי האמת שאהרון לא חטא, רק שלפי הנראה יוחשב לו ובא לידי חשד". אנשים שראו אותו חשדו שהוא חטא בעגל, למרות שהוא באמת לא חטא. "אם כן, יש לומר כמו שאמר חז"ל, הוא פורש ובוכה והם פורשים ובוכים, למה?" שחשדוהו שלא כדן. הם חשדו בו שהוא השתתף בעברה בלי הצדקה.

חשד בכשרים זו עברה. "ואם כן, כאן שאהרון גרם להם החשד." על ידי מעשיו, אהרון גרם להם לחשוד. זה כמו לפני עיוור לא תתן מכשול." ולכן צריך לשינה. ואלים בחטא העגל לא נשתתף אהרן, ואין לו חלק בו, אבל הוא גרם להם לחשוד בו ולכן צריך להביא קורבן עגל. לא על החטא עצמו, שכן הוא לא חטא, אלא על העובדה שהוא גרם לאחרים לחשוד שהוא חטא. זה חטא כלשעצמו ולכן אהרון מביא חטאת.

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 18:38
שקיעה: 19:00
צאת השבת: 19:36
דבנו תם: 20:14

הזמנים לפי אופק נתיבות

העלון מודפס על נייר המודפס ללא חיסט החלףי שבת

"וכל העם שומעים את העלון" ...
ניתן לשמוע את העלון בטלפון - 08-611-63-33

אזר השבת

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

משובח לחמשת אלפים מאות שנים הגיע הזמן שגם אתה תצטרף

קו אור השבת

079-590-47-30

מפניי הפרישה

"וכפר בעדך ובעד העם"

בני ישראל הרי היוו את הסיבה לחטאו של אהרן, שכן הכריחוהו לעשות את העגל, והנה חכמינו אמרו: "כל מי שחבירו נענש על ידו אין מכניסין אותו במחיצתו של הקדוש ברוך הוא! יוצא איפוא שגם בחטאו של אהרן היה להם לבני ישראל חלק, נוסף על חטא עצמם. ממילא הרי כפרתו של אהרן היתה גם כפרתם של בני ישראל, על החלק שהיה להם בחטאו של אהרן. לפיכך אמר הכתוב: "ועשה את חטאתו ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם" - קרבנותיך לא יכפרו רק עליך בלבד, כי אם גם על העם אשר גרם לחטא זה. (משך חכמה)

"דיקריבו אש זרה אשר לא צוה אתם"

באמת צריך אדם מישראל לעשות מצווה בכל כך השתוקקות ומסירות נפש, עד שתכלה נפשו ולא תישאר בו חיות אחרי עשיית המצווה; אלא המצווה עצמה, בתור ציווי של השם יתברך, תעורר בו את חיותו מחדש, ככתוב: "וחי בהם" נדב ואביהוא אמנם עשו את חיותם במידה הראויה של השתוקקות ומסירות נפש, עד שלא נשארה בהם חיות. ברם, חיות חדשה לא נתעוררה בקרבם, לפי שבאמת לא היתד, זו מצוה, שהרי עשו את "אשר לא ציווה ד"ד" ... (שפתי צדיק בשם אביו זצ"ל)

"ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהור, ולהזרות את בני ישראל"

במסכת פסחים (דף ג:) מספרים חכמינו: "הנהו תרי תלמידי דהווי יתבי קמיה דהלל... חד אמר: מפני מה בוצרין בטהרה ואין מוסקין בטהרה? וחד אמר: מפני מה בוצרין בטהרה ומוסקין בטומאה? אמר: מובטח אני בזה שמורה הוראה בישראל. ולא היה ימים מועטים עד שהורה הוראה בישראל. זהו שמרמזת כאן התורה: "ולהבדיל בין הטמא ובין הטהור" - מי שמדקדק אפילו בדיבורו, להבדיל בין טומאה וטהרה ומוציא מפיו רק לשון טהרה, הוא יזכה "להורות את בני ישראל" - לפסוק הוראות בישראל... (כתנות אור)

המדרש מרשעה צור והכרת הטוב להודות לכל לעשות הסיפורים האישיים המתקנים של הקוראים החשובים שנשלחו לתורות. וכמוכן, גם אתם מוזמנים לשלוח את סיפורכם האישי והמוחזק, שגבלי יפורסם מעל גבי עלון אור השבת ולזכות רבבות מעם ישראל בהתחזקות, ולא לשכוח: שכל הזכות נזקפת לזכותכם!! מחכים לעוד סיפורים מכם, קוראים נאמנים. בבטח ימדי תורה ויאירי' התעוררת

אפשרויות לשליחת פתרונות:

א. במייל: 7665190@gmail.com
ב. בפקס: 08-9941870
ג. בדואר: אור השבת במספר טלפון: 079-590-47-30

אזר התורה

לע"נ איש החסד רבי בנימין בן החל ז"ל

חידה: איזה דברים בודקים בציפורן?

פרס החודש: זה קניה מכוונת! באחת מורשות המזון + 5 זוכים בשובר מימש יקרתי בחנות ביגוד [בסה"כ 6 זוכים]

פתרון החידה לפרשת צ"ב

החידה: איזה הלכה בהלכות קורבנות למדים מעקדת יצחק? פתרון: שחיטה בסכין (מנחות פב)

המדרש בחסות: ת"ת אשדוד | כל הלבוש לבן תורה במחירים מיוחדים
רחוב: חסדא אשדוד | טלפון: 052-766-8251

העלון להצלחת מור תומך סגרון ורעייתו תחייניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il
לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454
ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

דיון הלכתי בשולחן השבת

שאלות ותשובות אשכוליות שהועלו על שולחן של ד"ר ישראל שפיטא



האם מותר לקבוע שתי מזוזות בפתח כדי להוציא עצמו מידי הספק

שאלה: ידועה מחלוקת הפוסקים במרפסת שאינה פתוחה לחוץ אלא לבית בלבד, היכן יש לקבוע בה את המזוזה - האם מימין הכניסה מן הבית למרפסת, או מימין הכניסה מן המרפסת אל תוך הבית. ומנהג ירושלים לקבוע את המזוזה מימין הכניסה למרפסת, והנהגים כדעת החזון איש קובעים את המזוזה מימין הכניסה לבית. והנה ר' נח משכר את דירתו לתקופות ובכל פעם שמתחלף השוכר הוא משנה את מקום המזוזה לפי מנהגו, ולבו של ר' נח נוקפו על כך שמסירים את המזוזה וקובעים אותה מחדש, והוא מבקש להניח שתי מזוזות משני צידי הפתח [ויתנה שמניח לשם מצוה רק את המזוזה שחייב בה, והשניה תהא כמזונחת בקופסה בעלמא] באופן שייצא ידי חובת כל הדעות ולא יצטרכו השוכרים לשנות את מקום המזוזה בכניסתם לדירה.

תשובה: הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א הורה שאין לקבוע שתי מזוזות משום "בל תוסיף", והכי נהוג עלמא. והגאון רבי שמאי גרוס שליט"א הראה לי מש"כ בזה בשו"ת שאילת יעבץ (ח"א סימן ע) וז"ל: ולכן מתחלה עשיתי בפתח שער ביתי הפונה לחצר, המזוזה בימין יציאה ולא השגחתי אפי' בהיכר ציר. כי דנתי פתח החצר כסתום למיעוט תשמישו, ושוב נמלכתי וצויתי לעשות מזוזה שניה בימין כניסה מהחצר בפתח שאחרי הבית שהיה היכר ציר מבפנים. וכן משם לבית המבשלים שהיה גם כן היכר ציר מבפנים. והצרכתיו כמו כן ב' מזוזות. מפני הספק הנ"ל, ע"כ. הרי שנקט בפשיטות שיותר לעשות מספק ב' מזוזות ואין בזה איסור משום בל תוסיף.

וכן כתבו בעל ערוך לנר בשו"ת בנין ציון (סימן ק) והגאון רבי יוסף חיים זוננפלד בשו"ת שלמת חיים (סימן קסח), ודימו דין זה למה שנהגו להניח ב' תפלין, רש"י ור"ת, ואין חוששין בזה לבל תוסיף מכיון שעושים זאת מספק. וכן פסק בשו"ת הרי בשמים (ח"ב סימן רכ). והגרי"ח זוננפלד שם הזהיר שאם קובע ב' מזוזות יעשה זאת בצניעא.

אין לקרוא את העלון ביום חמישי. וספר תורה

האון נרמס לאלו נשואיו: מורה שנתמך - ארון לו וסמכה בת נשואיה - אמת כהן

בן אלו נשאת מקבל בן לו וסמכה לו

אספורה

סיפור לעומת

כמו le chat הכוכב

ויתור לווה פבל

מעגל של ניסים | א

של מרן הרב עובדיה זצוק"ל, ובקשתי ממנו ברכה מיוחדת נוספת. מרן שאל אותי "אמרת לך ללכת לחכם שלום, הלכת?"; עניתי לו שכן אבל מאז לא קרה ולא נשתנה כלום. מרן שוב פעם בירך אבל הפעם אמר לי "תאמר לחכם שלום שיבטיח לך, זה בטוח יתקיים יש לו פה קדוש וכל מה שגוזר מתקיים". שיצאתי מביתו של מרן, אמר לי אחד ממקורביו, "תשכיר דירה ביום הכיפורים באזור העיר העתיקה ותתפלל ביום הכיפורים בפורת יוסף ובמוצאי הצום תיגש אל חכם שלום ותאמר לו את מה שאמר לך מרן."

"למרות שמאז הלכתי להתפלל בביתו של גדול הדור מרן חכם שלום שליט"א חמש עשרה שנה, חמש עשרה תפילות של יום הכיפורים, לא היה לי אומץ לומר לו שיבטיח לי הבטחה שיהיה לי ילדים, אבל בכל זאת זכיתי להתקבל בחביבות אצל מרן ראש הישיבה שליט"א.

"יום אחד נפלה עלינו עוד צרה כרעם ביום בהיר. כאמור, רעיתי הייתה מתעסקת בהוראה בתור מורה בבית ספר ובנוסף לזה גם מכהנת כסגנית של המנהלת באותו בית הספר. מנהלת בית

הספר בכל השנים למדה אותה כיצד ואיך מנהלים בית ספר וליוותה אותה וסייעה לה בכל הקשור לנושא. לכולם היה ברור שהממשיכה הבלעדית של המנהלת זו רעיתי. גם כן אמצה את זה בתוך תוכה וכתה בכיליון עיניים לתפקיד הרם והנכבד.

"באחד הימים מקבלת אשתי טלפון ובקו הייתה אישה צעירה שאומרת לאשתי, "את יודעת שאתמול מינו אותי למנהלת בית הספר וגם עשיתי לציים והיה ממש נהדר". אשתי נבהלה לרגע ולצעקה "מה! מי אמר לך את זה?"; המורה שבקו אמרה לה שזה ההוראה שהגיעה מהנהלת הרשת והמפקחת הראשית.

"רעיתי אבדה מעט עשתונות ומיד שאלה "נו, ומה רצית ממני?". "אני רוצה שתסכימי לי", "להסכים לך מה זה קשור אליי?". המורה ספרה לאשתי שבשעה שהיא הגיעה לבית הספר לבשר לכולם על דבר המינוי חלקם אמרו לה מזל טוב, וחלקם אמרו לה, שזה לא יתכן בגלל שיש מורה בשם בתיה שהיא מעומדת לתפקיד המנהלת, וכיוון שלא הייתה מעוניינת לעשות דבר שגם לה זה היה עצוב אם זה היה קורה, התקשרה למפקחת וביררה איתה על רעיתי בתיה. מנגד זה, המפקחת אמרה לה "זה לא קשור אליך כל הספקות הללו, ואם לא תרצי להיות מנהלת נעביר את התפקיד הלאה", היא אמרה למפקחת שתשאל את רעיתי ותחזיר לה תשובה. וכעת היא שואלת מרעיתי אם היא מסכימה לך, וברגע שאשתי תגיד לה

||| המשך בעמוד הבא >> |||

את הסיפור המדהים הבא סיפר הסופר ואיש החינוך הר' חיים ולדר, ונשלח אלינו על ידי אחד מקרובי בעל הסיפור:

"הסיפור שלנו מתחיל לפני קרוב לעשרים שנה, ומסתיים, לכאורה, לפני כחודש. אני ורעייתי נישאנו בשעה טובה, אני נכנסתי לכולל ואשתי נכנסה לעבוד בהוראה כמורה בבית ספר. השנה הראשונה עברה כשנה טובה במיוחד. אבל לאחר כשנתיים-שלוש, כבר התחלנו לדאוג. את העיקר והבסיס של משפחה בעולם שזה ילדים, את זה לא היה לנו. או יותר נכון, בורא עולם לא זיכה אותנו שיהיה לנו. הדבר הזה ציער אותנו מאוד. בתחילה עוד איך שהוא סחבנו, אבל ככל שהשנים מתקדמים כך הדאגות הולכות וגוברות ומתמלאות למול העיניים.

"יום אחד החלטתי שמאחר והייתה לי 'דלת נפתחת' בביתו של מרן רבי עובדיה יוסף זיע"א, שאני צריך ללכת אליו ולשפוף לפניו את ליבי. אמרתי ועשיתי. עליתי למעונו של מרן ישבתי לידו וספרתי לו על צרתי, מרן כמו בכל הפעמים שהגעתי אליו ישב איתי

יותר זמן מהנהוג ובירך אותי בתוספת סטירות לחי, ודברים מחזקים ומעודדים שהיו נכנסים לתוך ליבי, והיה זה חלק מהכוחות שקבלתי לעזר בהתמודדות הקשה והמצערת הזאת.

"באחד הימים רעייתי אומרת לי שאני אלך שוב פעם לביתו של מרן הרב עובדיה זצ"ל ולהתחנן על נפשי. כמוכן שוב פעם הלכתי וישבתי עם מרן. הפעם מרן אמר לי דבר שאף פעם הוא לא אמר לי: "תלך לחכם שלום כהן שיש לו פה קדוש שכל היום עוסק בתורה ותגיד לו שאני בקשתי שיברך אותך". באותו היום מרן ראש הישיבה חכם שלום כהן שליט"א, היה מכהן כראש ישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה, ובנוסף לזה גם היה מתגורר בתוך רובדו של הרובע היהודי. מרן אמר ואני עשיתי, ומשם נסעתי אל עבר ביתו של מרן חכם שלום שליט"א.

"נכנסתי אל חדרו, כל כולו היה שקוע בלימוד התורה בשקידה מופלאה. לקח כמה דקות ארוכות עד שאחד מבני ביתו העירו ממשנתו וסימן לו על בואי. נגשתי אליו וספרתי לו את המטען שהיה על ליבי, מרן חכם שלום הביט עלי במבט רך והרעיף עלי את ברכותיו הודתי לו ויצאתי לעבר ביתי.

"כשהגעתי לבית השאלה הראשונה שרעייתי שאלה אותי זה 'הוא הבטיח לך?'. לקח לי זמן לענות אבל אמרתי לה שלא. רעיתי הייתה מעט בעצב אבל לא הייתה ברירה אלא להמשיך ולצפות וכמוכן להתפלל.

"אחרי כמה זמן שוב פעם עליתי אל מעונו



בהיכלו

פנינים וערגליות צעירות השבועי של צורינו הגה"צ רבי עשה אביחצירא שליט"א

הסיבה שישנם ד' קלפים בתפילין של ראש וקלף אחד בתפילין של יד

ידוע שבמצוות תפילין יש דבר מעניין. בתפילין של ראש יש בתוך הבתים ארבעה פרשיות וכל פרשה נמצאת בבית אחר, ואילו ביד יש קלף אחד לכל ארבעת הפרשיות. ולכאורה נשאלת השאלה למה ביד אנו שמים הכל בקלף אחד ואילו בתפילין של ראש אנו מחלקים את ארבעת הפרשיות? שמעתי בזה דבר נפלא, כידוע, יש באדם חמישה חושים חוש המישוש חוש הטעם חוש הריח חוש השמיעה וחוש הראיה. וזה מה שהאדם בנוי, ואדם שחסר לו אחד מחמישה חושים אלו הרי שחסר לו מהאדם.

חוש המישוש הוא הפחות מכולם, מעליו הוא חוש הטעם שבאמת צריך גם לגעת בו כדי לטעום אותו אבל לא צריך כמות גדולה אלא מספיק טיפה אחת שמכניס לפה וטועם, חוש הריח הוא מעליו שלא צריך להכניס את הריח לתוך האף אלא אפילו במרחקים עצומים אפשר להריח, מעליו מגיע חוש השמיעה שאפשר לשמוע איתו במרחקים יותר גדולים, דהיינו אנו יכולים לשמוע את הרעמים שהם נמצאים ממנו מרחק של קילומטרים (וגם את ההפגזות מעזה... הכל אפשר לשמוע), ומעליו חוש הראיה. פעם, אחד הגיע אלי ואמר לי שראה ממרחק של ארבעים קילומטר, אמרתי לו בא ותסתכל על המיליון קילומטר ובכל זאת רואים אותה וכ"ש הכוכבים שנמצאים במרחק רב יותר...

ולכן אומרים כך, שהנה בזמן שאנו מניחים את התפילין אנו משעבדים את החמישה החושים שלנו, שלמרות שיש לאדם מום מכל אחד מחמשת הרי שיש יכול עדיין לחיות, וכמוכן שחוש הראיה הוא עולה על הכל, וכמו שחז"ל כינוהו כמת.

והנה בתפילין של יד אנו מכניסים אחד כנגד חוש המישוש, אבל ארבעת החושים האחרים נמצאים בראש: טעם, ריח, שמיעה וראיה, שארבעת הבתים כנגד ארבעת החושים. אבל הדבר המעניין הוא שאנו שמים את התפילין מעל המח שהחוש הכי גדול ועיקרי כי שם נמצא המחשבה והשכל- המקום המרכזי ביותר בגוף האדם. וכמו שאומר הבעש"ט הק' זצ"ל, כל מה שאדם חושב הרי ששם הוא נמצא, וכמה שהעיניים יכולות לראות, במחשבה אפשר לראות יותר בהרבה.

אם ברה

סיפור לפנת

באם שרות יכם לזכות את הרבים ללא כל מאמץ! אם אירע אתכם או מכיריכם סיפור מחזק שלחו אלינו בית 'אור השבת' רח' חזני 4, 1133 מתיבת ולציון עבור 'אור השבת' או במקסט: 08-9941870

ניתן לשלוח סיפורים לפקס - 08-9941870

מעגל של ניסים | ב

לא וודאי שהיא תרד מהתפקיד, ויעבור למורה אחרת. "אשתי אמרה לה שנעשה שאלת חכם ותחזיר לה תשובה בהקדם. הלכתי באותו יום אל ביתו של מרן חכם שלום כהן שליט"א וספרתי לו את הסיפור המרגש הזה על אישה שמוכנה לוותר על התפקיד בשביל שרעייתי לא תצטער, ואמר לי שלמחרת אני יבוא עם הבעל של אותה מורה ונשב לדון בצוותא".

"למחרת שוב הגענו לביתו של הכהן הגדול חכם שלום אני ובעלה של המורה, ושטחנו בפני מרן את הסיפור והשאלה שעומדת בפרק, מרן התרגש מאוד מהסיפור, והיה נראה על פניו כמה הוא התלהב לשמוע עד כמה עם ישראל ערבים זה לזה. מרן חכם שלום חשב כמה רגעים ואז אמר לבעלה של המורה: "הקב"ה משלם שכר לזכאים ולכן כעת תאמר לאשתך שלא תקח את התפקיד ותוותר את זה לאחרת הבאה בתור, כי עבודה שלא מגיע לבן אדם מבורא עולם הרי שאין בה ברכה", שסיים מרן חכם שלום לומר את הדברים האלו, הוסיף לומר: "ותדע לך שעכשיו זה שעת רצון ואתה יכול לבקש מה שאתה רוצה ואני מבטיח שזה יתקיים".

"הייתי בהלם מוחלט. כבר כמה שנים שאני מחכה לרגע הזה שחכם שלום יוציא מפיו הבטחה, אבל מיד שהתבוננתי על פני האברך ראיתי שהוא רוצה לומר דבר מה אבל הוא חושש. הצעתי לו שאולי אני אצא והוא ירגיש יותר משוחרר, אבל אמר לי אדרבה שאני אשאר כאן כדי שאשמע את מה שרוצה לומר.

"ואז התחיל האברך לומר למרן חכם שלום: "כל הבעיה שאשתי לא רצתה לקחת את התפקיד הזה, זה היה בגלל דבר אחד שממנו חששה; היות והמועמדת להיות מנהלת אין לה 15 שנה ילדים וזה מספיק צער גדול, ואשתי לא רצתה להוסיף לה צער בנוסף לצער הגדול הזה".

"פרצתי בכי. בכיתי כמו ילד קטן וראיתי את חכם שלום איך שהוא הוזיל דמעות והיה נרגש מאוד. מיד שם את ידיו עלי ובפעם הראשונה שמעתי מפיו את השלושה מילים אלו, שכל כך חיכתי וצפיתי להם: "בסייעתא דשמיא השנה", זו הייתה הבטחה נדירה ופלאית שיצאה מפיו של כהן גדול והייתי נרגש מאוד לקבלה. לא יצאנו מביתו עד שהתחבקנו. וכשיצאנו אמר האברך למרן, את הברכה שלי עדיין לא קבלתי, אני שומר אותה לשעת הצורך... "מרן חיך ושב לתלמודו.

"רבתי פלא פלאים, הברכה לא התעכבה

מלהתקיים.

"חמש עשרה שנים בלי ילדים, עשרות רופאים מאות רבנים ואלפי סגולות. לאחר תשע חודשים ברוך השם חבקנו בן בשעה טובה ומוצלחת ולמזל טוב, דרך אגב, הסנדק היה מרן חכם שלום כהן שליט"א. ופשוט ראינו איך ברכתו של גדול הדור - מלאך אלוקים מרן הכהן הגדול שליט"א מתקיימת לנו בחוש מול העיניים.

"פה לא נגמר הסיפור, ואולי סגירת המעגל של הסיפור רק מתחילה...

"לאחר כחצי שנה גילו לביתו של אותו אברך, בעלה של המורה שוויתרה, שהייתה בגיל 19 ועמדה בגיל השידוכין את המחלה הידועה רח"ל. מצבה היה נואש מאוד. לאחר ששלוש שנים שלמות שהייתה חולה החליט האברך לחזור לביתו של מרן חכם שלום ולקבל את הברכה שמחכה ושמורה לו, וכמובן שהיה צריך לשחזר את כל הסיפור שהיה מהתחלה, ולכן ביקש שאני יתלווה אליו ונישב אצלו והוא יבקש את ברכתו. "עלינו לביתו של מרן חכם שלום היה זה בתענית אסתר וכשבאנו להכנס לביתו אמר לנו אחד מבני ביתו שנבוא בסעודת פורים ששם זה עת רצון גדולה ובטוח שנזכה להיות כלי מקבל לברכה.

"באנו שוב לבית קודש הקודשים בתוך סעודת הפורים, נכנסנו ברטט בחיל וברעדה אל שולחנו הטהור, ישבנו בסמיכות אליו והזכרנו לו את הסיפור. להפתעתנו הוא נזכר בסיפור וכמובן בירך אותנו בחום, ואמר לו שלא יקשיב לרופאים ושיבטח בה' יתברך והכל יהיה טוב והרעף עליו אהבה וברכות מיוחדות.

"רבתי, קוראים יקרים, לפני כחודש בדיוק היא סגרה ווארט עם בחור בריא ושלם, וכמובן שהיא עצמה יצאה כליל מהמחלה הארורה וזכתה להקים בית נאמן בישראל, וכל זה בזכות ברכתו וקדושתו של מרן גדול הדור חכם שלום כהן שליט"א."

עם ישראל בכל תולדותיו זוכה לגדולי ישראל שהם בעצם עמודי התווך של העולם. כמו שהעולם עומד על שלושה עמודים, כך העמודים עומדים על דבר אחד שזה גדולי ישראל. ומי לנו כמרן חכם שלום שליט"א, שכבר כמה וכמה פעמים כינהו מרן רבי עובדיה יוסף זצ"ל: "פה קדוש, פה שעוסק כל היום בתורה הקדושה מבוקר ועד ליל ומה שאומר מתקיים לאלתר".

וכמה יש לנו להעריך את גדולי הדור זה פשוט בונס מבורא עולם, אבל בשביל העולם זה לא בונס זה העיקר שיש, כי אם אין גדולי ישראל הרי שאין העולם מתקיים...

אמרי קודש בראי הפרשה

"ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרון ולבניו ולקניי ישראל" (ויקרא ט, א)

"אמר רבי עקיבא נמשלו ישראל לעוף מה העוף הזה אינו פורח בלא כנפיים כך ישראל אינם יכולים לעשות דבר חוץ מזקניהם" (מדרש רבה יא, ח).

ובמדרש (שמות רבה ה, טו) אמרו, "מה עוף אינו פורח אלא בכנפיים אף ישראל אינם יכולים לעמוד אלא בזקניהם".

בגמ' (ב"מ דף פז). "עד אברהם לא היה זיקנה, מאן דהווה בעי למשתעי בהדי אברהם משתעי בהדי יצחק, בהדי יצחק בהדי אברהם. אתא אברהם בעי רחמי והווה זיקנה [פירוש, שאדם שרצה לדבר עם אברהם היה טועה ומדבר עם יצחק, וכן להיפך, מחמת שלא היה שום שינוי ביניהם], עד שביקש אברהם אבינו זיקנה שנא' "ואברהם זקן בא בימים".

וע"ע במדרש רבה (בראשית רבה סה, ד) שאמרו שם "..." אמר לו הקב"ה טוב תבעת וממך הוא מתחיל" עיי"ש.

ובספר "ליקוט לקח טוב", כתב, בספר 'קהלת יצחק' מובא שהג"ר צבי הירש זצ"ל ביאר בעניין בקשת הזקנה, שאברהם נוכח שהשוויון בין זקן לצעיר במראה החיצוני עלול להיות לרועץ ולהביא נזק גדול. שהרי גם אם דומים היו עד אותה עת בתכונותיהם הגופניות, שונים הם בתכלית בתוכנם הפנימי.

על הזקנים שהאריכו ימים נאמר: "בישישים חכמה ואורך ימים תבונה" (איוב ב). נסיון החיים והחכמה שקנו במשך שנים ארוכות הקנו לזקנים את היכולת להדריך את בניע דורם, לחנכם ולהנהיגם, בפקחות, בחכמה ובישוב הדעת. הצעירים לא זו בלבד שחסרים הם את כל התכונות האלה, אלא גם קשורים הם לעולם הזה ולענייניו, ועובדה זו משפיעה על שיקול דעתם ועל קו המחשבה שלהם.

חשש אברהם שמא יטעה המראה החיצוני את הבאים לשאול עצה מן הזקנים, ובטעות יפנו אל הנערים, לכן תבע זקנה כדי שבני ישראל בכל הדורות יכירו וידעו את מי לשאול, ובכך תובטח הנהגה נבונה ושקולה לכל דור דור.

זוהי כוונת הגמ' בב"מ הנ"ל שמתארת כיצד חזה אברהם על בשרו את הטעות הנוצרת מתוך השוויון במראה. מי שרצה לדבר עם אברהם, בא לדבר עם יצחק, וכן להיפך. והקדוש ברוך הוא הסכים עימו ואמר לו: "טוב תבעת וממך הוא מתחיל".

בהמשילו את הזקנים ל'כנפי העוף' [במדרש הנ"ל] - רצה ר' עקיבא ללמדנו שכמו שכל קיומו של העוף באוויר תלוי בפעולת הכנפיים, כך שלשלת האומה תמשיך להתקיים אך ורק אם תשכיל לשמוע אל הזקנים - ונראים כמורי הדרך של האומה. הם עצמם הודרכו ע"י זקני הדורות שקדמו להם, ובכך מובטחים אנו שדעתם דעת תורה היא.

שבת שלום ומנוח

ניתן לשלוח אלינו תגובות ארוכות הערות חומרים וסיפורים למייל: or7148454@gmail.com



לך זה לא יקרה

ב **ליסאנט** המנוהל ע"י אנ"ש
 קוראים את הצרכים שלך
 והכל במחירים נוחים ושירות אדיב



דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת רח' בר אילן) ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה' 10:00-19:00 יום ו' 10:00-12:00